

Ad lib. 2. tit. 7. l. 1. de Mercatura.

AD verba, El Hijodalgo, que quisere tratar de mercaderia, mercatura an deroget nobilitati? Hic in l. 3. n. 8. vide. In Aragon nobilis exercens mercaturam, ammittit infancioniam quoad hoc vt Lezdam solvere teneatur. Portoles in 2. tom. 3. p. 5. mercator. n. 9. fol. 320. ad hoc vt quis sit mercator requiritur. 1. quod sit matriculatus in matricula mercatorum. 2. quod artem exerceat. 3. quod maiorem partem fortunarum suarum habeat in illa negotiatione. 4. quod plures negotiationes exerceat, & non vnicam. Casan. in consuet. Burg. rub. 4. §. 1. in textu, & elles, a n. 3. fo. 517. Et statutum, quod mercatoris libris stetur: intelligitur quoad mercantiam. Abiles in cap. Prat. c. 4. glosa, Sea obligado, n. 7. fol. 115. Alex. conf. 113. col. 2. vol. 7. Aymon conf. 221. n. 12. eodem modo si per statutum nobilis mercator possit capi pro debito, debet intelligi de debito quoad mercantiam. Menoch. 1. p. lib. 2. presump. 57. n. 19. an libris mercatoris sit credendum? lib. 3. tit. 1. l. 1. n. 2. hic.

Ad lib. 2. tit. 7. l. 2. de Pectis.

AD verba, Que los tales Hijodalgo compradores, sean tenidos de pagar pecha pro rata de lo que huieren comprado, secus in Castilla, lib. 6. tit. 14. l. 14. Recopil. leg. illius Regni in 2. p. fol. 63. adde quod & tenebuntur solvere praeterita tributa, vel pectas. Didacus Perez lib. 1. tit. 3. l. 1. glosa, A, ordinamen. Regalium Regni Castellae, fol. 92. & Bart. per eum allegatus in l. fi. n. 1. C. de fide instrum. & iure hacta, lib. 10. vbi distinguit. Pectarius volens solvere pectam ante tempus solutionis: dominus eam recipere non tenetur. Ferrara in praxi in forma libelli ad praestat. & rei relaxat. §. Omni anno, n. 2. fol. mihi. 366.

AD verba, Sea temido de dar noticia al señor de la pecha el comprador, &c. aliis si dominus ignoraret hoc, & eius primus debitor soluat ei suum tributum, & lapsis annis iste debitor moriatur, & post procedat contra possidentem hanc terram pectariam: & iste vellet defendere per praescriptionem, forte non posset ob iustam ignorantiam dicti domini: sed dic vt Casan. in consuet. Burg. rub. 11. §. 2. an. 33. & 36. & pectario nesciente, vel nollente monstrare rem: pro

qua soluit pectam, dominus posset dicere. Tu teneris pro toto tuo patrimonio. Ferrara in praxi in forma libelli ad praestat. & rei relax. §. Super, n. 3. & 4. fol. 369.

AD verba, El Hijodalgo, que adquirirere heredad pechera, sea temido de dar la apeada al señor della, adde de hoc bene. Cataneum in consuet. Burg. rub. 3. tit. desiedz glosa, En alienacion, n. 27. & in glosis sequentibus, & Balasc. de iure emphy. 1. p. q. 8. a n. 3. & ipsi villani (id est qui pectam solvunt) debent, hoc idem facere singulis annis de foro nostri Regni: lib. 3. tit. 4. c. 10. & 11. in foro generali, vbi in d. c. 10. sic loquitur. El Señor solarigo si dixere al villano solarigo, muestrame mi heredad, por la qual me debes pecha: debele mostrar cada año su heredad entegrament. Et si dixere el Señor solarigo al villano: toda la heredad no mehas mostrado entegrament: el villano con infançones, & con labradores, & vezinos de la villa debele aparear toda la heredad.

AD verba, Que los tales compradores, o adquiridores sean tenidos de pagar toda la pecha en razon del caso pechero, sed secus est in Regno Castellae in fidalgo emptore talis rei affectae tali onere, lib. 4. tit. 4. ley 12. ordinarum Regalium. In Regno Aragonum emens praedia ab hominibus signi seruitij, tenetur solvere omnia onera illius rei, secus si emat ab hominibus Domini Regis. Portoles ad Molinum. 2. tomo. 3. p. 5. Infancio, n. 36. & 37. fol. 79. Sed de iure communi adquirens rem onere affectam, tenetur ad onus anexum rei: non tamen pro alio onere differenti. Bart. in l. 2. C. sine censu, & Didacus Perez sup. lib. 1. tit. 3. l. 1. col. 3. sed non tenebitur talis fidalgus adquirens rem pectariam, ad munera personalia: mixta, vel extrahordinaria. Palacios Rub. in rub. §. 31. n. 8. Abiles in cap. Prat. in proemio, glos. Rey. n. 19. & in tantum in hoc nostro casu adquirens talem terram tenetur ad praedictam pectam, vel onus: quod pactum in contrarium non valeret. Albericus in l. inter. ff. de pactis, & si ipse dominus emat: quid erit? Bosius in praxi, tit. de Principe a n. 97. Et si nobilis nubat cum plebeia habente bona pectaria: debet pectam solvere ratione dictorum bonorum etiam de iure, & in Aragon. Portoles ad Molinum 2. tomo. 3. p. 5. infancio. n. 45. fol. 81. & n. 36. nec dominus pectae potest liberare emptorem rei pectariae, vt non soluat eam, & si liberet: sibi domino debet diminui pectam. Portoles sup. n. 37. Guidopap. decis. 392. Casan. in consuet. Burg. rub. 9. §. 18. n. 16. fol. 127. & quoad

Fuero.

Apear.

De empto renobili.

Si nobilis nubat cum plebeia an soluat pectam?

& quoad nostram legem quid in Regno Neapolitano? Guidopapa decis. 196. & 384. In Regno Aragonum idem est ac in hoc nostro Regno. Portoles ad Molinum 2. tom. 3. p. 5. infancio. n. 36. fol. 79.

Vel pro patrimonio.

Item si pater tributarius donet filio praedium tributarium pro consequendo Sacerdotio, vel alimentis: non ob id efficitur liberum a tali tributo dictum praedium. Didacus Perez lib. 1. tit. 3. l. 1. additio, A, vers. Vnde, fol. 90. & quoad hoc propositum non privilegiatus succedendo privilegiato, non gaudet eius privilegio. Didacus Perez lib. 4. tit. 4. l. 12. additio, A, in ordinamentis Regalibus, fol. mihi. 1431.

Nobilis an immunis?

Nobiles genere, nisi sint ex dignitate: non sunt immunes a muneribus publicis. Tiraque de nobilit. c. 20. n. 159. vbi nec a personalibus, realibus nec mixtis. Et tenentur contribuere cum alijs in collectis ratione bonorum, pro quibus soluita non praestant Regi, pro alijs vero non. n. 160. & in Regno Neapolit. & Franciae sunt immunes a collectis rerum, quas de nouo adquisuerunt, n. 162. & 163. nisi eas collectas soluerint per 40. annos. d. n. 162. Guidopap. decis. 384. Sed ignobiles non debent contribuere in solutione subsidiorum ratione bonorum feudalium in Francia, n. 164. sed solvere debent collectas pro rebus adquisitis a nobili, n. 165. modo talis nobilis ratione suae personae, & non ratione rei, non soluebat illas, vt. d. n. 165.

Vel ignobilis.

Nobilis quis sit?

Nobilis est, esse quem nobilem ex sanguine, quam ex Privilegio, quia primum est substantia, sed secundum est accidens. Otalora de nobil. 4. partis principalis. c. 3. n. 5. ergo debet praferri nobilis ex sanguine nobili ex privilegio, sicut substantia accidenti. Item & quia nobilitas antiquior melior. Greg. Lopez in l. 2. tit. 21. p. 2. ibi De luene, & Albericus in l. 1. C. de iure aureorum. Ad officia nobilibus solis concessa nemo debet admitti pendente controuersia super nobilitate: sed si sit iam in possessione: non debet perturbari in ea pendente lite, vel appellatione. Albericus in l. delatus reus. ff. de muneribus, & honor. Abb. in c. sciscitatus. 3. columna de rescrip. & l. 1. §. integer. ff. nihil nouari. Otalora. 3. partis. 3. principalis. c. 3. n. 8. & pendente lite super nobilitate, debet solvere pectam de iure, & in Regno Castellae. Portoles ad Molinum 2. tom. 3. p. 5. infancio. n. 68. Couar. var. lib. 1. c. 16. n. 11. Didacus Perez lib. 4. tit. 2. l. 6. additio, f, fol. 1380. secus in Aragon: si litigetur super possessorio, & sit probata possessio.

Pendente lite an nobilis soluat pectam?

Portoles sup. n. 69. & 70.

Nobilibus non dantur officia vilia, scilicet, Vinaderos, y guardas del campo. Otalora de nobil. 5. partis principalis. c. fi. n. 8. si tutor pupilli nobilis soluit, sicut ceteri ignobiles, non prauidicabit pupillo. Iuan Garcia de nobil. glosa. 6. §. 1. n. 14. & Gregor. Lopez, glosa. 9. tit. 19. p. 6. Nobilitas, quae vocatur de Solar, vel quae fundatur in Executoria de hidalgua, non ammittitur 30. nec 40. annis, licet toto hoc tempore interuenerint actus contrarii, De pagar pecha. l. 3. de interdctis. Iuan Garcia sup. d. glosa. 6. n. 42. nec nocebit posteris. l. 1. C. de liberali causa.

8. Officia vilia non dantur nobili?

Tutor an prauidicet pupillo in nobilitate.

Nobilitas an perdat solvendo pectam?

Nobilis (Id est infancio) habitans in locis dominorum habentium iurisdictionem ciuilem, si ibi delinquit, poterit per dominum loci capi ad finem statim remittendi eum ad iudices Regios. Portoles ad Molinum 2. tomo. 3. p. 5. infancio. n. 25. fol. 77. Domini locorum nobilibus in suis locis habitantibus prohibere non possunt furnos, molenas, herbaja, aquas, ligna, ignem, vel similia, nec alia commercia. Portoles sup. n. 47. vbi hoc tenet quoad Regnum Aragonum. Idem de iure. Portoles. d. n. 47. Iaso. conf. 161. n. 3. vol. 2. Salon de Paz in. l. 3. Tauri. n. 456. & 457. fol. 226.

9. Nobilis delinquens cap. r. Domini locorum prohibere suis nobilibus an possint commercia.

Nobilis habitans in locis domini Regis, potest noualia facere, & alijs iuribus vti quibus ceteri homines signi seruitij eiusdem loci vt valent. Portoles ad Molinam. 2. tomo. 3. p. 5. Infancio, n. 41. Oldrald. conf. 32. n. 1. & 2. Burgos de Paz in. l. 3. Tauri. n. 456. 457. 458. Item nobilis habitans in loco domini, non potest ibi Castra facere sine domini licentia. Portol. sup. n. 46.

10. Nobilis in loco Regis an noualia, vel castra faciat?

Nobilis in Regno Aragonum dicitur natus ex patre nobili, licet ex matre villana. Portoles sup. n. 49. idem & de iure. Bald. in l. liberos de senat Gomez in. l. 79. Tauri. n. 6. Rebus. de nominat. q. 12. n. 8. Adde. l. 3. n. 11. hic, privilegia concessa habitantibus, censentur etiam concessa nobilibus. Portoles sup. n. 74. fol. 83. Burgos de Paz in. l. 3. Tauri. a n. 456. fol. 226.

11. Nobilis in Arago quis sit? Privilegia extendi ad nobiles.

Sententia in causa nobilitatis lata in fauorem nobilis, scilicet Petri: prodest omnibus eiusdem nobilis consanguineis ex parte patris descendentibus. Alex. in l. saepe. n. 62. vers. Adde quod, de re iud. Portoles sup. n. 97. Tiraque de nobil. c. 17. n. 3. & c. 37. Xarez alleg. 27. Otalora de nobil. 2. p. 3. p. princip. c. 8. n. 1. & 6. fol. 196. etiam proderit patruelibus id est primo secundos descendentibus ex vno stipite. Portoles sup. n. 101. & dicit

12. Sententia lata pro te nobili an prosit tuis consanguineis, vel e contra?

Adde. l. 3. n. 9. & l. 8. & l. 12. hic.

dicū Doctores: & proderit etiam patruo probantis. Portoles sup. n. 103. Tiraq. sup. n. 4. modō tamen nobilitas sit sanguinis, & non priuilegij. Portoles sup. n. 105. fol. 94. sed & si pronuncietur contra eum: nocebit eius posteris, vel consanguineis eiusdem stirpis, nisi collusio detegatur, vel modō cum legitimo contradicte sit pronuncia- ta, & non sit pronuciata incidenter. Tiraq. de nobil. c. 37. a. n. 2. vsq; ad. 14. vbi alias limitationes videbis. Sed in Regno Arago- num sententia lata contra fratrem non no- cebit fratri alteri non citato in causa nobi- litatis. Portoles sup. n. 108. fol. 95.

13. Ad proba- tionem no- bilitatis qui citan- di?

Ad hoc, vt nobilitatem tuam legitime probes: debes citare Aduocatum Fiscalem, & Iuratos loci, vel ciuitatis: vbi habitas, & dominum dicti loci. Portoles ad Molinum 2. tomo. 3. p. 8. Infancia, n. 124. fol. 99. Ota- lora de nobil. l. 1. p. 3. p. princip. c. 1. n. 11. & 12. fol. 72. & c. 4. n. 2. fol. 82. Abend. de exeq. lib. 2. c. 10. n. 20. fol. 169. & si in pluribus lo- cis habes domicilium, Concilium vtriusq; loci citare debes: aliās ei non citato non nocebit sententia aliqua. Otalora sup. lib. 1. 3. p. c. 4. n. 4. fol. 87. col. 1. Portoles sup. n. 125.

14. Cōtrapre- tensionem nobilitatis quæ obla- tent?

Si quis velit probare nobilitatē quoad possessorium, si Fiscalis probet, quod talis, vel eius pater, vel auus vnum solum actum nobilitati contrarium fecerit, succumbet talis pretensor. Portoles sup. n. 144. Otalor. l. 1. p. 3. p. c. 6. n. 8. & 10. & 2. p. 3. p. c. 9. n. 9. 10. & 15. sed si volens probare quoad possessorium, succumbat in hoc, poterit redire ad proprietatem nobilitatis secus si primō egit de proprietate, & succumbat, quia ad possessorium redire non poterit. Portoles sup. n. 145. & 146. Otalor. sup. 2. p. 3. p. c. 4. n. 5. fol. 159.

Redire de possessorio.

Ad lib. 2. tit. 7. l. 3. an nobilis in- carcerari pro debitis, vel torqueri possit?

1. Nobilis an torqueri possit?

AD verba, Los hijosdalgo no sean puestos a questio de tormento, ni presos por deudas, idem in Castella, lib. 6. tit. 2. l. 4. & 5. Recopil. leg. illius Regni, nisi descendat ex delicto vel quasi, tunc carcerari potest pro debito. l. 6. ibi. de iure nobiles tor- queri non possunt. l. Diuo Marco. C. de quest. l. milites, & l. Decuriones. C. de Didacus Perez lib. 4. tit. 2. & 5. ordinam. fol. mihi 1370. & 1371. Gregor. Lopez, glosa. 4. l. 2. tit. 30. p. 7. sed contra eos est proceden-

dum ex plena probatione, quæ sit sufficiens ad inferendam pœnam delinquenti: vt Di- dacus. d. l. 4. glosa, c. idem est in Castella. d. l. 4. & 5. idem in Regno Aragonum, lib. 1. tit. Declaratio priuilegij, vers. Item que tur- ment. Sed in Francia torquentur, quia ibi reatus omnem honorem excludit. iuxta. l. 1. C. vbi Senatores, teste Didaco Perez. d. l. 4. additio, c. sed & in Aragon nobiles non puniuntur pœnis corporalibus, licet sint extranei ab illo Regno. Portoles. §. nobilis n. 1. fol. 345. Sed pro crimine lesæ maiestatis diuinæ, & humanæ torqueri possunt nobi- les. l. Decuriones. C. de questio. glos. 6. l. 24. tit. 21. p. 2. Didacus Perez. d. additio, c. & l. nullus. C. ad leg. Iul. Maies. Et pro crimine simonia. l. 4. C. ad leg. Iul. Maies. Didacus Perez. d. additio, c. Et pro crimine aleuosiæ d. additio, c. & Otalora de nobil. 5. p. c. fi. fol. 336. Et pro prodicione. l. 24. tit. 21. p. 2. & ibi Gregor. glos. 6. Et in Regno Castellæ pro sodomia. Gregor. Lopez, glos. 4. l. 2. tit. 30. p. 7. & de iure ob periurium, falsum- ue testimonium nobilis amittit suum pri- uilegium. Casan. in consuet. Burg. rub. 4. §. 20. ibi Decendre, n. 4. & 5. fol. mihi. 7. o. Affi- ctis decis. 404. n. 13. Item ad hoc vt nobilis

gaudet priuilegio non torquendi, debet habere, Executoria de b. dalguia. Bald. in. l. non ignorat. n. 14. C. de his, qui accusare, vel debet plene probare suam nobilitatē, nec sufficit: si semiplene probet. Sese de- cis. 13. n. 20. 21. & 22. Garcia de nobil. glos. 1. n. 4. vers. In Hispania, fol. mihi. 34. p. 2. quod intellige quando nobilis agit principaliter de nobilitate. Sed si agat ad finem, vt pœnis plebeyorum non puniatur, sufficit: si probet solam possessionem, licet non probet possessionem sui patris, nec aui. Portoles ad Molinum. 2. tom. 3. p. §. infancia. n. 23. fol. 89. Otalor. de nobil. l. 1. p. 3. partis. c. 8. n. 11. Quod sic vidi praticari, & obtinui, quod tamen limita, nisi ex aduerso probe- tur ei, quod ipse, vel pater, vel auus eius ali- quem actum plebeyorum fecerint. Portoles sup. n. 84. fol. 89. Couar. var. lib. 1. c. 16. n. 10. vers. Primo. Si tamen allegaret quis, quod est habitus pro nobili, sed non allegat, quod est nobilis: & non probet plene suam nobilitatem: non sufficit, vt colliges. ex Sese, & Garcia sup. & fat est ad hoc, vt nobilis non possit pro debitis incarcerari, infurcari, vel flagellari quasi possessio nobilitatis. Vt Sese, & Garcia sup. Didacus Perez lib. 4. tit. 2. l. 6. additio, f, fol. mihi 1380. in ordinam. sed de iure communi nobilis potest pro debitis incarcerari. l. 1. C. qui

An plena vel semi- plena pro- ba- tio suffi- ciat vt no- bilis non possit tor- queri?

qui

qui bonis. Quod dixi hic, nobilem nō posse, Torqueri: intellige, nisi delinquat contra a que nobilem: tunc enim torqueri, & in- furcari poterit. Gregor. Lopez, glos. 5. l. 25. tit. 23. p. 3. nobilisq; homicida debet regula- riter ob id mori. Greg. Lopez glos. 1. l. 15. tit. 8. p. 7. Si lite pēdēte moriatur prædēs, se nobilem declarari: processus debet resumi per eius filios in statu: in quo reliquit eius prædecessor: & non est necesse, vt fiat nouus processus. Portoles. d. §. infancia. n. 148. fol. 105. Otalora de nobil. 2. p. 3. partis c. 6. n. 3. fol. 181. nobilisq; fideiusor pro exactore tributorum Regiorum non po- test incarcerari. Sylua resp. lib. 1. in respon- so. 6. fol. 49. nec nobilis depositarius pro deposito. Sylua sup. lib. 2. in responso. 16. c. 2. a. n. 37. fol. 203.

Nobilis si- deiusor carcerari.

Vel deposti- tarius.

2. Nobis an renuntiet suo priuile- gio?

Nobilis potest renuntiare suo priuile- gio, vel nobilitati. Otalora de nobil. 3. p. c. 6. n. 8. fol. mihi. 115. col. 2. Couar. in. c. quamuis pactum. 2. p. in principio. n. 5. Petrus a Syria, in sua praxi forensi. q. 16. Ro- land. conf. 13. n. 10. vol. 1. quod intellige ad effectum, vt capi possit: sed non ad hoc, vt torqueri possit pro delictis. Gregor Lopez glos. 1. l. 34. tit. fi. p. 7. Couar. sup. nec quoad fisiones, & reuerentiam: quam ei debet ignobilis. Couar. sup. n. 5. Sylua resp. lib. 2. resp. 16. c. 1. n. 26. & 27. fol. 197.

Si auus fuit nobilis & pater igno- bilis.

Sine dubio tamen valebit renuntiatio, si nobilis tempore contractus, dixit, se non esse nobilem. Vel si cum iuramento renun- tiauit. G utierrez de iuram. confir. 1. p. c. 16. n. 62. & 63. sed in Regno Valentia non po- test renuntiare. Syria. sup. n. 22.

Nobilis si soluit colle- ctam: sibi præiudi- cat.

Si es nobilis ex origine, & passus fuisti: te collectari; & soluere pectam: non poteris iuuare te tua nobilitate ad effectum, vt in posterum soluere non cogaris, nisi per be- neficium minoris ætatis, vel alterius iustæ causæ restitutionem petas contra patien- tiam, & solutionem collectarum. Otal. de nobil. 3. p. c. 6. n. 10. Si nobilis negat, se esse nobilem, non potest gaudere priuilegijs no- bilitatis contra contrahentes cum eo, nisi tamen ignorauerint, esse cum nobilem: Syl-

ua sup. lib. 2. respon. 16. c. 4. n. 17. & 19. fol. 213. per. l. 1. & 2. C. si minor se maior. Go- mez in. l. 79. Tauri. n. 4. Curia Philippica. 2. p. §. 17. n. 11. fol. 401.

Nobilis pro debito Regio carcerari po- test in Regno Castellæ. l. 4. tit. 2. lib. 6. Re- copil. illius Regni. Curia Philippica. 2. p. §. 17. n. 7. fol. mihi. 400. sed pro eo, quod de- beat alia debita Regia, Vt pro alcualas, & alia iura pertinentia Regi: capi non potest: id verō, quod hic dico, quod pro debito Regio carcerari potest: intellige, si est debi- tor ex eo, quod fuit Arrendador, vel condu- ctor iurium Regalium, vel horum collector, ita Curia Philippica, sup. n. 7. Lafarte de de- cima vendit. c. 18. a. n. 63.

5. Nobilis pro debito quā do possit carcerari?

Sed & potest carcerari nobilis, si debi- tor est ob causam sui captiui, vel consan- guineorum suorum redemptionis. Azue- do in. l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopil. n. 28. Curia Philippica, sup. n. 9. fol. mihi. 401. sed & po- test carcerari, si occultat sua bona in frau- dem sui creditoris. Azueedo sup. n. 31. Cu- ria Philippica sup. n. 10. fol. mihi. 410.

4. De eodem.

Item nobilis si est debitor ob id, quod fuit tutor, vel curator, potest carcerari: quia procedit ex delicto. Bald. in. l. 1. §. 1. vers. Tutores, de falsis. Castillo in. l. 79. Tau- ri. Curia Philippica. 2. p. §. 17. n. 12. fol. 402. exceptō si talis nobilis tutor fuit mater, vel auus. Curia Philipp. sup. n. 12. Bobadilla lib. 3. c. 5. n. 31. ob obedientiam scilicet, quā minores debent eis.

5. De eodem.

Sed & nobilis si est fideiusor in causa criminali pro reo: non gaudebit priuilegio nobilitatis: & sic poterit carcerari pro de- bito, quod debebit talis reus fisco: secus pro eo, quod debebit talis reus parti. Cu- ria Philipp. 2. p. §. 17. n. 13. fol. mihi. 402. Ca- stillo in. l. 79. Tauri. glosa fin. in fine. Boba- dilla, lib. 3. c. 6. n. 24. vsq; ad 28. ratio est, quia debitum, quod debetur fisco: censetur criminale, & causa criminalis, cui se sub- missit ipse fideiusor. Sic intellige Hypoli- tum de Marsilijs in rub. de fideiusoribus n. 284. Decius in reg. priuilegium.

6. De eodem.

Nobilis si- deiusor.

Nobilis, si est illegitimus spurius, non gaudet priuilegio non in carcerandi in Re- gno Castellæ: secus si est naturalis. Curia Philipp. 2. p. §. 17. n. 14. fol. mihi. 403. Sed & alius quis nobilis, si pro debitis nollit in- carcerari: alleget, & probet, se esse nobi- lem: aliās non præsumetur talis. Curia Phi- lipp. sup. n. 14. fol. mihi. 402. eo modo, quo dixi hic. n. 1.

7. An nobilis illegiti- mus?

Ad verba, Por auer vsado publicamente de trato, y mercaderia, de iure mercatura de- rogat

8.

Mercatura an deroget nobilitati?

rogat nobilitati. l. nobiliores. C. de com-
mer. & ibi Baldus, & l. ne quis. C. de digni-
tat. lib. 12. Straca de mercatura. 2. p. n. 17.
fol. 60. nisi mos regionis aliud suadeat. Ti-
raq. de nobil. c. 33. n. 19. vel nisi per alios
exerceatur, & non per se. n. 20. & Casan. in
Cathalogo. 11 p. in considet. 45. Guidopa.
decif. 217. Gregor. Lopez. l. 34. tit. fi. p. 7.
Adde hic. l. 1. n. 1. publice uti mercatura nō
est uti coram duobus: sed palam corā omni-
bus. Casan. in consuet. Burg. rub. 4. §. 1. ibi
Publique, fol. mihi. 518. extat forus nostri
Regni lib. 1. tit. 4. c. 4. vbi sic. *Insançon nin-
guno, que ande en Navarra en mercaderias
comprando, & vendiendo sus cosas, por ayu-
darse de sus mercaderias: non debe portadgo
ninguno en el Reyno de Navarra.*

Fuero.

Nobilitas ex privilegio. Clarus.

Generosus.

Nobilitas emptione non acquiritur.

Aui & proau.

9. Adde hic. l. 12. n. 3.

Quoad fruendum his privilegijs, suffi-
ciet, quod quis sit nobilis ex privilegio. Ce-
phalus. conf. 451. à n. 7. vsq; ad 33. vol. 4.
Clarus genere est qui ex utroq; parente,
avis, & maioribus legitime descendit sine
macula obscuritatis, & spurietatis. Gene-
rosus verò est qui ex solibus patribus nobi-
libus, vel ex militibus ortus est, etiam si ex
obscura, & non legitima matre natus sit.
Otalor. de nobil. 2. partis. c. 2. n. fi. Gregor.
Lopez. l. 3. tit. 21. p. 2. Nobilitas non acqui-
ritur per emptionem. l. 12. tit. 21. p. 2. vbi
Greg. Lopez. Si pater meus, & avus meus
fuere nobiles: sed proavi, & alij maiores
ignobiles, id est, *Pecheiros*, mihi nocebit
quoad proprietatem hidalguiz, id est nobi-
litas. Otalor. sup. 3. p. c. 6. n. 7. fol. 109. co-
lumna. 1. in fine.

Ad illa verba, *Por deuda, que no proceda
de delicto*, si enim procedit ex delicto, po-
rerit carcerari nobilis ut hic. Idem in Re-
gno Castellæ. l. 79. Tauri. vbi Gomez, & Ca-
stillo, & alij, vbi per dictam. l. 79. idem iuris
est in quasi delictis, ut & dixi hic. n. 1. & for-
te hoc idem erit in hoc nostro Regno.
Quia statutum loquens de delicto, compræ-
hendit & quasi delicta. Ut colligitur ex
Ferrara in praxi in forma libelli, *actiois
realis. §. iure dominij*, n. 57. Et ex delicto
procedere debitum dicitur id, quod princi-
paliter venit, & debetur, vel in consequen-
tiam accessorie ex officio iudicis, ut si ex
furto, violentia, vel alio delicto debeatur
aliqua res, vel quando ex delicto in iure sit
æstimatio ciuilitate in pecunia, vel quando
ex aliquo delicto publico, vel priuato, ut
homicidij, falsitatis, vel alterius, ultra pæ-
nam corporalem sit condemnatio in ali-
quo interesse partis. Gomez in. l. 79. Tauri.
n. 5. versiculo, *Item quero*. Nomen nobilis

*Id est de hidalgo, est antiquius, quàm nomen
de Cauallero. l. 2. tit. 21. p. 2. La executoria de
hidalguia del Colateral aprouecha à otro Co-
lateral, probando la decendencia de vn solar,
o casa. Iuan Garcia de nobil. glos. 6. n. 48.
Gregor. Lopez. glos. 9. l. 7. tit. 15. p. 4. Adde
hic. l. 2. n. 12. & l. 8. & l. 12.*

Ad probationem nobilitatis sufficiunt
duo testes ex parte patris, & duo ex parte
marris. Rebusus in concordatis. 1. tomo, in
rub. de collat. §. cum verò, additio, litera, a,
folio mihi. 356. Nobilis vel *Hijodalgo de so-
lar conocido*: non potest probari, quia non
est lex, quæ auctoritet talem modum lo-
quendi. Iuan Garcia de nobilit. glos. 18. n.
7. Otalora refert in suo tractatu nobilita-
tis. 2. partis. c. 4. n. 10. in fine, *Qué las audien-
cias de Granada embiaron tonfultado, que to-
das las casas, donde no auia auido pechos de
tiempo immemorial à esta parte: gozassen de
ser tenidas por solares conocidos, y que la pro-
bança desto quedase en el albedrio de los Iue-
zes*. Nobilis id est *hijodalgo de Vengar qui-
nientos sueldos*, in Regno Castellæ dicitur.
*Porque segun fuero de España, à los hijosdal-
go les competia este derecho especial de esti-
mar, y pedir las injurias (que les hazian) en
quinientos sueldos*. Couar. var. in tractatu ve-
terum numismatum. c. 5. n. 7. vers. *En esta
materia*, folio mihi. 540.

Item aduerte, quod entre los Godos
auia *hijosdalgo*, y villanos. Y assi no se si-
gue, *Es vno de los Godos, luego es hijodalgo*.
Iuan Garcia de nobil. glos. 18. n. 3. 8. y 39.
Nobilis ad hoc ut admittatur ad officia no-
bilium: non requiritur plena probatio, sed
minor: & sic sufficet præsumptiua proba-
tio. Garcia sup. glosa. 35. n. 7. fol. 342. Nobi-
lis ex patre, & auo, etiam si non nobiliter,
sed viliter viuat, gaudet nobilitate, secun-
dum Otaloram de nobili. 2. p. 3. partis. c. 5.
n. 12. quod intellige si talis nobilis sit nobi-
lis, *Natural, y de sangre, y perpetua* (quæ nec
loco, nec tempore circumferibitur. §. sed
naturalia quidem, de iure naturali) ita limi-
tat. Iuan Garcia de nobilitate, glosa. 1. §. 1.
n. 55. fol. 52. Et sic nec per exercitium offi-
ciorum vilium amitti talem nobilitatem
tenet ibi Garcia, in. d. n. 55. præcipue *En las
montañas*: sed certe ut meum iudicium di-
cam, vel id est falsum, vel saltim interim,
quod talis nobilis exercet officium vile,
non gaudebit nobilitate. Sed gaudebit ea, si
desistat ab eo: sed & gaudebunt illius filij, si
eo non vtuntur. Tiraq. de nobil. c. 27. vbi
quod per exercitium artium vilium obscu-
ratur nobilitas, dum quis id exercet: & est
textus

10. Solar conocido.

Hidalgo de végar 500. sueldos.

11. Godos. Præsumptiua probatio.

Per officium quando committatur nobilitas hic & l. 12. n. 4. hic? dicitur ut ibi.

textus in. §. 1. vers. *sancimus*, ibi, & non
quosdam artifices ignobiles, in auth. de testi-
bus. Et quod filijs non præiudicet, tenet
Tiraq. sup. c. 35. & ratio potest esse, quia
cessante causa amissionis, vel obscuritatis
nobilitatis: (quæ est tale officium) debet,
& cessare eius effectus, quod & tenet Gar-
cia sup. glosa. 1. §. 1. num. 58. Filius gaudet
nobilitate, si suus pater sit nobilis, licet ma-
ter sit vilis. Gregor. glosa. 3. l. 3. tit. 21. p.
3. & §. 1. de libertinis. l. Senatores, de Sena-
tor. limita in Castellano. Ut Greg. Lopez,
glos. 1. l. 6. tit. 18. p. 2. Adde. l. 2. n. 11.

12. Adde. n. 1. hic.

Vxor viri nobilis.

Item nobilis quoad privilegia dicta
erit ille, qui ex antiquo, & privilegiato est
sanguine: qui est exemptus ab oneribus,
& tributis plebeiiorum, dignitate, officio,
vel scientia; & hoc etiam si filius descen-
dat ex tali, sed ex matre vili, secus si ex pa-
tre vili, sed ex matre nobili. Et nec vxor
nobilis viri torqueri poterit, nec carcera-
ri. Quia fruitur eius privilegio. Gomez in
l. 79. Tauri. n. 6. vbi an filius bastardus? de
hoc bastardo adde hic. l. 6. n. 4. & 6. qui si
est naturalis ex vnica concubina retenta in
domo, gaudet nobilitate patris: secus si sit
spurius, vel vulgo quæsitus. Gomez in. l. 79.
Tauri. n. 6. Sed & gaudebit tali privilegio
vxor vidua defuncti nobilis, dum est in vi-
duitate. Didacus Perez lib. 4. tit. 21. l. 6. ad-
ditio, c. folio. 1377. Palacios Rub. in rub.
§. 31. n. 8. 9. Sed non gaudebit ea vxor ta-
li privilegio, si nupserit cum vili. d. l. 6. ad-
ditio, d. folio. 1378. Palacios Rub. supra. Sed
si huius maritus vilis moriatur, gaudebit
illa nobilitate suo privilegio, nisi denuo nup-
serit cum plebeio. d. l. 6. additio, e, folio
1379. & l. femina. ff. de Senatoribus. Sed
si vir plebeius nubat cum vxore nobili, non
gaudebit huius nobilitate: dicta additio,
e, & Tiraq. de nobil. cap. 18. num. 15. vers. *e,
contrario*. Sed an pendente lite super nobi-
litate debeant gaudere his privilegijs, Di-
dacus in. d. l. 6. additio, f, fol. 1380. Couar.
var. lib. 1. c. 16. n. 11. Otalora de nobil. 2. p.
3. part. princip. c. 10. n. 11. vers. *præterea si-
cut*, & resoluit Didacus Perez sup. & bene,
quod non gaudebunt quoad non soluenda
collectas: sed quod gaudebunt ad effe-
ctum, ut officia vilia eis ne dentur, adde
Couar. var. lib. 1. cap. 16. n. 1. & 11. vbi quod
sententia ferri possit quoad possessoriū. Ad
de de ista litis pædicia hic l. 2. n. 7. & l. 12. n. 1.

Ad l. 4. dicti tit. 7. de probanda nobilitate.

Ad verba, *no se entienda ser hijodalgo
por solo el habito, no probando otra co-
sa, que concluya conforme a derecho*, de iure
communi nobilitas probatur per actus eos,
qui faciunt veram distinctionem inter no-
biles, & plebeyos. Bart. in. l. 1. n. 97. C. de di-
gnit. Ioan Garcia de nobil. glosa. 7. n. 21.
fol. 196. & sic non sufficit qualibet præsta-
tio, nisi faciat differre nobilem à plebeio.
Probatur & fama: existimatione, & repu-
tatione ita tamen, quod actus, qui vulgo
reputatur actus nobilium, & non plebe-
iorum, faciat nobilem. Garcia sup. n. 22.
Guidopapa decif. 88. Felinus in. c. super eo
n. 5. de testibus. Tiraq. de nobil. c. 10. n. 6. 7.
& 8. Sed si in vno loco non est differentia
actuum inter nobiles, vel plebeyos: ex eo,
quod quis descendat ab eo: non proderit si
bi, nec quoad possessoriū actus nō solutio-
nis pædæ. Garcia sup. n. 23. fol. 196. nisi def-
cēdat, *de casa de solar, q̄ sea fuerte cō armas:
voz, y apellido de solar auida por Baronia: no
auida por titulo dē cōpra*. Garc. sup. glos. 18. n.
35. fo. 294. Secus d̄ foro li. 3. tit. 5. c. 6. vbi sic,
*en villa de hijosdalgo, do el Rey no es vezino,
no puede demādar el Rey à ningun home por su
villano*. Nobilis notorius appellatur ille,
qui per sententiam transactam in rem iudi-
catam declaratus est talis, vel ille, qui sine
vlla controuersia: populiq; retractatione
cōmuniter est habitus, & reputatus pro no-
bili, ut Didacus Perez, lib. 4. tit. 21. l. 6. in ad-
ditione, litera, a, fol. mihi. 1373. ordin. Reg.
Cast. quod ego intelligerem de eo reputato
pro nobili: modo tamen præcedant, vel in-
terueniant actus nobilium, ut dixi cum
Garcia, & Guidopapa supra hoc n. In
Regno Castellæ nobilis dicitur ille, qui
venit *de derecho linage de padre è de abue-
lo, hasta el quarto grado, à que llaman vi-
fabuelos*, l. 2. in fine, tit. 21. p. 2. Nobilis
nemo præsumitur. Gama. decif. 86. n.
3. Baldus in. l. non ignorat. C. qui accu-
sare. Casan. in conf. 64. Ad probandam
nobilitatem quoad proprietatem, vel pos-
sersionem quæ requirantur? vide in Ca-
saneo, conf. 64. Ripa lib. 2. respons. cap. 26.
Aymon conf. 163. Abend. de exeq. lib. 2.
cap. 14.

Item nobilitas vtriusq; parentis requi-
ritur ad hoc ut quis sit Castellanus. Greg. Lo-
pez. glos. 1. l. 6. tit. 18. p. 2. & præsumitur pro
nobilibus in his, quæ spectant ad sua officia, &
præualet electio facta de nobili. Greg. Lop.
glos. 1. l. 6. tit. 18. p. 2. Vera nobilitas ex vir-
tute, & in virtute, & maior nobilitas
est dare eam, quàm accipere. Fontanella
K de

Nobilis quis dicatur?

Nobilis notorius.

In Castella.

Ad nobilitatem requisita.

Nobilitas vtriusq; parentis.

de pactis nupti. clausul. 3. glosa 1. n. 30. fol. mihi. 10. vbi comprobatur hoc cum Platone, Seneca, & Cicerone.

Ad lib. 2. tit. 7. l. 5. de probatione Nobilitatis.

1. Probari sine inquietatione.

AD verba, *cada vno pueda probar su hidalguia sin ser inquietado, &c.* idem, de iure communi. Bart. & Alex. in l. si prius de noui operis nuntia. Idem in Regno Aragonum. Portoles ad Molinum. 2. tomo. 3. p. §. *infantio*, num. 116. fol. 97. secus in Regno Castellæ. Portoles ibi, & Otor. de nobil. 1. p. 3. p. c. 1. à n. 4. fol. 70.

2. Cuius expensis?

Ad verba dictæ legis. *que los concejos no sean obligados a seguir los pleytos de los notorios hijos dalgo.* Adde quod tales lites præ tendentium, se declarari nobiles: debent prosequi vniuersitatum decuriones expensis Reipublicæ, sed non cum expensis singulorum vicinorum, & si deficiant bona communia Reipublicæ: collecta est imponenda pro singulis vicinis, & hoc casu pro rata debet quoque contribuere ipse assertus nobilis præ tendens, se talem declarari. Abendañus de exeq. 2. p. c. 10. n. 19. & 20. per doctrinam Baldi in l. ab omnibus. §. si Titio, de legat. 1. & Portoles ad Molinum. 2. tomo 3. p. §. *infantio*. n. 126. fol. 100. Sed quod præ tendens, se nobilem declarari, non teneatur contra se contribuere, tenet Parlad. 3. p. quotidi. quæstio. in q. 11. fol. 17. per. l. 2. C. de edendo, & Gregor. Lopez glosa, *dellos*, l. 3. tit. 9. p. 3. Quod ego intelligere rem, nisi decuriones, vel vniuersitates sciatur: talem præ tendentem esse vere nobilem: tunc enim expensis Reipublicæ, nec suis non debent resistere tali præ tendenti: sed recognoscere eum debent pro tali nobili: aliàs temere litigabunt: debebuntque in expensis condemnari, ex proprijs suis bonis, & non ex bonis Reipublicæ. §. 1. de officio iudicis, & Paulus Montanus, de tutel. c. 31. in effectu. 6. n. 4. Ad hoc autem vt, in expensis proprijs condemnentur, non erit satis, quod temerarie litigent, sed requiretur, quod calumniose egerint, vel se defenderint, & requiretur dolus, vel euidens calumnia. Gutierrez de tutel. 3. p. c. 1. n. 105. & 106. cum & debeant agnoscere bonam fidem, & lites superfluas euitare. Paulus de Castro in l. qui solidum. §. etiam. n. 2. de legat. 2. Adquirens nobilitatem de nouo maiorem, non debet præ ferri antiquiori nobili. Casan. in consuet. Burg. rub. 10. §. 1. in textu, *rete-*

nue, num. 1. fol. 1371. & quia nobilitas antiquior, melior, vt Greg. Lopez in l. 2. tit. 2. p. 2. ibi, *de luene*, & Alberi. in l. 1. C. de iure aureorum.

Ad lib. 2. tit. 7. l. 6. de armis Nobilitatis.

AD verba, *se guarde el derecho en quanto al poner armas en puertax, &c.* Sed quibilet posset de iure ponere arma, vel insignia in sua domo. Bart. in tractatu de insign. & armis. n. 4. Casan. in Cathal. i. p. consider. 38. conclusio. 15. Tiraq. de nobil. c. 6. à n. 12. Non potest quis impedire, ne sua arma ponat in suo loco. Et si ponantur in eo, & quis amoueat. ea: tenebitur actione iniuriarum. Casan. sup. conclus. 29. fol. 13. vbi quod possint arripri, si ponat quis ea in relictigiosa. Vt usufructuarius sua arma ponere potest in domo proprietarij, conclus. 30. folio. 13. De delatione armorum in maiorij. Molina de Hisp. lib. 2. c. 14. Legitimus an portare possit arma? Casan. in Catal. i. p. 3. consider. in conclus. 77. fol. 29. vbi quod sic si ad hoc expressè sit legitimus. Arma eorum, qui ob prodicionem expulsi sunt à ciuitate, delectantur. Roman. sing. 480.

Ad verba, *ninguno vese de armas, que no le pertenezcan*, Armis alienis quis vt non potest. Roland. cons. 59. n. 51. vol. 3. Casan. sup. conclus. 23. 25. 26. vsq; ad 34. Tiraq. de nobil. c. 6. à n. 16. vbi Tiraq. quærit, an quis possit præ scribere insignia aliena? de qua præ scriptio bene & Casan. sup. conclus. 47. Roman. sing. 293. Couar. var. lib. 1. c. 16. n. 10. in fine, qui solam immemorialè præ scriptio approbant in tali præ scriptio armorum alienorum, *Adde l. 12. n. 1. hic*. Volentes ponere arma, quis possit prohibere? Casan. sup. concl. 21. 22. 23. vbi in d. concl. 23. & 28. tenet, quod ignobiles, rustici, vel iudei possint prohiberi, ne ponant arma nobilitatis. Vasalli non possunt facere depingi sua arma in loco, vbi sunt arma sui Domini. Casan. sup. conclus. 25. fol. 12. Cognatis, nec affinibus non licet portare arma domus illius, vnde cognatione habent, cõclus. 26. Assumere non licet arma aliena popularibus villanis, vel rusticis, cõclus. 27. & 28. Ex pluribus habetibus aliqua arma quis præ ferri debeat? Casan. in Catalo. i. p. cõsid. 38. cõclus. 36. fol. 14. & cõcl. 48. Arma transeunt ad successores. Casan. sup. cõclus. 37. 38. & 39. sed non ad affines, nec cognatos, cõclus. 40. nec ad heredes reueliũ, cõclus. 42. nec ad fideicommissariũ, conclus.

conclus. 43. vbi quod transeunt ad emptorem, & conclus. 44.

Ad verba, *sean condenados en las costas los delatores*, idem de iure. Guidop. decis. 269. de istis late Salcedo in praxi. c. 6. fol. mihi. 17. & tales delatores non possunt a lite recedere. Abiles in cap. Præ. c. 52. glosa, *pesquissa*, fol. 274. Clerici auferre non possunt arma posita in capela per huius fundatorè: aliàs arbitrio iudicis puniuntur. Romanus sing. 480. Cepola de seruit. vrb. c. 71. n. 10. vbi n. 7. quod inquilinus in domo conducta possit ponere sua arma. Villani ob incapacitatè arma nobiliũ præ scribere non possunt Casan. in Cata. consider. 38. conclus. 47. folio. 19. Arma paterna, sed non materna debet quis portare. Molina de Hisp. lib. 2. c. 14. n. 39. vbi quod arma paterna præ ferri debeant maternis.

Sed quæ sint arma Imperatorum, & quæ Regũ? vide in Casan. in Cata. i. p. consider. 8 conclus. 15. & 17. Eorum arma nemini licet deferre, seu assumere: quia aliàs esset, se parè facere cum eis: sed accessorie in signũ subiectionis supraponere insignibus proprijs arma Regis licitum est ei, qui non sit vilis persona, & tollès arma Principis poterit vt reuellis puniri. Casan. sup. d. concl. 15. Itè arma Regis in operibus publicis poni debet, sed in domo Regia nemini licet ponere sua arma: secus in operibus factis per volentem ponere ea. Casan. sup. concl. 16. & etiã ponere potest ille, cuius pecuniã factũ fuit templũ: hospitale, vel ædes sacra, vel imago. Casan. sup. conclus. 11. honor est portare talia arma, cõclus. 12. violator armorum Principis tenetur crimine læsæ maiestatis, conclus. 18. vbi idem de violantibus arma Dominorum. Ignobilibus non licet arma deferre, conclus. 20. & 22. Nec bastardis conclus. 24. fol. 12. col. 3. & Tiraq. de nobil. c. 15. n. 13. Guidopapa decis. 580. Nicola. Garcia de benefi. 2. tom. 7. p. c. 15. n. 49. fol. 88. Molina de Hisp. lib. 1. c. 4. n. 47. Filius bastardus hominis nobilis gaudet nobilitate sui patris in Regno Aragonũ. Portoles ad Molinũ. 2. tomo 3. p. §. *infancio*. n. 128. vbi quod secus de iure communi. *Adde hic n. 6.*

Princeps non potest sua arma donare alicui. Casan. in Cata. i. p. consider. 38. conclus. 44. fol. 15. nec quis poterit vendere sua arma. Casan. sup. conclus. 45. fol. 17. vbi hoc intelligit in præ iudicium successorum, & de armis concessis sibi, & suæ familiæ, vel posteritati, in vers. *cum ergo*, fol. 18. col. 3. Ex quo sequitur, quod arma sibi concessa per Principem, cedere potest, &

transmittere, sic intellige Casaneum sup. in vers. *licet in omnibus*. Arma verò quis sibi propria auctoritate assumere potest: & hæc poterit vendere, vel alio quocunq; titulo relinquere. Casan. sup. d. conclus. 45. vers. *aut vero*, fol. 18. artifex arma sui officij, si ea assumpsit propria auctoritate, poterit alienare, secus si ea accepit à Republica, vel simul cum socio: si tamen accedat consensus socij: poterit alienare arma accepta simul cum socio. Casan. in Catal. i. p. consider. 38. conclus. 45. vers. *aut vero loquimur*, fol. 18. col. 4. in principio. Sed tamen arma concessa sibi, & suæ familiæ, vel posteris: si nullus sit ex familia, qui succedat: poterit talis ea relinquere cui uellet, modo non sit vituperium relinquenti ea, vel ei, cui relinquuntur: armaque pertinentia vni officio transeunt ad successorem in eo. Casan. in Cata. i. p. consider. 38. conclus. 46. fol. 18. col. 4. & fol. 19. col. 1. in principio.

Plures regulariter eadem arma deferre non possunt. Casan. sup. conclus. 48. vbi in vers. *tertius*, resoluit quod habens arma à Principe, præ fertur habenti ab alio, vel aliunde, si ambo sunt æqualis dignitatis. Sed si vnus sit maioris dignitatis: talis præ feretur. Arma licitum est variare, vel mutare. Casan. sup. conclus. 31. vers. *sed quid*, fol. 13. col. 4. In sepulturis quis poterit, si uellet, ponere arma. Casan. sup. conclus. 11.

In Regno Aragonum bastardi gaudent nobilitate suorum parentum. Portoles ad Molinum. 1. tomo. §. *bastardus*, num. 1. fol. 275. vbi quod sunt de eorum domo, & familia ibi. Idem in Gallia. Tiraq. de nobil. cap. 15. num. 10. & 25. Boerius decis. 127. num. 21. idem in Castella. Plaça de delict. cap. 41. num. 5. & 6. Otor. de nobil. 2. p. 3. partis. c. 3. num. 3. Idem de consuetudine totius fere orbis Christiani. Otor. sup. Guidopapa decis. 580. Boerius decis. 127. in fine. Tiraq. de nobilit. c. 15. n. 30. & Portoles sup. n. 3. fol. 275.

Ad lib. 2. tit. 7. l. 7.

AD verba, *los hijos dalgo en los aposentos de la gente de guerra, reciban el menos agrauio, que ser pudiere*, de iure tales non sunt exempti à receptione hospitiũ. Bart. in l. rescripto. §. sciendum, n. 3. demuner. & honor. Otor. de nobil. 2. p. c. 1. n. 14. nec clerici non sunt exempti ad hospites non accipientes. Bart. in d. §. sciendum, n. 3. quod intel-

1. Nobilis an exen ptus hospitiõ?

lige vt hoc sit tantum in aduentu Regis. Vt dico hic lib. 3. tit. 26. l. vnica. Nobilitas ex sanguine extenditur in descendentes in infinitum, sed nobilitas ex priuilegio non extenditur ultra pronepotes. Portoles ad Molinū. 2. tomo. 3. p. §. nobilis. n. fi. fol. 250. Platea in. l. 1. C. de dignit. lib. 10.

Extendi.

Ad lib. 2. lit. 7 l. 8. de Nobilibus laborandis in operibus publicis.

DE iure cōmuni isti nobiles tenentur ad portus, & aqueductus, & murorū instauratiōē, seu extructiōē. l. ad portus. C. de oper. publi. sed & ad Castellorū defensionē, vel reparatiōē tenentur etiā cum proprijs manibus, imminente necessitate. l. 1. §. tit. 18. p. 2. possessio nobilitatis id est hidalguia consistit en no pechar. Otorora de nobil. 3. partis. c. 4. n. 2. fol. 95. & hęc possessio nō releuat pratendentē nobilitatē, vel immunitatem, ab onere probādi. Otorora. sup. 2. p. 3. partis. c. 5. n. 5. Palacios Rub. relatus per eum. Abb. in. c. 1. in fine, de rellit. spol. celsoribus. Pater tuus fuit pronūciatus por pechero, vel pro ignobili, per sententias: nocebunt tibi in quasi possessiōe: sed non nocebunt, si probes de tempore antiquissimo titulū nobilitatis maiorū tuorū. l. fi. de liber. causa. Nec nocebunt, si probes de collusione, vel magna negligentia tui patris in tali lite, vel si non se defendit, nec si nihil probauit. Alberi. in. l. ingenuū de stat. hom. Otorora. 3. p. 3. part. c. 4. n. 8. & 9. & hic l. 2. n. 12. & l. 12.

Nocere fac

celsoribus.

Ad, d. tit. 7. l. 11. de duplici portione debita nobilibus.

AD verba, *residiendo el que tuuiere doble porcion en el lugar, donde la tuuiere, la pueda llenar, &c.* sed non requiritur, quod cōtinuō resideat ipse, sed sufficet, si eius familia resideat, licet ipse non resideat. Parisius conf. 159. à n. 16. vol. 4. nobilis habitans in loco, vbi sunt ignobiles, id est pecheros, nō habet de iure plus cōmoditatis in pacuis, quam ignobiles. Olanus litera, n. n. 20. Alber. in. l. Imperatores de seruit. rust. Gregor. Lopez. l. 9. tit. 28. p. 3. vers. como los ricos sed secus est in hoc nostro Regno Navarre, si habitat in loco, vbi omnes ceteri, vel saltem maior pars eorū sunt villani, id est ignobiles, Olanus litera, n. n. 20. & est forus dicti

Regni, lib. 6. tit. 2. c. 1. & 2. Vbi sic, Maguera, *el infançon debe auer en roturas, & en tallaçones de montes, tales dos como vn labrador pechero, & sufficet si maiori in parte anni resideat.* Portoles ad Molinū. 2. tomo. 3. p. §. ganatum. n. 9. fol. 5. & Burgos de Paz in. l. 3. Tauri. in. 1. p. in 3. cōcl. n. 384. & 385. fol. 220. & l. cū d' lanionis. §. Sabinus de fundo instr.

Estos pecheros en latin se llaman Erarij: Couar. var. lib. 1. c. 16. n. 10. Probatio in hidalguia si illa sit quoad proprietatē, absoruet possessiōē. Couar. var. lib. 1. c. 16. n. 10. Soli Reges dant priuilegium nobilitatis. l. 10. tit. 18. p. 3. & etiā domini non recognoscetes superiorē, quoad non soluēda sibi tributa. Otorora de nobil. 4. partis princip. c. 1. n. 2. Causaq; nobilitatis *de origen y depēden* cia, nō potest cumulari cū causa nobilitatis ex priuilegio. Otorora. 4. partis principalis c. 3. n. 3. Et intentato vno, post poterit quis trāsire ad aliud. Otorora. sup. n. 5. nec per modū exceptionis poterunt cumulari coniunctiue: sed sic disiunctiue, & sic etiam quoad interim, ad effectum non soluendi collectas. Otorora. sup. n. 8. & 9.

2. Pecheros qui sint in iure?

Cumulari.

Ad lib. 2. tit. 7. l. 12. fol. 64. p. 2.

AD verba, *los hijosdalgo durate los pleytos no sean cōpelidos a las obras, &c.* de quo quid de iure? vide hic in. l. 2. n. 7. & l. 3. n. 7. & l. 8. Si virtute sententiarū vsus fuit pater tuus & auus nobilitate: tibi proderit id. Balbus de præscrip. 2. p. 5. p. n. 34. *Adde hic l. 2. n. 7. & l. 8.* Promotor Fiscalis prouocat te in causa nobilitatis: probas de quasi possessiōe tua, tui patris, & auis: sed nō de tempore immemoriali: obtinebis quoad possessoriū. Couar. var. lib. 1. c. 16. n. 10. in fine, *Adde l. 6. n. 2. hic.*

Possessoriu

Per præscriptionem adquiri nobilitas.

Auus, vel proauus tuus fuerunt pronuntiatū por pecheros, illorū descendentes nō soluerūt peccas: tamē præiudicabit eis quoad possessiōē, & proprietatē. Otorora. de nobil. lit. 3. p. 3. partis. c. 4. n. 10. sed si ab initio litis isti descendētes allegassent priuilegiū immunitatis, & ad hoc inducerent testes deponentes de quasi possessiōe immunitatis, & de immemoriali, obtinerent. Balbus de præscrip. 2. p. 5. p. n. 34. Otorora. d. n. 10. in fine. Sententia lata contra te in materia nobilitatis, nocent tibi, tuisq; licet non sint executioni tradita. Otorora sup. n. 11. *Adde hic l. 2. n. 12. & l. 8.*

2. Sententia prædecessorum an præiudicet descendenti-bus?

Nobilis captus ob debita ciuilia, relaxandus est sine fideiussoribus. Parlador. 3. p. quod tid. differ. in differ. 79. c. 2. n. 7. fol. 298. Et si prommissit

3.

Nobilis promissit dare fideiussores pro obseruatione contractus, & non det: delinquit, & poterit incarcerari. Parlador. sup. num. fin. fol. 299.

Nobilis dum exercet officium vile, non gaudet priuilegijs nobilitatis, *vt dixi ley. 3. num. 11. hic*, quod intellige ad hoc vt ioluat collectas plebeyorum: sed ad hoc, vt corporaliter non coerceatur (vt plebei) gaudebit priuilegio nobilitatis. Portoles 3. p. §. infanrio, num. 53. Otorora de nobil. 2. p. 3. partis principalis, c. 10. n. 3.

4. Nobilis exercens officiu vile.

Ad lib. 2. tit. 7. l. 14. de Priuilegijs Nobilium.

DE quibus priuilegijs. Tiraq. de nobil. cap. 20. Pena in. l. 1. C. de dignitatibus. Non possunt flagellari pro delictis. Bart. in. l. 1. de termino moto. Couar. var. lib. 2. c. 9. n. 4. Gramaticus decil. 32. Otorora de nobil. 5. p. c. fi. n. 4. sunt immunes à collectis. Rebuf. in concor. 1. tomo rub. de collatio. §. cum verò, in additione, litera, b, fol. mihi. 354. *Adde l. 2. n. 6. hic*, sed eorum vxores non sunt immunes ab eis, de iure nec in Aragon. licet sui mariti sint exempti. Portoles. 2. tomo. 3. p. §. infanrio, n. 71. Tiraq. de nobilit. c. 20. n. 165. & 168. contrarium dicerem ego ob dicta hic. in. l. 3. num. 12. Nobilis prius sedet, & prius saluator, quam plebeius. l. fi. §. sedendi. C. vbi Senatores. l. 2. & fi. C. de offi. diuersi. iudicum.

Nobilis non tenetur *se desdicere, vel palinodiam recantare.* Abiles in cap. Præt. in proænio, fol. 3. n. 20. in beneficijs ei deferatur instrumenta apud eum deponi debet, in electionibus eius vox præferitur, gaudebit nobilitate filius legitimus ex bastardo, & muliere nobilibus. Rebuf. sup. nobilis mitius punitur, quam ignobilis. Felinus in. c. Pallorialis, de offi. Deleg. & glosa, Canalleros, in. l. 2. tit. 30. p. 7.

Non infurcatur, sed decapitatur. Bart. in l. capitalium. §. famofos, de panis. Nec mittitur ad Galeras, sino à Oran. Couar. var. lib. 2. c. 9. n. 3. vbi quod in pena pecuniaria grauius punitur, quam plebeius. Duobusq; nobilibus plus creditur, quam tribus ignobilibus, seu plebeis. Iason in. l. properandum, §. in au. em. C. de iudicijs. Contra nobilem non adiciuntur testes viles. Lucas de Pena in. l. mulieres. C. de dignitatibus, iniuriaq; ei facta grauius punitur, quàm facta plebeyo. l. aut sceta. §. persona de panis, de illo

insurcari, adde hic. l. 3. n. 1.

Nobilis debet sedere in altiori loco, quàm plebeius: & accipere prius la paz, & accedere primò ad oblationē. l. 23. tit. 21. p. 3. Petrasancta sing. 35. Tiraq. de nobil. c. 20. n. 51. & 52. sed si ignobilis cōsueuit habere altiorē locū, non est ab eo deiciendus. Faber in §. aliam de bonor. possess. vbi quod si minus nobilis nollit cedere nobiliori in sedendo, is non possit contra illum agere iniuriarū, aget tamen contra minus nobilem, vt sibi cedat in sedendo. Casan. in consuet. Burg. rub. 6. §. 4. ibi, *entre gens*, n. 1. fol. mihi. 848.

4.

Ad lib. 2. tit. 8. l. 1. de Patrimonio Clericorum.

AD verba, *no sea en facultad de ningun labrador dar patrimonio sin licencia del Señor, secus de iure communi.* Didacus Perez. 1. tomo, lib. 1. tit. 3. l. 1. glofa, 4, fol. mihi 89. & 90. in ordin. Reg. Cast. circa patrimonialia hęc, adde declarationes seq. S. Cong. Card.

Prima sit, & ait his verbis: *Nullus Clericus secularis, aut Regularis non professus debet ad sacros ordines promoueri sine sufficienti titulo, ex Bulla Pij. V. edita anno. V idib. Octobris.* Ita refert Farinacius ad declarationes Concilij Tridentini ses. 21. c. 2. de reformatione, *nullus*, fol. mihi. 168. & Nicolaus Garcia de benefi. 1. tomo. 2. p. c. 5. n. 11. fol. 124. & Marzilla ad eas lib. 3. tit. 13. c. 1. additio, b, fol. 449.

1. Declaratio Cardinalium ad Trid. ses. 21. c. 2. de reformatione.

Cong. censuit sic, *ob penuriā Sacerdotum quādoq; concessum est ordinari sine beneficio, vel patrimonio, dummodo quis spodeat, se necessaria ordinadis ministraturum.* Ita refert Garcia, sup. n. 97. fol. 134. & Farin. sup. vers. nisi, fol. mihi. 168. & Marzilla sup. additio, c, fol. 449.

2.

Cum ad patrimoniū, vel pensionis Ecclesiastici titulū ordinari nō possint nisi illi, quos Episcopus indicauerit assumendos pro necessitate, vel vtilitate Ecclesiarū suarū iuxta d. c. 2. ses. 25. de reformatione clericis autē al sentes, Ecclesijs necessitate habētibz, aut subuenire, aut vilitatē aliquā afferre nō possunt, queritur, an huiusmodi clericis literas dimmissorias Episcopus cōcedere possit? Congregatio censuit, posse & ad eum spectare. Ita refert Garcia de benefi. 1. tomo. 2. p. c. 5. n. 76. fol. 132.

3. Patrimonium, vel pensio.

Cōg. Cōcilij cēsuit, *nō expedire, vt ad titulū patrimoniū quis ad sacros ordines promoueat, nisi certi redditus ad honestā promouendū sustentationem sufficientes, super certis redditibus*

4. Reditus annui.

ribus fuerint in forma legitima, & valida assignati. Ita refert Farin. ad Trid. decil. 172. fol. mihi. 69. & Marzilla ad Trid. lib. 3. tit. 13. c. 2. additio patrimonium, fol. 451.

5. Declaratio

Cong. censuit, posse aliquem ad sacros ordines promoueri ad titulum bonorum immobilium, & annuorum reddituum, qui ei donentur si tamen Episcopus iudicauerit, eum assumendum pro necessitate suarum Ecclesiarum: donationesq; huiusmodi bene, & absq; ulla fraude in forma valida fiant: ac bona, & redditus donati, huiusmodi promouendo sufficiant ad vitam honeste sustentandam: & nullo modo possint alienari absque licentia Episcopi, donec ille beneficium sufficiens adipiscatur, vel alium de habeat vnde commode viuere possit. Ita refert Farinacius, sup. decil. 233. & ad Trid. sec. 21. c. 2. de refor. vers. statuit, fol. 171. & vers. potest, fol. 172. & Garcia de benefi. 1. tomo. 2. p. c. 5. n. 79 fol. 132. & Marzilla sup. & ibi additio, l. fol. 450.

6. Declaratio

Episcopum ante promulgationem Concilij posse Clericos suos promouere ad diuersos titulos. Cong. resp. scilicet. 1. ad titulum 2. ad titulum paterna hereditatis, seu proprii patrimonij. 3. ad titulum beneficij alieni. 4. ad titulum stipendij ab Episcopo sibi assignandi super fructibus sua mensa Episcopalis. 5. ad titulum pensionis, seu stipendij a laico assignandi, quaeritur an stante dicto Concilio, cum urgeat necessitas, vel commoditas Ecclesiaru suaru, poterit Episcopus ad omnes praedictos titulos Clericos promouere. Cong. resp. Quoad 2. posse in terminis tantum, in quibus Conciliu loquitur, nempe pro necessitate, vel vtilitate Ecclesiae: & dummodo talis laicus sit vere facultatibus idoneus, atq; in forma valida obliget se, suosq; successores ad praestandum hoc stipendium, & non alienandum sine licentia Episcopi illa bona super quibus assignatum erit illud stipendium, haecq; obligatio duret donec ordinatus beneficij sufficiens, aut pensionem alium de erit adeptus. Ita refert Garcia de benefi. 1. tomo. 2. p. c. 5. n. 93. fol. mihi. 133. Episcopum posse ordinare familiarē suū etiā ad titulum pensionis si pro comoditate, vel necessitate suaru Ecclesiaru, indicat, ordinandum. Ita refert Farinac. sup. sec. 22. de refor. c. 9. vers. Et. fo. 233.

7. Declaratio

An per Bullā Sixti. V. contra male promotos, intelligatur derogatū cōsuetudini quorundam locoru, vbi ob penuriā Sacerdotu ad sacros ordines promoueri solent, qui super alienis bonis assiduationē habent victus, & aliaru reru necessarium, cū cautione certa sine alio titulo beneficij, vel patrimonij? 2. an in illis inopia laborantibus sufficiens patrimonij dici poterit, quod habet annuū reddituū. 25. esentorum. Quoad. 1.

8. Declaratio

Assicuratio. Censuras an sit sufficiens patrimonij?

Sanctitas sua cōsulta nō approbat talē consuetudinē, sed vult, patr. monij. ad cuius titulu ordi nādus promoueri debet, esse rē certā fructiferā, de qua ipse disponere valeat: ac propterea omnino prohibet talis cōsuetudinis obseruatiā. Quoad 2. verō Ordinarj arbitrio relinquit hoc iudiciū, an tale patrimonij sufficiat propter diuersitatē locoru, cū in vno loco sufficiat quod alibi nō erit sufficiens, dummodo animaduertatur, bona esse ipsius ordinandi propria, ac ab omni cōtractu simulatione, & ceteris, quae ab amicis, & cōiunctis fieri in huiusmodi casibus solēt, penitus libera, & aliena. Quoad Iesuitas cū post Sacerdotiū exire nō possint, nisi a superioribus eiciantur: prouideatur illis de redditu, saltim quadraginta aureoru annuoru ex bonis Religionis. Quoad alios, qui arbitrio suo exire quādo volūt, possunt: ne detur illis occasio exeundi: vt fruatur illo redditu: vocetur prius, & intelligatur: qua alia via prospici possit: deinde mature deliberādū. Ita refert Garcia de benefi. 1. tomo. 2. p. c. 5. n. 96. fol. 134. Farin. ad Trid. sec. 21. c. 2. de refor. vers. pro necessitate. fol. mihi. 172. & Marzilla lib. 3. tit. 13. c. 2. additio, m, fol. mihi. 453.

Resfructifera & de ea disponi possit.

Taxa patrimonij.

Cong. censuit sic, cooptari in Collegiū Seminarij nō possunt ordinari ad titulu Seminarij, nisi ob causam inseruiēdi beneficij, quod forsitan esset Seminario iunctū, poterit tamen ordinari sub certa assignatione fructuū in Seminario facta causa inseruiēdi beneficij vnio Seminario, & ibi inseruiat donec aliās prouissum fuerit ei de cōgrua sustentatione. Ita refert Garcia sup. n. 104. fol. 134. & Farina. sup. vers. cooptati, & vers. poterit, fol. mihi. 163. & 169 & Marzilla ad Trid. lib. 3. tit. 13. c. 1. additio, d, fol. mihi. 449.

9. Seminariū

Cong. ait sic, ad titulu Seminarij nullus ad sacros ordines promouendus, ad aliquod autē beneficij Seminario vnitū ordinari potest. Nō possunt pauperes Clerici Seminario degentes per Episcopū ad titulu Seminarij promoueri, & ordinari. Ita hęc refert Farin. ad Trid. sec. 21. c. 2. de refor. vers. cū beneficij, & vers. nō possunt, fol. mihi. 168. & Marzilla ad Trid. lib. 3. tit. 13. c. 1. additio, d, fol. 449.

10. Declaratio

Cong. ait sic, ad titulu Seminarij nullus ad sacros ordines promouendus, ad aliquod autē beneficij Seminario vnitū ordinari potest. Nō possunt pauperes Clerici Seminario degentes per Episcopū ad titulu Seminarij promoueri, & ordinari. Ita hęc refert Farin. ad Trid. sec. 21. c. 2. de refor. vers. cū beneficij, & vers. nō possunt, fol. mihi. 168. & Marzilla ad Trid. lib. 3. tit. 13. c. 1. additio, d, fol. 449.

11. Declaratio

Cong. censuit, posse Episcopū ordinare subditos suos ad ordines Diaconatus, & subdiaconatus ad titulu, & portionē Ecclesiaru matricu, nō obstant, quod nō participēt de fructibus illaru, nisi post susceptū presbyteratus ordinē. Ita refert Garcia sup. n. 110. in 1. to. fol. 135.

Portio Ecclesiae matricis.

12. Declaratio

Cong. sic censuit, quātitas patrimonij, ad quod quis promoueri possit, nō taxatur, sed remittitur ad terminos Concilij. Ita refert Garcia de benefi. 1. tomo. 2. n. cap. c. n. 113. fol. 135. & Farin. sup. vers. patrimonij, fol. mihi. 171. & Marzilla

Taxa patrimonij.

Marzilla ad Trid. l. 3. tit. 13. c. 2. additio. Patrimonium, fol. 451.

13. Declaratio

An obtinens parrochialem insufficientem ad victum, teneatur promoueri ad sacerdotiū infra annum: iuxta c. licet Canon, cū Concilium uideatur declarasse, d. c. licet, intelligi de beneficio Ecclesiastico sufficienti ad victum, imō prohibeat: posse promoueri ad sacros ordines? Cong. censuit, non teneri, sed tantum expedire, vt Sanctissimus declaret, eum debere dimittere. Sanctitas sua declarauit hanc sententiam: vt dimittat. Ita refert Garcia sup. n. 121 fol. 136.

14. Declaratio

Quid agendum sit de eis, qui alioqui idonei, & propter eorum sufficientiam, vel Ecclesiae vtilitatem ad titulum non sufficientis patrimonij, vel beneficij ante Sixti constitutionis publicationem fuerunt ad sacros, non tamē ad presbyteratus ordines promoti? De iam promotis ad titulum non sufficientis patrimonij, vel beneficij: respondit Cong. non promouendos ad ordines superiores nisi consecuti fuerint vnde congrue sustentari poterunt. Ita refert Garcia sup. num. 122. fol. 136. & Farina. sup. vers. eum non, fol. mihi. 171. Et Marzilla sup. fol. 453.

15. Declaratio

Cong. sic ait, si quis ante Concilium iā erat Subdiaconus ordinatus absq; titulo beneficij, poterit is postea absq; titulo promoueri, dummodo saltem patrimonium habeat. Ita refert Garcia sup. n. 123. fol. 136. & Farinacius sup. vers. si quis, fol. mihi. 171. & Marzilla ad Trid. lib. 3. tit. 13. c. 2. additio, patrimonium, fol. mihi. 451.

16. Declaratio

An clericus aliquis idoneus habens beneficium insufficiente de per se: sed iuncto patrimonio habeat quod sufficiat ad honestam vitam sustentationem, poterit promoueri? Cong. resp. posse Episcopum iuxta c. 2. sec. 21. de refor. non obstante Bulla Sixti Papa. V. Quod si eum beneficij, aut patrimonio insufficienti iungantur pitantia, elemosinae, auersaria, confraternitates, & alia emolumenta, quae ex celebratione missarum in exercitio sacrorum ordinum (si ad eos promouentur) percipere, & lucrari possunt: quae omnia ad victum honeste sufficiant, an poterint promoueri, etiam si cum beneficio, aut patrimonio insufficienti iungantur pitantia, elemosinae? Cong. resp. non posse. Ita hęc refert Garcia de benefi. 1. tomo. 2. p. c. 5. n. 126. fol. 136. & Farin. ad Trid. sec. 21. de refor. c. 2. vers. an clericus, & vers. quid si, folio mihi. 173. Et Marzilla lib. 3. tit. 13. c. 2. additio, m, fol. mihi. 453. vers. an clericus.

Beneficiū tenet cum patrimonio.

17. Declaratio

An poterit promoueri, etiam si nihil praedictorum in declaratione praecedenti, vel mi-

18. Declaratio

Musicus, Magister, &c.

19. Declaratio

Pena ordinati sine patrimonio.

20. Declaratio

ad Trid. sec. 23. c. 9. de refor.

21. Declaratio

ad Trid. sec. 21. c. 2. de refor.

22. Declaratio

Resignare.

nus sufficienter haberet, si Episcopus obliget: se suppleturū quod ad alimenta sufficiat, quousq; habeat vnde se sustentare possit, etiam si Episcopus obliget se suppleturū alimenta? Cong. resp. non posse. Ita Garcia sup. d. n. 126. & Farin. sup. vers. an potest, fol. 173. & Marzilla sup. vers. an possit, fol. 453.

Quid autem si tantum habeat quod industria, vel honesto labore lucretur: puta, quod sit musicus, Magister Grammaticae, Pictor, aut alterius licite professionis id, quod sit sufficiens ad sustentationem vitae, an possit promoueri de industria, vel honesto labore? Cong. resp. non posse. Ita refert Garcia sup. d. n. 126. in ultimo dubio, fol. 136. & Farinacius sup. vers. quod si, fol. mihi. 173. & Marzilla sup. vers. quid, fol. 453.

Cong. censuit sit: per hoc decretum. d. c. 2. sec. 21 in illis verbis, antiquorum Canonum penas super his inuouando, renouauit Concilium penas capituli, cum secundu n. de praeb. & ordinatus contra formam huius decreti sine beneficio, aut patrimonio, nō est per hoc suspensus, nec aliquā penam incurrit, sed cogendus est Ordinarius ei prouidere iuxta. d. c. cū secundum, qui canon solus, & non alius fuit inuouatus a Concilio, Regularesq; clerici, qui ante professionem factam ad sacros ordines promouentur: ipso facto suspensi sunt, & ita ordinum susceptorum actus exercendo fiunt irregulares, exceptis clericis de Societate Iesu. Ita refert Nicolaus Garcia de benefi. 1. tomo. 2. p. c. 5. n. 29. fol. mihi. 126. & Farin. sup. vers. clerici, folio mihi. 173. & 174. & vers. ab hac fol. 174. & Marzilla ad Trid. lib. 3. tit. 13. c. 2. additio, n, fol. mihi. 453.

Episcopus familiarem suum non subditum ordinare non possit nisi per triennium secū fuerit commoratus, ad quod Cong. sic ait. Pro necessitate, & commoditate Ecclesiaru ad titulum patrimonij, vel pensionis, si id sufficiens habuerit, possunt etiā ordinari familiares triennales Episcoporum, sed debet ascribi Ecclesijs, pro quarum necessitate sunt ordinati iuxta. c. 16. sec. 23. de refor. Ita refert Garcia sup. n. 81. & 82. & Farin. sup. vers. pro necessitate, fol. mihi. 171.

Beneficium, ad cuius titulu quis ordinatus est, resignare non potest, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum sit promotus, neq; ea resignatio admittatur, nisi constiterit, quod aliunde viuere commode possit, & aliter resignatio facta nulla sit. Ita Trid. sec. 21. de refor. cap. 2. Quae verba Cong. censuit; Non procedere in permutatione aequivalenti. Ita refert Garcia de benefi. 1. tomo. 2. p. cap. 5. numer. 217. fol. mihi. 147. & Farin.

Si Episcopus se suppleturū obliget.

18. Musicus, Magister, &c.

19. Declaratio

Pena ordinati sine patrimonio.

20. Declaratio

ad Trid. sec. 23. c. 9. de refor.

21. Declaratio

ad Trid. sec. 21. c. 2. de refor.

22. Declaratio

Resignare.

& Farin. ad Trid. f. 21. c. 2. de refor. vers. *Et aliter*, fol. mihi. 170. Marzilla ad Trid. lib. 3. tit. 13. c. 1. additio, b. fol. mihi. 450.

22. Resignare.

An pro forma traditum sit, vt resignans teneatur facere mentionem, se ad titulum illius fuisse promotum a deo, quod per equipollens adimpleri non possit? Cong. resp. pro forma traditum esse. Ita refert Garcia sup. n. 193. fol. mihi. 145. & Farin. sup. vers. id verò, folio mihi. 169. & Marzilla ad Trid. lib. 3. tit. 13. c. 1. additio, e. fol. 449.

23. Declaratio

Cong. sic censuit: si Ordinarius non habens facultatem admittendi resignationem in certis casibus à Pio. V. sublatis, hanc resignationem admitterit: beneficium, ad quod quis erat ordinatus: vacat sedi Apostolicae, & Ordinarius illi de proprio providere tenetur. Ita refert Farin. ad Trid. f. 21. c. 2. de refor. vers. si ordinarius, fol. mihi. 170. Garcia sup. n. 228. in. 2. declarat. fol. 149. Marzilla sup. fol. mihi. 450. additio, b.

24. Declaratio

Cong. censuit sic, hoc decretum prohibet resignationes voluntarias, sed non priuationes: ita refert Garcia sup. n. 220. fol. mihi. 148.

25. Resignare.

Cog. censuit: Beneficium semel à se alienans, quia illud resignavit in manibus Ordinarij: illud idem amplius recuperare non posse, si resignatio facta est post Bullam Pij V. sexto idus Augusti. 1567. quae eiusmodi resignationes prohibuit, fieri in manibus Ordinarij, at si facta essent, statuit, beneficia ipsa vacare, & à sede Apost. vel à superioribus Ordinarij ipsorum posse conferri, neq; vere ab ipso Ordinario eadem resignatio fuerat admittenda, si resignans cum presbyteri ordini esset ascriptus: nihil aliud praeterea habebat, quo vit à sua commode posset sustentare, cum S. D. N. altera Bulla edita calend. April. 1568. huiusmodi resignationes prohibuerit, admitti, & quia Ordinarius huic interdicto non paruit: sua. S. hac revolvit, resignantem ab eo Ordinario alendum esse, aut alia ratione illius commodis providendum, eiq; ipsum beneficium resignatum omnino adimendum: & in eo institutum eum, qui fuerit à patrono presentatus. Ita refert Garcia, sup. n. 228. in. 1. declarat. fol. 148. & Farina. super vers. beneficium, fol. mihi. 169. & Marzilla ad Trid. lib. 3. tit. 13. c. 1. additio, e. fol. 449.

26. Declaratio

Cong. ait sic. Ordinarius, qui admitterit resignationem factam ab aliquo presbytero, qui nihil aliud praeter id beneficium habebat, unde commode se sustentare possit: tenetur eum alere. Nec potest eidem beneficium illud resignatum restituere. Sed in eo institui debet ille, qui presentatus fuerat à patrono. Ita Garcia sup. n. 228. in 3. declarat. fol. 149. & Farin. sup. vers. si verò

fol. mihi. 170. Marzilla sup. fo. 450. additio, b. *Pana contra resignates beneficia contra forma Concilij f. 21. c. 2. de refor. imponit Pius V. in Bulla calend. 1568. incip. Quanta Ecclesia Dei*; ita refert Farinacius sup. vers. neq; fol. mihi. 170. & Garcia sup. in. 4. declarat. fol. mihi. 149.

27. Declaratio

Cong. ait sic: qui beneficium, ad quod fuit ordinatus, resignare iuraverit, poenitentia imposita est absolvendus, ne resignet. Ita refert Garcia de benefi. 1. to. 2. p. c. 5. n. 232. fol. mihi. 149. & Farinacius ad Trid. f. 21. c. 2. de refor. vers. resignari, fol. mihi. 170. Marzilla lib. 4. tit. 13. c. 1. additio, f. fol. 450.

28. Resignare.

Cong. ait hic. Cū habens parrochia iurasset, nō reuocare procuratorē, quē fecerat ad resignandū, petijt, vt absolueretur à iuramento, quò loco vissum est, procuratorē posse reuocare. Ita refert Garcia sup. n. 232. in. 2. declarat. fol. 149. & Farinacius sup. vers. cum habens, fol. mihi 170. Marzilla sup.

29. Reuocari

Cogregatio Concilij censuit, posse Episcopo in summa clericorum penaria ob necessitate Ecclesie ordinare ad subdiaconatū suos clericos cū assignatione perpetua fructuū aliquorū bonorū, quorū fructus sufficiat ad eorū sustentationē. Ita refert Farin. sup. decis. 115.

30. Fructus.

Cong. censuit: Tutum esse in conscientia eum, qui beneficium: ad cuius titulum erat promotus: resignavit, & aliud ex causa permutationis obtinuit, tacendo in resignatione: quod erat promotus ad titulum primi beneficij, dummodò secundum beneficium sit aequalens. Ita refert Marzilla ad Trid. lib. 3. tit. 13. c. 1. additio, b. fol. 450. & Farin. ad Trid. f. 21. c. 1. de refor. vers. & aliter, fol. 170.

31. Declaratio

Ad lib. 2. tit. 8. l. 4.

Ad verba, Las sentencias dadas contra los labradores no parē perjuicio á los Señores dellos, &c. Idē de iure, Alex. in. l. sepe à n. 113. de re iud. vbi vel ē contra. Et Gama decis. 266. n. 4. Rota tir. de iudicijs, decis. 4. in antiquis. Capilius decis. 57. Casan. in consuet. Burg. rub. 3. §. 8. in textu, *En alienacion*, à n. 51. fol. mihi. 477.

Ad lib. 2. tit. 8. l. 6. del Fuero de sangre buelta.

Iste forus dicebat, quod dimidium bonorum mariti ignobilis, id est pechero, fiebat quoad proprietatem; lux vxoris ignobilis, & è conuerso dimidium bonorū dictae vxoris ignobilis, fiebat sui mariti ignobilis

ignobilis, y es el libro 2. tit. 4. de eredit, & particion, c. 21. del fuero general deste Reyno, que habla assi, marido, & muger villanos casados en vno, & aniendo creaturas, muere el vno dellos, si quisieren las creaturas, pueden a la madre, o al padre (que finca bino) luego toylar la parte del muerto, sicq; nō dabatur hæc imixtio, vel sangre buelta, extantibus filijs; sed hodie per hanc legem hoc sublatum est, & superstes quoad proprietatem non acquirit dimidium horum bonorum: sed solum quoad vsum fructum.

Fuero.

Ad lib. 2. tit. 9. l. 1. de exteris vide hic in lib. 5. tit. 17.

Ad lib. 2. tit. 9. l. 2.

Ad verba, el natural deste Reyno no puede vender de noches trigo a estrangeros, &c. hæc lex est licita. Baldus in l. si duobus §. si. num. 2. C. com. de leg. Ioseph. Ludo, decis. 85. nec dari in solutum posset eis. Albericus in l. senatus, num. 1. de legat. 1. sed nō ligat clericos vendentes. Maranta de ord. iud. in disput. 8. num. 32. & 45. stante ista prohibitione, forensis non posset succedere in tritico ex testamento, vel ab intestato, late Burfatus conf. 36. & 37. vol. 1.

Ad l. 5. dicti tit. 9.

Ad verba, para la valle de Errò, toda la valle, &c. & includitur tota valle, & sic non sufficit, quod solum ingrediantur eam. Baldus in auth. hoc amplius nu. fi. C. de fideicom.

Ad lib. 2. tit. 10. l. 2. de agricolis.

Num. 1.

Ad verba no se haga execucion en los aparejos de la labrança, que conforme a derecho son libres, &c. de iure boues, aratra, & cetera instrumenta non possunt executioni demandari agricolis, l. pignorum, l. agriculores, C. quæ res pignor, nec ex conuentione, nec ipsi capi, & de pæna contrafacientis. Ripa de peste, de remed. præfer. à num. 221. Abiles in cap. Præc. c. 1. glosa ni llenaràn, num. 10 fol. 57. late Casan. in Cathol. 11. p. confid. 37. & talia animalia, vel instrumenta executioni tradi non possunt, nec volentibus, nec consignatibus ea ipsis agricolis. Abiles sup. num. 10. & Parl. 3. p. quotid. differ. in differ. 79. c. 1. num. 11. fol. 297. nec etiam deficientibus alijs bonis. Abiles sup. num. 14. nec etiam pro

debito descendente ex delicto. Parlad. sup. num. 10. fol. 297. Sylua respons. lib. 2. resp. 16. c. 1. num. 2. fol. 194. nec pro debito contracto ante hanc nostram legem. Sylua sup. num. 13. fol. 195. & Parlad. sup. c. fi. fol. 305. nec pro debito, si boues vendidit quis habitata fide de pratio, quas boues obligauit emptor ad solutionem dicti prætij cum clausula de non alienando. Sylua sup. num. 14. & c. fol. 195.

Num. 2.

Animalia aratoria dominis fundi si colono eius vendat ad creditum, poterunt illa executioni tradi pro illorum pretij solutione, si alia bona non habeat. Sylua respons. lib. 2. in resp. 16. c. 1. num. 21. fo. 196. Si agricola est fideiussor pro iudicato soluendo pro reo condemnato, nihilominus in mensibus priuilegiatis capi non poterit, nec eius boues executioni tradi pro tali fideiussione. Sylua sup. c. 2. num. 27. fol. 202. Si verò tempore debiti contracti quis non erat agricola, sed post factus fuit agricola: non gaudebit priuilegijs concessis agricolis. Sylua sup. c. 1. numer. 36. fol. 197.

Num. 3.

Agricola est qui ex proposito agriculturam exercet, & habet animalia aratoria propria. Sylua respons. lib. 2. c. 1. num. 35. fo. 197. & in declaratione senatus, num. 7. fol. 218. adde hic §. 3. num. 6. animalia aratoria sunt illa, quæ sunt dedicata principaliter per agricultorem ad agriculturam, & quando maior pars anni labitur agriculturam cum animalibus dictis exercendo. Sylua sup. fol. 218. num. 8. Concordat cum hac nostra lege Regnum Castellæ, vt Sylua sup. in resp. 16. à fo. 193. vsque ad 218.

Ad §. 1. 2. & 3. d. l. 2.

Num. 1.

Ad verba los labradores no pueden ser executados, &c. dic vt dixi sup. hic. Creditor, vel executor in panam huius §. 2. non incident, donec prius probet agricola, se esse agricolam. Sylua respons. lib. 2. in resp. 16. c. 2. num. 43. fol. 197. etiam si sit notarius agricola, num. 50. fol. 198. Pro tributis erò Regalibus ordinarijs, & etiam extraordinarijs capi poterunt agricolis sua animalia aratoria. Sylua sup. c. 1. num. 40. fol. 198. Si mandatum iudicis est iniustum contra agricolam: executor id exequens incidet in dictam panam. Sylua sup. c. 2. num. 56. fo. 204. Pro illode debito descendente ex delicto huius §. 3. vide sup. lib. 2. tit. 7. l. 3. numer. 9. Si agricola capitur in mense non priuilegiato, & post aduenit mensis priuilegiatus, relaxadus est dū durat mensis priuilegia

rus. Sylua sup. num. 7. & 9. in c. 2. nec debet fatisdare de redeundo ad carcerem finito mense privilegiato, si habet bona immobilia in territorio iudicis, vbi conuenitur. Sylua sup. c. 2. n. 12. vsq; ad 24. & Parlador 3. p. quotid. differ. in differ. 79. c. 2. num. 5. fol. 298. Baldus in c. fi. de iurisd. omni. iud. Bofius in praxi tit. de captura num. 34. Agricola depositarius non negans depositum, carcerari non potest pro debito dicti depositi in mensibus privilegiatis. Sylua sup. c. 2. num. 38. fo. mihi 203.

Num. 2.

Hæc nostra lex, siue pragmatica dans priuilegia agricolis, non comprehendit vinitores, qui vineas colunt. Parlador in 3. p. quotid. differ. in differ. 79. c. 2. num. 1. folio mihi 295. comprehendit tamen illum, qui semel tantum agriculturam adhibuit, donec ab hoc opere desistat: nam si agriculturam deserat, iam non dicitur agricola, nisi post rursus de nouo ad eam redeat, l. desertorem & l. qui excurias, ff. de re militari. Abbas in c. 1. de iudicij ad finem. Parlador sup. num. 3. fol. 296. Sed & agricola (licet sit artifex etiam, vt Faber Ferrarius, aut lignarius) gaudebit priuilegijs concessis agricolis per hanc nostram legem. Parlador sup. num. 4. glossa in verbo *vices duorum*, in c. ex literis, de probationibus, quod ego intelligerem, modò principaliter sit agricola, & accessorie artifex: non e conuerso: ne sequatur absurditas, & quia accessorium sequitur naturam sui principalis.

Num. 3.

Sed & colono parciario competunt dicta priuilegia agricolis concessa, non tamen domino eius, quia etiam agricola est, & agrum colit, ita Parlador 3. p. quotid. differ. in differ. 79. c. 2. num. 5. & 6. folio mihi 296. Fideiussor autem agricolæ non gaudebit his priuilegijs. Parlador. sup. numer. 4. folio 298. per l. exceptiones, de exceptionibus.

Num. 4.

Agricola, qui tempore prohibito capitur, potest resistere executori contra legem capienti, ex Baldo in l. plerique, de in ius vocando, vbi quòd quis in domo sua capi non potest, ergo nec in tempore privilegiato: quia de re ad tempus valet argumentum. Iafon in l. vinum, numer. 2. ff. si certum petatur. Parlador supr. numer. 8. folio mihi 298.

Num. 5.

Si agricola promissit dare fideiussores pro obseruatione contractus & non dederit, deliquit, & poterit carcerari. Xuar, in tit. de los emplaçamientos §. vltimus num. 6. Parlador sup. num. 11. folio 299. Iudices inferiores possunt obuiam ire executoribus vellentibus contrauenire legibus lo-

quentibus de agricolis. Parlador sup. c. 7. 8 & 9. Agricola ex delicto sui patris, cuius est hæres, capi non potest. Sylua resp. lib. 2. in respons. 16. c. 2. numer. 35. folio mihi 203.

Num. 6.

Sed an sit agricola, priuilegijsque agricolis concessis fruatur ille agricola, qui conductis bouibus, & aratoribus agros colit? & Parlador 3. p. quotidi. differ. in differentia 79. c. 1. num. 6. fol. mihi 296. tenet, quòd talis non dicitur agricola, non fundat suam intentionem iuribus, nec doctoribus, sed vt quod mihi videtur dicam, talis etiam dicitur agricola: colit enim agros, & agricola dicitur ab agros colendo. Item si ipse Parladorius tenet artificè si sit & agricola: gaudere priuilegijs concessis agricolis (vt hic dixi num. 2.) ergo eodem modo, vel à fortiori gaudere debet dictis priuilegijs agricola, qui agros colit cum bouibus conductis, præcipue si sit pauper, qui non habet pecunias ad emenda animalia aratoria: & nihilominus cū bouibus conductis collit, & colligit fructus, & vendit hos, & se suamque familiam sic alit. ergo fallitur in hoc ipse Parladorius.

Num. 7.

Agricola in mensibus privilegiatis ob defectum, quòd non det fideiussorem de adiamiento: non potest capi, & in carcerem deturdi vt dixi, lib. 1. tit. 18. l. 1. n. 22. supra hic si agricola laboret per substitutum, non habet immunitatem Platea in l. numquam, numer. 4. C. de agricolis & censitis.

Num. 8.

Agricolæ possunt cogi ire ad secandum blada tempore oportuno. Platea in l. nunquam, numer. 4. C. de agricolis & censitis, non poterunt tamen cogi ire ad exercitum, cum sint immunes ab ordinarijs, & extraordinarijs. Platea sup. num. 3. ad officia, que publica etiam volentes admitti non debent Platea, d. num. 3. habentque suas immunitates semper dum insunt circa agriculturam, arando, retricando, fossata faciendo, & similia, Platea sup. d. nu. 3.

Num. 9.

Agricola negans, se esse agricolam, non gaudebit priuilegijs agrorum. Sylua sup. c. 4. numer. 14. folio 213. nisi creditor sciat, illum esse agricolam, numer. 16. fol. 213. Neceffitas publica quæ sit? arbitrio iudicis relinquitur. Sylua resp. li. 2. in resp. 16. c. 4. num. 24. fol. 217.

Ad §. 4. dictæ legis 2.

Ad verba *sean preferidos los señores de ellas por sus rentas*, &c. idè de iure. Felianus, de censibus, 2. tom. li. 3. c. 5. à n. 12. in fine

fine, & l. in prædijs ff. in quibus causis, quod intellige etiam de fructibus collectis. Parlador 3. p. quotid. differ. in differ. 79. c. 3. num. 15. sed. decimum decimæ debita Deo præfertur dicto domino prædij in huius fructibus. Felicianus sup. c. 5. num. 6. fol. 191. item & fiscus, & dos anterior præfertur dicto domino. Sylua resp. lib. 2. in resp. 16. c. 3. nu. 14 fol. 209. dominus fundi potest repetere pro sua pensione triticum solum per colonum posteriori creditori coloni. Sylua. d. c. 3. nu. 19. fol. 209.

Num. 1.

Item mutuans semen agricolæ ad seminandum, debet quoad hoc præferri alijs creditoribus agricolæ. Ferrar. in praxi in for. libel. in actione hypote, vers. *sub eadem*. nu. 11. fo. mihi 386. Agricola suis priuilegijs nec cum iuramento renuntiare potest. Sylua sup. c. 1. num. 28. fol. 197. *appellatione tritici quæ veniant? lib. 3. tit. 31. l. 1. num. 3. hic infra.*

Num. 3.

Priuilegia agricolarum.

Priuilegia agrorum vide in Casaneo in Catalogo 11. p. confid. 37. fo. mihi 228. vbi fol. 229. col. 1. tenet, quòd tempore agriculturæ nullo pacto debeant molestari: nec pro quocumque munere etiam tempore belli turbari debent, nec probello eorum instrumenta occupari debent. Item non obest eis si intra præfixum tempus non petant bonorum possessionem pro consequenda hereditate alicuius sui parentis. Item in corruptione albi Pretoris non ita puniuntur; nec creditor pro blado, vel pecunia mutuata eis, potest retinere terram, vel animalia eorum. Casaneus sup. fol. 229. col. 2. In testamento agricolæ sufficiunt de iure quinque testes: si vendat rem in personas prohibitas, parciatur iustitiam, ne perdat pretium. Agricola domini tributarij non potest compelli soluere tributum pro dominis suis. Est præsumptio pro agricolæ, quòd non sit autor rixæ. Casaneus sup. fol. 229. fol. 3. non tamen sunt agricolæ cateris præferendi in honoribus. Casaneus sup. fol. 229. col. 4. vers. *aduerte.*

Ad lib. 2. tit. 11. l. 4. de pedagijs.

Ad verba *los tablageros y sus guardas, que descaminaren indebidamente, paguè las costas*, &c. de iure communi reddant duplum, l. 16. §. diui quoque, de publicanis. Si quid autem indebitum per errorem soluentis publicanus accepit, retro eum restituere oportebit, l. 16. §. fi. in fine, de publicanis ad l. 13. §. 1. num. 1. hic. Publicanus, qui reddit ante sententiam id, quod surripuit, euadit

pænam. Abiles in cap. Præc. c. 1. glossa *donacion*, num. 45. fol. 69. vers. *vbi dicit.*

Adde lib. 2. tit. 11. l. 12. de eisdem.

Ad verba *de lo que lleuaren, o trageren para estudiantes, no seles lleuenderechos*. idem de iure. Roland. conf. 34. num. 16. vol. 3. Didac. Perez 1. tomo lib. 1. tit. 2. l. 8. fol. 76. Palaci. Rub. in rub. de donat. §. 38. numer. 3. doctores in auth. habita C. ne filius. Rebuf. de priuileg. schol. priuileg. 149. modò sint matriculati. Palacios, & Didacus sup. idem etiam si absint ab studijs in vacationibus, animo post redeundi ad ea. Didacus sup. fol. 75. debent tamen illæ res manifestari publicano. Didacus sup. fol. 76.

Ad lib. 2. tit. 11. l. 13. §. 1. fol. 72. p. 2. de eisdem.

Ad verba *no puedan lleuar de los estrangeros sino de reynte vno*, &c. de iure nomine vectigalis soluitur octaua pars, l. ex præstatione C. de vectig. Pro exactis illicite à publicano, vel ab eius familia datur actio in duplum intra annum, nisi exactum restituatur: post annum verò in simplum, l. 1. de Publica; & hæc actio datur contra hæredes publicani, l. 4. ff. e. Clerici tenentur soluere vectigal de rebus, quas portant negotiationis causa. Alberi. in l. vniuersi, num. 2. C. de vectigalibus adde §. 22. hic.

Si quis non soluit dataria pro rebus, incidunt ea in commissum. Cephalus, conf. 451. à num. 258. vol. 4. Locatio vectigalium debet fieri per triennium, & ei, qui plus obtulerit in licitatione, si idonee caueat, temporeque statuto solutio debet fieri, & triennio finito ad nouam locationem debet pro cedi, l. penes C. de vectig. Vectigal. *id est peage* non soluitur de eo, quod venditur, vel reuenditur pro vsu proprio, nec de instrumentis ruralibus: sed si negotiationis causa portatur, debet solui, & si de hoc dubitetur, ad indicia recurrendum est, l. vniuersi, C. de vectig. vbi Albericus. Res in commissum cadentes ob non solutum vectigal, potest dominus illarum eas emere, l. contem §. eam, de publicanis.

Licet aliquis forensis, vel alius intret portam cum salma, vidente gabellario, & nihil sibi dicente: potest ire post eum, & capere salmiam, & auferre pænam, nec ille potest dicere, *quare à me non petebas gabellà quia libenter soluissem*, l. 16. §. diuo el 1. de publicanis

Si gabella canis, vbi Castro adde §. 26. nu. 2. hic, prop-
rius couce- ter remissionem publicani, res intromif-
fit, res in- sa non cadent in commissum, l. 16. §. fi. de
tromitti. publicanis. Pedagium (non stante consuetu-
dine) debet solui ad introitum, l. interdum,
In introitu §. diui, de publicanis. Ferrara in praxi tit.
solui. de pedagio §. intrasset. num. 1. fol. mihi 233.
vbi quod sufficit, semel solui id.

Ad lib.2.tit.11.l.13. §. 8.

NUM. 1. AD verba lo contrario haziendo, las mer-
Si casu for- caderias sean perdidas, y la 3. parte sea,
tuito amit &c. si post extractionem calu fortuito, vel
tantur res extra cit. leuissima culpa ammissit illas: extrahens li-
ber erit. Bald. in l. 1. C. de vectigal. & Abi-
les in cap. Præt. c. 52. glol. en la tierra, n. 4. fo.
275. vbi nu. 16. quod non amittet eas, si ti-
more inimicorum hoc non seruato extra-
xit, & ea res amissa erunt fiscide iure. Bart.
in l. 3. num. 3. additio (b) de termino moto
Pedagium, & vecturas fardelorum suorum
debet quis soluere. Baldus in l. vsur-
pationem C. de vectigal. & licet extra-
neus non debeat soluere pedagium tempo-
re scilicet nundinarum, tamen tenetur de-
nunciare, & ostendere publicano merces,
Nundinis. & res, quas extrahit, vel intromittit, & acci-
pere apodissam, alias incident res contra
hanc formam intromissæ, vel extractæ, in
Apodissam commissum l. 16. §. diui, de publi, & Ceph.
conf. 451. a num. 258. vol. 4. Roland. conf.
79. num. 91. vol. 3. res intromissæ, vel extrac-
tæ contra formam huius §. 8. non soluto sci-
licet vectigali: vltra quinqueniū peti non
possunt per Fiscū, l. 2. C. de vectig. vbi quod
nec ante peti potest prærium rei sine dolo
malo peremptæ, quæ cecidit in commissum,
3. pars gabellarum, vel vectigalium pertinet
de iure ad ciuitatem, duæ verò ad fiscum l.
fi. C. e. In commissio ob non solutum vecti-
gal datur actio contra hæredes fraudantis,
Contra hæ- l. 14. de publican. Si questio mota fuit con-
redes. tra defunctum, pena exigetur ab hærede
eius, l. 16. §. fi. ff. de publicanis.

NUM. 2. AD verba que los naturales no sean obliga-
Naturales, dos a pagar, &c. hoc statutum loquens de na-
vel Regni turali extenditur ad eum, qui in ciuitate, in
coli. qua natus est, domicilium contraxit. Me-
noch. conf. 80 num. 12. vbi. l. 1. vel ad eum, si
est extraneus: & tamen vixit in hoc Regno
per decem annos. Burgos de Paz in l. 3. Tau-
ri num. 373. vide l. 2. C. de incolis lib. 10. &
l. 2. in fine, tit. 24. p. 4. & quæ dixi infra lib. 5.
tit. 17. Vectigal non exigetur de rebus pro-
hibitis vendi. Albericus in rub. num. 1. C.
de vectig. Inferior à Principe id vectigal.

imponere non potest sine priuilegio l. vec-
tigalia, vbi Saliceus C. noua vectigal. & ta-
le priuilegium renocare non potest. Abiles
in cap. Præt. c. 14. glossa alcualas, nu. 4. fol.
164. vel sine præscriptione immemoriali.
Ferrara in praxi tit. de pedagijs §. panni nu-
mer. 4. fol. mihi 233.

Item naturalis licet sit liber a solutione pe-
dagij ob bona, quæ intromittit, tamen de-
bet ostendere apodissam (id est albala de
guia,) publicano: alias cadent in commissum
res intromissæ contra hoc, l. 16. §. diuis,
de publicanis & Ceph. & Rol. relati hic nu-
mer. 1. De iure communi nullus est im-
munis à solutione vectigalis, licet afferat res-
criptum Principis, l. omnium, C. de vectig.
& l. ex præstatione C. e. & extraneus emens
à naturali, debet soluere pedagia. Alberi-
cus in l. licitatio §. fi. nu. 1. de publicanis.

Ad lib.2.tit.11.l.13. §. 10.

AD verba, y para los mulateros, &c. præ-
nam horum vide in Bart. in l. cotem
ferro §. dominus num. 2. & ibi additio, de
publicanis & Castro in l. cum proponas C.
de nautico, Et si extrahant sine manifesta-
tione aliquas res, non debent confiscari. A-
bil. in cap. Præt. c. 52. glossa en la tierra, nu-
mer. 3. fol. 275. nec mulus meus, si tu in eo
me ignorante extrahas res veritas. Bart. in
d. §. dominus, num. 2. & Boerius decis. 178.
num. 25. & domino non competit restitu-
tio in integrum ex clausula generali aduer-
sus omissam solutionem à mulione. Roland.
conf. 42. num. 30. vol. 3. Leges loquentes de
vectigali soluendo ligant etiam ignorantes
l. 16. §. licet, de publicanis, intelligendo vt
§. 26. num. 3. hic.

Ad lib.2. tit. 11. l. 13. §. 11.

Naturalis immunis à solutione gabella-
rum si portat res alienas, & mentiēdo
dicat, eas esse suas, defraudat gabellas. Ro-
land. conf. 79. nu. 99. vol. 3. vbi tenet, quod
& debebunt illæ res confiscari.

Ad lib.2 tit. 11. l. 13. §. 17 fol. 77.

AD verba paguen el doble a los dichos ar-
rendadores, &c. isti conductores debent
exigere pedagium in suo territorio: sed non
extra id. Abiles in cap. Præt. c. 52. glossa en
la tierra, num. 3. fol. 275. vbi num. 4. quod
non

De rebus
prohibiti,
vendi.

Imponere,
vectigal.

Num. 3.
Exēptus a
pedagio, de
bet ostende
re apodissā.

Nullus est
immunis.

Num. 1.

non debeat tale pedagium si casu for-
tuito amisit portator extra Regnum res
veritas.

Ad lib.2.tit.11.l.13. §. 18.

Ambasiator Ambasiatores pro rebus, quas portant, nō
sui vsus gratia ad locum, ad quem va-
dunt, debent soluere vectigal: sed non de-
bent soluere pro his rebus, quas portant de
loco, vnde reuertuntur, l. à legatis C. de
vecti. Quilibet ciuitas vectigalia sibi con-
cessa pro suis curis imponere potest, l. 10.
C. e. De eo, quod ad Fiscum portatur, non
debetur vectigal, l. vniuersi C. e. emptor vec-
tigalium non potest exigere de rebus, quæ
mittuntur ad exercitum. Bart. in l. licitatio §.
res, de publicanis.

Ambasiator

Imponere
ciuitates.

De missis
rebus ad e-
xercitum.

Ad lib.2. tit. 11. l. 13. §. 21.

AD verba ayan de pagar de quatro en
quatro meses, &c. sed ante debet sol-
uere si fisco imminet necessitas. Casan. in
consuet. Burg. in tractatu, de gabellis, num.
29. Ius exigendi vectigalia contra Regem,
præscribi potest tempore 40. annorum, vel
solum tempore immemoriali. Abiles in ca.
Præt. c. 14. glossa alcabalas, num. fi. fol. 165.
vbi bene distinguit. & Balbus de præscrip. 2.
p. 5. p. q. 4. num. 2. & c. folio mihi 477. Alex.
conf. 6. vol. 1. & quanto tēpote libertas non
soluēdi vectigal? Balbus sup. q. 5. fo. mi. 481.

Præscribi.

Ad lib.2 tit. 11. l. 13. §. 22.

AD verba sean tenidos de dar fiasças, &c.
si has fideiussiones non dent, locatio
non erit nulla. Lasarre de alcualac. 18. nu.
16. & 17. vbi quod nec si satisfactio reperia-
tur insufficiens. Et de quo loco debeant
esse fideiussores? num. 18. vbi quod etiam fo-
renses, dum modo in Regno fiat satisfactio:
possint esse tales fideiussores.

Num. 1.

Num. 2.
De rebus
pro vsu suo

Adde & quod pedagium debet solui de
omnibus rebus, quæ causa negotiationis por-
tantur, l. interdum §. species, de publicanis,
Ferrara in praxi in forma solutionis peda-
giorum §. panni num. 1. fol. mihi 232. & vt
dixi in §. 1. hic. Non debet solui pedagium
pro rebus, quas portat quis pro vsu suo,
quoad quod stari debet iuramento deffe-
rentis, glossa in clem. fi. de censibus. Ferrara
sup. num. 1. fol. mihi 232. Sed debet ille, qui
portat res pro vsu suo notificare, & confi-

gnare illas gabellario, vel publicano, l. si pu-
blicanus §. 1. in fine, de publica. Ferrara (op.
num. 2. fol. mihi 232. & pro vsu proprio illæ
res dicuntur portari, quæ sunt pro cultu,
ac quotidiano vsu ipsius deferentis, & fa-
miliæ suæ, l. censoria, de verb. sig. Sed si por-
tantur pro vsu deferentis, & alterius, debe-
bunt pedagium. Alex. conf. 82. n. 17. ol. 3.

Ad, d. l. 13. §. 24. de casu for-
tuito.

AD verba pero por razon de la dieha
guerra, ni por otro caso fortuito, no aya
de auer descuento alguno, &c. secus de iure.
Casan. in consuet. burg. tit. de gabel. a nu.
32. fol. 1527. & de casu fortuito vide. Spec-
ulat, lib. 4. particula 3. tit. de locato §. iam
dicendum num. 5. Surd. decis. 3. 6. a nu. 49.
& Medices in suo tractatu, de casibus for-
tuitis. Quod hic dicitur, quem teneri pro ca-
su fortuito, intellige de casu fortuito solito,
sed non de casu fortuito incofueto, vel
non verisimili. Bart. in l. sed & si quis §. quæ
situm, num. 3. in fine ff. si quis cautionibus
vbi qui suscepit in se periculum, an teneat-
tur de casu fortuito? distingue vt ibi per
Bartolum.

Ad, d. l. 13. §. 26. folio 79.

AD verba se reciba la puja, y el que la bi-
ziere aya la mitad dela dicha sexta parte,
y no pueda auer otras pujas, &c. de ista texta
parte vide. Abendan. de exeq. 2. p. c. 10. nu-
mer. 10. Gramat. decis. 78. de pujar late di-
xi sup. in lib. 1. tit. 14. l. 28. §. 13. & de dones in
in §. 10. d. l. 28. harum additionum. Si duo suc-
cessiue licitant vectigal, per licitationem se-
cundi non idonei non liberatur primus.
Bart. in l. licitatio num. 1. de publicanis.

Et vna sola auctio posset fieri. Casan. in
consuet. Burg. tit. de gabel. num. 25. fol.
1526. & deferens res debet se offerre, &
dicere publicano, quod tales res deferret pro
vsu suo, vel negotiationis causa: nec tene-
tur expectare, puod publicanus ipsum inter-
roget, an habeat res, de quibus soluere de-
beat pedagium? l. interdum §. diui, de pu-
blicanis, & sic non excussabit eum, quod non
fuit sibi denunciatum, vt solueret. Ferrara in
praxi tit. de pedagio §. ceciderunt, num. 1.
fol. mihi 234.

Sed an ignorantia excuset non soluen-
tem pedagium? Resp. quod fide iure comu-
an excuset?
ni non

Num. 1.

Casu for-
tuito.

Num. 1.

Num. 2.

Deferens
ostēdat res
ctsi publi-
caus ni-
hil dicat.

Num. 3.

ni non debebat solui id, excusabit: sed si debebat solui: minime. Ferrara sup. n. 3. fol. mihi 234. & si cum rebus licitis extrahi, vel intronmitti sine solutione pedagij extrahit, vel intronmittat quis illicitas sine tali solutione, licite non confiscabuntur, l. si publicanus, §. 1. de publicanis Bart. in l. cotem ferro §. diuus e. Ferrar. sup. num. 5. folio mihi 234. intelligendo vt lib. 3. tit. 3. l. 1. nu. 5. hic.

Num. 4. Immunitas non transit ad emptorem. Fallere in pondere, vel mensura. Sed & si quis habet immunitatem non soluendi pedagium, hæc immunitas non transit ad emptorem ipsarum rerum. Ferrar. sup. nu. 7. fol. mihi 235. deferensque si dicat publicano, se deferre res minoris ponderis, quam re vera sint, & in hoc mentitur, defraudat pedagium, & res maioris ponderis confiscabuntur, ob suum dolum. Ferrar. sup. num. 9. fol. mihi 235.

Ad §. 34. de nundinis fol. 80. p. 2

Num. 1. Illi, quibus sunt nundinæ, non possunt venientes ad eas, causa debiti arrestare, nec merces eorum sequestrare, nec aliquam partem meriti ratione territorij accipere: nec aliquid datum imponere, vel pedagium, vel gabellam, nundinantes enim sunt liberi tempore nundinarum, & in accessu, mora, & recessu, l. vnica C. de nundinis.

Num. 2. Cong. Card. censuit, nihil innouandum in consuetudine hucusque volerata in nundinis, quæ non sunt solemnes: sed fiunt peractis sacris in festo alicuius sancti ante eius Ecclesiam extra tamen atrium. Ita refert Marcilla ad declarationes Concilij, lib. 4. tit. 2. c. 1. additio deuota, fol. mihi 506. & Farinacius ad Trid. fef. 25. de refor. c. 19. folio 494. vers. deuota.

Num. 3. Licet ex forma statuti qui venit ad nundinas, debeat esse securus, & liber, & eius bona arrestari non possint: tamen ex omni causa suspicionis capi poterit, vt saltim caueat de iudicio fisci. X Suarez in titulo de los emplaçamientos §. Sed atende, numer. 27. folio mihi 805.

Ad lib. 2. tit. 12. ley 1. de pascuis, & vicinis foraneis.

Num. 1. Ad verba qualquier natural deste Reyno, que siendo hijodalgo possyere, y gozare en 40. años de vecindad forana, &c. nota quod, ad hoc, vt quis possit vti tali vicinitate: debet esse nobilis. Id est Infançon secundum forum nostri Regni, lib. 3. tit. 17.

c. 16. del fuero general, vbi sic en villa Realen ga, 30 de orden Infançon, que sea vezino: ouiendo vecindat en aqueylla villa: puede ser ferme & pueden pacer todas las vestias suyas en el terminado, & todos los ganados, obeyas, puerocos, bueyes quanto eyl ouiere, vel fidalgus vt dicitur in ista nostra lege ibi siendo hijodalgo. Et infanções vocantur illi qui sunt nobiles, qui plus virtutis habent, quam miles simplex, & sunt aliquarum villarum, & Castrorum domini, qui & alicubi Castellani, dicuntur. Gregor. Lopez glossa 3. l. 13. tit. 2. p. 2. Nobilis autem genere est qui ex vtroque parente nobilis est. Greg. Lopez glossa 4. l. 3. tit. 2. p. 3. Sed fidalgus est ille, qui habet patrem fidalgum, licet matrem habeat alterius conditionis, quam nos vocamus villana, & hoc est in Regno Castellæ, l. 3. tit. 2. p. 2. & idem de iure communi: quia filius sequitur conditionem patris quoad honoré l. cum legitime ff. de statu homin. l. liberos de senat. Idem de foro huius nostri Regni, & sic natus ex ea, quæ est fidalga, & ex eo, qui est villano: non dicitur fidalgus, nec in Regno Castellæ, l. 3. tit. 2. p. 2. noster forus sic loquitur. Si algun Infançon face creaturas de villana, que no aya pechado pecha, no tomando algo de parte de la madre, eredaat, ni mueble, las creaturas dellas seran infanções por todo lugar, lib. 3. tit. 8. de posadas de Alcaldes: c. 4. dicti fori Regni Nauarræ.

Item de iure communi nobilis est qui habuit patrem nobilem, licet auum ignobilem, l. lege iulia §. hoc capite, de ritu nup. Capua singulari 72. de iure Regni Castellæ non erit quis nobilis nisi patrem, & auum habeat nobiles, l. 7. & 8. tit. 1. lib. 2. recopil. Si auus tuus fuit nobilis, & pater non: si tamen probes nobilitatem tui auit obtinebis in proprietate nobilitatis. Oratoria de nobilitate 3. p. c. 6. num. 7. l. vnum ex familia, §. si de falcidia, de legat. 2. Tiraq. de nobil. c. 35. num. 3. Filij patris ignobilis, & matris nobilis sunt ignobiles. Tiraq. sup. c. 18. numer. 20. adde hic lib. 2. tit. 7. l. 2. numer. 11.

Ad verba gozare por tiempo de 40. años cumplidos, interpolados, adde quod hoc ius pascendi est seruitus realis, & non personalis, quia gratia habitantium in certo loco constituitur, vel ipsi loco constituta sit, vel contemplatione rei municipibus in aliqua ciuitate, vico, vel opido degentibus competat. Couar. var. lib. 1. c. 17. num. 11. versiculo sed quia, & habet causam discontinuam Couar. sup. ac per consequens non acquiritur de iure communi nisi prescriptione immo-

moriali, & non minoris temporis. Couar. sup. num. 11. in principio. Guidopapa decil. 573 Cepol. de seruit. rust. c. 9. num. 24. Sed quæ personæ debeant pascuisse ad hoc, vt præscribatur hoc ius: an personæ particulares per se, vel per alios: vniuersitas per se, vel per alios? Cepola sup. num. 25. Sed ex longissimo possessorio vnius populi in depascendo vestias, & animalia hominum ipsius populi super pascuis alterius loci: nõ dicitur adquisita seruitus depascendi obstante contradictione custodum animalium ipsius loci: qui custodes contendunt aduersus custodes animalium hominum dicti populi, vt ne pascerentur eorum vestia vsque adeo, quod sæpe rixatum sit inter eos. Aymon conf. 292. Sed in tali prescriptione requiritur probatio primi, & vltimi anni, vel etiam intermedij vnius & adhuc etiam omnium annorum intermediorum vsque ad 40. annos. Mascard. de probat. vol. 1. con. 101. & 279. Tiraq. de præscrip. §. 1. glossa 5. Felicianus de censibus 1. tomo lib. 2. c. 7. num. 24. sed si est titulus à vero domino: illico habet tale ius.

Nobilis quis sit?

Fuero de Navarra.

Num. 2.

Num. 3. Præscribi

Gregor. Lopez glossa 3. & 4. l. 15. tit. 31. p. 3. & hæc scientia & pascientia debent probari. Ferrara sup. num. 25. Rebus ad leges Regias 3. tomo tit. de materia possess. in præfat. num. 129. Et dupliciter probatur 1. verè, si super hoc certificauit aduersarium, sibi dicendo, vel denunciando. Item præsumptiue iuxta qualitatem seruitutis, & circumstantiæ. Ferrar. sup. num. 25. fol. 245. Et si ante impletam prescriptionem fuerit sibi contradicendum, vel positum impedimentum vtendi, seu non præstita patientia vtendi: inter rumpitur talis prescriptio. Gregor. Lopez glossa 3. l. 15. tit. 31. p. 3. Item si possessio vacat, non requiritur scientia, nec patientia alicuius in iuribus priuatorum. Sed in iuribus Ecclesiæ requiritur scientia custodis, vel superioris, ad quem spectat concessio iuris, sed & requiritur scientia omnium, contra quos intenditur prescriptio: & ignorantia vnus proderit omnibus æque possidentibus, nisi iura sint diuersa, & non sufficit scientia possidentis vi, clam, vel præcario, & sic iniusti possessoris, additio, (b) ad Balbum de præscrip. 2. p. 4. p. q. 1. num. 12. in dicta q. 1. Nec scientia, vel patientia conductoris nocebit domino. Rebus. supra proxime nu. 139. Et non requiritur talis scientia veri domini quando acquiritur tale ius à quodam tertio, non domino, qui putabatur dominus. Cepola de seruit. vrb. c. 20. numer. 5. Gregor. Lopez glossa 3. l. 15. tit. 31. p. 3. Balbus de præscrip. 2. p. 4. practis q. 1. numer. 15. Sed non requiritur talis scientia, & patientia aduersarij, nisi probetur illius anterior quasi possessio. Garcia de benefi. 1. tomo 5. p. c. 5. num. 121. Sed præsumetur hæc scientia ex multiplicatione actuum, & qualitate ipsorum, vel ex alijs circumstantijs. Garcia de benefi. 1. tomo 5. p. c. 5. num. 129. Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 2. casu 161. numer. 5. Et isti actus facti, vt producant ius in eos faciente: debent fieri nomine proprio, & non iure familiaritatis. Menoch. sup. casu 160. & sufficet scientia præsumpta. Garcia sup. num. 134. vbi quod probari possit per famam, vel coniecturas, Et sufficet scientia officialium. Garcia sup. num. 136. Et præsumetur ex publicitate actus, num. 130. vel ex lapsu longi temporis, num. 131. vel ex coniecturis, num. 133. Adde Fontanellam de pactis nuptialibus, clausula 4. glos. 17. n. 64. fol. mihi 153.

Num. 4. Possessio, vel quasi vicinitatis foraneæ fruendæ non perditur ex pignorationibus, nec ex facto contrario: si constat de continuatione possessionis, vel de animo conseruandi. Innocentius in c. 1. de in integr. restit. Baldus in l. 1. C. de his, qui sponte muneræ X Suarez allegat. 16. numer. 4. & 5. & prodest quoad hoc, quod nos vocamus carnereamientos. Item adde, quod seruitus etiam discontinua ex vero, & probato titulo bona fide & decem annis inter presentes & viginti inter absentes acquiritur, & sic etiam ius pascendi. Couar. var. lib. 1. c. 17. num. 11. circa finem.

Num. 5. Septe, vel plura requisita ad prescriptionem huius iuris pascendi vide in Cepola, de seruit. vrb. c. 20. Balb. de præscrip. 2. p. 4. part. 1. & 2. latissime Menoch. de retinenda in 5. remedio. Mascardus de probat. vol. 3. conclusionem 1215. iuxta quæ intelligas hanc nostram legem.

Num. 6. Ad verba con sciencia, y paciencia delos vezinos residentes. Sed de iure communi in prescriptione 30. vel 40. annorum non requiritur scientia, nec patientia aduersarij, contra quem præscribitur. Cepola de seruit. vrb. c. 20. num. 5. Castro in l. 2. C. de seruit. At Couar. in reg. possessor. 2. p. in initio, num. 8. & Balbus de præscrip. 2. p. 4. part. 1. num. 12. oppositum tenent, nec non Ferrara in praxi, in forma libelli, in actione confessoria §. seruitus num. 20. fol. 243. &

Ad verba pagare el costerage, de hoc vide Couar. var. lib. 1. c. 17. num. 12. versiculo Soluere & primus, sed de iure soluendo domino loci hoc sufficiebant decem anni. Casaneus in consuet.

Num. 7. Soluere & primus hoc sufficiebant decem anni. Casaneus in consuet.

consuet. Burg. rub. 13. §. 5. in textu ou payent fol. 1468. Iacobinus in praxi, rubrica 14. numer. 23. Guidopapa decif. 573.

Num. 8.

Ad verba sea auido por vecino forano aū que no pruebe el lugar, o casal de su vecindad con las calidades del fuero, dic quod hæc domus debet esse cooperta, & ampla per decē cubitos, & longa per duodecim cubitos vt est forus noster lib. 3. tit. 20. c. 1. fori generalis, vbi sic loquitur, & la vezindad, que debent auer las creaturas de barragana: es vna casa cubierta con tres bigas en luengo, que sea diez codos sin los cātos delas paredes, & si no, otro tanto de casal viejo, que aya seydo cubierto, & que aya sayllida a la quintana.

Fuero.

Num. 9. Adde hic, nu. 29.

Statuere in præiudiciū foranei vicini.

Pascua reduci ad culturam.

Ad verba no hagan los residentes vedados en perjuycio del goçamiento delos foranos, idē de iure. Cepola de seruit, rust. c. 9. num. 40. Xuarez allegat. 15. nu. 10. Molina de Hup. lib. 2. c. 6. num. 4. & 5. l. in concedendo, de aqua pluuiali. Sed in alijs rebus differentiibus ab vsu, & iure vicinitatis possent residentes facere statuta sine voluntate vicinorum foraneorum, quia hæc verba solum loquuntur de præiudicio vsus vicinitatis, & stricte sunt intelligenda. Sed nec vicini foranei in præiudiciū residentiū quid facere possunt. Cepola de seruit, rust. c. 9. num. 41. Ex quo sequitur, quod vicini residentes nō possunt pascua reducere ad culturam inuitis foraneis, nec isti inuitis residentibus reducere pascua ita, vt efficiantur meliora, de quo late Cepola de seruit, rust. c. 9. nu. 28. 40. & 41. & Casan. in consu. Burg. rub. 13. §. 2. num. 29. Couar. pract. c. 37. num. 6. Xuarez allegat. 15. l. Præses C. de seruit. & Couar. var. lib. 1. c. 17. num. 11. versiculo sed & quoties. Portoles ad Molinum 3. p. §. ganatum, num. 16. 17. & c. Sed Casaneus bene distinguit dicendo, quod si ex hac reductione resultat magna vtilitas vicinis residentibus, & non damnum magnum foraneis (id est habentibus id ius pascēdi) quod poterunt eam facere, vt in rub. 13. §. 2. nu. 29. fol. 1457.

Num. 10. Ligni.

Ad verba ni cortes de leña, appellatione ligni quid veniat. l. ligni 53. & l. 54. de legatis 3. Et habens vsagium in mōtib, possent concedere alteri ligna, si hæc vtriq; sufficiant. Casaneus in consuet. Burg. rub. 13. §. 2. in textu vsage, num. 30. folio mihi 1457. & valet consuetudo permittens ligna scindi in alieno. Casaneus sup. nu. 27.

Num. 11. Pascere est pecoribus morbosis. Fuero.

Sed nunc ad propositum pastus (de quo vicini foranei vt possunt) dic, quod non poterunt vt cum pecoribus morbosis, seu pestiferis. Cepola de seruit, rust. c. 9. num. 20.

Sed debet dari eis locus certus & separatim iuxta forum nostrum lib. 6. tit. 1. c. 14. vbi sic ait si ganados enfermaren, ad aquel, que los vezinos acusaren, que su panado es enfermo, deben le dar paztura apartada, do poda pacer su ganado. Sed & adde, quod si pascua loci seruiantis non sufficiant ad pecora vicinorum residentium, & ad pecora foraneorum: possunt retineri pro pecoribus residentium exclusis pecoribus foraneorum, vel eorum, quibus debetur seruitus iuris pascēdi. Late Couar. var. lib. 1. c. 17. num. 11. versiculo his vero, Abendan. de exeq. 1. p. c. 12. num. 30. Afflicti decif. 29. Casan. in consuet. Burg. rub. 13. §. 5. in textu si non numer. 2. & 3. fol. 1465. Portoles ad Molinum 2. tomo 3. p. §. ganatum, num. 14. folio 6.

Si pascua non sufficiant profo rancis.

Item ciues possunt ad tempus prohibere pascua, sicut & terminos. Bertrandus conf. 1. vol. 3. Abendan. de exeq. 1. p. c. 12. num. 50. Et vendere sine licentia Præsidis. Corneus conf. 148. a num. 1. vol. 1. quod intellige de commoditate pascuorum: sed ipsa pascua, & terminos inconsulto Principe alienare non possent. Greg. Lopez glossa 4. l. 26. tit. 3. p. 3. Et locare possunt. Abendan. sup. c. 12. num. 25. & l. in concedendo, de aqua pluuiali, & Casan. & Faber hic in numer. 23. relati. Si in meis pascuis reperio animal tuum, & id capio, & retineo pro damno, & interim moriatur, peribit periculum id retinentis, l. quemadmodum §. magistratus, ad legem Aquil.

Num. 12. Prohibere pascua.

Alienare.

Si animal reperitur in eis.

Si plures habent ius pascēdi, an vnus alium cogere possit ad diuisionem fundi, vel pecoris, vel pastus? Cepola de seruit, rust. c. 9. num. 38. vbi late distinguit. Possent pascere vestias, est mera facultas, & sic non perditur per non vsu. Paulus de Castro in l. sicut municipij. §. 1. nu. 4. ff. quod cuiusq; vniuersitatis. Sed quoad libertatem contra ius pascēdi quanto tēpore acquiratur, vel præscribatur hæc libertas? late Balbus de præscrip. 3. parte 4. partis q. 1. vsq; ad 7. vbi videas de hoc.

Num. 13. Diuidi.

Perdi per non vsu.

Libertas præscribi.

Pascua possent maior pars vniuersitatis reducere ad culturam inuita minori parte propter necessitatem, vel vtilitatem. Bart. in l. 1. §. sed si quis ff. de riuis Vicinus foraneus vtens vicinitate cum certo genere pecudum, tamen retinet ius totius vicinitatis. Bart. in l. 1. §. si quis & ibi glossa, de itinere Item si habes ius pascēdi cum certo numero pecudum, & ampliori numero vsus es: ob id non videris amisisse id ius. Cepola de seruit, rust. c. 9. num. 3. Sed si debeatur tibi seruitus

Num. 14. Reducere ad culturā inuita minori parte.

seruitus pascēdi cū certo genere pecudū, vel certo tēpore, vel loco, & vsus sis alio differēti genere pecudū, vel differēti tēpore, vel loco, amittis ob id tale ius. Cepola sup. n. 3. 2. & l. si cōmunē §. 1. & l. si quis alia, in principio, ff. quemad. seruit. amit. Itē si vēdas, vel dones domū. cui inhæret ius pascēdi, videtur & veditū id ius. Cepola de seruit. rust. c. 9. n. 7. & 8. & 22. Sed si sis in possessione alicuius pascui, & vtaris eo in certo tantū tēpore anni, ob id præsumitur, quod retineas tuam possessionem. Cepola sup. numer. 50.

Num. 15. Adde hic n. 28.

Faceria.

Sed vicini foranei nō poterūt vt pascuis, quibus vicini residentēs debēt talē seruitutē vtuntur iure communionis in alio loco, quod vocatur por derecho de faceria. L. per fundū ff. de seruit. rust. Baldus in l. nō modus C. de seruit. & aqua. Et vicini portātes sua animalia in terminis alicuius loci ad pascēdū acquirunt ius depascēdi illi populo, cuius vicini residentēs sunt tales portātes Cepola sup. c. 9. n. 25. & 26. & Corneus conf. 148. vol. 1. si fruuntur nomine vniuersitatis, secus si nomine proprio & sibi met.

Num. 16. Habes duas domos.

Sed vicinus habens duas domos in vno opido, non potest frui duplici vicinitate, sed vna tantū, quia nemo potest obtinere vicēduorū, l. si plures, de pactis vbi. Baldus, Paulus, & Iason. Et in diminutionē iuris pascēdi (quod habes in vno opido) non possent id ius alteri cōcedi, l. concedēdo vbi. Bar. de aqua pluuiali, & dic vt hic infra nu. 23.

Num. 17. Adde hic n. 28. & 30.

Soluere pro pascuis.

Animalia vicinorū vnus opidi ab antiquo vsi sunt pascuis terminorū dicti opidi: decuriones huius volunt, quod ex nūc soluant quid dicta animalia pro dictis pascuis singulis annis. Domini animalium contra dicunt, quid iuris? obtinebunt certē isti domini. Capicius decif. 152. & dominus loci vbi habet iurisdictionē: possent vt pascuis illius, sicut duo illius vicini, & milites pro suis equis, bene Couar. pract. c. 32. n. 1. Salon. de Paz in l. 3. Tauri n. 430. 462. & 492. Greg. Lop. gloss. 9. l. 9. tit. 28. p. 3.

Num. 18. Dibites & habitatores

Sed istis pascuis possunt vt omnes diuites & habitatores l. 9. tit. 28. p. 3. vbi Greg. Lop. & Montaluis, & Salon de Paz in l. 3. Tauri in l. 1. p. in 3. conclusionē a n. 334. vsq; ad finē a fo. 220. & quilibet vtetur secūdū quod indigebit, Greg. Lop. gloss. 8. l. 9. tit. 28. p. 3. Alberic. in l. imperatores ff. de seruit. rust. pr. Salon hic infra n. 19. Sed an diuites plures obes, vel plura pecora possint immittere in pascua, quā pauperes: vide in gloss. 9. l. 9. tit. 28. p. 3. vbi Greg. Lop. vbi quid de monasterijs, vel Rege, vel clericis volētib, vt dicitur pascuis? & Felianus in c. dillectus el. 2. n. 2.

De hoc de clericis, ad de hic n. 19. & 25. vbi & de Monach.

de rescriptis Salō hic infra n. 19. Et si quis habet multa pecora, & pauca prædia: & alius pauca pecora, & multa prædia qualiter vtide beāt pascuis loci (vbi sunt vicini, vel habitatores?) glo. 9. l. 9. tit. 28. p. 3. Et an pro modo prædiorū quis debeat & possent vt pascuis, vel pro nu. pecudū? Menoch. de arbitr. li. 2. cēt. 3. casu 245. & Alb. in l. imper. de seruit. rust. præd. & Paz infra hic n. 10. relatus, & animalia trāsēntia, in trāsitu vt possunt pascuis. Greg. Lop. gloss. 2. l. 19. tit. 18. p. 3. Et appellatione habitatorū veniūt habitates in proprijs domib, vel etiā in alienis. Cas. incōfuet. Burg. rub. 13. §. 5. in textu habitas, fol. 143. Pascua diuidi cōmuni diuidūdo petipoteit, id est, appear las tierras, Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 3. casu 245. n. 2. cuius arbitrio remanet, quomodo debeant diuidi pascua, an pro modo prædiorū, vel pro modo pecudum? Men. de arb. li. 2. cent. 3. cas. 245. num. 14. & 15.

Num. 19.

Item incolis etiā debetur pascua, l. restatrix §. l. si seruitus vēdicetur §. vniuersitatis, de reū diuis. Couar. pract. q. 37. n. 1. Salō de Paz dicta cōf. n. 463. fo. 227. sed nō debetur his, qui habēt animū trāsferendi se in aliud oppidū, n. 396. & ex l. si in patria C. de inco. l. ciues C. e. Sed debetur clericis Parochiæ, n. 401. fo. 222. & pauperibus sicut & diuitibus: nec statutū in cōtrariū potest fieri n. 352. & 353. fo. 116. nec quod famine a pascuis excludatur n. 354. fol. 116. Sed nec per maiore partē populi statui potest, quod nō vtatur pascuis illi, qui nō habēt animalia a ratoria. Paz su. n. 352. fo. 116. Pascua sunt in peculio vniuersitatis, sed nō domini. Salō. sup. in l. 3. cōclusionē 3. n. 477. fo. 228. & opidani aquabiliter vt debēt pascuis, rebuq; alijs ciuitatis a n. 498. fo. 232. & pro possessionū modo & diuitibus nō maior pars debetur quā pauperibus n. 502. & Greg. Lop. gloss. 9. l. 9. tit. 28. p. 3. Sed secūdū indigētiam vidatur, n. 506. & teq. Clerici vt possunt eis, n. 401. fo. 222. & tā actiue, quā passiue idē ius habēt sicut laici in pascuis. Casaneus in cōfuet. Bur. rub. 13. §. 5. & Abedan^o de exeq. li. 1. c. 4. n. 25. l. in Ecclesijs C. de Episcopis Et ligat clericos statutu de pascuis, Abedan. de exeq. 2. p. 13. n. 7. & quod clericis & Monachis cōpecāt pascua tenet & Port. ad Mol. §. ganatum n. 10. vbi idē esse in Reg. Arag. Itē dominus loci depasci nō potest in loco alterius ciuitatis, in quo eius vasalli habēt ius pascēdi. Salō de Paz in l. 3. Tau. 1. p. cōc. 3. numer. 460. & 462. & a numer. 485. folio 227. 229. Concedere non possent pascua. n. 478. fo. 229. Eis vt possent, licēt in suis locis nō cōmoretur, n. 473. fo. 231. Sed cōtra dicit bene Greg. Lop. gloss. 9. l. 9. tit. 28. p. 3.

Habes in terminis vnus loci terras, sed nō domū nec ibi habitascō fersite illuc cum tuis animalibus ad aradum: duratequēd aras cō eis illa possunt ibi vt pascuis illius loci. Salō in dicta 3. cōf. n. 391. & teq. fo. 220. Portol. §. ganatū, n. 33. & lib. 5. tit. 12. l. 4. ordinam Castell. l. 2. C. de pascuis lib. 10.

Num. 20. Faceria.

De isto habitare adde n. 30. hic.

Sed nō vtūtur qui nō habitāt in locis n. 387 & 388. fo. 220. & licet maiori parte anni nō habitauit quis poterit uti pascuis, vt ciuis n. 385. Idē si per alios ibi habitat, licet nō per se n. 431. & 433, fol. 225. & idem si ibi habeat suam familiam, num. 434. & 435. Marchiones vtī possunt pascuis. Salon de Paz sup. num. 456. & nobiles duplici portione, num. 461. pāna imponi posset per decuriones loci contra depascentes pascua, vel erbas ita vt amittant ob hoc animalia. Late Abendanus de exeq. 1. p. c. 13. & pāna tales cuius sint? ibi num. 6. & Platea in l. 1. C. de pascuis publicis, vbi quōd tales pānae sint eorum, quorum est defessa, & cuius est damnum, & cui fit iniuria, nisi aliter statutum sit. Et si decuriones, vel domini locorū dictam pēnā imponant, non ligabit forēses. Abend. sup. ante n. 1. vers. prima

illis vtī eo, vel nō possis. Casaneus in cōsue. Burg. rub. 13. §. 2. in textu vsage, n. 29. Faber. in §. minus autē, de vsu, & habitat, l. plenū §. pomis ff. de vsu & habit. adde hic n. 28. vbi contrariatur, & serua quod ibi dicitur, per rationes allatas per Corneū ibi relatū. Si dominus cōcedit tibi, vel vniuersitati ius pascēdi, nō extenditur vltra cētū annos. Casa. sup. n. 28. Et potest quis habens ius in pascuis, vel nemoribus prohibere extraneis, ne intrēt ibi in eius prāiudiciū, & poterit eis resistere manu armata Casaneus sup. rub. 13. §. 5. in textu ne pēnēt, fol. mihi 1469. Bart. in l. 3 §. 1. de adq. rerū domi. Itē si dominus cōcessit tibi ius pascēdi, in tui prāiudiciū non posset id alteri cōcedere, l. in cōcedendo cū seq. de aqua pluua, secus si ob id nō fit prāiudiciū tibi. Barr. in d. l. in cōcedēdo.

Hoc autē ius pascēdi adq. sitū per vniuersitatē, an & quādo possit probari per vicinos vniuersitatis? Casan. in consuet. Burg. ru. 13 §. 5. in textu si nō, q. 6. vbi latissime, & Menoch. de arbitrar. lib. 2. cēt. 2. casu 106.

Pascua hiberna, & pascua aestiua, quae sint? Greg. Lop. glos. 5. l. 15. tit. 8. p. 5. vbi Greg. Lop. & in glos. 6. l. 8. tit. 33. p. 7. Pascua dicuntur, in quibus haberi potest vsus pascēdi, & veniūt appellatione fundi quādo vno nomine nūcupātur. Et differūt a pratis. Gre. Lo. glos. 12. l. 68. tit. 18. p. 3. Itē super pascuis publicis cōpetit actio cui libet de populo, & potest deferri iuramētū per quēlibet agentem de populo, & an tale iuramētū, vel sentētia lata in hoc iudicio inter priuatū hominē de populo, & alium, noceant alijs vicinis post volentibus agere? Greg. Lop. glos. 1. l. 10. tit. 11. p. 3. vbi tenet, quōd nō nocebit alijs quādo iuratur de facto. Sed nocebit si iuratur super iure: sed mihi nō periuadet hęc distinctio, sed placet doctrina Bartoli ibi relata, qui indistincte tenet, quōd nō nocebit, per reg. res inter alios, & per titulum C. qui bus res iud.

Iudicibus ratione sui officij cōpetunt pascua. Abiles in c. Prat. c. 2. glos. ganado, fo. 89 Statuta laicorū dē modo fruēdi pascuis ligāt clericos. Abbas in c. quod clericis n. 17. 20. 21. de foro cōp. Felinus in c. Ecclesia sanctę Mariz, nu. 71. & 104. de cōstit. & Casan. in cōsuet. Burg. rub. 13. §. 5. & c. 6. del. l. 1. ti. de cōstit. sinodal. Priuilegiū cōcessū tibi de pascuis, qualiter debeat interpretari? glos. 2. l. 19. ti. 18. p. 3. In legato pascuorū veniūt pascua hiberna, & aestiua, glos. 5. l. 15. ti. 8. p. 5. Si vicini alio se transferāt, pascua remanebūt pro domino loci, glos. 4. l. 26. ti. 31. p. 3. In pascuis fruēdis dignitas vsuarij est inspiciēda, glos. 9. columna 2. l. 9. ti. 28. p. 3. vbi Gre. Lop. Et qui iudex cogat clericos ad obseruanda

Nom. 21. Pignorarē foraneus.

Facro.

Nom. 22. Adquiri.

Pascere in fructus post fructus cōlectos.

Nom. 23.

Locare.

upna

uāda statuta facta per laicos super cōseruatione pascuorum, vel montiū? Gutierrez pract. libr. 1. q. 4. vbi quōd Ecclesiasticus contra eos, & secularis contra eorum animalia depascentia, & Castillo in l. 70. Tauri.

Nom. 26. Pensio solui.

Adde alia in tit. C. de pascuis publicis, libr. 11. vbi quōd antiqua pensio, quae soluebatur pro pascuis, augeri non debet, & quōd milites pasci valeant cum suis equis prata, ibi, & quōd sic conuentiones de pascuis ad inuicem fruendis non sunt alienationes, sed societas. Greg. Lopez glos. 2. l. 15. tit. 5. p. 5.

Nom. 27. Ganatis alienis.

Ganatum ad societatem suscipiens a non conuicino, non potest cum eo depascere in loco conuicini. Portoles ad Molinum in 3. p. §. ganatum, numer. 5. Decius conf. 667. numer. 3. nec cum pecoribus sibi, & alijs communibus vtī potest pascuis habens ius vtendi eis cum proprijs suis animalibus. Portoles supr. numer. 6. 7. & 8. Cepola de seruit. rust. c. 9. numer. 18. Abend. de exeq. lib. 1. capit. 4. numer. 2. 2. Decius sup. numer. 3. Vicinis habitibus ius depascendi in termino alieno, debetur via ad id ius, nec impediri potest per culturam agrorum. Portoles supr. numer. 16. nec per arborum, & vinearum plantationem: quia poterunt extirpari, numer. 20. nec per opus manufactum, quia poterit demoliri, numer. 19. Et si via destruat: fiet transitus per agros illi propinquos, num. 18.

Nom. 28.

Item conuicinus id est qui potest vtī iure communionis, vel facerit: ius pascēdi in loco conuicino concedere, aut locare non potest alteri non conuicino. Portoles d. §. ganatum numer. 21. vbi & tenet, quōd non transit id ius pascēdi in conductorem tanquam non conuicinum, quod & tenet Abend. sup. numer. 24. vers. terminorum. Nec qui habet ius depascendi in pascuis in termino alieno: potest id ius alteri cedere: nec locare. Portol. sup. num. 22. Corneus conf. 188. num. 2. vol. 4. Tiraq. de retract. ligna §. 26. glos. 1. nu. 85. adde hic num. 23.

Vendere, vel locare.

Nom. 29.

Maior pars vicinorum statuere non potest, vt pascua communia singulis, vt singulis: tollantur certo tempore, & quōd vicini eis priuentur. Ripa respons. 93. Portoles d. §. ganatum numer. 30. Capicinus decif. 152. adde hic numer. 30. Et licet habens ius depascendi ratione seruitutis, vel communionis possit vtī pascuis, ita vt dominus loci seruiantis non possit id ius alteri concedere vt dixi nu-

Faleria.

mer. 9. hic, in Regno tamen Aragonum dominus loci seruiantis potest id ius alteri concedere in prāiudiciū illius, qui iure communionis id est, fazeria, vtī potest pascuis dictis. Portol. sup. nu. 12. & 13.

Si quis vicinus continuus habitator alicuius oppidi sit, in eoque domum, & familiam habeat: potest vtī pascuis dicti oppidi, quia pascua debentur oppidorum incolis, l. testatrix §. 1. si seruit vendi. Portoles, d. §. ganatum numer. 29. & dixi numer. 19. hic, Ripa sup. & si pascua sint communia vt vniuersis, & in vtilitatem vniuersitatis: potest statuere super eis maior pars vniuersitatis inuita minore, secus si sint communia vt singulis. Portoles supr. numer. 32. Couar. pract. c. 18. numer. 4. vers. qua ratione, Et tunc incola ille, qui tanquam aduena aliunde veniens, constituit sibi sedem, & domicilium in alieno territorio. Platea in l. est verum numer. 1. C. de incolis, lib. 10. Sed non est incola qui habitat in territorio alicuius, sed tanquam inde recessurus, nec ille, qui habet in ciuitate possessionem, vel domum. Platea sup.

Nom. 30.

Ad lib. 2. tit. 12. l. 3.

Ad verba para gozar de vezindad bastante, que el suelo sea franco, francum, & liberum idem est. Casan. in consuet. rub. 9. §. 5. glosa l. home franc, folio 1198.

Ad lib. 2. tit. 12. l. 9.

Ad verba los residentes no puedan admitir por vezino forano, sin consentimiento de los foranos, idem de iure. Casan. in conf. Burg. rub. 13. §. 2. num. 29. fol. 1457. Decius in reg. quod omnes, l. in concedendo, de aqua pluuiali: sed & requiratur consensus vicinarum forensium. Decius in reg. famina, num. 45.

Ad libr. 2. tit. 13. l. 4. de visita.

Ad verba el merino visite vna vez tan solamente cada año, & hac visitatio debet fieri in fine anni. Abiles in capit. Prat. c. 6. glosa vna vez, numer. 1. folio 133. ex causa tamen posset iterari, numer. 2. &

ex causa potest visitare per Locumtenentem. Abiles sup. glossa *en persona*, folio 132. canes venaticos secum portare non poterit. Abiles d. glossa *vna vez*, numer. 4. folio 133. & debet visitare suis sumptibus. Abiles sup. glossa *salario*, numer. 1. folio 131. nec debet hospitari gratis d. glossa *salario*, numer. 3. & 4. vbi, d. num. 4. quod populus visitatus non debet dare procuracionem, Et si locus visitandus est incongruus, non tenetur ire ad eum visitandum. Abiles d. glossa *vna vez*, numer. 3. folio 133.

Ad lib. 2. tit. 15. l. 1.

AD verba *y hagan sola vna visita*, dic v: dixi hic in tit. 13. l. 4.

Ad lib. 2. tit. 15. l. 2. de refectione viarum.

AD verba *para que aderesassen los malos passos*, adde quod purgatio, vel refectione viae publicae sita intra urbem, debet fieri expensis dominorum domorum. Idem si via est per burgos ciuitatis. Abiles in capit. Prat. capit. 17. glossa *esten*, numer. 2. folio mihi 185. columna 4. & hoc quatenus protendit latitudo talis domus, vel quatenus protendit latitudo cuiuscumque fundi, quae sit in ciuitate, vel in burgo versus dictam viam publicam. Platea in l. iudicaciones C. de annonis, & trib. Abiles sup. numer. 10. folio 186. Nec sufficet, quod auferat lutum a dicta via de medio, & proieciat ad latera, quia tenetur in totum auferre de via lutum, l. 1. §. purgari, de via pub. Tenebitur & usufructuarius purgare eam, l. si pendentes §. si quis cloacam ff. de vsufr. Et qui debet viam reficere, debet ad veterem latitudinem restituere: & non debet latiore, nec altiore, nec humiliorem sub nomine refectionis facere: nec in via terrenum seu glaciam ponere: aut sternere viam lapide, quae terrena sit, vel e. contrario destructa terrenam facere, nec deteriorem facere. Abiles sup. numer. 14. folio 186. Et si vicinus non est soluendo ad hanc refectionem viae: onus reparationis incumbet alijs vicinis. Abiles sup. numer. 6. folio mihi 186. Inquilinus non tenebitur ad hanc reparationem: sed dominus domus: & eo cesante, inquilinus

expensis pensionis soluenda per eum. Abiles sup. numer. 7. folio 186. si reparatio est immodica: at si est modica, vt immunda purgare: ad inquilinum pertinebit haec purgatio. Abiles sup. numer. 9. folio 186.

At si via est extra ciuitatem in loco, in quo iuxta non sunt vicini, debet fieri refectione talis viae expensis communis, imponendo collectam pro quantitate patrimonij. Abiles in capit. Prat. capit. 17. glossa *esten*, numer. 2. folio 185. columna 4. at si sint vicini: ipsi. Marcus decif. 594. numer. 6. Et in tali reparatione viae publicae nullum genus hominum excusatur, nec Ecclesia. Abiles sup. numer. 4. folio mihi 185. columna 4. Si vero via est priuata, vt si est constituta alicui per modum seruitutis, tunc ipse debet reficere, Et constituens, seu debens, tenetur pati, l. refectionis ff. commun. prad. Si autem est via Vicinalis facta ex collationibus priuatorum ibidem agros habentium, similiter ad eos pertinet refectione, l. 2. §. via ff. ne quid in loco publico.

AD verba *llamado el interessado del va-lor de lo que*, &c. adde Cepolam de seruit. rust. c. 1. num. 21. & 22.

Ad lib. 2. tit. 16. de militibus.

AD verba *ni aprecien ellos, ni tafen*, sed iudex debet taxare, vel decuriones. Abiles in capit. Prat. capit. 8. glossa *dineros*, numer. 18. folio 143. Ad bellum ire omnes tenentur libr. 4. tit. 3. l. 14. ordinam. Reg. folio mihi 1404. vbi excipiuntur aduocati, & alij. Bene Abiles in capit. Prat. in iudicio syndicatus, capit. 10. glossa *sacar*, folio mihi 295. adde, l. 3. 4. & 7. vbi Gregorius Lopez tit. 19. p. 2.

AD verba *tomandola mejor parte de sus casas*. De iure milites in qua parte domus debeant hospitari? Abiles sup. numer. 8. folio 142. Roland. conf. 66. a numer. 1. & debent hospitari cum interuentione decurionum. Abiles sup. numer. 6. & si male tractant dominos domorum, debent puniri. Abiles sup. numer. 9. & non possunt capere victualia sine solutione pretij numer. 6. & 9. nec a volentibus ea dare, n. 9. bene Rolandus conf. 66. n. 4. vol. 1. in quo cof. late de obligatione, ad qua tenetur hospes

hospes militibus, quem vide ibi.

AD verba *y las mugeres deshonestes ayan de estar apartadas* mulier enim inhonesta debet expelli de vicinia per ipsam et vicinos §. si, aut. de Lenonibus. Castro in l. nullus C. de summa Trini, Decius in reg. semper 157. num. 3.

Ad, d. lib. 2. tit. 16. l. 4. folio 92. de militibus.

AD verba *los soldados no lleuen a los aposentos a mugeres*, idem de iure. Platea in l. quicumque C. de re militari, & nota quod si quis faciat debita, & post fiat miles: non poterit gaudere priuilegio militari quoad non soluenda haec debita, & sic poterit pro eis incarcerari, l. 1. & ibi Platea C. qui militare, lib. 12.

Ad lib. 2. tit. 16. l. 8.

AD verba *las pagas de alimentos presfieren a todo otro genero de deudas*, idem de iure Felicianus de censibus 2. tomo lib. 3. capit. 3. numer. 12. alimentorum appellatio quae contineat? Garcia de expens. c. 3. num. 38. 39. 40. & c.

Ad, l. 11. folio 93. d. tit. 16.

AD verba *no se hagan companias de gente de guerra sin licencia del Virrey*, adde quod per exercitum incommoda cuiuspiam illata, debent vicini pro quota soluere. Guillel. Benen. in capit. Rayn, verbo *domum*, num. 28. fol. mihi 180.

Ad lib. 2. tit. 18. l. 1. de conductione rerum Ecclesiae.

AD verba *se puedan arrendar las Abadias*, &c. idem de primitijs lib. 5. tit. 8. hic, Et hoc intellige quoad triennium solum, & non ad maius tempus. Couar. var. libr. 2. capit. 16. & si locatio fiat ad tempus maius, valebit quoad triennium, & non quoad maius tempus. Couar. sup.

numer. 5. Gamma decif. 156. numer. 3. & decif. 390. numer. 3. Sed nec quoad triennium valere: tenet Nicolaus Garcia de benef. 1. tomo 2. p. capit. 1. a numer. 48. a folio 104. nisi ipsa Ecclesia velit, numer. 74. nec cum iuramento locatoris, numer. 86. excepto si locatio fiat ad sex, vel nouem annos cum clausula, quod tot sint locationes, quot triennia, vel quod finito primo triennio: ex tunc censeatur locata pro alio, seu quod facta sit noua locatio, num. 61.

Et successor non tenebitur stare huic locacioni. Couar. sup. lib. 2. capit. 15. numer. fi. Trident. ses. 25. de refor. capit. 1. Molina de Hisp. libr. 1. capit. 21. numer. 27. adde alta in Nicolao Garcia sup.

Congregatio Concilij censuit in quantum, Tridentinum ses. 25. de refor. capit. 11. prohibet, iurisdictiones Ecclesiasticas locari, comprehendendi iurisdictiones damnorum datorum. Ita refert Farinacius ad, d. c. 11. vers. iurisdictiones, fol. mihi 481. Marcella lib. 4. tit. 4. c. 2. fol. 513.

Ad lib. 2. tit. 18. l. 3. de Religionibus.

AD verba *pero no se les de mas de lo que se les señalo para en caso de casarse*, de iure communi ingredienti religionem debet dari id, quod ei fuit relictum in casum nubendi. Mantica de coniect. lib. 11. tit. 18. numer. 27. Crasus §. legatum q. 5. a numer. 12. Castro in auth. nisi rogati, numer. 2. C. ad Trebel. Bursatus conf. 151. numer. 69. vol. 2. vbi, d. numer. 69. quod haec lex disponens oppositum non valet.

Ad lib. 2. tit. 18. l. 5. de eisdem.

AD verba *de los monesterios de Cistel se embien tres monges a la vniuersidad de Alcalá*, quid de iure? Capela Tolos. decif. 271. in noua impressione, & talis monachus missus potest obligare monasterium pro summa probabili. Abb. in capit. cum contingat, numer. 24. de foro comp. Et dum existit in studio si quid expendat: non dicitur habere proprium.

Abb. in capit. cum ad monasterium, numer. 9. de statu Monach. & poterit face- re eleemosinas congruentes de sibi con- cefsus. Abbas in c. nouum genus, numer. 3. de decimis.

Ad lib. 2. tit. 18. l. 7. de eisdem.

Num. 1. Monasteriu an excludat substitutu

AD verba el heredero grauado para en caso, que muriere sin hijos: si entrare en religion, suceda el sustituto. secus de iure communi. Mantica de coniect. lib. 1. tit. 7. Crasus §. fideicommissum, q. 40. Gamma. decis. 3. 16. hoc idem in grauato restituere in contractu matrimoniali. Bereng. Ferdin. in tit. de filijs natis capit. 10. numer. 11. folio mihi 697. statutum vt ingrediens monaste- rium non succedat, non valet. Bursatus consilio 151. numer. 69. vol. 2. sed va- let tale pactum. Tellus Fernandez in l. 6. numer. 55. & viuente eo, qui ingres- sus est religionem capacem bonorum, non potest succedere substitutus. Co- uar. c. 2. numer. 6. & 7. detestam. Cra- sus sup. q. 41. idem de rogato restituere post suam mortem. Crasus sup. q. 40. numer. 2. Sed si ingrediatur in incapa- cem: statim facta professione succedet. Crasus sup. d. numer. 2. hac lex non ex- tenditur ad bona sita extra hoc nostrum Regnum. Ioseph. Ludo, decis. 76.

Num. 2.

Legatum relictum causa matrimonij alicui, consequetur id, si ingrediatur religionem, licet non nupserit, secus si vellit, in domo honeste viuere, vel si fiat clericus, vel clerica capellam se- cularem ingrediendo. Capicius decis. 204. numer. 2. per auth. si quis autem, de sanctis, Episcopis. At si tempore ma- ritagij cui promittatur dos, intelligitur, modo sequatur matrimonium. Sed non debetur ei, si ingrediatur in religionem. Capicius sup. num. 3.

Num. 3.

Item ingressus hic in monasterium in- telligitur: secuta tamen professione, & non aliàs: quia interim non censetur, quis ingressus in religionem. Mantica de coniect. lib. 1. tit. 7. numer. 11. auth. ingressi vbi Bart. C. de sacrosanc. Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo 11. p. capit. 8. à numer. 1. folio 265. Sed de materia religionis est capit. 15. & 16. Tri- dentini ses. 25. de Regular vbi, d. capitul.

15. sic loquitur. In quacumque religione, tam virorum, quam mulierum professio non fiat ante decimum sextum annum ex- pletum: nec qui minore tempore, quam per annum post susceptum habitum, in proba- tione steterit, ad professionem admittatur: professio autem antea facta sit nulla, nu- llamque inducat obligationem ad alicuius Regula, vel religionis, vel ordinis obser- uationem, aut alios quoscumque effectus Et tenor dicti capit. 16. est talis. Nulla quoque renuntiatio, aut obligatio antea fac- ta etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscumque cause pie, valeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius vicarij fiat in- tra duos menses proximos ante professionem, ac non aliàs intelligatur effectum suum sor- tiri, nisi secuta professione: aliter verò fac- ta, etiam si cum huius fauoris, expressa re- nuntiatione, etiam iurata sit irrita, & nullius effectus.

Circa que capita congregatio Concilij cen- suit: ex professione siue tacite, siue expresse intra annum probationis emissa: non obligari aliquem, neque in specie, nec in genere Religioni. Ita refert Farinacius in 4. vol. ad declarationes Concilij Tridenti- ni decis. 61. folio mihi 29. & Marcilla lib. 1. tit. 12. capit. 16. folio 190. neque in foro conscientie indictam esse ei obligationem. Farinacius ad, d. capit. 15. vers. qui emiserit, folio mihi 439. & Nicolaus Garcia de be- nefi. 2. tomo 11. p. capit. 9. num. 6.

Congregatio resp. eum, qui emisit pro- fessionem intra annum, nec deinde emis- sit tacitam, non esse obligatum ad Religio- nem neque in genere, neque in specie. Farinacius sup. decis. 121. fol. mihi 49. & Mar- cilla sup. fol. 192. additio (c)

Congregatio censuit, tempus anni ad emit- tendam dictam professionem posse arbitrio superioris Regularis prorrogari. Farinacius sup. decis. 180. fol. mihi 74. Marcilla lib. 1. tit. 12. c. 18. in fine fol. 196.

Congregatio resp. moniales nullo pacto ad professionem admittendas, nisi per annum post susceptum habitum in probatione steterint, vt ses. 25. c. 15. de Regul. nec vllam rationem habendam consuetudinis etiã immemorablem, vt pote sublata per c. 22. ses. 25. de Regular. Ita refert Farinacius sup. decis. 199. fol. mihi 78. & Marcilla lib. 1. tit. 12. c. 16. ad ditio (t) fol. 190.

Cong. resp. annum pro bonis ad emittendam professionem in religione: debere esse conti- nuum, & non autem interpolatum. Ita Marci- lla sup. fol. 190. & Farinacius sup. decisio-

ne

Trid. ses. 25 de Regular c. 15.

Tri. sup. 16

Nam. 42

1. Declara- tio Cardi- nalium. Ex profes- sione intra annum ne- mo obliga- tur.

2. Idem.

3. Prorro- gari.

4. Moniales ante annu de profitea- tur.

5. Annus co- tinuus, & non inter- pollatus.

ne 202. fol. 79. & annu debere esse intra claus- tra, nec privilegium aliquod suffragari. Farinacius ad c. 15. Trid. ses. 25. de Regulari, vers. annum, folio mihi 437. adde declarat. 14. hic.

6. Declara- tio Professio tacita non est sublata.

Cong. censuit, si modò cetera adsint, que- ius requirit ad inducendum tacitam profes- sionem, hanc non esse sublata per d. c. 15. Trid. ses. 25. de Regularibus, seruato tamen ibi tem- pore prefixo. Farinacius ad, d. c. 15. vers. pro- fessio, folio mihi 437. & vers. professio, & vers. Item congregatio, fol. mihi 439. & Marcilla, lib. 1. tit. 12. c. 16. additio (t) folio 191.

7. Regula- res milita- res.

Hoc decreto dicti cap. 15. non comprehendi omnes Regulares militares. Farinacius sup. ad, d. c. 15. vers. in quacumque fol. mihi 437. nec hoc decretum loqui de militaribus Reli- gionibus. Ita Farinacius sup. vers. con- gregatio, folio mihi 439. & vers. licet folio 440.

8. Libere profiteri.

Cong. resp. singula monasteria liberu habere tacite, vel expresse profitendi. Farinacius ad, d. c. 15. vers. singula fol. mihi 437. & Marci- lla sup. c. 16. additio (t) fol. 191.

9. Si deci- piuntur in tacite.

Cong. resp. non releuari, quòd moniales, seu Regulares fuissent decepta circa etatem ad- missa ad professionem. Farinacius sup. vers. decimū, folio 437. & Marcilla sup. additio (u) folio 191.

10. Voto.

Cong. censuit, decretum dicti c. 15. nihil dif- posuisse de voto, idem si tempore nouitiatus emisisset quis votu. Farinacius sup. ad, d. c. 15. vers. an vero, fol. mihi 437. & Marcilla sup. addi- tio (u) fol. 191.

11. Inuolida professio ante annum

Professio non est valida ante expletum pro- bationis annum, scilicet ante 16. annum exple- tum. Si ante fiat debere ab Ordinario nullam declarari. Cong. resp. ita Farinacius ad, d. c. 15. vers. professio, & vers. professio el. 2. fol. mihi 438 & Marcilla sup. fol. 192. additio 6.

12. Side vna religione ad aliam se quis cofe- rat.

Si post ratum matrimonium vnam religionem ingressus, de illa transeat ad aliam, aut plu- res, & ita tempus professionis differatur, an ta- lis compelli possit ad tempus hoc breuiandū, maxime cum iste transitus ex vna ad aliam religionem fieri videatur in fraudem eius, qui in seculo remansit. Cong. resp. non posse com- pelli ita refert Farinacius ad, d. c. 15. vers. profes- sio el. 1. fol. mihi 438. & Marcilla sup. addi- tio (u) folio 191.

13. Si duran- te anno in firmetur, & exeat.

Hoc anno probationis durante si nouitia cu- randa valetudinis causa de licentia superio- rum à monasterio exierit, & post reuertatur: eodem tempore professionem emittere perinde, ac si numquam egressa fuisset. Ita refert Farinacius ad, d. c. 15. vers. hoc anno, fol. mihi 438. concor-

dat Marci. lib. 1. tit. 12. c. 16. additio (u) fol. 191. Si ex instituto alicuius regule professio non fiat ante 18. annum completum, an sit eorum professio nulla: si eam emisserint post 16. annu Concilij, sed ante tempus 18. annorum: & quia ex verbis regule dicta non anuatur talis actus professionis, sed tantum imponitur pœ- na eum recipienti, & quia eget confirmatione superioris? Congregatio resp. professionem teneri arg. cap. ad Apostolicam, de Regulari- bus. Ita Farinacius ad, d. c. 15. vers. sed quid, fol. mihi 438. & Marcilla sup. additio (b) fol. mihi 192.

Congregatio censuit, tacitam professionem induci per annum, & diem computandum à die post 16. annum expletum eius, qui mona- sterium ingressus est, ita refert Marcilla sup. fol. 192. additio (c) Farinacius ad, d. c. 15. vers. & aliàs, folio mihi 439. Item Oratricem as- serentem, habitum per eam gestum distinctum fuisse distinctione parenti ab habitu professas fieri solitis immis misse, minime tacitam emis- sisse professionem. Ita refert Farinacius, sup. decis. 66. folio mihi 30. & Marcilla sup. fol. 196. additio (o).

Congregatio censuit, milites Hierosolimi- tanos. e nouo ipsorum statuto inherente huic decreto dicti c. 15. comprehendi in eo. Ita Farinacius ad, d. c. 15. vers. professionem, fol. mihi 440. & Marcilla lib. 1. tit. 12. c. 16. addi- tio (f) fol. 191. & fol. 193.

Cong. resp. post professionem si quilibet Re- gularis etiam extra claustrum degens, moriatur cum habitu, iure omnia bona sua, mobilia, & immobilia acquiri ordini, in quo professus fuit. Ita refert Farinacius ad, d. c. 15. vers. pro- fessionem, fol. mihi 440. & Marcilla sup. ad ditio (c) fol. 193. vers. post.

Cong. censuit, renuntiationem factam cum licentia Episcopi, siue eius vicarij intra duos menses proximos, tempore, quo professio emit- ti legitime posuisset, non censeri inuolidam ex eo, quòd ipsa actualis professio per aliquot mē- ses dillata fuerit. Ita refert Farinacius in 4. vo. ad declar. Concilij Trid. decis. 122. & ad, d. c. 16. vers. renuntiatio, fol. mihi 442. adde de- clarat. 22. & 23. hic.

Congregatio censuit, caput dictum 16. Tri- dentini ses. 25. de Regularibus (de quo sup. nu- mer. 3. hic) non habere locum in puellis, qua- rum educationis gratia manent in monasterijs, ne- que procedere in testamento, nec in vltima voluntate, nec in eleemosinis. Ita refert Farinacius ad, d. c. 16. vers. nulla, folio mihi 440. & Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo 11. p. c. 9. num. 17. & Marcilla lib. 1. tit. 12. c. 17. additio (e) fol. 194.

14. Quid si professio non debeat fieri ante 18. annum?

15. Tacita professio ex quibus inducatur?

16. Hieroso- litanu.

17. Si mona- chus mori- tur post pro- fessionem, eius bona ad que per- tinebant?

18. Declara- tio. Ad Tri- dentini ses. 25. c. 16. de Regularib.

19. In pue- llis In testamē- to, vltima voluntate, vel eleemo- sinis.

20. In dona-
tionibus,
vel renun-
tationibus
Cong. resp. hoc decretum dicti c. 16. non habe-
re locum in donationibus, aut renuntiationi-
bus factis ante ingressum, hoc est ante susce-
ptionem habitus: sed si donauerit in ipso in-
gressu, non valere donationem. Ita Farina-
cius sup. ad, d. c. 16. vers. hoc fol. mihi 440.
& Marcilla, lib. 1. tit. 12. c. 17. additio nulla,
fol. 193 & additio (f) fol. 294.

21. Declara-
tio in testa-
mentis.
Cong. censuit hoc decretum dicti c. 16. habe-
re locum etiā in testamentis, alysq; vltimis vo-
luntatibus factis post ingressum. Farinacius
ad, d. c. 16. vers. aut, fol. mihi 440. & Marci-
lla sup. c. 17. additio antea, fol. 194.

22. Renūtia-
tio.
Cong. resp. si quis fecerit renuntiationem
ante professionem, per duos menses, licet ante
expletum 16. annum, tenere renuntiationem.
Farin ad, d. c. 16. vers. hęc verba, fo. mihi 440.
concordat Marcilla sup. additio antea fo. 194.

23. De eadē
Cong. resp. hoc decretum dicti cap. 16. quoad
renuntiationem, non habere locum, si renuntia-
tio fiat ante susceptum habitum, vel ante in-
gressam religionem. Sed donationem, vel renun-
tiationem factam intuitu Religionis in-
grediendę tanquam factam in fraudem dicti
decreti, subesse huic decreto. Ita Marcilla sup.
fol. 194. Farinacius ad, d. c. 16. vers. renuntia-
tio, fol. mihi 441. & Nicolaus Garcia de be-
nef. 2. tomo 11. p. c. 9. num. 16.

24. De eadē
Cong. censuit, renuntiationem, de qua in hoc
decreto d. c. 16. factam sine licentia Episcopi,
de qua ibi, professione secuta esse nullam. Mar-
cilla sup. additio, g. fol. 194. Farinacius ad, d.
c. 16. vers. nisi fol. mihi 441.

25. De eadē
Cong. declarauit, d. c. 16. non habere locum
in renuntiatione facta ante susceptionem ha-
bitus. Farin. ad, d. c. 16. vers. an dispositio, fo.
mihi 441. Marcilla ad dictas declarationes,
lib. 1. tit. 12. c. 17. additio nulla, fol. mihi 193.

26. De eadē
Cong. censuit, renuntiationem a nouitijs faci-
endā intra duos menses, vltimo: antequā pro-
fessio emittatur, fieri debere. Farin. sup. vers.
intra, fo. mi. 441. Mar. su additio intra, fo. 195

27. De eadē
Cong. resp. verba dicti c. 16. ibi intra duos
menses, verificari etiam si vltra plures men-
ses anni probationis professio fiat. Farin sup.
vers. hęc verba, fol. mihi 441. & Marc. sup.

28. De eadē
Cong. resp. si renuntians tempore renuntia-
tionis compleret 16. annum: renuntiationē esse
validam dummodō facta sit cum licentia Epis-
copi, seu vicarij intra duos mēses proximos an-
te professionem. Farin. sup. vers. non requiri-
tur, fol. mihi 442. Marcilla, lib. 1. tit. 12. c. 17.
additio intra, fol. 195.

29. De eadē
Cong. resp. renuntiationem, aut obligationē
contra formā c. 16. ses. 25. de Regularibus, fac-
tam: esse nullius effectus, etiamsi renuntians
esset tacite professus, licet si renuntiaffet duo-

bus mensibus ante professionem expressam Fa-
rinacius ad, d. c. 16. vers. & nullius, fol. mihi
442. hocq; decretum non loquitur de renun-
tiatione beneficij, sed bonorum. Ita tenet Ni-
colaus Garcia de benef. 2. tomo. 11. p. c. 11. nu-
mer. 12.

30. Sidece-
dat intra a-
num pro-
bationis.
Cong. censuit si quis decesserit intra tempus
probationis, & dos soluta sit, esse hanc resti-
tuendam heredibus vna cum fructibus, si quos
monasterium percepisset: deducto tamē victu,
& vestitu. Farin. sup. vers. ne hac, fo. mi. 442.
Marcilla sup. additio ne, fol. 197. adde lib. 3.
tit. 28. l. 2. num. 10. hic, & Marcilla lib. 1. tit.
12. c. 19. additio p. fol. 197.

31. Dote.
Cong. resp. deberi dotem promissam monaste-
rio pro moniali defuncta professa, non obsta-
ntibus alimentis solutis eidem moniali dū ipsa
viueret, & pacto, quod semper essent ei per-
soluenda dicta alimenta, donec solueretur dos.
Farin. sup. vers. & debetur, fo. mihi 442. Mar-
cilla sup. additio ne hac, fol. 197.

32. Transer-
ri.
Cong. resp. professum in vna religione
ad aliam translatum etiam ad laxiorem auc-
toritate tamen Apostolica: non posse renūtia-
re anno probationis nec illam renuntiationem
per superiorem factam admissam, ad professio-
nem intra annum recipi: sed iterum debere
profiteri. Farin. sup. vers. professus fol. mihi
443.

33. Prorro-
gari annus.
Cong. resp. si inhabilitas ingressi ex infirmi-
tate proueniat, posse prorrogari tempus pro-
fessionis, donec duet probabilis spes recupe-
randę sanitatis. Farin. sup. vers. quos habiles
fol. mihi 443. & Marcilla, lib. 1. tit. 12. c. 18.
additio in, fol. 196.

34. Noni-
tius donare
An si nouitius sit sui iuris, & non habeat
parentes, possit in ingressu religionis prater
victum aliquid donare Religioni amore Dei?
Cong. resp. non posse. Farin. sup. vers. an, fo. mi-
hi 444. Marcilla lib. 1. tit. 12. c. 19. additio 5.
fol. mihi 197.

35. Donare.
An item possit in ipsomet ingressu donare
se ipsum, & omnia bona sua religioni? Cong.
resp. huiusmodi donationes, qua fiunt ab his,
qui vt nouitij ingrediuntur animo profitendi
legitimo tempore, comprehendendi hoc decreto, d.
c. 16. ses. 25. de Regularibus, Farinacius sup.
vers. an item, fol. mihi 444. Marcilla d. addi-
tione (f.) fol. 197.

36. De exce-
dente 16. an-
nos.
Congregatio resp. decretum d. c. 16. in prin-
cipio, vendicare sibi locum etiam in his, qui
excedunt annum 16. & illa verba antea fac-
ta, non referri ad etatem renuntiantis. Sed ad
duos menses proximos ante professionem, Fa-
rinacius supr. decis. 185. folio mihi 102. &
Marcilla, lib. 1. tit. 12. cap. 17. additio nulla,
fol. mihi 193.

Item

37. Exploratio
voluntatis.
Item, explorationem voluntatis puellarum
profiteri volentium iuxta. c. 17. Trid. ses. 25. de
Regulari, vtroq; tempore, scilicet ingressus, &
professionis faciendam; ad Archiepiscopum
pertinere, quamuis Monasterium ab eius iuris-
dictione exemptum existit, ita Farin. ad Trid.
decis. 21. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 20. addi-
tio, quam, fol. 199.

38. Nullitas
professio-
nis.
Cong. censuit. Regularem deducentem intra
quinq; annos nullitatem professionis, teneri
eam probare coniunctam coram proprio supe-
riore Regulari illius Monasterij, in quo profes-
sionem emisit, & coram Ordinario illius loci,
vbi existit Monasterium, in quo professus est.
Farin. sup. decis. 69. & Marzilla lib. 1. tit. 12.
c. 23. in fine, fol. 204.

39. Declaratio
& est Page.
Felicitis recordationis Gregorius. 13. ex re-
latione Congregationis Cōcilij declarauit, eos,
qui per vim, & metum se Religionem profes-
sos, pratenderint, nisi intra quinq; annos recla-
marint: eo elapso non esse audiendos, tametsi
allegarent vim, & metum semper durasse, ita
refert Farin. sup. decis. 220. & Marzilla lib. 1.
tit. 12. c. 23. additio, nisi, fol. 203.

40. Metus.
Cong. censuit, in causis nullitatis professio-
nis, quę infra biennium ab Ordinario, & supe-
riori Regulari non terminentur, esse locum de-
creto Concilij. c. 20. ses. 24. de refor. in princi-
pio, vers. atque omnino. Ita refert Farin. sup.
decis. 223.

41. Puellę pro-
fessio.
Cong. respondit sic. Non admittitur puella
ad professionem ante annum decimum sextum.
Farin. ad declar. Concilij ses. 25. de regular. c.
17. vers. professionem fol. mihi. 445. concor-
dat Marzilla, d. c. 20. additio, professionem,
fol. 199.

42. Puellę pro-
fessio.
Quid igitur si puella in 12. etatis anno ma-
trimonio coniuncta, & Religione ingressa sit;
an coeget sponsus per quatuor annos expecta-
re vsq; dum illa profiteatur, vel an permitti
transire ad matrimonium, si illa per annum in
Religione permansit? responsum fuit a sacra Cō-
gregatione anno. 1580. cogendum. Ita refert
Farinacius sup. in. d. c. 17. vers. quid igitur, fol.
mihi. 445. & Marzilla sup. fol. 199.

43. Dispensa-
tio.
Congreg. censuit sic: non esse dispensandum,
vt puella, quę duodecim annum non compleue-
runt, possint habitum in Monasterio suscipere.
Farin. sup. vers. maior, folio mihi. 445.

44. Sumptus
in profes-
sione, & ve-
stitus cuius
erunt?
Cong. sic respondet, sumptus a monialibus in
professione, & velo sumendo faciendi, taxen-
tur ab Ordinario, & defmiantur rebus necessa-
rijs, pecunia verò reseruata ad earum vestitum
in ingressu: detur Abbatisa. Farinacius sup. in
d. c. 17. vers. sumptus, folio mihi. 448. & Mar-
zilla lib. 1. tit. 12. c. 20. in fine, fol. 201.

bitum in Religione, vel in ea profiteatur, nisi
prius Episcopus, vel eo impedito Vicarius Ge-
neralis exploret Virginis voluntatē, an coacta
an seducta sit? an sciat, quid agat? cuius profes-
sionis tempus; ne Episcopus ignoret. Praefecta
Monasterio eum ante mensem certiozem fa-
ciat sub pena suspēisionis ab officio, circa quod
fit 45. declaratio.

45. Examen
puellę.
Cong. sic resp. postquam Episcopus hac de
re certior factus fuerit, intra. 25. dies examen
hoc perficere teneatur: quibus elapsis amplius
in eo se non intromittat. Ita refert Farin. ad
d. c. 17. Trid. ses. 25. de Regular. vers. cuius pro-
fessionis, fol. mihi. 447. concordat Marzilla,
lib. 1. tit. 12. c. 20. additio, g. fol. 200.

46. Puella.
Congreg. resp. his verbis, puellā, quę incon-
sulto Episcopo habitum suscepit Religionis, an
tequam profiteatur, ab Episcopo examinandā
esse diligenter. Farinacius sup. vers. puella, fol.
mihi. 447.

47. Declaratio
Nouitia ne-
gans, se pro-
fessam.
Congregatio respondit sic. Si monialis, aut
nouitia neget, se esse professam, audire potest
eam Episcopus etiam extra Monasterium. Ita
refert Farinacius sup. vers. si monialis, fol.
447. concordat Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 20.
additio, g. fol. 200.

48. Puella.
Cong. censuit. Ordinarium non debere ex-
plorare voluntatē puellę, quę habitum reci-
pit in Monasterio, ad petitionem illius, qui
vult illam in vxorem ducere, sed expectan-
dum tempus faciendę professionis, & tunc si
sit suspicio, quod inuestigetur a monialibus,
pro suo officio curabit, inde duci in exteriorē
Ecclesiam Monasterij, vel in aliam propinquo-
rem, & commodiorem pro vt magis conuenire
iudicabit, vbi voluntatem eius exquirere pos-
sit. At si nulla sit suspicio, & nullam aliam iu-
stam causam subesse apparebit, tunc non in alio
loco quam ad crates ferreas Monasterij volun-
tatem puellę explorabit. Ita refert Farin. d.
c. 17. vers. congregatio, fol. mihi. 436.

49. Puellis.
Cong. sic resp. puellis, quę sumpserunt sa-
crum habitum in aliquo monialium Mona-
sterio: debet ab Ordinario certus dierum nume-
rus. 11. vel 20. praefigi, intra quem deliberent,
vtrum vellint profiteri, vel non? Si noluerint:
remittendę sunt ad domos consanguineorum,
vel affinium. Marzilla. d. c. 20. additio, f. fol.
mihi. 200. Farinacius. d. c. 17. vers. libere, fol.
mihi. 446.

50. Puellis.
Cong. censuit, Virgines, quę ab Ordinario exa-
minata habitum Religionis susceperunt, an-
tequam profiteantur. voluntatem penitus ab
eisdem explorandam. Quo igitur tempore pro-
fessionem etsi nullo ab Ordinario adhibito exa-
mine habitum susceperunt, tamen ab ipsis exa-
minentur. Farinacius in. d. c. 17. vers. quam
L 5 explora-

explorauerit, fol. mibi. 444.

51. Hierosolimitani. Cong. censuit milites sancti Iohannis Hierosolimitani comprehendendi in Decreto Concilij, ses. 25. c. 19. de regularibus, quatenus in eo disponitur, quod post quinquenium non audiantur Regulares professi praeatendentes, se per vim professos fuisse. Ita refert Farinacius ad Trid. ses. 25. de regular. c. 19. vers. quicunq; fol. mibi 448. concordat Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 23. fol. 203.

52. Declaratio. Cong. Concilij censuit, non posse Regulares absolueri a casibus Episcopo reseruat in vim privilegiorum eis ante Concilium concessorum neq; audire confessiones personarum secularium, nisi prius fuerint approbati ab Ordinario. Ita refert Farin. ad Trid. decis. 110.

53. Confessio. Cong. censuit in Monasterijs, ac etiam Collegijs Regularium, ubi iuxta Regularia instituta seruantur: posse Praelatos Regulares, siue aliorum Religiosorum Confessores absq; licentia Episcopi: confessiones eorum secularium, qui sunt vere de familia, & communi commensales, non tamen illorum, qui tantum deseruiunt in Monasterijs, audire. Farin. sup. decis. 96.

54. Interesse synodo. Cong. censuit Regulares, qui subduntur Capitulis Generalibus, non posse cogi ab Episcopo ad interessendum synodo, nisi tantum in casu expresso in c. 2. ses. 24. de refor. Farin. sup. decis. 118. & Marzilla lib. 2. tit. 2. c. 8. additio, a, fol. mibi. 235.

55. Declaratio. An Episcopus loci Ordinarius prohibere possit, ne Regulares in eorum Ecclesijs Sacerdotes seculares exteros diuina officia celebrare permittant, nisi prius ab ipso Episcopo xis litteris commendatitij ipsi Sacerdotes admissi fuerint? Cong. resp. pote. Ita Farin. sup. decis. 125.

56. Praedicare. Cong. censuit Regulares in Ecclesijs suorum ordinum praedicare volentes, non teneri ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum a suis superioribus de vita, moribusq; & scientia examinari, & approbati debere, ac ab eis habere licentiam: & cum ea se personabiter coram Episcopo praesentare: ab eoq; petere benedictionem, tamen si eam minime obtinuerint. Farinacius sup. decis. 170. & Marzilla ad Trid. lib. 1. tit. 4. c. 3. additio, a, fol. mibi. 52.

Abfoluere in casibus Episcopo reseruat. Cong. sic resp. Regulares mendicantes, nec Iesuita per privilegium (quod mare magnum vocant non habent facultatem absoluedi peccantes in casibus Episcopo reseruat, Ita refert Nicolauus Garcia de beneficijs. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 269. fol. mibi. 224. nisi privilegia aut confirmata post Concilium. Ita resp. Cong. test. e. Garcia sup. n. 286. fol. mibi. 250. adde

hic lib. 4. tit. 29. l. 1. num. 1.

Cong. censuit sic Ordinarius permittere debet Tertiarias moniales sancti Francisci sub obedientia fratrum minorum, quemadmodum ante fuerunt, & proficere, vt professionem trium solemnium vtorum quamprimū emittant, ex instituto Religionis sancti Francisci (cui sunt adiecta) si forte non emisserunt. Nec eas cogere debet, vt habitum mutent, vel vt velo nigro vtantur, si illarum ordo id non requirat. Ita refert Farin. ad Trid. ses. 25. de Regularibus. c. 1. vers. ad suam. fol. mibi. 401. illasq; intra septa Monasterij claudere debet, Farinacius sup. vers. postremo, folio mibi. 401. de illis Tertiarijs adde Marzillam lib. 1. tit. 12. c. 8. additio, clausuram, fol. mibi. 171.

Congregatio censuit his verbis. Regulares tam famina quam masculi non possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis superioribus, a quibus primò subueniendum est necessitatibus earum, vel eorum, quibus munera destinata fuerunt. Ita refert Farinacius sup. ses. 25. de Regular. c. 2. vers. nemini, fol. mibi 401. an ex dispensatione? infra à declaratione 64. hic.

Quando extra claustra Regularis delinquit notorie, an detinendus in carceribus Episcopi, donec processus in curia Episcopali conficiatur, eoq; compilato instate superiore remittatur, vna cum processu puniendus: vel potius non expectata compilatione processus statim remmittendus sit ad superiorem vna cum his probationibus, quae habentur? Congregatio respondit, ita faciendum esse etiam quod superior nullam instantiam faceret, & ita esse obseruandum. Ita refert Farin. ad Trid. ses. 25. de Regularibus. c. 4. vers. & extra, fol. mibi. 436. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 15. additio, p, fol. 189.

An Regulares degentes de licentia superiorum in domo ad erectionem Monasterij destinata, comprehendantur sub dispositione Concilij Trid. ses. 25. de Regul. c. 14. & c. 3. ses. 6. adeo, vt ab Episcopo si deliquerunt, puniri, & corrigi possint? Cong. resp. comprehendendi, si in ea domo vigeat Regularis obseruantia. Ita Farinacius sup. vers. An Regulares, folio mibi 436. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 15. additio, p, fol. 189.

An Regulares possint ciuilitate coram Episcopo à creditoribus suis, vel coram conseruatoribus conueniri? Cong. resp. à 19. de Iulio de 1573. Quod si sint in Regulari obseruantia, non possunt conueniri coram Episcopo, quia habent propriam superiorem, & nihil habent: cum ius commune Episcopi propter exceptionem, sit. Sed coram conseruatoribus in casibus

57. Tertiarijs S. Francisci.

58. Non habeant propria.

59. Si delinquant extra claustra.

60. Vel in domo aliqua.

61. In ciuilibus conseruati coram Episcopo.

bus permisis in ses. 14. c. 5. possunt conueniri. Ita refert Farin. sup. ses. 25. de Regul. c. 14. vers. an regulares possint, fol. 436. & Marzilla ad. d. c. 14. additio, p, fol. mibi. 189. Quid de iure communi, & in quibus habeat iurisdictionem contra Religiosos? est hic fol. 60. num. 103.

62. Cogi ad Religionem ingrediendā. Anathema est qui cogit aliquam ad ingrediendum Monasterium. Trid. ses. 25. de Regul. c. 18. si pater naturalem habet filiam, eamq; instituit heredem ea lege, vt in Monasterium ingrediatur: alias instituit ipsum Monasterij, & filia relinquit pro alimentis. 25. aureos: an isto casu is incidat in penam Anathemae, sitq; coacta ipsa? Cong. resp. die 18. de Iunio. 1573. non incidere, quia textus dicti. c. 18. loquitur per verbum coegerit, & sic de vi incusina, quae cessat in dicto casu, in quo non potest considerari alia causa, quam inductiua. Item ista filia erat naturalis, & nihil de hereditate paterna poterat praeatendere, & mens testatoris videtur fuisse, vt haberet Monasterium heredem. Ita haec refert Farinacius ad. d. c. 18. fol. mibi. 448. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 21. folio. 201.

63. Testari cū licentia Patris. Non licet superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad vsufructum & vsu. Trid. ses. 25. de Regul. c. 3. Nisi congregatio censuit, soli Papa, qui solet Monachis concedere vim testandi dummodo consensus superioris ad illud accedat, & de modica quantitate disponatur. Ita refert Farin. ad Trid. d. c. 2. vers. non liceat, folio mibi. 403. Marzilla sup. c. 3. additio, n, fol. 164.

64. Habere immobilia, vel census. An ex dispositione inferiorum summi Pontificis liceat Regularibus possidere, vel tenere agros, annuos redditus, alia bona immobilia superflua. Cong. resp. non licere. Ita refert Farinacius ad. d. c. 2. vers. nec deinceps, fol. mibi 403. & Marzilla sup.

65. Cum licentia inferiorum habere bona. An propter talem licentiam superiorum possidentes, vel tenentes immobilia, vel mobilia superflua, à culpa, vel à pena excusentur? Cong. censuit non excusari neq; à culpa neq; à pena ipso iure incurrenda. Ita refert Farinacius sup. d. c. 2. vers. an propter, fol. mibi. 403. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 3. additio, n, fol. 164.

66. Declaratio Extrahi a Religione per homines de Cruciatas, vel Inquisitores. Congregatio sic censuit, homines de Cruciatas, nec Inquisitores non posse extrahere Regulares absq; superiorum consensu. Ita refert Farinacius ad Trid. ses. 25. de Regul. c. 14. vers. per Inquisitores. folio mibi. 435. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 15. additio, o, fol. mibi. 189.

67. Transferri de vna Religione ad aliam. Cong. sic censuit, omnes cuiuscunq; Religionis legitime translati ad Carthusianos, possunt in eadem Carthusiensi Religione in claustro Priores: & extra claustrum procuratores esse.

Ita refert Farin. ad Trid. ses. 14. c. 11. vers. de vno fol. mibi 161.

68. De eodem. Cong. his verbis resp. contra Regulares vagantes de vno in alium ordinem translato agit Egiscopus ex d. c. 11. ses. 14. vt ex Bulla Pij. V. de translatis. Ita refert Farinacius sup. vers. contra, fol. 161.

69. De eodem. Cong. sic resp. potest superior dare licentiam translato ad modicum tempus standi extra Monasteria causa praedicationis, vel audiendi confessiones. Ita refert Farinacius sup. vers. perpetuo, fol. mibi. 161. adde à declaratione. 92. hic.

70. De eodem. Cong. sic resp. Translatus ad laxiorem etiā eiusdem Religionis, debet translatus se conformare regulae, & modo viuendi illius Monasterij, ad quod translatus est. Ita refert Farinacius ad Trid. ses. 25. de Regul. c. 19. vers. transferatur, fol. mibi. 449. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 24. fol. mibi. 204.

71. Ne cisciantur a Monasterio. Cong. sic resp. in posterum nemo Regulariū eijciatur à Monasterio etiam si sit incorrigibilis: sed peccantes à superioribus ignominia carceris castigentur, & acrius etiam, si opus fuerit: pro modo delictorum puniantur. Ita refert Farin. ses. 25. de Regul. c. 14. vers. seuerere, fol. mibi. 435. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 15. additio, p, fol. 189.

72. Ne habeant beneficia. Cong. censuit his verbis. Regulares sunt incapaces beneficij, etiam si esset Canonicatus Regularis, non autem beneficij curati iuxta. c. quod Dei timorem, de Statu Monach. licet non hodie, cum obstet Concilium Lateranense. Ita refert Farinacius ad Trid. ses. 14. c. 10. vers. Regulares, fol. mibi. 161. & Marzilla lib. 2. tit. 8. c. 4. additio, x, fol. 281. adde n. 109. hic. De Regularibus an debeant ire, vel non ad processiones lib. 1. tit. 14. l. 28. §. 31. hic. Qualiter debeant praedicare: hic in 56. declaratione, & lib. 4. tit. 30. l. 3. hic. An visitari possint ab Episcopis? lib. 1. tit. 6. l. 5. §. 2. hic. Qualiter debeant esse confessores, & eis Episcopus dare confessores lib. 4. tit. 29. l. 1. in 18. declaratione. bus hic.

73. Declaratio. An privilegium Regularium, quod non teneantur seruare interdicta in aliquibus diebus tantum, veluti in festis suorum ordinum, sint contraria Concilio, & sublata. Cong. resp. privilegia haec si ante Concilium concessa fuerint, vtique esse reuocata. Ita refert Nicol. Gar. de benefi. 1. tomo. 5. p. c. 8. n. 87. in 8. dubio & eius responsione. fol. mibi. 656.

74. Declaratio. Regulares an propria habere possint? Cong. censuit his verbis. Monialibus non licet possidere propria, & si quid legatum relictum, datum, donatumue fuerit, vel earum labore, vel industria partum: traddi debet Abbatibus. Quae ex eo primum monialis ipsius, cuius causa

causa id quæsitum est, necessitati providebit. Reliquum conferri debet in usum Monasterij. Ita refert Farinacius ad Trid. ses. 25. de Regular. c. 2. vers. monialibus, fol. mibi. 402. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 3. additio, b, fol. 163.

75. De eodem. Item moniales nec tanquam proprium possunt possidere quod suis manibus laborando adquirunt, vel eis à parentibus donatur, etiam quod Monasterium esset pauperrimum. Ita refert Farin. sup. vers. possidere, fol. mibi 402. & Marzilla sup. adde. n. 17. 58. 64. 65. 74. vsq; ad 84. & 99. hic.

76. De eodem. Item & censuit sic, in casu supradicto quando donatur monialibus, aut alias ipsa aliquod adquirunt: superior Monasterij, si illud pauperrimum sit, debet primò providere donataria, vel ei, quæ laborando adquirunt, de necessariis. Quod reliquum est, in commune conferatur. Ita refert Farinacius sup. vers. in casu, fol. mibi. 402. & Marzilla sup. De iure communi Monachis legari non potest Crasus. §. legatum q. 7. si sint mendicantes ex regula, vt sunt Franciscani, nec ad finem, vt vendant, & in vsus necessarios erogent. Exceptis his, qui sunt mendicantes ex constitutionibus vt Prædicatores, Crasus sup.

77. De eodem de sibi donatis. Cong. sic censuit. Moniales, & Regulares ceteri, res etiam parvi momenti sibi donatas, aut alias adquisitas: vti proprias retinere non possunt: sed superiori resignanda sunt. Ita refert Farin. sup. vers. superiori, fol. mibi. 402. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 3. additio, l, folio mibi. 163. Idem de iure communi. Nauar. de Regular. tom. 2. à n. 2. præcipue in vers. ex his, fol. 87. c. non dicatis. 12. q. 2. & c. 1. 18. q. 1.

78. De eodem. Cong. sic determinavit. Quidquid singula moniales quocumq; titulo acquisierint: totum ad Abbatissæ manus deferri oportet. Quæ in primis ex huiusmodi acquisitionibus subueniat arbitrio suo necessitatibus illius monialis, cuius opera, vel contemplatione fuerint petita. Quod verò reliquum est, conuertat in communem usum totius Monasterij, curabitq; vt victus monialium quotidianus communis sit, & in coelura, & in vsu. Ita refert Farinacius sup. vers. conuentui fol. mibi. 402. & Marzilla sup. additio, m.

79. De eodem quo ad vsu. Cum D. Aldonsa de Toledo: viro mortuo: facta est monialis sancti Francisci: sibiq; (permittente filio) reseruoisset circiter 200. aureos ad vsu: quia contra Concilium est, moniales habere aliquid proprium: visum est, dandam eam pecuniam Priorissæ, quæ providebit necessitati ipsius Aldonsæ. Ita refert Farin. ad Trid. ses. 25. de Regular. c. 2. vers. cum D. fol. mibi. 402. & Marzilla sup. fol. 163. in additione, m.

Cong. sic ait Si quis affert munera, vel elemosinam, vel aliquid, quod sacrarum Virgini manibus elaborandum sit: det Abbatissæ: vel illis, quæ ab ea Rotæ proposita sunt, modo præsentente earum procuratore. Neq; alij debet, aut cum ea præterea alloquatur. Ita refert Farin. sup. vers. si quis, fol. mibi. 403. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 3. additio, m, fol. mibi. 164.

An superioribus Regularium afferentibus, se Regularibus suis posse concedere licentias tenendi, vel possidendi immobilia, vel mobilia superflua, fides adhibenda sit? Congregatio censuit, minime adhibendam. Ita refert Farin. sup. vers. an superioribus, fol. mibi. 403. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 3. additio, n, fol. 164.

An superiore quantumuis requisito necessaria Regularibus negante, vel subtrahente: liceat ipsius clam. vel eo inuito illa sibi comparare, seu retinere? Congregatio censuit, licere. Ita refert Farin. ses. 25. de Regular. c. 2. vers. nihil, fol. mibi. 405. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 3. additio, r.

An idem liceat cum necessaria ideo negantur, vel subtrahuntur, quia Monasterij facultates non suppetunt? idem licere censuit Congregatio, si præfata necessitas sit ad indiuidui sustentationem. Ceterum eandem penuriam ab omnibus perpetranda vsq; adeo, vt si quid priuatim alicui delatum: vel ab ipso partum fuerit: id omne ad superiorem recte deferri oporteat: qui & primum succurrat eius necessitati, cuius intuitu illud obtinuerit, si peculiari aliqua necessitate vltra communem præmatur: reliquum in commune vtilitatem conuertat. Ita refert Farin. sup. vers. & quatenus, fol. mibi. 405. & Marzilla sup. additio, r. fol. 165.

An superiorum arbitrio, & præfinitioni stare debeant Regulares quoad mobilia superfluitatem, vel conuenientiam? Congregatio censuit: nisi de excessu arbitrij constiterit, vtique stare debere habita videlicet ratione personæ, officij, & Regularis status, paupertatis, quæ professi sunt, etiam caterarum vitæ qualitatum. Ita refert Farin. sup. vers. nihilq; fol. mibi. 405. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 3. additio nihil fol. mibi. 165.

Cong. sic censuit. Electio officialium, qui administraturi sunt Monasteriorum bona, ad Monasterij spectat superiores. Et ideo licet Episcopus sit eius superior, ipsi tamen possunt eligere officiales. Ita refert Farinacius ad Trid. ses. 25. de Regular. c. 2. vers. administratio. fol. mibi. 403. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 3. additio, o, fol. 164.

80. De eodem.

81. De eodem cum licentia.

82. De eodem, si necessaria denegat Religio.

83. Declaratio De eodem.

84. De eodem.

85. De officialibus vel ad ministratoribus bonorum monasterij.

86. De eodem possunt

possunt prout magis expedire videbitur redditus ipsorum Monasteriorum in loco conuenienti, etiam extra Monasterium conseruare, & de eisdem ministrare pro tempore necessitatis ipsius monialibus. Ita refert Farinacius, sup. vers. officiales, fol. mibi. 403. & Marzilla sup.

87. Declaratio Cardin. Moniales deputata in officiales reddituum Monasterij à suis superioribus, illos administrare possunt. Sic censuit Cong. ita referente Farinacius ad Trid. ses. 25. de Regular. c. 2. vers. moniales deputata, fol. mibi. 404. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 3. additio, p, fol. 164.

88. De eodem. Administratio bonorum Monasteriorum ad solos officiales eorundem ad nutum superiorum amobiles, pertinet. Verba sunt Tridentini ses. 25. de Regular. c. 2. vers. administratio, fol. mibi. 324. & isti amobiles sunt tantum qui distributionem bonorum habent: nã alios amouere non possunt. Ita tenuit Congregatio Concilij, & sic refert Farinacius ad, d. c. 2. vers. ad nutum, fol. mibi. 404. & Marzilla sup. secus si (tenet congregatio) darentur in titulum: tunc enim admitterentur etiam illorum resignationes etiam in fauorem (in forma dignum): & pro expresse eiusdem ordinis professis. Nec enim officia in titulum concessa dantur potius dignitates. Ita refert Farinacius sup. vers. secus, fol. mibi. 404. & Marzilla sup.

89. Officiales dicti amoueri. Cong. censuit sic, moniales illa quæ à Capitulo sui Monasterij in officiales huiusmodi eligi solebant in administratione bonorum immobilium dicti Monasterij, si dicto Monasterio visum fuerit: amoueri possunt. Ita refert Farinacius ad Trid. ses. 25. de Regular. c. 2. vers. moniales, fol. mibi. 404. & Marzilla sup. poterunt etiam amoueri moniales administrantes bona supradicta, etiam si à capitulo eiusdem Monasterij fuerint electi. Ita Congregatio referente Farinacius sup. vers. potuerunt, fol. mibi 404. Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 3. additio, p, fol. 165.

90. De eodem. Cong. sic ait Licet administrantes bona temporalia Monasteriorum, & officiales possunt amoueri ad nutum superiorum ex d. c. 2. in eo tamen non comprehenduntur officiales, qui bona temporalia non administrant sed hoc relinquuntur dispositioni iuris communis, & statutorum sacra Religionis. Ita refert Farinacius sup. vers. licet, fol. mibi. 404. & Marzilla sup. fol. 165.

91. De eodem. Ciuitates, quibus à sede Apostolica concessa fuit administratio bonorum temporalium ex custodia clausuræ, & facultate: hac adhibita moderatione vt debent, videlicet, vt quoad temporalia, & clausuram tantum illi electi à ciuitate gubernent Monasteria monialium, cum interuentu tamen, & consensu superiorum dictorum Monasteriorum ita, vt ipsi laici es-

sent etatis saltem 40. annorum: & quod prætextu talis gubernationis non possint loqui cum monialibus, aut eorum Monasteria ingredi, nisi cum necessitas sui officij id postulerit, & tunc quoque in presentia superiorum ipsarum monialium. Ita refert Farinacius ad Trid. ses. 25. de Regular. c. 2. vers. ciuitates, fol. mibi 404. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 3. additio, p, fol. 165.

Cong. resp. moniales Sancti Spiritus in Saxonia gubernandas esse ab Episcopis. Ita Farinacius ad Trid. ses. 25. de Regular. c. 9. vers. ab, fol. mibi. 429. Marzilla ad id, additio, vel, fol. 185.

Cong. resp. moniales sedi Apostolicae subiectas, ab Episcopo esse gubernandas spirituali gubernio: sed non temporali. Farinacius sup. vers. gauernentur, fol. 429. & Marzilla supra additio, b, fol. 185.

Cong. resp. sic. Per hoc decretum dicti. c. 9. nulla iurisdictio est concessa Episcopis in Monasterijs sedi Apostolicæ immediate subiectis: nisi in concernentibus spiritualia In temporalibus nihil agere possunt. Magistratus seculares non debent regere Monasteria monialium, quæ sunt immunita priuilegio, vel indulto Apostolico: sed sunt sub iurisdictione Ordinarij in istis dumtaxat rebus, quæ ad veram rationem spiritualium pertinent: in reliquis verò non possunt se intromittere. Ita refert Farin. & Marzi. sup.

Cong. sic resp. Episcopus non habet iurisdictionem in monialibus, quæ priuilegio, vel indulto Papa sunt immunes, nisi in ijs, quæ ad clausuram, & spiritualium rerum curam pertinent Ita refert Farin. sup. vers. Episcopus non, folio. 429. & Marzilla sup. fol. 185.

Cong. resp. sic. Episcopus, qui est in quasi possessione visitandi moniales aliquot, potest in dicta possessione perseuerare: saluum tamen manet ius dictis monialibus in petitorio. Farin. sup. vers. Episcopus qui est, fol. 429. Marzilla supra.

Cong. resp. Episcopum visitantem Monasterium tanquam Abbatem, non tanquam Episcopum, non acquirere possessionem visitandi Episcopo. Ita refert Marzilla sup. & Farin. sup. vers. Episcopus visitans fol. 429.

Cong. resp. nullam auctoritatem, vel iurisdictionem possunt sibi Ordinarij vendicare ex decretis Concilij Trid. in confessarios monialium, quæ subiecta sint Regularibus. Ita refert Farin. sup. vers. vel, fol. 429. & Marzilla sup. vers. vel, fol. 185.

Cong. censuit. Facultatem concedendi licentiam accedendi ad colloquium cum monialibus, Regularibus subiectis, spectare ad ipsos det? superiores

Trid. ses. 25. c. 9. de Regular.

92. Episcopi an habent iurisdictionem contra moniales?

93. De eodem.

94. De eodem.

95. De eodem.

96. De eodem.

97. De eodem.

98. De eodem. Contra co-tellarios monialium.

99. Alloquendi licentia cum quibus

superiores Regulares: nisi esset consuetudo legitime praescripta, ut huiusmodi licentia etiam quoad Monasteria: quae Regularibus subsunt, ab Episcopo, & superiore Regulari communiter obtineretur. Tunc enim consuetudinem esse obseruandum. Ita refert Marzilla sup. vers. sub fol. 185. Sed & Cong. resp. sic. Monialibus, quae non habent altunde, vnde comode se sustentare valeant, liceat artificibus, & manibus propriis victum sibi quarere, dummodo honesta, & stricta illarum clausura seruetur, pro ut a Trid. decretum est. Ita refert Marzilla ad Trid. lib. 1. tit. 12. c. 5. additio, b. fol. 167.

Moniales ex suis tribus quando solent valeat?

100. Transferti de loco ad locum Religioza.

Dotes.

Cong. resp. sic. quando ex permissu sedis Apostolicae transferuntur moniales de loco ad locum: translatum debet fieri in aurora, ut a paucis conspici possint: atque a personis grauibus, & honestis, & sanguine eis proximioribus coniunctis deducantur, earumque dotes Monasterio, quod relinquetur, remaneant. Ita refert Farin. ad Trid. ses. 25. de Regular. c. 5. vers. quando, fol. mihi. 411. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 9. additio, l. fol. 174.

101. De eodem.

Ex causa sedes Apostolica concessit quibusdam monialibus, ut transirent ad aliud Monasterium alterius obedientiae, de consensu tamen superiorum. Ita refert Farinacius sup. vers. ex causa, fol. mihi. 411. & Marzilla sup.

102. Exire a Monasterio.

Censuit Congreg. ob causam concedere, ut moniales possint exire a Monasterio in Ecclesiam exteriori ipsius Monasterii, ut exercitari possint ubi sunt reliqua. Hac eadem causa a sede Apostolica fuit concessum, ut in domo parentum accedat per mensem. Ita refert Farinacius ad Trid. ses. 25. de Regular. c. 5. vers. censuit, fol. mihi 410. & Marzilla supra fol. 173. c. 8.

103. De eodem.

Item monialibus a Monasterio exire non licere etiam cum causa probabili, nisi ad sui communis consensus superioris Regularis, & Episcopi dispensati. Ita refert Farinacius sup. vers. monialis, fol. mihi. 411. & Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 9. additio, l. fol. 173.

104. De eodem.

Item moniales subiectas potestati Regularium, si sine Bulla, & licentia Ordinarii egressae fuerint: per censuras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia debere ipsas, & earum superiores: (de quorum licentia a Monasterio fuerint egressae:) ab eodem Ordinario puniri, non obstantibus quibuscunq; priuilegijs Bulla subscripta. Ita refert Farinacius sup. vers. moniales, fol. mihi. 411. & Marzilla sup.

105. De eodem.

Item exeundi a Monasterijs iustam causam moniales non habere ut curam nepotum suorum gerant, etiamsi nullum propinquum haberent. Ita refert Farinacius ad Trid. ses. 25. de Regul. c. 5. vers. exeundi, fol. mihi 411. &

Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 9. additio, l. fol. 174. adde n. 109. hie.

Cong. censuit, ut liceat mulieribus ingredi prima clausura Monasteriorum quando contingit, viros & mulieres in publicis processionibus ire per ea ad Ecclesiam, vel in eis diuina celebrare: & non aliter. Ita refert Farinacius ad Trid. ses. 25. de Regular. c. 5. vers. ingredi, fol. mihi. 413. Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 10. fol. 174.

106. Ingredi in septa Monasterij

107. De eodem.

Item ingredi septa Monasterij nec Religiosis ipsis licere etiam ut satisfaciant potestatum voluntati, qui in Monasterijs monialium voluerunt, quolibet anno aniuersarium celebrari: nam hoc casu satisfaciendum est celebrando illud in exteriori Ecclesia. Ita refert Farinacius sup. vers. ingredi, fol. mihi. 413. & Marzilla sup. fol. 175.

108. De eodem.

Item intra septa Monasterij nec Religiosis ipsis licere missas celebrandi causa ingredi. Ita refert Farinacius sup. vers. intra, fol. mihi. 413. & Marzilla sup.

109.

Nec licere ingredi septa Monasterij sine licentia Episcopi, aut Vicary Generalis ad hoc speciale mandatum habentis. Ita refert Farinacius sup. vers. nec, fol. mihi. 414. & Marzilla sup. fol. 175. De eodem ingressu latius Marzilla lib. 1. tit. 12. c. 10. fol. 174. & Farinacius ad. d. c. 5. Beneficium illius, qui Religionem ingreditur, non est infra annum probationis alicui conferendum: nisi ad id ipsius accedat assensus: aut constet, quod vitam voluerit absolute mutare, vel professionem expressam fecerit: seu scienter habitum receperit professorum: sed interim eidem beneficio per alium deserviat, assignata congrua sibi de ipsius prouentibus portione. c. beneficium de Regular. in. 6. A Religione an Iesuitae, & alij Religiosi exire, possint? fol. 75. in. 8. declarat. hic.

Beneficio habere, vel vacare.

Ad lib. 2. tit. 18. l. 8.

AD verba, se prouean en naturales con-forme el Fuero, el qual fuero es el lib. 3. tit. 1. c. 1. tit. de Iglesias, donde habla assi: es a saber que todos los q quisieen poner Abbad a estrayno: desheredan a si, & a toda vezindat. Adde lib. 5. tit. 17. hic.

Fuero.

Ad lib. 2. tit. 18. l. 9. de Fluminibus.

AD verba, y puedan pescar en el dicho rio en lo que passare por los terminos Quando enim flumen tranlit per loca aliqua: id cen-

Num. 1.

censetur esse talium locorum. Ripa in. l. quominus. n. 36. de fluminibus, & Cepola de seruit. rust. c. 32.

2. In flumine piscari.

Flumina autem omnia, & portus publica sunt (excepto specificato sup. hic. n. 1.) Ideoque ius piscandi omnibus commune est in portu, fluminibusque; §. flumina, de rerum diuis. Larius lib. 3. tit. 18. l. 14. hic.

3. Vel edificare.

Ait Prator, ne quid in flumine publico, ripae eius facias: vel immittas, quo statio, iterue nauigij deterius fiat, vero. l. 1. de fluminibus. Flumen perenne est quod semper fluit, torrens quod tantum hyeme fluit. Si tamen aliqua aestate exaruerit quod alioquin perenne fluebat: non ideo minus perenne est. l. 1. §. item fluminum, de fluminibus. Hoc interdictum ad flumina nauigabilia pertinet. d. l. 1. §. ergo hoc: sed & ad non nauigabilia. d. l. 1. §. sed labeo.

4. Flumen publicum quod sit?

Publicum flumen est quod perenne est. l. 1. §. fluminum, de fluminibus. Si insula in publico flumine nata fuerit, & in ea aliquid sit: non videtur, in publico fieri. l. 1. §. si insula, de fluminibus. Alueus, quem sibi flumen fecit: etsi priuatus ante fuit: incipit tamen esse publicus: quia impossibile est, ut alueus fluminis publici non sit publicus. l. 1. §. ille etiam, de fluminibus. Flumina dicuntur esse Imperatoris vniuersaliter: sed in dominio particulari, sunt locorum vicinorum. Cepola de seruit. rust. c. 3. n. 4. fol. mihi. 412. & ibi additio, a, & sunt de Regalibus. c. 1. quae sint Regalia. l. flumina, in principio, de damno infecto.

An sit Imperatoris, vel loci?

An sit de Regalibus?

5. Aqua ex flumine publico duci potest.

Quo minus publico ex flumine ducatur aqua: nihil impedit: nisi Imperator. aut Senatus vetet: si modo ea aqua in vsu publico non erit. Sed si nauigabile sit, aut ex eo aliud nauigabile sit: non permittitur id facere. l. quo minus, de flumi. adde. n. 14. hic. Alueum fluminis publici quis alio diuertere, vel mutare non potest sine licentia Regia. l. 1. C. de alluuiou. & tit. ff. ne quid in flumine. Balasus de iure emphyt. 1. p. q. 16. n. 6. fol. mihi. 95. sed sic ob damnum euitandum, glof. l. 13. tit. 3. p. 3.

Alueus diuertere non potest.

6. Vti potes flumine publico lanando, & bibendo, &c.

Flumina publica quae fluunt: ripaeque eorum, publicae sunt. l. flumina. ff. de fluminibus. Flumine publico permittitur omnibus vti publice, ut labando, bibendo, vel similia faciendo. Cepola de seruit. rust. c. 31. n. 8. fol. mihi. 414. Sed in summitate fluminis non licet pannos lauare, ne commune poculum aquae corrumpatur. Abiles in. c. Prat. c. 17. glof. esten, n. 1. fol. mihi. 185.

7. Pontem in flumine an quis facere possit?

Quantum est, an is, qui in vtraque ripa fluminis publici domum habet: pontem pri-

uati iuris facere possit? respondi, non posse verba sunt legis, ff. de flumi.

Ait Prator: in flumine publico, inucripa eius facere, aut in id flumen, ripamue eius immittere quo aliter aqua fluat quam prior aestate fluxit: veto, verba legis. l. ff. ne quid in flumine publico. Simili modo & si alueum fluminis mutet: hoc interdicto tenebitur. d. l. 1. §. simili modo. Nec ad instantem aestatem, sed ad priorem hoc interdictum referatur, d. l. 1. §. is autem. Hoc interdictum cuius ex populo competit, sed & in haeredem. l. 1. §. hoc interdictum. 1. & 2. ff. ne quid in flumine, & si quid fiat contra hoc interdictum, debet demoliri. d. l. 1. §. hoc interdictum, el. 3. Edificare in flumine publico non licet. Cepola de seruit. rusti. c. 3. n. 5. fol. mihi. 413. fluminum publicorum vsus communis est, sicut viarum publicarum, & litotum. Cepola sup. n. 6.

8. Aedificare in flumine publico non licet.

Ait Prator, quominus illi in flumine publico nauem ratam agere, quominus in ripa onerare, exonerare liceat. Vm fieri veto. l. 1. ff. ut in flumine publico. Et tale interdictum competit, ne cui vis fiat: quo minus pecus ad flumen publicum, ripamue eius adpellat. d. l. 1. in fine: sed in eo clausam, siue aliud opus siue mihi proffit, siue tibi non obsit (nisi praecedente publica auctoritate) facere non licet. Portius in rub. de rerum diuis. n. 11. fol. mihi. 48.

9. In flumine naues ratas agere.

Vel pecus ducere ad id. Vel clausam in eo facere.

Lacus fluminis est qui perpetuam habet aquam, stagnum est quod temporalem continet aquam ibidem stagnantem, quae aqua plerumque hyeme colligitur. l. 1. §. lacus & stagnum. ff. ut in flumine publico.

10. Lacus. Stagnum.

In flumine meo priuato possum facere quidquid vellim. l. in re mandata. C. mandati, & dicitur tale flumen quatenus in agrum meum ingreditur, & quod non habet perpetuam defluendi causam, quia tam saepe accrescit quam saepe defluit. Portius in rub. de rerum diuis. n. 10. Et quodcunq; opus in meo flumine factum me ignorante, possum propria auctoritate destruere. Portius sup. n. 12. l. quemadmodum. ff. ad leg. Aquil. Flumen priuatum dicitur si habet originem a fundo priuato, vel ex concessione Principis: vel ex consuetudine, vel praescriptione. Cepola de seruit. rust. c. 4. n. 28. fol. mihi. 289. vel quod ad tempus fluit, vel fossata in agris posita, quae crescunt, & decrescunt, vel quatenus in suo ingreditur, & non semper fluit, & discurrit per sua praedia vsque ad flumen publicum. Cepola sup. c. 32. fol. mihi. 416.

11. In flumine priuato aedificari possit, vel aliud fieri marito do- minor?

Caput fluminis est vnde nascitur aqua

12. l. 1.

Caput fluminis. l. 1. §. hęc interdicitur vers. caput, ff. de aqua quot. Cepola de seruit. rust. c. 31. n. 8. fol. mihi. 414. Finis verò fluminis est locus, vbi terminatur, scilicet mare. Cepola sup. n. 8.

13. Si flumen sit in confinio duarum civitatum, cuius erit? resp. quod in dubio erit commune ambarum civitatum: & iurisdictione cuiuslibet cōpetet. Quia omnia sunt in confinio earum, quæ ab utraq; parte possident. l. arboribus. ff. com. diuid. Cepola de seruit. rust. c. 31. n. 14. fol. mihi. 415. vnde circa ea, quæ committuntur in ipso flumine vsq; ad medium fluminis: quælibet habet iurisdictionem vsq; ad medium fluminis. Bart. in tractatu. Tyber. vel de fluminibus. §. adquiretur, n. 8. Excepto si vna civitas est in possessione totius fluminis, quocasu solius illius erit iurisdictione. Cepola sup.

14. Aquam ducere ex publico flumine ad prædium. Aquam ducere ex publico flumine ad prædium. Aquam ducere ex publico flumine ad prædium. Aquam ducere ex publico flumine ad prædium.

15. Deflumen navigabile. Si flumen est navigabile, non potest prætor concedere ductum aquæ ex eo fieri. Quia flumen minus navigabile efficiat, idemq; est si ob hoc flumen fiat navigabile, l. si plures. §. si de damno infecto. Cepola de seruit. rust. c. 31. n. 15. fol. mihi. 415.

16. Alveus fluminis relinquitur cuius sit? Si alveus fluminis mutetur in aliam partem: quod est derelictum à flumine, diuiditur inter eos, quorum prædium ripæ adhærebant, & locus: per quem flumen incipit currere, sit publicus. l. adeo. §. insula vers. quod si naturali, de adq. rer. do. & §. quod si naturali, de rer. diuis. l. 31. tit. 28. p. 3. & licet aliquantulum aquæ fluat per talem antiquam alveum: si tamen ita sit modica, quod fluminis nomen perdidit, idem erit. Gregor. Lopez glos. 2. l. 3. tit. 28. p. 3. Et si flumen occultatur aliquo tempore sub terra, & aliquo fluit, non erit idem, propter consuetudinem reuertendi. Bart. in tractatu de alveo, verbo relicto, fol. mihi. 152. per §. pannonum, de rer. diuis. Greg. Lopez sup. In fluminibus an piscari liceat: lib. 3. tit. 18. l. 14.

17. Per inundationem fluminis amittitur possessio, sed non proprietate rei: nisi alveus fluminis steterit super tali re per decem annos inter præsentis, & per 20. inter absentis. Gregor. Lopez. l. 32. tit. 28. p. 3.

18. Insula in mari nata an sit usufructuaria? Insula in flumine nata non erit usufructuaria, sed proprietaria. l. item si fundi, tenet

§. sed si insula. ff. de usufr. In flumine an molendina fieri possint? Molendina fieri an possint in flumine. Molendina fieri an possint in flumine. Molendina fieri an possint in flumine.

Ad lib. 2. tit. 19. l. 1. de Clericis, an debeant gabellas?

AD verba, de la primicia los Sacerdotes no sean obligados de pagar Alcabala, adde quod de iure communi Clerici non tenentur soluere gabellam. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glosa. 13. n. 11. vbi an & Ecclesia? Late Nicolaus Garcia de beneficiis, r. tomo. 2. p. c. 3. sed sic collectas. Egidius Thomatus, de muneribus patrim. in repertorio in verbo, Clerici. Gabellam non debent soluere clerici de eo, quod eis superest post sustentationem suam, suæq; familiæ, si id post vendunt carius, quam emerunt. Salcedo in praxi criminali. c. 57. incipit, negociatores, in additione, 4. columna. 6. in principio folio. 199. Late Parlad. 1. p. c. 3. §. 1. & Lasarte de alcabala. c. 19. à n. 9. Didacus Perez lib. 1. tit. 2. l. 1. veteris ordinamenti Decimæ autem, & primiciæ an sint debite de iure diuino? Didacus Perez sup. lib. 1. tit. 5. l. 1. q. 5. fol. 191. bene Fontanella de patris nupti. clausula. 4. glosa. 19. p. 1. à n. 1. fol. 311. vbi late de decimis iuxta Theologorum opiniones & an per præscriptionem adquiri, vel tolli possint? de earum solutione, ibi. p. 2. fol. 320.

Clerici pro vestigali prædario coram iudice seculari conueniri possent. Tiraq. de retract. lignag. §. 32. glosa. 1. n. 80. Bene Salcedo in praxi. c. 57. incipit negociatores, folio. 209. vers. erit tamen. Egidius Thomatus de muner. patrim. tit. de collectis vers. videndum, n. 10. folio mihi. 256. sed contradicit & bene Sylua responsorum lib. 1. in 5. responso in 3. p. n. 29. fol. 49. per. c. quoniam, de immunitate Eccles. in. 6. & per infinitos ibi per eum relatos, adde. n. 45. hic.

Ad §. 1. dictæ legis. l. 1. fol. 95.

AD verba, de la venta de los frutos del patrimonio no sean obligados de pagar alcabala, si emptores post, eos vendant, debent gabellam. Ferrar. in praxi in forma libel. de pedagijs. §. fi. n. 7. folio. 234. Sed Clericos non debere gabellam ex venditione talium fructuum, vel aliarum suarum reru, tenet

tenent Lasarte de alcabala. c. 19. n. 9. vbi quod nec Ecclesia, vel Monasteria, vel Religiosa persona debeant eam soluere. Idem tenet Montalbus in. l. 50. vers. que Pharaon, tit. 6. p. 1. & alij relati per Olanum litera, c. n. 37. c. quamquam, de censibus in. 6. Clement. præfenti, de censibus. Sed si inter clericum, & laicum habent commune prædium, & vendant id, vel teneant, solus laicus debet soluere gabellam, vel tributum Regium. Lasarte de alcabala. c. 19. n. 16. Didacus Perez lib. 3. tit. 1. in rub. folio. 748. in ordinam. Regal. Sed clerici si vendant rem immunem à solutione gabellæ simul cum alia re non immuni, debet soluere eam pro sola re non immuni. tenet additio ad Lasarté in dicto. c. 19. n. 17. Sed an hoc eodè privilegio non soluendi gabellam, vel tributum gaudeat clericus ordinatus prima tonsura. Lasarte in. d. c. 19. n. 18. vbi tenet quod non, nisi habeat beneficium, sed vide Couar. pract. c. 31. n. 32. Olanum litera, c. n. 31. Didacus Perez lib. 4. tit. 4. l. 22. ordinam. Regal. Sed non gaudebit, si solum habet ius ad id. Lasarte sup. n. 23. nec si habeat pensionem, n. 24. nec si habeat capellaniam non collatiuam. n. 26. Clericus habens beneficium in commendam gaudebit privilegio non soluendi collectas. Guidopapa decis. 152.

1. Declaratio de decimis.

Congregatio Concilij Trid. censuit die. 19. Decembris, anno. 1596. si decimæ sint impositæ rei, (quia ab initio fuerunt concessæ, vel iraditæ cum ea conditione, & onere, vt ex eis decimæ soluantur) tunc ad quoscunq; peruenerint etiam mendicantes, teneri eas soluere. Si verò debeantur pro administranda cura animarum, tunc quia Parochi his mendicantibus aliqua sacramenta non administrant, mendicantes ad eas non teneri: si tamen à solutione decimarum sedis Apostolicæ privilegijs eximantur. Ita refert Marcilla ad Trid. lib. 2. tit. 12. c. 1. fol. 317 Farinacius ad Trid. decis. 168.

2.

Cong. censuit sic. Abbatissa, vel moniales de bonis emptis tenentur ad primitias, & decimas soluendas Rectori Parochiali, de quibus est controuersia. Farinacius sup. ad ses. 25. de re for. c. 12. vers. Abbatissa, fol. 481. & Marcilla lib. 2. tit. 12. c. 1. fol. 317.

3. De primitijs.

Cong. censuit sic decimæ parochiales persoluendæ sunt his, à quibus percipiuntur sacramenta. Marcilla supra Farinacius, sup. vers. ad quos, fol. mihi. 481. adde alia lib. 5. tit. 8. l. vnica infra hic. decimæ coram quo petendæ? lib. 3. tit. 8. hic.

(?)

Ad §. 2. d. l. 1. de Clerico negotiatore.

Num. 4.

AD verba, si los clerigos trataren, o negociaren, ayan de pagar alcabala, idem de iure etiam si non sint moniti per Prælatos, vt desistant à tali negotiatione. Gregor. Lopez glosa. 3. l. 49. tit. 6. p. 1. c. quæquam, de cens. in. 6. Salcedo sup. in. d. c. 57. incipit, negociatores, folio. 208. vers. Præterea, & Lasarte de alcabala. c. 19. n. 51. & Clericus negotiator, non dicitur per vnus rei emptione, vel venditione, nisi plures negotiationes exerceat. Salcedo sup. col. 4. fol. 198. sed de hoc latissime Lasarte sup. à n. 51. vsq; ad 88. vbi plurima exempla specificat, & quotidiana, quæ vide necessario ad interpretationem huius vocabuli, negotiator, adde & constit. synod. de Pamplona lib. 3. tit. ne clerici, vel monachi. c. 1. folio. 126. Et clericus negotiator ad solutionem gabellæ conueniendus est coram iudice Ecclesiastico. Salcedo sup. fol. 209. vers. erit tamen, & publicanorum pænæ si in casibus non permissis exigant gabellas à clericis, sunt in Salcedo sup. fol. 209. vers. si tamen, vbi quod erunt excommunicati, & teneantur ad interesse.

Ad §. 3. d. l. 1. de tributis Regal.

Num. 5.

AD illa verba, los quarteles se tassan à respecto de los bienes sedientes, adde quod secundum rei valorem debent taxari: Egidius Thomatus de collectis. §. nobilitas. n. 17. folio mihi. 568. & ex isto valore deducuntur onera, & est attendendus valor quoad fructus. Posius in praxi tit. de Principe à n. 124. adde. C. de annonis, & tribut. & tit. de indictionibus, & tit. de exactoribus trib. lib. 10. adde lib. 3. tit. 15. l. 6. & lib. 5. tit. 1. l. 1. infra hic.

Ad §. 3. dictæ l. 1. de filijs Clericorum, & naturalibus, & adulterinis.

Num. 6.

AD verba, si clerigo, o sacerdote adquiriere bienes francos, los puedan gozar durante sus vidas, sin pagar quartel ni alcabala, adde Guidopapam decis. 79. vbi quod non debeant soluere gabellam de rebus acquisitis per eos de manu plebeiorum.

M Ad §. 3.

Ad §. 3. d. legis. 1. de eisdem.

7. AD illa verba, y los dichos bienes assi adquiridos no puedan dar a hijos en sacerdotio procreados, pero puedan darlos a otros qualesquiera: nota quod clerici filijs suis in facerdotio natis quid relinquere non possunt de iure. §. si in auth. quibus modis naturalibus effi. sui. l. 1. tit. 13. p. 6. Couar. de sponsal. 2. p. c. 8. §. 5. n. 3. Crasus. §. institutio. q. 7. n. 9. Xuarez in tit. todo home. n. 30. idem in Regno Castellæ. l. 22. tit. 3. libro. 1. ordinam. Reg. nec etiam pro anima testatoris. Crasus sup. n. 9. nec alius pro clericis, vel nomine horum. Couar. de spons. 2. p. c. 8. §. 5. n. 3. vbi si quid eis relinquatur: eosque tales filios palam instituant, succedent hæredes ab intestato. Didacus Perez lib. 1. tit. 3. l. 22. additio, 4. col. 6. vers. nota. folio. 166. nisi adsint cohæredes, & post mortem testatoris. Molina de iustitia. 1. tomo disput. 169. conclusionem. 1. & Gomez in. l. 9. Tauri. n. 21. & 33. vbi vide. Nec per viam legati relinquere possunt eis. d. §. si. auth. quibus mod. nat. effi. sui; secus pro alimentis, tam de iure Canonico quam civili. Crasus. §. institutio. q. 7. n. 16. etiam si isti filij sint incestuosi, nefarii, vel ex damnato coitu nati. Gomez in. l. 9. Tauri. n. 38. etiam in terris imperij. n. 38. Si tamen habeant tales filij spurij vnde aliàs viuere possint, clerici eorum patres eis quid relinquere non possunt. Crasus. §. institutio n. 16. & hoc de habere aliunde viuere, quomodo debeat intelligi? Aymon conf. 199. Gregor. Lopez glo. 2. heredar. in. l. 10. tit. 13. p. 6. imò & de necessitate dicti clerici patres debent relinquere dictis suis filijs ad alimenta, si non habent vnde se alant. Gomez in. l. 9. Tauri. n. 39. & hoc secundum indigentiam, & qualitatem filiorum, & facultatem parentum ex redditibus tamen, & non ex proprietatis venditione. Gomez sup. n. 40. vbi quod attendi debet æstimatio fructuum patrimonij clericorum, & non valor proprietatis. Et fundus datus pro his alimentis post mortem talis filij alimentandi, debet reuerti ad hæredes eius patris. Gomez sup. n. 42. Olanus litera, f, n. 56. Xuarez in tit. todo home, n. 24. & talia legata debent æstimari secundum ætatem legatarij filij spurij. Xuarez sup. num. 26. Pro benemeritis tamen (modo hæc probentur:) bene posset clericus suo filio quid relinquere. Didacus Perez lib. 1. tit. 3. l. 22. col. 5. fol. 165. vel pro dote filia spuria, modo hæc non excedat metam alim-

mentorum. Didacus sup. col. 4. Crasus. §. institutio. q. 7. num. 17. Gomez in. l. 9. Tauri: num. 43. & hæc dos post mortem talis filia spuria debet reuerti ad hæredes dotantis. Palacios Rub. in rub. §. 24. a num. 4. Gomez sup. num. 44. Abbas 2. p. consiliorum, conf. 50. num. 2. & 3. vbi tenet idem, etsi talis filia decedat cum filijs, & conf. 115. adde & Bald. in. l. eam quam num. 41. C. de fideicom. Capicium decis. 181. Matheslanun sing. 146. Olanum litera, f, num. 57. & tam alimenta, quam dicta dos an possit ei dari ultra quintum bonorum patris? Didacus Perez lib. 1. tit. 3. l. 22. col. 5. Gomez sup. n. 44. Filium tamen natum ante sacerdotium potest clericus suus pater instituire hæredem. Didacus Perez lib. 1. tit. 3. l. 22. q. 10. fol. 167. in ordinamentis Regal. Clericus tamen suæ concubinae donare non potest. Gomez in. l. 50. Tauri num. 68. & spurius filius debet alere suos patres pauperes. Gomez in. l. 9. Tauri. n. 46. Item talis clericus pater poterit hæredem instituire vxorem sui filij spurij, vel maritum suæ filia spuria. Gomez in. l. 9. Tauri n. 17. vers. ex quo, Didacus Perez lib. 1. tit. 3. l. 22. cautela. 3. sed & potest instituire nepotem, vel neptem ex filio spurio, vel ex filia spuria, vel incestuosa. Crasus. §. institutio. q. 8. n. 6. Couar. de spons. 2. p. c. 8. §. 5. n. 14. Gomez in. l. 9. Tauri. n. 17. Didacus Perez sup. cautela. 4. Gabriel hic statim in cõc. 13. eius, & fauet nostra lex ibi, Pero que puedan darlo a otros qualesquiera, hoc tamen intelligo modo tamè non instituat tales nepotes cõtèplatione sui filij spurij, vel filia spuria. Gomez sup. n. 17. Crasus. d. q. 8. n. 2. Iosephus Ludouicus, decis. 18. Speculator lib. 4. tit. de succes. ab intestato. n. 25. Gail. lib. 2. obserua. 115. à n. 3. Iulius Clar. §. testamentu q. 32. qui loquuntur indistincte de omni spurio, qui est ille, qui fuit natus ex his parentibus, inter quos non potest consistere matrimoniu. Couar. de sponsal. 2. p. c. 8. §. 5. n. 1. Bene veru est, quod si anus laicus habet solus legitimam, non poterit nepoti ex filio spurio plus relinquere, quam filio suo spurio Clarus. §. institutio. q. 8. n. 1. vers. si autem, Cephalus, cõf. 368. n. 8. vol. 3. Instituire nepotem spurium ex filio legitimo, vel naturali etiam sacerdote potest auus. Gabriel lib. 4. com. omin. tit. de hæredibus instit. conc. 3. n. 13. Nepos ex filio coniugato, & soluta muliere natus auo poterno ex testamento succedere potest. Gama decis. 23. An filius ex muliere coniugata, vel ex concubina, vel

Et pro deo te, quæ tamen post mortem filij reuertitur ad hæredes dotantis licet filius decedat cum filijs. Ultra quintum bonorum. Quid de filio nato ante sacerdotium? An concubinae donare? Spiritus alere patres. Num. 8. Clericus vxorem sui filij potest instituire. Et nepotes. Si non instituat eos cõtèplatione filij, de quo hic in fine huius numeri. Spurius quis sit. Si auus habet filium legitimum & nepotem. De nepote spurio. Ex coniugato, vel coniugata, vel consanguinea, religio so, uel monacho.

vel ex consanguinea, vel ex patre vxorato, & muliere soluta possit ex testamento succedere suis parentibus? Gomez in. l. 9. Tauri. n. 14. Patri, nec matri non succedet natus ex moniali, vel Religiosa. d. l. 9. n. 15. Greg. Lopez glo. in. l. 4. tit. 3. p. 6. & quado censeatur auus reliquisse nepoti cõtèplatione sui, & non cõtèplatione sui filij spurij? Late Gabriel sup. con. 3. n. 15. & Crasus. §. institutio. q. 8. n. 2. vbi quod indubio non præsumitur, quod cõtèplatione filij instituit suum nepotem. Sed adde, quod spurio quid relinqui potest ab extraneis. Gregor. Lopez, glo. 11. & 12. l. 4. tit. 3. p. 6. Sed vtrū matri ex testamento, vel ab intestato succedere possit eius filius spurius? Late Xuarez, de iure communi in tit. (todo home) n. 27. & seq. Greg. Lopez glo. 5. l. 3. tit. 21. p. 4. Couar. de spons. 2. p. c. 8. §. 5. n. 15. & 17. Gomez in. l. 9. Tauri. n. 14. & 15. Et Didacus Perez sup. col. 4. fol. 164. Matri illustri non posset. l. si qua illustris. C. ad Officia. Xuarez sup. n. 28. nisi deficientibus filijs legitimis. Gutierrez pract. l. b. 2. q. 108. & Couar. de spons. 2. p. c. 8. §. 5. n. 15. non posset succedere matri filius habitus ex damnato coitu ex consanguinea, vel ex vxorato. Couar. sup. n. 16. & Gomez sup. n. 14. & 15. Hoc idem de habito filio ex clerico sacris ordinibus insignito, & muliere soluta: sed ex hac, & ex clerico primæ tonsuræ habente beneficium natus, succedet suæ matri. Couar. sup. nu. 17. & Gutierrez pract. lib. 2. q. 102. & 104. & Xuarez sup. n. 29. vbi de iure communi ultra Couar. sup. de spons. 2. p. c. 8. §. 5. num. 15. & 16. optime Gama decis. 136. vbi tam ab intestato, quam ex testamento, & ad alimenta, vel de filio filij Sacerdotis respectu suæ auia, & Didacus Perez sup. lib. 1. tit. 3. l. 22. q. 11. col. fi. De iure Regni Castellæ spurius non potest succedere suæ matri. l. 22. tit. 3. lib. 1. ordinamentorum, quid in Regno Aragonum? lib. 5. tit. de natis ex damnato coitu. Et quid ibi de filio nato ex præbytero? obseruatiã. 1. in dicto tit. An filius adulterinus, incestuosus ex stupro habitus, ex coitu habito cum vxorato succedat suæ matri? Late Greg. Lopez glo. 5. l. 11. tit. 13. p. 6. vbi vide longam glosam. Et in quibus casibus spurij non possunt succedere suis parentibus: ita nec ijs eis dis natur. effi. sui. §. filium. n. 2. Gomez in. l. 9. Tauri. n. 45. Sed si filius est vulgo quæsitus (vt quia mater erat publica meretrix, & omnibus se prostituere) non poterit talis nec ex testamē

to succedere suo patri. Crasus. §. institutio, q. 7. n. 10. nec statuto induci potest, quod filius spurius sit capax paternæ donationis. n. 11. nec poterit spurium filium patrem substituere pupillariter filio legitimo quoad bona patris. n. 12. & Couar. de spons. 2. p. c. 8. §. 5. n. 4. vbi in. d. n. 4. nec vulgariter, nec per fideicommissum. Concordat Gregor. Lopez glo. 5. l. 10. tit. 13. p. 6. & Guillelmus Benedictus in. c. Rainunrius de testam. in verbo, & vxorẽ no mine. 1. p. decis. 5. à n. 128. Poterit tamen spurius institui sub conditione, si à Principe legitimeretur. Crasus sup. n. 14. & Gomez in. l. 9. Tauri. n. 19. vel si sit iã legitimatus. n. 15. Vel sub cõtitione, cū capere possit. Greg. Lopez glo. 5. l. 10. tit. 13. p. 6. non tamè capere potest quod relinquitur causa implenda conditionis. d. glo. 5. Titulo tamè oneroso emptio nis, vel venditionis pater suo filio spurio bona dare potest. Gomez in. l. 9. Tauri. n. 33. & 35. 36. Sed aliter ei donata, vel relicta per suum patrem non poterit in foro cõsciẽtiæ retinere dictus spurius. Couar. sup. de spõs. 2. p. c. 8. §. 5. n. 8. & Gomez sup. n. 28. Sed poterit ea tenere, si hæres sui patris dedit ea ei, siue talis hæres dederit talẽ fidẽ, siue non dederit. Couar. d. n. 8. vers. secũdo & tertio, at si pater reliquit sua bona duobus filijs, vno spurio, altero legitimo: portio spurij applicanda erit legitimo. Gomez in. l. 9. Tauri. n. 34. Sed si clericus te instituat hæredẽ, & roget te, vt restituas sua bona eius filio spurio, & tu accomodes ei tacitã fidẽ de restituendis eis illi spurio, hæc omnia bona tibi auferenda erunt, & fisco applicanda cū vsuris. l. cū quidã. §. in tacito, de vsuris: & si hæc fidẽ dederis de sola vna re restituenda, illa dumtaxat, & non tota hæreditas est tibi auferenda. C. de his: quibus vt indignis. Gomez in. l. 9. Tauri. n. 22. Et si sis tu hæres sic nominatus laicus: fisco Regio (cui subiectus es) erunt adiudicanda talia bona, & si sis clericus: fisco Ecclesiastico. Gomez sup. n. 29. Couar. de spons. 2. p. c. 8. §. 5. n. 10. vers. septimo. Didacus Perez lib. 1. tit. 3. l. 22. columna 5. fol. 165. Palacios Rub. in rub. §. 39. n. 9. de donat. Greg. Lopez glo. 5. l. 13. tit. 7. p. 6. Sed an fisco hæredis, vel testatoris, vel loci bonorum? Roman. sing. 579. Et tu hæres dictus poteris compelli respondere positionibus, an fueris tacite rogatus de restituendis dictis bonis dicto spurio? & an accomodaueris tacitam fidẽ de hoc faciendo? Bernardus Diaz in Praxi Canonica. c. 66. incipit institui hæredes. n. 3. Gomez in. l. 9. Tauri. n. 24. Palacios Rub. in rub. §. 68. n. 19. Mantica de coniect. lib. 10. tit. 4. n. 13. & alij ibi per

Spurius institui. capax est successiois. Substitui. Institui sub conditione. Legitimat. Ei relinqui causa implenda conditionis. Titulo oneroso. In conscientia an retinere possit spurius relictum per suum patrem? Si pater relinquat spurio & legitimo. Si clericus roget vt restituat suo filio, fisco erunt applicanda bona. Fisco Regio, vel Episcopi.

Hæres acco- modans tacitâ fidē de restituēdis citam fidē, dictis bonis filio dicto spurio, tenebitur ea ei restituere, vel poterit ea penes se habere & disponere de eis? Couar. de spons. 2. p. c. 8. §. 5. n. 8. & 9. Didacus Perez lib. 1. tit. 3. l. 22. col. 6. fol. 166. vbi quod non tenebitur restituere. Sed secundū Salcedū in praxi Canonica in. d. c. 66. additio. 9. fol. 238. vers. borū, & Gregor. Lopez, glos. 24. in principio. l. 13. tit. 7. p. 6. & Mática lib. 10. tit. 4. n. 16. & Gomez in. l. 9. tauri n. 28. talis hæres acco- modans tacitâ dictâ fidē, debet in foro cō- scientiæ fisco talia bona restituere, & intelli- ge cum fructibus perceptis etiam ante litē contestatam. Gomez in. l. 9. Tauri. n. 27. Sal- cedo sup. fol. 257.

12. De qua fide intelligitur? Itē adde an ad hoc vt talis hæres debeat priuari tali hereditate, debeat accomodare fidē obligatoriā, vel sufficiat, quod præstite- rit pollicitatoriā, vel enunciativā? Mantica de cōiect. lib. 10. tit. 4. n. 8. vbi tenet, quod re- quiritur fides obligatoriā ad dictā priuatiō- nē. Adde Greg. glos. 24. l. 13. tit. 7. p. 6. sed si sit rogatus restituere spurio dicto, nō tamē dedit suā fidē de restituendis eis, nō tenebitur restituere ea dicto spurio. Couar. de spons. 2. p. c. 8. §. 5. n. 7. & Salcedo in praxi c. 66. additio, b. fol. 237.

13. Fraus ex quibus coniecturis præsumatur? Sed ex quibus coniecturis præsumatur fraus, quod hæres dederit talē tacitâ fidem? vide quinq; cōiecturas in Gomez in. l. 9. Tau- ri. n. 23. vsq; ad 26. inclusiue. Alias videbis in Mática de cōiect. lib. 10. tit. 4. n. 9. & 10. Præ- sumetur, si hæres omnia talia bona, vel ma- iorē partem eorū dedit spurio. Couar. de spons. 2. p. c. 8. §. 5. n. 5. & Gregor. Lop. glos. 24. in fine. l. 13. tit. 7. p. 6. 223 casus, in quibus præsumitur fraus: sunt in Lucas de Pena in. l. quemadmodum. C. de Agricol. lib. 11. adde Abiles in. c. 1. glos. de *cuya mano*, fol. 74.

14. Hæres præstans tacitâ fidē, in quo puniatur, vel præmium con- sequatur se deferat. Itē hæres præstans hanc tacitâ fidem obli- gatoriā, puniatur pœna deportationis, & cō- fiscationis suorū bonorū. l. vnica. C. de his, qui se deferunt lib. 10. Gomez in. l. 9. Tauri n. 32. Et si quis spurius hæres nominatus sit, vel si ei per suum patrē quid relictu sit, & fis- co se deferat post restitutionē sibi factā: in præmiū consequitur dimidiū bonorū sui pa- tris. l. vnica. C. de his, qui se deferunt. Gomez in. l. 9. Tauri. n. 31. de quo vide. l. 14. tit. 7. p. 6. vbi Greg. Lopez. Et quid de fidei commi- sario se deferente fisco ipsi. Greg. sup. glos. 4. Bart. & Alber. in. l. fenatus. §. fenatus, de iurē fisci. Platea in. l. vnica. C. de his, qui se deferunt lib. 10. Si verò extraneus deferat, lu- crabitur. 3. par. Gomez sup. n. 31. & eandem

3. partem lucrabitur, si hæres accomodans talem fidem, se deferat. d. n. 31. Sed iuramentū factum per rogatū, & tes- tes, de non reuelādo secretū quoad hāc ta- citâ fidē, non valebit. Bernardo Diaz in pra- xi Canonica c. 66. incipit, *instituti heredes*, n. 5. & ibi Salcedo. Couar. de sponsalib. 2. p. c. 8. §. 5. & quod hoc nō obstāte tenebuntur respōdere positionibus, & verū dicere. Sed hæres grauas restituere cui vellit, non po- terit restituere filio spurio testatoris. Co- uar. d. §. 5. n. 3. & pœna priuationis bonorū testatoris clerici, vel alterius habentis filiū spurium, & adiudicationis eorum ipsi fisco: habebit locum licet testator roget secreto. vt de bonis proprijs hæres det tantum inca- paci, si rātum dem testator reliquit hæredi, quantum rogatur restituere, & sic pro rata. Gregor. Lop. glos. 25. l. 13. tit. 7. p. 6.

Ad §. 3. dictæ legis. 1. de filijs Clericorum.

16. Fucrosuper an natura- lis succedat? AD verba, *pero los hijos de Clerigos pue- den heredar lo de su madre, si fuere suelta conforme Fuero, qui forus est lib. 4. tit. 13. c. 11. de fuerças*, vbi sic loquitur: *marido y muger infançones casados en vno, ouiendo crea- turas: si el marido, o muger fazen creaturas en otro lugar en putaje, esta creatura no debe criar ninguno del parentesco, ni las creaturas de pareya no lo deben tener por hermano, ni de be heredar lo de su padre, ni de su madre.* Iste forus sic est in foro vero de Camara de Cōptos Reales, & vidi sic esse, & nō aliter.

17. An extanti bus legiti- mis? Vel non ex tantibus. Et parentes extantibus filijs legitimis, & naturalibus: nō possunt suis filijs naturalibus relinquere nisi vñ tantū vnciam, auth. qui- bus modis nat. effi. sui. §. discretis igitur, vers. *ne igitur*. Couar. de spons. 2. p. c. 8. §. 4. n. 18. Crasus. §. institutio. q. 7. n. 1. at defi- cientibus legitimis poterit pater eum hære- dem vniuersalē instituire, licet habeat ascē- dentes: dum modō legitimam eis relinquat. Crasus sup. n. 1. 2. & 3. & tamē si non relin- quant eis: non poterunt agere quarella in officiosi. Crasus sup. n. 5. vbi n. 7. quis sit fi- lius naturalis? sed si esset natus ex damnato coitu, non posset pater ei relinquere ex tes- tamēto, nec succedere ab intestato. Gomez in. l. 9. Tauri. n. 13. secus de nepote naturali ex filio legitimo. Crasus. §. successio ab in- testato. q. 18. & 19. Sed an mater possit suos filios naturales instituire hæredes vniuersa- les, vel ei possint ab intestato succedere etiā extantibus legitimis, vel é contra? resp. affir- matiuē. Gomez sup. n. 9. & 10. longa addi- tio

15. Iuramentū de non reuelando.

Responde- re positio- nibus.

Rogare se- creto.

16. Fucrosuper an natura- lis succedat?

17. An extanti bus legiti- mis?

Vel non ex tantibus.

In damna- to coitu.

An ascen- dentes cit.

18. De eodem. tio in glos. 5. l. 11. tit. 13. p. 6. vbi Gregor. vbi quid si filius sit natus ex damnato coitu, & quis sit talis coitus? & Gomez sup. n. 13. Co- uar. de spons. 2. p. c. 8. §. 4. n. 15. & d. c. 8. §. 5. n. 5. late crasus. §. successio ab intestato. q. 18. & 19. & de coitu damnato Bofsius in praxi tit. de coitu damnato. Clar. §. fornica- tio. n. 5. vbi Bayardus. Gomez in. l. 80. Tau- ri, & ibi Castillo. De ista successione filiorū spuriorum, vel naturaliū ex testamento, & ab intestato er- ga suos patres, vel é contra, Casan. in con- luet. Burg. rub. 8. & Couar. de spōsal. 2. p. c. 8. §. 4. Xarez in tit. *todo home*, Bened. in c. Raynun. verbo, & *uxorem nomine*, 1. p. de- cif. 5. à n. 1. per 306. numeros.

An filij Clericorum possint suc- cedere in beneficijs suo- rum parentum?

19. Trid. (sef. 25 de refor. c. 15) de refor. c. 15. Pro hoc est sacrosanctū Concilium Trid. ief. 25. de refor. c. 15. vbi sic: *vt paternæ in continentia memoria à locis Deo consecratis (quos maxime puritas, sanctitasq; decet) lon- gissime arceatur. Non liceat filijs clericorum (qui non ex legitimo nati sunt matrimonio) in Ecclesijs, vbi eorum patres beneficium aliquod Ecclesiasticū habent, aut habuerunt, quodcunq; (etiam dissimile) beneficium obtinere, nec in di- ctilis Ecclesijs quoquo modo ministrare, nec pen- siones super fructibus beneficiorū, quæ parentes eorū obtinent, vel aliās obtinuerunt, habere. Quod si in presenti pater, & filius in eadē Ec- clesia beneficia obtinere reperiantur: cogatur filius suum beneficium resignare, aut cū alio per- mutare extra Ecclesiam intra trium mensium spatium, aliās ipso iure eo priuatus existat, & super his quacunq; dispensatio surreptitia cen- seatur. Adhuc reciproca resignationes si qua posthac à parentibus clericis in fauorem filio- rum fient: vt alter alterius beneficium consequatur: in fraudem huius decreti, & Canoniarum sanctionum factæ omnino censeantur: nec colla- tiones secutæ vigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumq; (quæ in fraudem factæ fuerint,) ipsis clericorum filijs suffragentur, ad quæ adde declarationes Concilium sequen- tes.*

20. 1. Declara- tio Cardina- lium. Nepos legi- timus ex fi- lio illegiti- mo. 2. Item nepotem legitimum ex filio, seu filia

illegitimis non posse viuente auo obtinere pen- sionē super beneficio, quod auus possidet, vt au- taincontinētia memoria arceatur. Stante decla- ratione, quod Conciliū non cōprehendat nepo- tē legitimū ex filio, seu filia illegitimis respe- ctu beneficii, quod auus obtinuit: an procedat etiā viuente ipso auo adeo, vt nepos ex filia ille- gitima siue illa viuat, siue non, possit obtinere pensionē super beneficio Parochiali, quod auus possidet? Congregatio censuit, negatiue, vt ar- ceatur memoria auitæ incontinētia. Ita refert Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 24. fol. 27. & Farinacius in. 4. p. ad declaratio- nes Concilij Trid. sef. 25. c. 15. vers. an procedat fol. mibi. 490. & Marzilla sup. c. 2. additio, 1, fol. 158.

2. Nepos ille- gitimus. Congregatio Concilij censuit, in. d. c. 15. mini- me prohiberi, vt nepos illegitimus ex filio ille- gitimo beneficiū: quod auus habuit: obtinere nō possit. Ita refert Farinacius sup. decis. 221. & Nicolaus Garc. de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 27.

3. Pater bene- ficium sui filij. Congregatio censuit, patrē legitimū nulla in- digere dispensatione ad obtinendū immediate be- neficiū filij, licet filius: quāuis legitimus, dispen- satione egeat ad obtinendum immediate bene- ficium. Ita Farinacius sup. decis. 128.

4. Resignatio- nes. Congregatio censuit, Decreto Concilij. c. 15. sef. 25. relato: disponere tantum circa recipi- cas resignationes post ipsum Concilium in fau- rem filiorum faciendas. Ita Farinacius sup. de- cif. 58. & Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo 7. p. c. 3. n. 82. in. 3. responso. fol. 32.

5. In quinq; discordat à iure com- muni Trid- dentinum. Congregatio Concilij censuit, dictum caput. 15. relatum hic. n. 19. in quinque differre à iu- re communi. 1. quod non solū ratione successio- nis, pro vt de iure communi, sed etiam ob incon- tinētia paternæ memoriæ inualuit prohibitio dicti cap. 15. 2. quod talis memoria longissime arceatur non solum immediate: sed etiam me- diate contra Abbatem in. c. dilectus notab. 2. de filijs præsb. 3. quod non solum prohibetur successio in eodem beneficio, sed in alio quocūq; etiam in dissimili, dummodò sint in eadem Ec- clesia contra ius commune. Abb. in. c. ad abo- lendam, post principium, de filijs præsb. 4. ne- dum prohibetur filius obtinere beneficium in Ecclesia, in qua pater obtinet id: sed & mini- strare, cōtrarius cōmune, quo tātū patri ministra- re prohibetur. Abb. in. c. cū decorē, de filijs Præs- bit. 5. quod nec pœsiones super fructibus benefi- ciorum: quæ parentes eorum obtinuerunt, vel obtinent: habere poterunt filij. Ita refert Ni- colaus Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. cap. 3. num. 14. & Farinacius ad dictum. c. 15. sef. 25. vers. vt paternæ, fol. mibi. 484. & Mar- zilla lib. 1. tit. 11. c. 1. additio, a. fol. 153. Congregatio Concilij censuit, decretum di-

In filiis naturalibus.

Et cap. 15. relati sup. n. 19. habere locum in filiis naturalibus procreatis tempore, quo parentes eorum nondum erant effecti clerici. Ita refert Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 15.

8.

Cong. Concilij censuit, dispositionem dicti cap. 15. relati sup. n. 19. comprehendere nepotes legitimos presbyterorum ex filio illegitimo respectu beneficii sui. Ita refert Nicolaus Garcia, sup. n. 21. & 22.

9.

Cong. resp. filium legitimum non prohiberi habere pensionem super beneficio paterno. Nicolaus Garcia sup. n. 35. adde declar. 147. hic.

10. Ante publicationem.

Cong. censuit, filios presbyterorum non prohiberi in d. c. 15. retinere beneficium legitime obtentum in eadem Ecclesia, in qua fuit beneficiatus eorum pater, qui ante publicationem eiusdem Concilij Tridentini e vita migravit. Ita refert Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 43. fol. 28 & Farinacius sup. ses. 25. c. 15. de refor. vers. hlij. fol. mihi. 485. & Marzilla lib. 1. tit. 11. c. 1. additio, c. fol. 154.

11. Refignare.

Patre ante Concilium mortuo, non tenetur eius filius illegitimus, qui in eadem Ecclesia aliud beneficium obtinet, illud resignare. Ita Nicolaus Garcia sup. n. 43. in 2. declaratione, fol. 28. & Farinacius sup. vers. patre, fol. mihi 485. & Marzilla sup.

12. Post mortem.

Cong. censuit, hoc dictum cap. 15. relatum sup. n. 19. locum non habere nisi in filiis illegitimis, qui mortuo patre beneficia in eadem Ecclesia impetrare volunt, & in illis: qui una cum patre in presenti reperiuntur, obtinere in eadem Ecclesia. Nicolaus Garcia sup. n. 43. in 3. declar. fol. 28. & Farinacius sup. vers. in Ecclesijs, folio mihi. 485. & Marzilla sup. additio, d, fol. 154.

13.

Cong. resp. Concilium Tridentinum in d. c. 15. ses. 25. de refor. de filiis presbyterorum: qui non possunt habere beneficium in Ecclesia, in qua habuit eorum pater ad presens mortuus, non ligere eos, qui obtinuerunt ante publicationem Concilij Trid. beneficium in Ecclesia, in qua habuerat, vel tunc temporis habebat eorum pater. Ita refert Nicolaus Garcia sup. n. 43. in 4. declaratione fol. 28. & Farinacius ad. d. c. 15. vers. Concilium, fol. mihi. 485. & Marzilla sup.

14.

Cong. censuit, Decretum dicti cap. 15. relati sup. n. 19. non ob stare, quin filius presbyteri, in cuius fauorem fuit imposita pensio ante Concilium Tridentinum super Parochiale, quam tunc temporis pater eius resignavit, possit predictam pensionem exigere. Ita refert Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 46. fol. 28.

15. Pensio.

Cong. censuit, caput 15. ses. 25. relatum sup. n. 19. quo prohibetur, filium illegitimum posse habere pensionem super beneficio aliis a patre ob-

tento: non habere locum in eis, qui pensionem huiusmodi ante confirmationem ipsius Concilij legitime impetrarunt. Nicolaus Garcia sup. n. 46. fol. 28

16. Cong. resp. cui ante Concilium collatum fuerat beneficium in Ecclesia, (in qua pater eius ministraverat) hoc decretum dicti cap. 15. non ob stare, licet possessionem dicti beneficii non obtinuerit nisi post Concilium: dummodo per eum non steterit, quominus prius possessionem illius adipisceretur. Ita refert Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 48.

16. Ante Concilium.

17. Habens Canonicatum in Ecclesia: in qua pater eius similiter Canonicatum obtinuit: non potest in eadem Ecclesia de Canonicatu ad dignitatem ascendere. Marzilla lib. 1. tit. 11. c. 1. additio, d, fol. 15.

17.

18. Filius illegitimus presbyteri dimidius beneficiatus in una Ecclesia, in qua pater eius olim beneficium habuit, non potest ascendere ad integram portionem. Marzilla lib. 1. tit. 11. c. 1. additio, h, fol. 157.

18. Canonica-tus & Portio ista.

19. Illegitimus beneficiatus in Ecclesia, in qua pater similis, vel dissimilis beneficii mortuo patre ante Concilij publicationem, non potest ex vigore cuiuscumque eius dispensationis ante Concilij publicationem obtenta obtinere aliud beneficium dimisso eo, quod obtinebat in eadem Ecclesia, in qua pater reperitur beneficiatus: nec optare ex vi statuti illius Ecclesia aliud beneficium, quod sibi competat: vel vi antiquiori, vel ex aliqua. Requiritur enim de nouo, & dispensationibus per Concilium sublatis remanet indispensatus. Ita hac refert Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 53. in tribus declarationibus fol. 29. & declarationem 17. refert & Farin. ad. d. c. 15. vers. habens, fol. mihi. 486. & declarationem 18. refert Farin. sup. vers. filius illegitimus, fol. 490. Marzilla sup. c. 2. additio, q, fol. 159.

19.

20. Cong. Concilij censuit, Canonicum illegitimum, cuius pater possessionem alterius Canonicatus in eadem Ecclesia apprehendit, licet in dicta Ecclesia non ministraverit, nec iussus fuerit, nec aliquid perceperit ex fructibus ipsius Canonicatus, comprehensum esse Decreto dicti cap. 15. ses. 25. relati sup. n. 19. illi vero, cuius pater sola Romani Pontificis signatura sibi obtinuit, conferri Canonicatum eiusdem Ecclesie: sed neque literas Apostolicas expediri, nec unquam habuit possessionem: non comprehendit. Ita refert Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 56. folio. 30.

20.

21. Cong. sic resp. nec filius eius: qui tunc per procuratorem cepit possessionem: potest habere beneficium in eadem Ecclesia: secus si illius pater nunquam per se, aut per procuratorem possessionem beneficii obtinisset, aut super eo literas Apostolicas non expedivisset, si eius collatio ad sedem Apostolicam spectabat. Garcia sup. adde declar. 44. hic.

21. Possessio per procuratorem.

Non

22. Si possessio non fuit capta.

Non dicitur, habuisse ad hoc ut comprehendatur sub hoc cap. 15. relato hic n. 19. ille: qui fuit prouissus, & literis non expeditis, & possessione non habita cessit alteri. Ita hac refert Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 56. in 2. & 3. declarat. fol. 30. & Farinacius ad. d. c. 15. ses. 25. vers. habent, fol. mihi. 487. & Marzilla lib. 1. tit. 11. c. 1. additio, f, fol. 156.

23. De beneficio non legitime obtento.

23. Congregatio Concilij censuit, filium presbyteri illegitimum non posse obtinere beneficium, quod olim pater suus absque legitimo titulo, & minus pacifice aliquando possedit. Ita refert Nicolaus Garcia, sup. n. 59. folio. 30. & Farinacius ad. d. c. 15. vers. filius presbyteri, folio mihi. 490. & Marzilla lib. 1. tit. 11. c. 1. additio, nec, fol. 158.

24. Si pater fuit Rector.

24. An illegitimus, cuius pater fuit Rector Ecclesie matricis: possit Ecclesiam filialem obtinere dependentem, seu aliam illi unitam: in qua eadem matrix habet etiam quedam iura parochialia: saluo hoc Decreto dicti cap. 15. ses. 25. relati sup. n. 19? Congregatio censuit, posse, modo unio sit facta accessoria, & per viam subiectionis Ecclesie matrici, & pater in ea non ministraverit, unitam vero eque principaliter (ita, ut intitulus in una censeatur in utraque, intitulus) aut si in utraque pater ministravit, non posse, Farinacius sup. vers. an, fol. mihi. 485. & Marzilla lib. 1. tit. 11. cap. 1. additio, d, fol. 155. Garcia sup. n. 62.

25. Beneficia unita.

25. An filij illegitimi possint obtinere beneficia unita Ecclesijs, quas obtinuerunt, vel obtinent patres eorum? Cong. resp. si beneficia sunt unita eque principaliter, non posse, si vero non sint unita sic, sed accessorie, posse: si tamen obtinent Ecclesias unitas non tenentur ministrare in principali. Marzilla sup. vers. fuit. Garcia sup.

26. Ecclesie filiales.

26. An illegitimi obtinere possint Ecclesias filiales, quando eorum patres obtinerent matricem? Cong. resp. posse quando obtinentes filiales non tenerentur ministrare in matrice. Ita refert Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. nu. 62. in 3. declaratione, fol. 30. & Farinacius ad. d. c. 15. ses. 25. vers. fuit dubitatum, fol. 485. & vers. fuit pariter, folio. 486. & Marzilla sup.

27. Si solam sedem habuit in choro pariter.

27. Item an filius illegitimus per Concilium hoc capite. 15. relato hic n. 19. excludatur, ne possit obtinere beneficium in Ecclesia: in qua eius pater habuit solam sedem in choro ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat? Cong. resp. excludi. Ita Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 66. fol. 30.

28.

An filius illegitimus laicus: qui in Ecclesia

(in qua pater nec beneficium habet, nec pensionem, sed ut cantor musicae tantum in Ecclesia cantat) probibeatur per dictum cap. 15? Cong. resp. affirmatiue, Marzilla sup. additio, i, fol. 157. Garcia sup. n. 68.

i pater fuit cantor.

29. Non solum filius non potest retinere beneficium in Ecclesia, in qua pater obtinuit, sed nec canere in eadem Ecclesia tanquam musicus simplex. Marzilla sup. Garcia sup.

29. Cauere.

30. An hoc Decretum dicti cap. 15. impediatur etiam, quin pater & filius non possint insimul processionaliter incedere, unus tanquam Beneficiatus, alter tanquam Capellanus diuersarum Ecclesiarum? Cong. censuit, minime impedire: verum si processionaliter accederent ad Ecclesiam, in qua pater obtinet beneficium, filius non poterit aliquo modo ministrare. Ita refert Nicolaus Garcia de benefi. 2. tom. 7. p. c. 3. n. 68. in 3. declar. fo. 30. & dicta declarationem 28. affert & Farin. ad. d. c. 15. ses. 25. vers. nec in dictis, fol. mihi. 488. & declarationem 29. affert in, d. c. 15. vers. quoquo modo, fol. mihi. 489.

30. In processione simul ire.

31. In ciuitate Leodien. sunt plures Collegatae Ecclesie, quarum Decani & Canonici nigore statuti accedunt ad certas processiones in certis diebus festis anni ad Cathedrali, & inibi canunt unum versiculum, aut collectam: hoc stante, fuit dubitatum, an valeat electio facta de filio illegitimo ad Decanatum unius illarum Collegatarum, cum predicta prestare teneatur in Cathedrali, in qua pater eius Canonicus fuit? Cong. resp. filium predictum illegitimum incapacem esse talis Decanatus. Quia quoquo modo inseruire dicta Cathedrali videtur. Ita refert Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. num. 69. fol. 30. & Farin. ad. d. c. 15. vers. in ciuitate, fol. mihi. 488. & Marzilla lib. 1. tit. 11. c. 1. additio, l, fol. 157.

31. Processioni bus.

32. Cong. resp. filium clerici non prohiberi, quominus tanquam Capellanus amouilis deservire possit, atque obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater nunquam fuit intitulus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licet pro Capellano amouili inseruierit in eadem Ecclesia. Ita refert Garcia sup. n. 72. folio. 31. & Farin. sup. vers. filius, folio mihi. 488. & Marzilla lib. 1. tit. 11. c. 1. additio, j, fol. 157.

32. Capellanus

33. Cong. resp. Concilium Tridentinum in d. c. 15. relato hic n. 19. non prohibere, quin pater & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant beneficium in ea, sed id fiat ab altero deuotionis gratia; ab altero causa legati, quod relictum sit Missam celebrantibus. Garcia sup. n. 73. Farin. sup. vers. beneficium.

33. Missam celebrare.

34. Cong. censuit, non esse molestiam exhibendam illegitimo

34.

Missam celebrare.

timo presbytero celebrati missam ob quodale gatum in eadem Ecclesia, in qua pater celebrat ob deuotionem: cum neuter habeat beneficium, & hic casus non sit prohibitus a Concilio. Ita refert Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 73. fol. 31. & Farin. ad. d. c. 15. vers. beneficium, fol. 487. & vers. ad Episcopum, fol. 487. & Marzilla lib. 1. tit. 11. c. 1. additio, c. fol. 156.

35. Cong. resp. filios illegitimos Clericorum non prohiberi a Concilio Tridentino cum patribus habitare. Ita refert Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 74. fol. 31. & Farinacius. 4. p. ad declarat. Concilij Trid. ses. 25. c. 15. vers. qui non, folio mihi. 485. & Marzilla sup. fol. 154. Sed in Episcopatu Pampilonensi prohibentur, lib. 1. tit. de filijs Presbyt. fol. 27. de sus. constituciones synodales.

36. Cum Petro portionem habente in Ecclesia, in qua pater uiuit, cum regressu eius, qui resignauerat, permissum est, ut resignet reseruata sibi pensione, modo beneficium maneat liberum, qui regressu habet. Garcia sup. n. 78. in. 1. decl.

37. Resignate. Cogatur filius suum beneficium resignare etiam si fuerit locus regresui, & quod regressum habens nollet consentire. Oblata prius resignatione cum honesta pensione, & non acceptata admittitur resignatio, & regressus suspenditur usque ad cessum, vel decessum resignatarij. Garcia sup. in. 2. declar.

38. Filius illegitimus, qui vigore dicti cap. 15. (relati hic sup. n. 19. resignare tenebatur, non fuit excussatus a resignatione etiam si super eo alter haberet regressum. Ita hac refert Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 78. in 3. declarat. fol. 31.

39. De portio. Filius illegitimus cum haberet portionem sibi datam in titulum, & ille, qui resignauit ei, reseruauit sibi pensionem, & regressum, & pro expeditione resignationis & liberatione pensionis dictus filius consumpsit totum patrimonium, in ea uero Ecclesia pater eius habebat aliam portionem, unde filius nec retinere poterat obstant Concilio, nec resignare repugnante alio Decreto Concilij, quod non haberet unde uiueret, nec minus suspendi regressus: ideo in hoc casu adhibitum fuit moderamen, quod filius resignaret portionem suam habenti regressum, & reseruata sibi congrua pensione, vel portione fructuum. Quod si habens regressum recusasset acceptare resignationem, tunc facta prius ei oblatione, & eo recusante: posset alteri resignare reseruata sibi pensione, ac suspensio interim regressu ita, ut locum habere non possit nisi per cessum, vel decessum ipsius. Ita refert Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 78. in 4. declaratione, fol. 31.

Decanus Ecclesie Vicen. habebat etiam Canoniatum in eadem Ecclesia, in qua fecit sibi coadiutorem cum futura successione filium suum naturalem: & pariter sibi eundem fecit coadiutorem in Ecclesia Parochiali eiusdem Diocesis, quam idem Decanus obtinebat, decretum fuit, quod pater de presenti resignaret filio in totum dictam Parochialem, & post mortem patris haberet filius spatium sex mensium ad resignandum Canoniatum, quem sibi uirtute dictae coadiutoriae cum plene acquisuisset, dum tamen eo uiuente, & mortuo patre ab ingressu Ecclesie, in qua dictus Canoniatu existit. Idem placuit decernere in alijs casibus similibus, in quibus filij illegitimi Clericorum reperiuntur dati coadiutores cum futura successione in Ecclesia: in qua pater: ut scilicet cum nunc plene non obtineant beneficia, sed tantum officium coadiutoriae fungantur, habeant spatium sex mensium post mortem eorum: quibus dati sunt coadiutores ad resignandum beneficium, quod per eorum mortem plene acquisuerunt: dum tamen omni tempore ab ingressu ipsius. Ita refert Garcia de beneficijs. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 85. fol. 32.

41. Resignatio. Antonius legitimus obtinens Canoniatum Ecclesie Algarauen, illud resignauit in fauorem Nicolai reseruata pensione super Parochiali, quam Matheus pater Nicolai obtinebat de consensu patris, quaesitum est, an huic pensioni obstet decretum dicti c. 15. (relati sup. num. 19.) Cong. resp. casum propositum comprehendit decreto dicti cap. 15. ses. 25. in fine, & patrem in fraudem consensisse pensioni. Ita refert Nicolaus Garcia sup. n. 87.

42. Regula de trienali. An praesumpta dispensatio: in qua fundatur regula de trienali, habeat locum contra decretum dicti cap. 15. relati sup. n. 19. Ita ut possidentes beneficium contra dispositionem dicti cap. 15. ex tali praesumpta dispensatione suam possessionem tueri valeant? Cong. resp. non habere locum contra dictum caput. 15. Ita refert Garcia de benefi. 2. tomo. 7. p. c. 3. n. 88. fol. 32. & 11. p. c. 9. n. 379. fol. 258. & Farin. ad. d. c. 15. vers. dubitatu, fol. mihi. 487. & Marzilla lib. 1. tit. 11. c. 1. additio, fol. 156.

43. Coadiutor. Pater, qui est coadiutor filij in Canoniatu, cedere tenetur omne ius filio, posset tamen sibi aliquem seruare fructum, aut pensionem. Ita refert Farin. ad declarat. Concilij Trid. ses. 25. c. 15. de refor. vers. pater, folio mihi. 486. & Marzilla sup. additio, d. vers. habens, fol. 155.

44. An tolerandi in Ecclesia vel expellendi Canonici illegitimi

Si possessio ne per procuratorem.

illegitimi ex presbyteris & non solutis mulieribus? & dispensatur post Concilium. Trid. si eius pater numquam in Ecclesia fuit, sed possessionem per procuratorem apprehendit, & nullos fructus percepit. An alter, qui literis Apostolicis non expeditis, nec possessione secuta cessit in fauorem alterius in manibus Papae? Cong. resp. praedictum Canonium, cuius pater possessiones per procuratorem apprehendit, comprehendit in d. c. 15. ses. 25. (relato hic nu. 19.) alterum uero Canonium, cuius pater nec literas Apostolicas expedituit, nec unquam habuit possessionem, non comprehendit, ideo permittendum esse. Ita refert Farinacius ad. d. c. 15. vers. an tolerandi, fol. mihi 486. & Marzilla lib. 1. tit. 11. c. 1. additio (d) vers. (an) fol. 155.

45. Residere.

Cong. sic resp. in Ecclesijs sororum aliarum Ecclesiarum (sicut sunt reliquae in Hispania, in quarum altera residendo praesupponitur, residere in principali: in quarum altera residendo praesupponitur, residere in principali: non potest pater residere in una, & filius in altera. Farin. sup. vers. quodcumq; fo. mihi 488. & Marzilla lib. 1. tit. 11. c. 1. additio (g) folio 156.

46. De nepote.

Ubi patres filiorum clericorum habuerunt beneficium, dicti filij clerici id, vel dissimile habere non possunt iuxta d. c. 15. ses. 25. relatum. sup. nu. 19. hunc locum sacra Congregatio censuit, procedere non solum in filio respectu patris, sed & in nepote respectu aui, propter uerbum longissime, quod excludit omnem personam mediatam. Ita refert Farinacius ad d. c. 15. ses. 25. de refor. vers. ubi eorum patres fol. mihi 489. & Marc. lib. 1. tit. 11. c. 1. additio (d) in fine fol. 155.

47. Declaratio.

Congregatio resp. cum filio obtinente pensionem in Ecclesia, in qua pater habuit canoniatum (quem resignauit) dispensandum esse. Ita refert Farinacius ad. d. c. 15. ses. 25. vers. cum filio, fol. mihi 490. & Marzilla lib. 1. tit. 11. c. 1. additio nec pensiones, folio mihi 157.

Num. 21.

1. Declaratio Cardinalium. Ut clericus primae tonsurae gaudeat privilegio fori quaeratur?

De foro competente quoad clericos in criminalibus.

Congregatio concilij censuit, ut clericus fori privilegio gaudeat requiri, & sufficere ea, quae in aliquo ex infrapraedictis capitibus sunt annota, quod habeat beneficium Ecclesiasticum. Quod clericalem habitum, & tonsuram deferens alicui Ecclesiae de mandato Episcopi inseruiat. Quod clericalem habitum,

& tonsuram deferens in aliquo seminario de licentia Episcopi degat, Quod in habitu, & tonsura incedens, in aliqua schola de licentia Episcopi versetur Quod habitum, & tonsuram gestans in aliqua uniuersitate de licentia Episcopi versetur. Si uero qua in aliquo ex capitibus comprehensa sunt in Concilio, concurrant, sed aliqua occasione habitum a se gestari solitum ad breue tempus depossuerit, non ideo fori privilegium amittit: an uero habitus sit clericalis ad iudicium Ecclesiastici cognitionem pertinere, quibus autem casibus clericus ex decreto, Concilij fori privilegio non gaudeat, nullam requiri monitionem, ut illud amittat. Ita refert Farinacius ad Concilium decis. 144. & Marzilla ad dictum Concilium lib. 4. tit. 6. c. 2. fol. 526. additio (a)

Si habitum depofuit.

An habitus sit Ecclesiasticus? cognoscit Ecclesia. Monitio.

Congregatio censuit. Clericum prima tonsura insignitum habitum clericalem, & tonsuram deferentem, nec alicuius Ecclesiae seruitio de mandato Episcopi descriptum, licet fori privilegio non gaudeat: gaudere tamen beneficio capitis odoardus. Ita refert Farinacius sup. decis. 147. & Marzilla sup. d. folio 526.

2. Clericus primae tonsurae non gaudeat privilegio fori gaudeat capitis (odoardus) privilegio.

Congregatio censuit. Clericum obtinentem pensionem, haberi pro clerico beneficiato ad effectum fori privilegij. Farinacius sup. decis. 148. & Marzilla sup. dicto folio 526. & est de 18. septembris anni 1595. & sic ad hanc attende & non ad aliam contrariam anteriorem anni 1586. relatum per Garcia de benefi. 1. tomo 1. p. c. 5. n. 70. fol. 32.

3. Obtinens pensionem an gaudeat privilegio fori?

Congregatio censuit. Clericum prima tonsurae, qui post dimissum habitum, & tonsuram clericalem deliquit, & pro eo delicto in curia seculari citatus fuit, deinde reassumpto habitu & tonsura Ecclesiae seruire capit iuxta c. 6. ses. 23. non posse iudicem laicum procesui sine imponere & contra illum realiter procedere, Ita Farinacius sup. decis. 165. & Marzilla d. fol. 526.

4. Vel delinquens post dimissum habitum, & reassumens habitum.

Congregatio censuit, licet clerici in minoribus dumtaxat ordinibus constituti, nisi beneficium Ecclesiasticum habeant, aut clericalem habitum, & tonsuram deferentes, alicui Ecclesiae ex mandato Episcopi inseruiant, vel in seminario, aut aliqua schola, vel uniuersitate de mandato Episcopi versentur, forum iudicis laici declinare non possit, non tamen ob id obstare Episcopo qua minus iure suo in huiusmodi clericos delinquentes (si adhuc clerici permancant) possit animaduertere. Farin. sup. decis. 81. & Marzilla sup. additio (a) folio 526.

5. Licet non gaudeat privilegio fori tamen Episcopus punit cum.

Congregatio censuit causam etiam criminalem aduersus clericum quamuis consentientem coscietat

non posse absque speciali commissione Papa si gnata in 1. instantia à D. A. C. cognosci, nisi Episcopus quoque consentiat. Farin. sup. decis. 183.

7. Habens pensionem.

Cong. sic censuit, cui reservata fuit pensio ut Clerico, si non incedat in habitu, & tonsura: non gaudet privilegio fori. Fuit decilum ex eo quod Concilium corrigi ius commune: & tres casus excipit. Per dictionem nisi ita referat Farin. ad. d. c. 6. ses. 23. vers. cui reservata fol. mibi 233. & Marzilla lib. 4. tit. 7. c. 2. in fine, fol. 528. adde tamen declarat. 3. hic.

8. Gaudet privilegio canonis clericus i. tonsura.

Congregatio sic censuit & est in Garcia de benef. 1. tomo 2. p. c. 2. num. 19. super capitulo 6. Trid. ses. 23. de refor. Clerici qui in hoc decreto Concilij privilegio fori pribantur: privilegio tamen canonis non intelliguntur privati.

9. Si sit ascriptus & non monitus.

Sit desumpta ex Farinacio ad dictum caput 6. Trid. ses. 23. de refor. versiculo. Clericus fol. mibi 233. ubi sic. Clericus in minoribus non beneficiatus nisi incedat in habitu quamvis sit ascriptus, non gaudet privilegio fori, licet non sit monitus.

10. Si capellam in Ecclesia servit gaudet privilegio.

Sit declaratio desumpta ex Farinacio sup. ad. d. c. 23. vers. an clericus, fol. mibi 232. & Marcilla sup. additio (c) fol. 527. ubi sic, an clericus in minoribus ordinibus constitutus, & in habitu, & tonsura incedens, ac de mandato Episcopi in serviens Capelle: qua in Ecclesia existit, & ab ipso Episcopo confraternitati laicorum pro oratorio assignata est: gaudet privilegio fori ex hoc cap. Congregatio Concilij censuit gaudere. Et dato quod gaudeat: an idem censendum sit si servitium non continuatum: sed aliquo impedimento necessario interpolatum profuerit? Congregatio concilij censuit, gaudere.

11. Si cum armis sit deprehensus non gaudet.

Sit desumpta ex Farinacio sup. ad. d. c. 23. vers. clericus, fol. mibi 232. & Marcilla sup. fol. 528. clericus non beneficiatus, qui incedens in habitu & tonsura inseruit alicui Ecclesie, si fuerit cum armis deprehensus: non caret privilegio fori ex c. ad audientiam de sent. excom.

12. Si ob intrusum non possidet beneficium, gaudet.

Est desumpta ex Farinacio sup. vers. an clericus folio mibi 233. ubi sic, an clericus prima tonsura presentatus ad Capellam sacerdotalem, qui super tali presentatione obtinuit à Papa novam provisionem etiam in vim motus proprii: possit in suis causis civilibus gaudere privilegio fori, quamvis possessionem beneficij non habeat propter intrusum, contra quem litem movit? Congregatio die 16. iunij 1587. censuit gaudere, concordat Marcilla lib. 4. tit. 7. c. 2. in fine fol. mibi 528.

13. Sit declaratio ex Farin. ad. d. c. 6. Trid. ses. 23. de refor. vers. habitum & tonsuram, fol. 233. Marcilla sup. fol. 527. additio (d) ubi sic ad privilegium fori non sufficit corona, seu tonsura sine habitu: sed copulative requiritur utrumque, habitusque debet esse decens, & vs que ad talos, nec monitio requiritur, nec habitus, & tonsura sufficiunt, nisi etiam alicui Ecclesie de mandato Episcopi inseruiat.

13. Habitus & tonsura requiruntur & habitus decens, nec monitio requiritur.

14. Sit ex Farin. sup. vers. in clericis vero coniugatis, folio mibi 233. ubi sic, censuit congregatio, clericum coniugatum, qui post dimissum habitum, & tonsuram clericalem pro delicto aliquo in Curia laicali citatus in contumacia condemnatus fuerit, si deinde reasumpto habitu, & tonsura modo non in fraudem, Ecclesie inseruiat iuxta d. c. 6. Trid. ses. 23. de refor. non posse à iudice laico propter id delictum in carcerem conijci, aut personaliter astringi, facit c. si index laicus, de sent. excom. in 6. Ordinal conf. 2.

14. Clerici coniugati carcerari a iudice laico.

15. Declaratio sit desumpta ex Farin. ad. d. c. 6. Trid. ses. 23. de refor. in vers. quidam, fol. mibi 234. ubi sic. Quidam clericus caractere insignitus beneficium Ecclesiasticum obtinuit: deinde non secuto matrimonio clericalem habitum reasumpit, & aliud beneficium exigui redditus adeptus est: dubitatur, an gaudeat privilegio fori? Congregatio Concilij censuit, gaudere, quia clericali privilegio renuntiare non potest, cum in fauorem totius ordinis concessum sit, c. si diligenti, de foro comp. Decius in c. tua de Apost. Rel. conf. 4. vol. 1. numer. 9.

15. Clericus renuncians ob matrimonium non secutum.

16. Declaratio sit desumpta ex Farinacio supra vers. Episcopus, folio mibi 234. ubi sic, Episcopus auctoritate sua ordinaria cum sibi subdito viro bigamo: qui alias cum duabus virginibus successiue legitimum matrimonium contraxerit & consummauerit, & modò defuncta sunt, dispensare non potest, ut primam tonsuram, & beneficia simplicia à se, vel ab alijs accipiat.

16. Episcopus non dispensat cum bigamo.

17. Declaratio sit tam quoad loca, ubi seruatur Sacrosanctum Concilium Tridentinum, quoad ea, ubi id non seruatur, & sic loquendo de iure communi, & est desumpta ex Marcilla lib. 4. tit. 6. c. 2. fol. 527. additio (e) & ex Farinacio ad. d. c. 6. Tridentini ses. 23. de refor. fol. mibi 232. vers. de iure, ubi sic, de iure communi fuit dubitatum: an clericus deserens habitum, vel tonsuram, vel simul utrumque propter delicta priuatur privilegio clericali? Tu distingue si est in sacris: retinet privilegium: sed punitur, Innocentius in c. 1. de Apost. si est in minoribus ordinibus, & deliquit, non priuatur privilegio fori, nisi post trinam monitionem,

17. De iure communi quando clericus primo tonsura gaudet privilegio fori?

Si se immiserit enormibus.

nem, c. ad audientiam, de sent. excom. c. si de vi & honesta. Innocentius d. c. 1. nisi se immiserit enormibus: puta quod sit seditiosus: quo casu ipso facto priuatur privilegio, per glossam in verbo cogantur, in c. perpendimus 23. de sent. excom. sic declaratio Cardinalium: sed ubi seruatur dictum Tridentinum: tu index iudicare debes iuxta ea, que dixi in 16. declarationibus supra positis, id verò, quod in ista 17. declaratione dixi, quod clericus pro criminibus enormibus priuatur privilegio, intellige de privilegio canonis (si quis suadere) non tamē amittet privilegium fori de iure communi. Casan. in consuet. Burg. rub. 1. §. 5. in textu si aulcum, num. 35. fol. 195. sed quod amittat etiam privilegium fori etiam sine trina monitione, verius est. Clar. §. si. q. 36. nu. 23.

Habens beneficium, & non habitum.

Adde quod clericus in minoribus constitutus habens beneficium, debet gaudere privilegio fori, etiam si non deferat clericalem habitum, & tonsuram. Garcia de benef. 1. tomo 2. p. c. 2. nu. 4.

Concubina clericorum cuius fori, vel in fragranti cap. & detinere per 20. horas clericus?

Concubinas verò clericorum notorias potest punire iudex secularis. Sed non si non sint notoria, sed occulte, quia tunc Episcopus potest prohibere seculare. Abiles in cap. Frat. c. 47. glossa o clericas, num. 1. fol. 265. ubi num. 4. resoluit, quod iudex secularis potest capere in flagranti delicto iudicē clericū concubinariū, & ducere ad suū, & detinere eum per 20. horas, d. nu. 4. ubi quod & poterit ligare clericum preparatū ad rixam adde num. 36. in fine hic.

Num. 21. Remitti clericus ad Ecclesiasticum.

Adde quod cognitio: an qui petit se remitti ad curiam Ecclesiasticam preteritu clericatus debeat ad eū remitti, vel non? pertenebit ad iudicem Ecclesiasticum vocato seculari. Couarruias pract. cap. 33. numer. 1. Salcedo in praxi criminali canonica c. 64. incipit coram secularibus, num. 14. decis. 3. Dominorum de Rotā in tit. de sent. excom. in nouis. Ecclesiasticus tamen iudex non debet inhibitorijs literis uti contra iudicem secularem habentem carceratum clericum, donec ei constet, illum esse clericum, & habere omnes qualitates requisitas ad suspendendum dicto privilegio: Salcedo sup. num. 15.

Num. 23. De clerico coniugato.

De illa verò questione, an clericus coniugatus debeat gaudere privilegio fori in criminalibus? cognoscere debet iudex secularis, sed non Ecclesiasticus. Rotā noua de cis. 3. in tit. de sent. excom. & Capela decis. 147. in noua impressione. Sed & in Regno. Francie ad secularem iudicem pertinet cognitio, an quis sit clericus prima tonsura initiatus habens qualitates requisitas ad

gaudendum dicto privilegio fori? Couarr. pract. c. 33. nu. 1. Salcedo, sup. nu. 14. Guidopapa decis. 138. & dant rationem: quia ibi non fuit recepta decisio capitis si index laicus, de sent. excom. in 6. Sed apud vnicus, testis, vel fama, vel communis estimatio clericatus sufficiat ad hoc, ut clericus captus sit remittendus ad iudicem Ecclesiasticum, vel horum quodlibet sufficiat ad hoc, ut secularis iudex inhiberi possit, ne cognoscat contra talem clericum? Couarr. pract. c. 33. num. 3. vers. fortassis dicitur hic nu. 28. Clericus existens in habitu laicali, & repectus in delicto per iudicem laicum, per hunc puniri potest etiam sine trina monitione, Clar. §. si. q. 36. num. 19. & non remittendus est ad Episcopum. Capela decis. 144. in noua impressione. Sed si ad breue tempus dimiserit dictum habitum, non poterit puniri per iudicem laicum ut dixi sup. num. 2. in prima declaratione.

An vnus testis sufficiat ad remittendum?

Si reperitur in habitu laicali clericus.

Num. 24.

Sed oportune dubitabis, appellatione beneficij (de quò fit mentio in c. 6. Tridentini ses. 23. de refor.) veniet ne pensio Ecclesiastica, ita quod habens eam debeat gaudere dicto privilegio fori in criminalibus? ad quod dicitur quod de iure communi talis obtinens pensionem in titulum perpetuū concessam, debet gaudere dicto privilegio fori. Salcedo in praxi c. 64. incipit coram secularibus, num. 10. Lalarte de Alcauala c. 19. num. 24. ubi idem tenet Lalarte in pensione reueruata in fructibus beneficij reservatis ab ipso pensionario, quia in favorabilibus talis pensionarius Ecclesiasticus beneficiatus dicitur. Gigas de pensio, q. 94. nu. 8. Sed ubi seruatur Tridentinum obseruata, que tibi dixi sup. num. 21. in declaratione 3. & 7.

Habens pensionem.

Sed verbum beneficium, de quo in d. Tridentini ses. 23. c. 6. non comprehendit quod quis est ipso iure priuatus eo: licet de facta possideat id. Gigas sup. num. 14. sed cōtradicit Nicolaus Garcia de beneficijs 1. tomo 2. p. c. 2. num. 5. & 6. ubi tenet, quod ad hunc effectum sufficit, quod quis habeat beneficium de facto: & sola possessio, seu intrusio in beneficio. Et habens beneficiū si renunciauerit clericatui, & licet tale beneficium sit exiguum. Garcia sup. num. 3. ubi de renouante dicto clericatui ob matrimonium, quod tamen non fuit post subsecutum, quod talis post gaudere debeat dicto privilegio, si adspiciatur beneficium, & confirmatur hoc cum declaratione 15. relata supra num. 21. Non sufficit tamen habere

Num. 25. Habens beneficium, vel titulum.

habere ius ad beneficium, sed debet quis id actu habere ita quod nec habere titulum eius sufficere. Nicolaus Garcia sup. nu. 8. vsque ad 12. Sed si habeat titulum, sed propter intrusum non potest capere possessionem, gaudebit dicto privilegio. Garcia sup. n. 13. & 14. cum declaratione Cardinalium, cuius tenor est sup. n. 21. hic in 12. declar.

Num. 26. Coadiutor

Gaudebit & privilegio fori coadiutor positis per Papam, qui est primæ tonsuræ seu minorum ordinum. Nicolaus Garcia de beneficiis 1. tomo 2. p. c. 5. nu. 98. quod ego intelligerem modò tamen interueniat in eo ea, quæ sunt sup. hic num. 21. in 1. declaratione Cardinalium. Gaudere debet & habens præbendam si in titulum detur: debet quoque gaudere dicto privilegio habens capellaniam collatiuam. Salcedo ad Bernard. Diaz in praxi c. 64. incipit, *coram secularibus*, num. 11 & 12. si sit data per Papam, vel per Episcopum: sed si det inferior Episcopi: non gaudebit dicto privilegio habens hanc datam à dicto inferiori. Salcedo sup. num. 12. gaudebit & habens beneficium in commendam, c. nemo deinceps, de elect. in 6.

Habens capellaniam

Num. 27. Laicus punire punire ab Ecclesiastico, vel e contra.

Punitio iudicis Ecclesiastici facta contra clericum in minoribus, vel alium non gaudentem privilegio fori, non impedit quominus iudex secularis denuo possit punire talem clericum. Couar. var. lib. 2. c. 10. numer. 5. vers. *undecimo*; Clar. §. fi. q. 57. numer. 14. vbi Bayardus numer. 27. in vers. *idem adde*, (bene sup. hic numer. 21. in 5. de clar.) Gomez var. 3. tomo c. 1. numer. 40. in 4. conclusionem. Vbi secus in d. conclusi. si 1. sit punitus per iudicem laicum, & Fontanell. de pact. nup. claus. 4. gl. 13. p. 2. a numer. 61. fol. 206. Iudex Ecclesiasticus capere non potest laicos delinquentes nisi auctoritate iudicis secularis, excepto in crimine hæresis. Salcedo in praxi c. 133. incipit *auxilium brachij secularis*, num. 6. folio 497. Couar. pract. c. 10. numer. 3. Paz in praxi 2. tomo in 2. præludio num. 56. quod intellige quando procedit contra laicos ciuiler, vel in criminalibus ciuiler intentatis, at quando Ecclesiasticus competenter procedit criminali iudicio contra laicos ad punitiõem culpæ, tunc poterit capere illos, & carcerare. Paz in praxi 2. tom. in 2. præludio n. 55. & 56. fo. 11. & poterit carcerare clericos. Trid. ses. 25. de ref. c. 3.

Laicos capere iudex Ecclesiasticus

Num. 28. Probari clericatus

Sed quæres, qualiter de iure probetur clericatus ad effectum gaudendi privilegio fori? & dic, quod probabitur per literas Episcopi, quibus testetur: se contulisse ordines, nec sufficeret, quod in literis Papæ collantis beneficium nominet ipsum clericum nisi addat à se esse ordinatum. Gramaticus decis. 81. numer. 4. & 5. Salcedo in praxi canonica c. 64. incipit *coram secularibus*, numer. 16. Nec per iudicia, vel coniecturas sufficeret probatio. Salcedo sup. & Boerius decis. 171. numer. 25. posset tamen probari de iure canonico clericatus cum testibus assistentibus actu ordinandi. Boerius decis. 171. numer. 23. non tamen sufficeret vnicus testis. Salcedo sup. numer. 17. licet contradicat Boerius, quia præsumptio est, quem non esse clericum & sic esse de iurisdictione Regis, quæ præsumptio non eliditur per vnicum testem: quia vox vnus vox nullius. Nec posset probari clericatus confessione partis, quidquid contradicat Rota Romana relata per Salcedo. sup. numer. 16. vers. *sunt*, quia aliàs facillimo modo posset quis fraudare iurisdictionem Regis, & nemo pro se bonus testis, hoc meo iudicio non indiget alia probatione. Item meo iudicio sola possessio habitus clericalis & tonsuræ non sufficeret de iure communi ad gaudendum dicto privilegio fori, quamuis contradicat Gramaticus decis. 81. numer. 16. Boerius decis. 171. numer. 13. quia esset in manu cuiuslibet defraudare iurisdictionem Regis, si opinioni horum daretur locus, & ita quod ego tenet Tiraq. de præscrip. §. 1. glossa 4. vers. *decimo septimo*, Salcedo sup. num. 18. & quoad hoc nostrum Regnum Navarræ debet quis probare, & presentare titulos, vel licentias, vt in lib. 4. tit. 11. §. 5. ordinamentorum Regalium in meo 2. lib. ibi *han de yr insertos los titulos*. Sed de iure communi limitat Tiraq. sup. nisi talis ordinatus multo tempore seruisset in ordine ita, quod præsumptio esset pro eo. Ita & Couar. pract. c. 33. numer. 3. Clericatus per testes poterit probari, si ille clericus alleget, literas & scripturas se amisisse. Clar. §. fi. q. 36. numer. 23. vbi Bayardus. De ista probatione clericatus laicus Nicolaus Garcia de benef. 2. tomo in 7. p. c. 1. à nu. 138. vsque ad 171.

Punitio si facta est incompetenti pena per iudicem Ecclesiasticum contra laicum in crimine mixti fori, potest laicus iudex illi grauius punire: sed si primò puniuit laicus laicum pro dicto delicto competere pena, non poterit de nouo illum punire iudex Ecclesiasticus. Clar. §. fi. q. 57. n. 14. Cou. var. li. 1. c. 40. n. 6. Bob. li. 2. c. 17. n. 94. sicut & si iud. ex Eccl. ab soluit illi, poterit laicus iudex eum punire. Clar.

De punitio ne delictorum mixti fori.

Clericus prius tonsuræ puniri a laico.

Clar. d. q. 57. num. 11. adde hic num. 30. Item clericus primæ tonsuræ non gaudens privilegio fori, absque aliqua degradatione puniri potest per iudicem laicum. Couar. pract. c. 32. num. 3. clericus in minoribus ad hoc vt amittat privilegium fori ex tate iure communi, requiritur trina monitio. Casan. in consuet. Burg. ru. 1. §. 5. *si aulcum*, in textu *sil nagraca*, num. 59. vers. *& quantum*, fol. 197. secus de iure Concilii Tridentini vbi seruatur, vt nu. 21. hic in 1. declaratione Cardinalium.

Num. 29. Si quis ante clericatum deliquit, & post fiat clericus, adde n. 31. in fine hic.

Sed vt agamus de iurisdictione criminali iudicis secularis contra clericos dic, quod iudex secularis non poterit procedere contra personam clericum, qui ante assumptionem habitus clericalis, & ordinum sacrarum, vel beneficii deliquit: poterit tamen procedere ob id contra sua bona. Couar. pract. c. 32. num. 4. Gutierrez pract. lib. 1. q. 5. num. 3. Zenedo in collect. c. Principes num. 12. fol. 54. & hanc potestatem habebit modò tamen in fraudem iurisdictionis secularis assumpserit clericus dictum habitum clericalem, sitque factus clericus gaudens privilegio fori, aliàs seclusa ista fraude, in nihilo poterit procedere iudex secularis contra dictum clericum. Gutierrez sup. num. 2. Iulius Clar. §. fi. q. 36. num. 43. & ibi Bayard. num. 18. Bobadilla lib. 2. c. 18. num. 77. fol. 88. fraus verò colligeretur ex eo, quod primò fuerit de ipso delicto diffamatus, vel delatus. Clar. sup. num. 44. Gutierrez sup. num. 5. & egregie Bart. in l. 1. num. 3. ff. de panis & l. si. de re milit. Que resolutio procedet licet sit factus clericus post sententiam iudicis secularis. Bart. in d. l. 1. num. 3. Idem de eo, qui post delictum fuit factus religiosus, & adhuc sit in anno professionis, additio (e) in d. l. 1. vbi Bart. de penis, & vsque adeò procedit, quod etiam pro grauisimo delicto iudex secularis non poterit punire talem clericum, vel monachum in corpore, si iudex Ecclesiasticus non degradet prius eum, & tradat eum dicto iudici seculari. Bart. in d. l. 1. de penis eum. 3. Iul. Clar. §. fi. q. 36. num. 43.

Vel ante professionem

Num. 30. Si clericus deponat falsum coram laico.

Item iudex secularis non poterit punire clericum deponentem falsum coram eo. Iulius Clar. §. fi. q. 38. à num. 14. Afflictis decis. 230. Salcedo ad Bernardum Diaz 9. in praxi c. 95. incipit *falsi testimonij rei*, numer. 2. in additione (e) fol. mihi 368. Zenedo in collectanea, ad c. Principes num. 10. fol. 54. at si laicus falsum testimonium dixerit coram iudice Ecclesiastico, poterit ab eo, nec non à iudice seculari puniri & inter-

cos erit locus præuentioni. Salcedo sup. & Afflict. decis. 219. Clar. §. fi. q. 38. num. 13. & 14. Poterit & iudex Ecclesiasticus punire laicum afficientem eum iniuria in causa, quæ coram eo pender: vt si iudici Ecclesiastico irreuerenter loquatur, vel nimio contemptu coram eo comparet, aut si cum arrogancia, aut cum digito erecto tendat ad eius faciem. Si verò clericus in hoc delinquat coram iudice seculari, poterit capi per eum, & remitti puniendus ad suum iudicem Ecclesiasticum. Salcedo sup. in vers. *nec illud*, Pari ratione si laici litigantes coram iudice Ecclesiastico se iniucem contumeliosi afficiant, vel si immoderate, & excessiua loquantur, vel sint insolentes, aut coram eo vociferentur: poterit illos punire suo arbitrio. Bart. in l. librarius ff. de reg. iur. Salcedo sup. in vers. *pari ratione*, Bobadilla lib. 2. c. 17. num. 79. fo. 794. Si clericus delinquat tempore, quo gaudeat privilegio fori, & post ducat uxorem, debet puniri per iudicem Ecclesiasticum, sed non per laicum. Bayardus ad Iul. Clar. §. fi. q. 36. numer. 45. Gramaticus decis. 10. Si clericus vtatur falsis mensuris, punitur à iudice seculari in multa. Casaneus in consuet. Burg. rub. 1. §. 5. in textu *sil ne à grace*, numer. 90. fol. 205. Zenedo in collect. c. Principes, numer. 18. fol. 55. Si clericus aduocatus delinquat in officio aduocacionis coram iudice seculari, ab hoc incarcerationi, nec puniri potest. Salcedo ad Bernard. Diaz in praxi c. 65. incipit *contra Ecclesia*, columna 5. vers. *illud verò*, fol. 234.

Si iniuria afficiat iudicem Ecclesiasticum.

Iniuriantes se

Si clericus vitior falsis mensuris, vel delinquat in officio seculari.

Sed & clericus repertus in flagranti delicto capi posset per iudicem, vel ministrum secularem. Iulius Clar. §. fi. q. 28. num. 5. non ad effectum puniendi eum in casibus sibi non permisis, sed ad finem remittendi eum ad suum iudicem, vt Clar. sup. numer. 5. vbi Bayardus num. 23. & 24. Boerius decis. 215. num. 34. Clericus testis vacillans coram iudice laico, non poterit ab hoc torqueri, nec verberari. Clar. §. fi. q. 25. num. 5. Capicinus decis. 142. nec de mandato Episcopi. Maranta de ordi. iud. 6. p. in 12. actu num. 5. fo. mihi 489. Paris de Puteo, de syn dicatu §. *clericus*, fol. mihi 90. Si laicus post captam litem criminalem contra eum fiat clericus poterit condemnari per iudicem laicum: sed executionem debet facere iudex Ecclesiasticus. Capela Tolosana decis. 147. num. 2. in noua impressione. Vbi Aufrer.

Num. 31. Si reperitur in flagranti (adde hic n. 36. in fine)

Si vacillet coram laico.

Si laicus accusatus fiat clericus. yaden. 29. hic)

Num. 32.

Iudex laicus potest de consuetudine priuare officio Regio, & multare clericum in

in dicto officio delinquentem. Clar. §. fi. q. 36. num. 25. Salcedo ad Bernardum Diaz in praxi c. 63. incipit Principum & secularium virorum in additione litera (b) Casan. in consuet. Burg. rub. i. §. 5. in textu sil ne à grece, num. 71. & 72. folio mihi 201. vbi ponit exemplum in clerico recipiente muna & Benedictus in cap. Raynun. verbo & uxorem nomine. 1. p. decif. 2. num. 155. folio mihi 66. sed si in alio casu delinquat, & non in dicto officio: non poterit puniri per iudicem laicum etiam ad perditionem officij, nisi per suum Episcopum, cui subest à quo si officio priuetur, & bona ei confiscentur: confiscatio hæc quoad officium secularare & bona immobilia, lucro cederent fisco Regis Bened. sup. num. 166. Sed de rigore iuris iudex laicus non potest punire clericum delinquentem in officio Regio. Clar. & Salcedo supra & Couar. pract. c. 33. num. 6.

Item adde casus sequentes in quibus iudices laici possunt procedere criminaliter contra clericos delinquentes. Primus est si Papa ex causa daret Principi seculari potestatem iudicandi de clericis certi loci. Casaneus in consuet. Burg. rub. i. §. 5. in textu si aulcum, num. 48. fol. mihi 192. 2. si sit assassinus ipse clericus nu. 50. & c. 1. de homi. in 6. 3. si relicto ordine clericali, & habitu suo in apostasiam tanquam laicus conuerfatur, num. 51. fol. 193. 4. in clerico arma militaria deferente: qui si post trinam monitionem sui Prælati non destiterit ab eis: amittit omne privilegium clericale tã canonicis si quis suadente, quam fori, & relinquatur iudici seculari. Idem de eo clerico, qui fuit in guerra, & exercitu, etiam sine soldata, num. 52. folio mihi 195. 5. est si clericus in minoribus effectus miles exercet arma, vel sæua. Casan. sup. num. 54. 6. est in clerico immiscenti se enormitatibus, & diu in eis perseverante, dimissis habitu & tonsura, & in clerico Goliardo, & bufone exercente hanc artem per annum num. 54. & 55. modò tamen tertio monitus non desistat. Zenedo in collect. c. Principes, num. 20. fol. 55. & intellige de clerico in minoribus constituto de eo enim, qui sacris est iniciatus ne intelligas, nisi tunc demum, si degradetur prius, num. 55. 7. est de clerico actualiter degradato num. 56. 8. est in clerico coniugato non deferente habitum & tonsuram clericalem tempore commissi delicti, num. 57. vers. decimo, fol. 196. adde casum 12. & num. 34. hic. 9. est in clerico hæretico: maxime propter denegationem,

vel dubitationem sacramentorum Ecclesie. n. 56. vers. additio, folio mihi. 196. 10. Vilia officia exercente, & post trinam monitionem non desistente, sed ambulante vt laicus, n. 62. 11. in clerico in minoribus constituto, qui duas uxores habuit, vel cum vidua, aut corrupta contraxit. n. 62. vers. decimotertio, 12. in clerico coniugato, raptore virginis. n. 66. adde hic n. 34. 13. est in eo, qui postquã captus fuit à iudice seculari: se fecit ordinari in carcere. Casan. sup. n. 67. 14. est in clerico committente crimen læsæ maiestatis, & humane qui propter hoc poterit per iudicem secularem infurcari. Iulius Clar. §. fi. q. 36. n. 27. quod tamen de facto seruatur per Principes seculares: sed de rigore iuris non possent illum punire. Vt Clar. sup. 15. iudex, vel minister laicus potest spoliare clericum armis, si illum reperiat cum eis in temporibus prohibitis. Couar. pract. c. 33. num. 7. vers. vt cunq; vbi quòd in tali casu iudex Ecclesiasticus non poterit cogere laicum ministrum ad ea restituenda, nec quòd iudex laicus possit punire eum in persona ob id. Sed poterit punire ob id suo arbitrio Ecclesiasticus panis iuris Canonici. Couar. d. c. 33. n. 7. Sed in Gallia secularis iudex potest punire clericum repertum cum armis. Benedictus in c. Raynuntius in verbo, & uxorem nomine, 1. p. decif. 2. n. 144. fol. 79. de ista spoliatione armorum idem tenet Iulius Clar. §. fi. q. 36. n. 26. vbi idem tenet quod Couar. supraproxime. 16. si perturbet iurisdictionem Regiam. Zenedo in collect. c. Principes. n. 9. fol. 53. 17. clericum turbantem Rempublicam, supremum Consilium à Regno eijcere poterit, & punire in bonis suis patrimonialibus. Castro in l. addict. c. n. 6. C. de Episcopis. Cenedo sup. n. 9. fol. 54. 18. si clericus committat in Rempublicam crimen enorme & grauissimum, & sit incorrigibilis. Cenedo sup. n. 12. fol. 54. Clar. §. fi. q. 36. ex. n. 33. cum non ab homine, de iudi.

Clericus regulariter in criminalibus conueniri, nec reconueniri non potest coram iudice seculari etiam pro criminibus ciuilitate intentatis. Iulius Clar. §. fi. q. 36. n. 6. etiam si sit illegitimus. n. 7. & Gramaticus decif. 81. etiam si sit coniugatus, modò tamen sit coniugatus cum vnica & virgine, & deferat habitum clericalem, & tonsuram. Iulius Clar. §. fi. q. 36. n. 8. per. c. vnicum, de clericis coniug. in. 6. Sed si sit bigamus vere: quia cum duabus matrimoniis successue contraxit, non gaudebit dicto privilegio fori. Iulius Clar. §. fi. q. 36. n. 9. sed gaudebit ille,

Vilia officia exercente. Cum duabus coniugato. Si post capturam se ordinauit. In crimine læsæ maiestatis. Defereus arma adde. Si turbat iurisdictionem vel Rempublicam, adde. n. 44. hic. Reconueniri in criminalibus (ad de fo. 25. n. 127. & 128. hic.) Bigamus puniri.

ille, qui virginem duxit: à qua se separauit, ob illius adulterium, & tamen ei post se reconciliauit, num. 10. quia non est verè bigamus. Auferrius ad Capel. Tolos. decif. 64. Si Clericus post delictum commissum uxorem ducat, debet puniri per solum iudicem Ecclesiasticum. Iulius Clar. §. fi. q. 36. nu. 11. Gramaticus decif. 10. Id verò, quod dixi quòd Clericus coniugatus gaudeat privilegio fori: intellige modò tamen ab armis, & negotiationibus prohibitis clericis se abstinere. Clar. §. fi. q. 36. num. 12. & terminus non desistat. Alex. conf. 8. n. 16. vol. 1. Sed si clericus coniugatus, qui ante tempus commissi delicti non incedebat in habitum, & tonsura: reassumpsit habitum & tonsuram, & incontinenti aliquod crimen commiserit, gaudebit privilegio fori, nisi in fraudem reassumpserit illos. Iulius Clar. §. fi. q. 36. num. 15. Item clericus coniugatus solitus aliquando deferre tonsuram, fuit condemnatus tempore, quo non habebat tonsuram, si post reassumat tonsuram, & post capiatur à iudice seculari, non poterit ab eo puniri, sed erit remittendus ad suum iudicem Ecclesiasticum, nisi in fraudem reassumpserit illos. Clar. §. fi. q. 36. n. 16. Capela decif. 104. & 147. quia dolus, & fraus nemini debent patrocinari: at clericus coniugatus cum vnica & virgine: hac mortua recuperat omnia privilegia, quæ competunt clericis non coniugatis, nu. 18. de istis clericis coniugatis adde sup. num. 21. in declarat. 14. 15. 16. & 17. hic.

contraxit: deinde maritus rediens fuit compulsum iudicio Ecclesie illam recipere ad instantiam mulieris: talis vir erit bigamus, exutus ab omni priuilegio clericali: etiam si eam, ignoret: adulteriam fuisse, & etiam si ipse credidit, eam esse virginem tempore consummationis matrimonij, & post cognouit corruptam. Capela decif. 256. in noua impressione. Sed hodie extante Sacrosancto Concilio Tridentino sess. 23. de refor. c. 6. clericus coniugatus cum vnica, & virgine, non gaudebit privilegio fori, nisi alicuius Ecclesie seruitio, vel ministerio ab Episcopo deputatus: eidem Ecclesie seruiat, vel ministret: & clericali habitu, & tonsura vtatur. Adde & loquendo de iure communi: quòd clericus perdit priuilegium ex inualido matrimonio cum adultera, cuius priorem virum interfecit. Bayardus ad Iul. Clar. §. fi. q. 36. num. 14. vers. Sed an ille, Vxor clerici coniugati non gaudebit privilegio fori. Casaneus in consuet. Burg. rub. i. §. 5. (si alicui) ibi, sil n. à grace, nu. 60. fol. 197. in vers. additio. Clericus coniugatus captus per laicos: si reperitur non habere habitum clericalem, non remittetur ad iudicem Ecclesiasticum. Capela decif. 147.

Clericus coniugatus delinquens

Si clericus non habet capillos.

De bigamo

Vxor Clerici coniugati.

An habitus sit clericalis, vel non? per tinet ad iudices Ecclesiasticos, & non laicos, vt dixi sup. hic. nu. 21. in 1. declaratione Cardinalium. Idem est de iure communi etiam vbi non viget dictum Tridentinum. Casaneus in consuet. Burg. rub. i. §. 5. in textu, si aulcum, ibi, sil n. à grace, num. 59. fol. 197. Sed verius oppositum tenet. Iulius Clar. §. fi. q. 36. num. 14. Item extante dicto Trid. habitus debet esse vsq; ad talos. Vt dixi sup. num. 21. in 13. declaratione Cardinalium: sed loquedo de iure communi, quoad loca, vbi non viget dictum Tridentinum, quilibet habitus honestus dicitur conueniens clericis. Casan. sup. nu. 58. Alex. conf. 8. num. 16. & 17. vol. 1. Habitibus autem bipartitis, siue Virgatus, aut diuersorum colorum non erit clericalis, sed laicalis. Capela Tolos. decif. 253. in noua impressione, modò tamen quotidie clericus deferat eum: sed si deserat illum ex licita causa, vt ob festum Doctorale, vel vxorale, non priuaretur priuilegio fori. Capela Tolos.

Habitus bipartitus.

Calige.

Capere clericum laicum.

Ios. decif. 52. Item iudex laicus potest clericum deprehensum in crimine, vel paratum ad delinquendum vulgo dicitur in flagranti, capere, in carceremque detrudere, quando crimen est graue, & id generis, vt de fuga timeatur, ita vt intra 20. vel 24. horas illum ad suum iudicem remittat. Bobadilla lib. 2. c. 18. num. 50. Parlador 3. p. quotid. differentiarum, in differ. 9. num. 1. folio 82. glossa in verbo deprehensus, in c. cu non ab homine, de iudicijs adde hic num. 31. Menoch. de arbit. lib. 2. cent. 2. casu 180.

Num. 37. Si clericus & laicus delinquant.

Si clericus, & laicus simul committant delictum, clericus punietur per iudicem Ecclesiasticum, & laicus per laicum iudicem. Gomez var. lib. 3. c. 10. num. 6. Clar. §. fi. q. 36. num. 46. Bayardus ibi num. 49. Gutierrez pract. lib. 1. q. 6. Sed poterit laicus talis delinquens puniri etiam per iudicem Ecclesiasticum si in captura praeueniat. Bayardus sup. & Farinacius q. 8. num. 151. Et si committerent delictum cuius punitio solius est iudicis Ecclesiastici: ipse solus & non iudex laicus deberet se intrmittere contra talem laicum delinquentem, & hoc propter incapacitatem iudicis secularis. Item si quis relegatione fiat clericus, & frangat exilium: ob id non poterit puniri per iudicem secularem: quia est delictum commissum in statu nouo clericali. Albericus in l. meminisse col. 2. de offi. Praesidis. Bayardus ad Iul. Clar. §. fi. q. 36. nu. 45. Clericus reuelans secreta Principis, ab eo puniri potest. Benedictus in c. Raynuntius verbo & uxorem nomine Adelesiam 1. p. decif. 2. num. 158. Clericus seculariter punitus remittitur suo iudici puniendus, num. 160. & bannitur per iudicem laicum pro crimine priuilegiato, nu. 161. Clerici exempti ab Ordinarijs si delinquant, & non habeant in Regno superiore: meo uideri conueniri non possunt coram iudice seculari, sed coram suo superiore, vel Papa, quia non est textus hoc concedens quidquid dicat Zenedo ad collect. c. Principes nu. 3. fol. 53. nec Nauarrus per eum ibi allegatus, in meo libro dicit tale.

Si quis post relegatione fiat clericus, & cum pat eam.

Exempti si delinquant.

De foro competere clericorum in ciuilibus dic quod de iure communi clerici in actionibus personalibus, & etiam realibus conueniendi sunt coram iudice Ecclesiastico c. 1. & 2. & c. si diligenti §. fi. de foro comp. c. decernimus de iudicijs. Rota antiqua tit. de foro competenti, decif. 5. Tiraq. de retract. lignag. §. 32. num. 80. & 81. Afflictis de cif. 2. Felicianus de reusibus 2. tomo lib. 2. c. 3. nu. 16. Sed de consuetudine immemoria

Num. 38. In ciuilibus realibus quando laicus cognoscat clericos?

li huius nostri Regni Nauarra coram iudicibus secularibus conueniuntur clerici, & Monachi in actionibus realibus. Olanus litera(c) nu. 22. Et sic practicatur, nec conueniri possent super actionibus realibus coram iudicibus Ecclesiasticis. Guillelmus Bened. in c. Raynuntius in verbo, & uxorem nomine, 1. p. decif. 2. num. 139. idem erit, & est de actione hypothecaria, quia est realis. l. pignoris C. de pignoribus, & Guillel. Bened. sup. nu. 122. fol. 77. idem erit de actionibus personalibus in rem scriptis, vt est actio, quod metus causa, vel ad exhibendum. Ferrara in praxi tit. de interrogationibus §. qualis nu. 1. & 2. folio mihi 3. & Guillel. Bened. sup. nu. 46. folio mihi 71. vbi d. n. 71. quod erit idem de actionibus mixtis, vt familia eriscundę communi diuidendo, & finium regu doru, modo tamen realiter procedatur & non actione personali. Ferrara sup. n. 3. fol. mihi 3. Clericus depositarius, vel sequester factus per iudicem laicum, potest per hunc iudicem cogi ad restitutione rei depositate Capela Tolof. decif. 168. Guillelmus Bened. su. n. 127. & Cenedo in collect. c. Principes, n. 21. fo. 55. Olanus litera(c) ex n. 23. no coercione personae, sed distractione reru. Parlador 3. p. quotid. different. in differentia 9. n. 17. fo. 84. Bobad. li. 2. c. 18. n. 130. fol. 908. Curia Philip. 1. p. §. 5. a n. 23. fol. mihi 85.

Hypothecaria

Clericus sequester.

Num. 39. Clericus debitor oneris realis, vel administrator, vel tutor.

Clericus venditor pro euictione.

Clericus successor laici, vbi conueniri debeat?

Num. 40. Clericus in materia legis, diffamatus, &c.

cepta fuit contra dictu laicu. Gayl. su. n. 8. Co nar. pract. q. 8. n. 2. & 3. & sufficere, quod suffit capta, licet no fuerit concessata. Couar. sup. n. 3. Cenedo sup. nu. 7. fol. 53. Clericus, vel alius reus in materia legis diffamari, debet remitti ad suu iudicē. Si clericus, vel alius vellit facere, examinari testes ad futura rei memoria: corā suo iudice hoc debet facere, vel petere. Capicius decif. 18. n. 1. & 5. Clericus, vel alius absoluendus a iuramento, debet adire Episcopu suu, & no creditoris. Capicius su. n. 6. Spōsa licet iadiffcedēdi ab spōsalibus nullis petēs, debet adire iudicē suu, & no iudicē spōsi. Capicius de cif. 18. nu. 7. Prælatus, vel clericus diffamans posset trahi per diffamatū corā iudice seculari, si diffamatus sit laicus n. 8. Clericus instrumentū factū in sui fauore defendēdo, potest conueniri per laicu corā iudice laico. Guillel. Bened. in c. Raynuntius verbo, & uxore nomine 1. p. decif. 2. n. 126. fo. mi 77. vbi & quod possit conueniri corā iudice laico pro cællatione instrumenti facti in sui fauorem, & Bobad. lib. 2. c. 18. n. 163. fol. 923.

Num. 41. Submitti.

Clericus submittere se no potest iudici seculari. Guillel. Bened. in c. Raynuntius verbo & uxore nomine Adelasia 1. p. decif. 2. n. 121. fo. mi. 76. vbi quod nec cu cōsētu Epif. Clericu potest suus debitor laicus trahere ad iudicē seculare ad effectū, vt declaretur nulla scriptura, cuius virtute est creditor, vel ad hoc, quod pronūciatur: sibi laico cōpetere exceptiones cōtra dictā scripturam. Guillel. sup. n. 126. Donatio, vel testamentū clericū debet insinuari corā iudice laico, n. 129. Quādo per iudicē laicu citatur ij, quoru interest: ligat hac citatio clericos, qui si no cōparer, potest iudex laicus in cōtumacia procedere contra eos, imo & Episcopus executor testatoris debet facere inuētaru corā iudice laico n. 132. fo. 78. Clericus ratione actionū a realitate pēdētū corā seculari iudice conueniri potest n. 34. & debet n. 139. Quādo cōtra clericos proceditur ad tēporalitates, appellatione tēporaliū no veniūt mobilia, nec fructus decimales, primitiales, nec oblationes, n. 40. fo. 70. Clericus potest cōdemnari per iudicē laicu in emēda erga Regē: deinde potest eū tradere suo Episcopo puniēdū, n. 153. fo. 81. Iudex secularis exequitur sententiā in clericū latā n. 130. Episcopi de bonis clericorū inuētaru facere no possūt, sed iudex laicus. Guillel. su. n. 132. fol. mi. 78. Iudex secularis cognoscere potest de iustitia degradationis clerici, nu. 157. in quo dubito quia degradatio est res Ecclesiastica, vel spiritualis.

Num. 47.

Clerici quoad bona feudalia conueniri possunt corā domino feudi, vel corā paribus curiæ Gayl. li. 1. obser. 37. Quoad possessoriu vel quali cōueniri debet corā iudice laico, n. 5. Coguntur per iudices seculares reparare Ecclesias. Ben. in c. Raynuu. verbo & uxore nomine Adelasia 1. p. decif. 2. n. 138. per l. si in aliqua §. ades sacras ff. d. offi. Pro col. Iudex secularis cognoscere potest de augēda portione vicariorū per petuorū, ac de pētionibus sine iusta causa impōitis super beneficijs, vt tollātur, d. n. 138. fo. 78. Clericus negotijs secularibus se immiscēs (vt si negotietur in mercaturis) est subiectus iudici seculari quoad bona, in quibus se immiscet: si precedat trina monitio & nō desistat. Cenedo in collect. ad c. Principes n. 2. fo. 52. & c. fi. de vita & honest. Curia Philip. 1. p. §. 5. n. 24. fol. mihi 88. Itē clerici tenentur pro rata ad cōtributio nes, quæ sūt pro utilitate particularū, quæ sunt cōmunia pluribus, vt singulis, vt collationis; quæ sit ad satisfaciēdū mercedē cultodū vinearū, aut gregiū. Bald. in auth. nullus C. de Episcopis glo. por raze, in l. 5. ti. 6. p. 1. Parla. 3. p. quot. disse. in diff. 9. n. 8. fo. mi. 83. vbi quod tūc possint clerici ad cōtributionē cogi per iudices seculares, no coactione personarū, sed distributione rerum. Quod verò attinet ad cōtributiones earū reru, quæ cōmunes sunt pluribus, vt vniuersis, pūta pro refectione pōtiū, fontiu, aut murorū, clericos teneri ad has contributiones deficientibus vniuersitatis redditibus, est de iure Reg. Cast. l. 54. ti. 6. p. 1. de iure idē esse tenet Rip. ref. 68. Villalob. in arario litera (c) n. 23. Sed cōtradicit in iure cōmuni Iafon in l. placet C. de sacrosanct. c. no minus & c. aduersus, de immunit. Eccles. in hoc est decisio Rota, vbi sic clerici no tenentur ad gabbellā impositā a laicis pro reparatione pōtiū, murorū, vel viarū, nisi fuerit de licētia Pape, hanc refert Gar. de benef. 2. to. 2. p. c. 3. n. 14 fo. mi. n. 119. vbi n. 15. est alia decif. Rota, que sic loquitur, inhibēdū esse iuratis, & alijs litis consortibus, ne lite pēdēte exigant ab Ecclesiasticis dictas gabellas, cum habeant suam intentionem fundatam.

Clericus negotiator.

Num. 43. Contributio re pro cultode.

Pra reparatione pontium.

Rota.

Num. 44. Ad filias.

Si reos exiata, Clericis turbatibus iurisdictione Regi mant.

Ad li. 2. tit. 19. de clerico teste, & venatore, & filijs familias.

Num. 45. ad suū iudicē remittēdo, sed etiā eorū pro feribēdo bona l. addictos C. de Episcopali vbi Castro, bene Parlad. sup. n. 16. fo. mi. 84.

Sed & iudices laici in magna frumenti penuria possunt intrare in horrea clericorū triticūq; quod illis super sit, auferre, & egenis iusto pretio erogare. Bart. & Platea in l. 1. C. vt nemini liceat. Parlad. sup. n. 17. fol. mi. hi 84. Item si clericus accepit pradium, aut merces a laico in fraudem Regij vectigalis, potestas datur iudici seculari pradiū, aut merces distrahendo exigere vectigal. Gregor. Lop. glossa por raxon, in l. 51. tit. 8. p. 1. Parlad. sup. n. 20. fol. 85. Et si a clerico debeat vectigal (nempe quia vacat mercatu rē) licet capi non valeat persona eius a iudice laico pro vectigali exigendo, ab illius tamen bonis: præsertim quæ mercimonij causa habet: exigi possit vectigal. Casan. in consuet. Burg. rub. 1. tit. des censas, §. 1. n. 9. fol. mihi 1369. Parlad. sup. n. 21. fol. mihi 85 clericusq; si titulo nullo, aut improbo habet possessiones, quæ debent pensiones laico: possit iudex secularis distrahere pradium vectigale pro pensionis solutione. Parlad. sup. n. 21. fol. mihi 85.

Num. 46. In quibus alijs casibus iudex secularis possit cognoscere contra clericos, & in quibus Ecclesiasticus contra laicos: omnia videbis in li. 1. tit. 4. l. 4. hic. De vsuris an possit cognoscere iudex Ecclesiasticus contra laicos? lib. 5. tit. 15. l. 2. n. 22. hic.

Num. 47. Si clericus dimisso habit delinquat. Si religiosus dimisso suo habitu incedit in habitu laicali, & idem dico de clerico, & delinquat, iudex secularis poterit eum punire c. 1. de apostatis. Abend. in c. 22. Præ. n. 1. & 2. Curia Philipica 3. p. §. 3. n. 29. & 30 folio mihi 535.

Ad li. 2. tit. 19. l. 2. de cleric. teste.

Ad verba no ay neccsidad en tal caso en causas ciuiles de licenciadel luez Ecclesiastico, & c. idē de iure. Salcedo in praxi c. 100. incipit in criminalibus, vbi latissime. Et per iudicem laicum per leuem coercionem cogi potest clericus deponere coram eo in causa ciuili. Zenedo in collectanea, ad cap. Principes, num. 10. fol. 54. p. 2. Guidopapa decis. 65. n. 2. quæ sint causæ criminales, quæ ciuiles? vide lib. 2. tit. 22. l. 2. hic.

Ad li. 2. tit. 19. l. 3. de clerico venatore, & piscatore.

Num. 1. Ad verba los clericos puedan caçar, & c. Clerici de iure non possunt venari, tit. de clerico venat. c. 1. & 2. vbi Abb. bene Cepola de seruit. rust. c. 21. Salcedo in praxi c. 69. incipit venatores, & nouissime Trid.

fes. 24. c. 12. vers. vestitu, Recreationis causa venari possunt. Salcedo sup. litera (d) sed non Monachi, licet proprios redditus in venatione habeant Salcedo sup. additio (d) adde hic lib. 3. tit. 18. l. 14.

Ad verba, ni tengan los clerigos perdigones enganiados, & c. & si habeant eos iudex secularis eis capere eos vel auferre possit. Cenedo in collect. c. Principes n. 19. fo. 55. & Parlad. 3. p. quotid. differēt. in diff. 9. n. 15. fo. 84 pro hoc tamē in domos clericorū intrare nō possēt, sed corā iudice Ecclesiastico tūc agēdū est. Parlad. sup. & Bob. li. 2. c. 18. n. 15 Salcedo additio (a) vbi in aditione (b) quod clericus constitut' in minoribus ordinibus (qui tamē beneficia obtinēt) puniri possēt per Epif. Clericos ligat statutū laicorū prohibēs, venari, vel piscari certis tēporib', vel cū certis ingenijs, & si cōtrafaciēt, possent puniri per iudicē Ecclesiasticū pænis iuris canonici. Salcedo sup. additio (b) vbi quod piscatio eis sit permisa & Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 5. casu 413.

Ad li. 2. tit. 20. l. 1. de mutuo filijs.

Ad verba los acredores de los hijos, no tengan actiō de poder cobrarlo, & c. idē de iure cōmuni de creditoribus filiorum, quod non habeant ius recuperādi: sed præualere debeat macedonianū. Gomez var. lib. 2. c. 6 à n. 2. vbi ampliat & limitat multipliciter hanc legē, & bene Didacus Perez lib. 3. tit. 8. l. 1. additio no pueda, fol. 1022. vbi quod nec in cōscientia teneatur talis filius, & ibi quod nec si iuramentū præstet filius de soluedo. Vbi secus si licētia etiā generalis ei data est per patrē in epistola. Itē nec fideiussor talis filij tenetur nec ipse filius etsi huic legi renūciat Didacus sup. Quæ lex nostra nō obtinet in filio locante iumēta, vel cōtrahēte cū patre, vel Matre. Paulus Mont. de tur. c. 30. n. 45. nec si filius seorsum habitat, vel si nupsit. nec si sit spurius, vel naturalis, vel clericus, nec quoad alimēta, nec in conductionibus. Didacus Perez su. & Gomez var. 2. tom. c. 6. n. 2. Nō post matrimonij filij. Didacus Perez, li. 4. ti. 1. l. 3. glos. todos. Nec si minor minori mutuet, vel vēdat l. verū 12. §. itē quæritur, de minorib' Nec si mutuū recepit pro quātitate, quā pater dare solebat ei absenti causa studiorū. Menochi. 1. p. li. 3. præsump. 68. n. 3. Hęc nostra lex loquitur de filio siue sit minor, siue maior, siue in mutuo siue in alio cōtractū, siue de filio cōstituto in potestate patris, siue emācipato. Fōt. de pactis nupt. claus. 4. glos. 7. p. 3 à n. 41. vsq; ad 60. vbi in, d. n. 41. similis est lex huic nostræ in Regno Cathalonix.

Ad li. 2. tit. 20. l. 2. de filijs vocatis in contractu matrim. 93

Ad lib. 2. tit. 20. l. 2. de filijs vocatis in contractu matrimoniali.

Num. 1.

Ad verba a los hijos llamados, tengan los padres facultad de darles por desyguales partes, & c. secus de iure Tiraq. de primogen. q. 77. Bereng. Ferdi. tit. de filijs natis c. 9. nu. 7. Molina de Hisp. lib. 1. c. 6. nu. 7. & lib. 2. c. 4. Xvarez tit. de arras à nu. 68. Fonranella de pactis nuptialibus, clausula 4. p. 1. glos. 9. à n. 1. fo. 78. & clausula. 4. glos. 24. n. 20. fol. 346. vbi quod de iure cōmuni in casu nostræ legis filij venient pro æqualibus partibus non obstante dispositione patris contraria, nisi facultas eligendi sit seruata, vt Font. sup. claus. 4. glossa 9. p. 5. à nu. 3. & 4 fol. 120. Hęc lex non extenditur ad bona sita extra hoc Regnum. Ioseph. Ludouicus decis. 76.

Num. 2. Grauari an possit electus hæres, vel filius vocatus in contractu matrimoniali?

Itē si in contractu matrimoniali fiat pactum vt sit hæres ille filius, qui fuerit electus per parentes suos, talis electus ab eis, poterit grauari per eos, vt si decedat sine filijs restituat hereditatem secundo, vel tertio filio eligendis, arg. legis ab eo C. de fideicom: Bereng. Ferdin. in c. vnico, de filijs natis, c. 9. n. 4. fol. mihi 680. Sarmiento selectarū lib. 8. in l. si de falcidia, n. 11. fol. mihi 175. Fontan. de pactis nuptialibus, clausula 4. glos. 5. n. 65. fol. mihi 65. Poterit & substituere donator ad inuicem filios suos. Bereng. sup. c. 6. n. 7. vers. idem, fol. mihi 655 Sed non poterit parens grauare talem filiū electū ad aliquid dādū, vel restituendū alicui alteri tertio. Sarmiento sup. & Greg. Lop. glos. 1. circa finem l. 4. tit. 15 p. 2. Mol. de Hisp. li. 2. c. 4. n. 19. quod ego limitare nisi tali grauato tātundē de suo relinquat, l. ab eo C. de fideicomis. Imola in l. vnū ex familia n. 17. de legat. 2. Filiosq; vocatos in contractu matrimoniali non potest post grauare fideicomisso pater, vel alius, eis substituendo. Bereng. Ferdi. sup. in c. 7. prælud. n. 7. fol. mihi 667. Capela Tolos. decis. 453. & 454. Boer. decis. 24. Mantica de coniect. lib. 7. tit. 8. n. 30. bene Parisius cons. 33. à n. 73. vol. 3. Tir. de primog. q. 76. Clarus §. testamentū q. 71. n. 3. Sed poterit eos filios grauare, si eis substituat alios filios testatoris. Beren. sup. c. 7. præludiorū, n. 8. vers. ad tertiā, fol. mihi 668 Nec elector poterit grauare electū onere, vt defferat arma, vel nomē eligētis, vel testatoris, nisi de suo electoris det aliquid ipse

eligens. Molin. de Hisp. li. 2. c. 4. n. 21. vers. ex qua, l. ab eo. C. de fideicommissis.

Commisarius autē ex testamēto nō poterit grauare substitutionibus eū, quē elegerit pro herede. Castillo in l. 31. Tauri vbi, & quod idē est in Regno Castellæ. Sed ipsi donatores in donationibus substituere possunt l. tale pactū §. si. de pactis dotali, Font. de pact. nupt. claus. 4. glos. 25. n. 1. fol. mi. 353. l. quoties C. de donat. quæ sub modo, ita vt licet reuocetur donatio quod donariū, tamē quoad substitutos remanebit valida. Iason in l. qui Romes §. flauius n. 14. de verb. ob. Sed pupillarem substitutionē facere nō possit §. liberis de pupillari. Sed cū ad exemplū fideicommissariæ & vulgaris in cōtractibus subordinētur gradus, & successiones de vno in aliū: ne dū per modū vulgaris in casum voluntatis, vel impotentiæ primi: sed etiā per modū fideicommissariæ post aditionē primi, vt l. quoties & l. si rerū C. de donat. quæ sub modo, non est dubiū, quin tali modo possint heri substitutiones eæ, vt Font. sup. claus. 4. glos. 9. p. 3. nu. 34. fol. 98. & claus. 4. glos. 25. n. 8. fol. 354.

Item si in cōtractu matrimoniali sit pactū vt sit hæres ille filius, qui fuerit electus per donatarios, & pater donatarius eligat quæ ex eis, poterit nihilominus post variare talis pater elector. Bereng. Ferd. in c. vnico, de filijs c. 9. n. 2. fol. mi. 678. in fine per l. vnū ex familia 69. in principio, de legat. 2. glo. existe re, in l. cū pater 79. §. hereditatē de legat. 2. Castro in d. l. vnū ex familia 69. & Font. de pactis nuptialibus. claus. 4. glo. 5. n. 65. fo. mi. 55. Et talis elector poterit fieri in testamēto. Bart. & Castro in, d. l. vnū ex familia 69. Bereng. sup. n. 2. fol. 679. Font. sup. n. 63. fol. 55 taliter quod si in persona filij eligēdi fiat testamētū, nominādo eū hæredē, ceterur electionē in eo fecisse dī dicto filio. Fōt. su. n. 63 fo. 55. l. vnū ex familia 69. §. si duos vbi Bar. n. 3. de legat. 2. Sed & si elector faciat donationē vniuersalē de bonis suis vni ex dictis filijs: ceterur, factā esse dictā electionē Fōt. sup. n. 64. fo. 55. & clausula 4. glos. 9. p. 5. n. 14. fol. 121. & in eius additionibus n. i. & 20 vbi, d. n. 8 tenet, quod si repudiat hanc hereditatem, nō habebit dicta bona electionis.

Sed quod dixi quod elector possit variare, intellige semel tantum, & non pluries. Baldus in auth. habita, nu. 35. C. ne filius pro patre. Mol. de Hisp. li. 2. c. 4. n. 36. Quod & sic distinguit: vt si electori facultas eligēdi restricta est vsq; ad tēpus suæ mortis: poterit eligēs in vita vsq; ad mortem semel, & pluries variare, etiāsi electio ipsa per viado

Num. 3. Substitutio re.

Num. 4. Variare (ad de hic n. 3)

De electione faciēda de filijs vocatis in contractu matrimoniali

Num. 5. De eadem

nationis inter viuos, seu per alium quemcumque contractum facta sit. Molina de Hisp. lib. 2. c. 4. num. 23. l. vnum ex familia 69. in principio, de legat. 2. l. cum pater 79. §. a filia de legat. 2. quod amplia siue electio commissa sit in testamento, siue in contractu. Molina sup. num. 34. Si vero electio competit simpliciter, seu ita vt tam in vita quam tempore mortis fieri possit, & competat ex contractu hac electio, eligens variare potest semel. Molina de Hisp. lib. 2. c. 4. nu. 35. & 36. Sed si electio competat ex vltima voluntate, & fiat electio in vltima voluntate, poterit elector vsque ad mortem ad libitum variare, l. cum pater 79. §. a filia, de legatis 2. Molina sup. nu. 36. Sed si fiat electio in contractu inter viuos, eligens variare non poterit, l. serui electione, in principio, vbi Ripa, de legat. 1. & in d. §. a filia, a contrario sensu: nisi electio sortita non sit effectum, c. si electio, de elect. in 6. Castillo quotid. contro. lib. 2. c. 26. nu. 65.

Adde & quod tacite potest fieri reseruatio eligendi vnum ex filijs (vltra casus positos hic n. 2. in fine) quando scilicet fieret actus in fauore alicuius, qui actus non posset stare nisi presupposita nominatione, & electione, tunc enim in necessariam consequentiam ceteretur electio facta. Fontan. de pactis nupti, clausula 4. glos. 9. p. 5. n. 16. fol. 121. Item quando fit donatio vni ex filijs nascituris, censetur facta reseruatio electionis si plures filij nascantur. Font. sup. n. 5. fo. mi. 120. l. vnum ex familia 69. in principio, & in §. si falcidia, de legat. 2. Idem est si dicatur dono filijs, & cui voluero, Font. su. n. 6. fo. 120. idem si dicatur succedunt filius aut filia huius matrimonij n. 7. Sed tunc filius, & in huius defectu filia est eligenda, n. 8. fo. 120.

Num. 7. Expressa reseruatio.

Expresse vero reseruata ceteretur facultas eligendi vnum ex filijs quando dicitur sit haeres quem elegerimus, qui a nobis eligetur, quem alter nostrum eligit: sit haeres, quem volumus, quem arbitramur ex filijs, qui ex hoc matrimonio procreabuntur. Sed si eligere debet ex iure proprio sibi competente pro se, moriatur nulla electione facta, omnes filij aequaliter succedent in bonis donatis. l. vnum ex familia 69. §. rogo, de legat. 2. l. cum quidam 24. de legat. 2. nisi filius haeres eligere debentis ex iure proprio velit eligere, poterit enim licet potest eius pater. Font. de pactis nup. clausula 4. glos. 9. p. 5. n. 12. fo. mihi 121. Moli. de Hisp. lib. 2. c. 4. n. 62. l. si quis arbitr. 43. l. si stipulatus 76. l. si de verb. c. si. §. 1. de offi. Deleg. l. illud 19. de optione. Bereng. Ferdi. de filijs natis c. 9. Praelud. n. 9. fol. mihi 687.

Si eligens moriatur si ne electione facta.

Eligere autem debens, posset eligere per procuratorem habentem speciale mandatum: sed generale non sufficeret. Bart. in l. si stipulatus fuerim, de verb. ob. Bereng. Ferdin. in d. c. 9. n. 10. fol. 687. Et si pater debet eligere vnum ex filijs: poterit nihilominus eligere plures l. vnum ex familia 69. §. si duos vbi Bart. & Castro de legat. 2. Et si decedat filius, qui eligi potuit, cum filijs, eligere debens non poterit eligere filios dicti filij mortui: sed vnum ex filijs ipsius donatarij eligere debentis, l. cum pater 79. §. hereditatem, in l. ibi viriles autem, delegat. 2. l. haeres 58. §. si. ad Trebel. l. si. de verb. ob.

Num. 8. Eligere per procuratorem.

Eligi plures.

Nepos eligi non potest.

Item parens debens eligere, non amittit facultatem eligendi etsi relegatur, l. cum pater 79. §. hereditatem, in l. de legat. 2. l. ex ea §. in insula, de verb. ob. At si condemnetur ad triremes, amittet eam facultatem, l. ex facto §. si quis rogatus in 2. ad Trebel. Iason in l. ex ea §. in insula, de verb. oblig. Bereng. Ferdin. de filijs natis c. 9. n. 10. fol. mihi 687. Si vero tenor clausulae dicat, quod eligat filios, vel nepotes, vel filios & suos, vel filia, & ex ea descendentes, non datur electio: sed i. nominatus debet eligi. Berengar. su. n. 11. fo. 688 quo casu isti nepotes, sui, vel descendentes veniunt per substitutionem fideicommissariam, & non per vulgarem. Bereng. sup. vers. secundo, el. 2. fo. 889. Item si dicatur quod bona perueniant ad primogenitum, vel secundo genitum, prius natus praeferritur debet. Bereng. sup. vers. secundo, fol. 689.

Num. 9. Exiliu, vel triremes non tollunt facultatem eligendi.

plures si successorie vocentur an detur electio, & succedat per vulgarem.

Sed an pater possit post factam donationem filio in contractu matrimoniali, eum heredem instituere, vinculaque & substitutiones apponere: & dic quod non inuito filio, l. perfecta. C. de donat. nisi in ipso actu donationis apponat illas, d. l. perfecta. Font. de pactis nup. claus. 4. glos. 5. nu. 4. fo. mi. 50. l. donatio 25. C. de donat. vel nisi pactum fiat, quod etiam post possint apponi l. ite quia §. si. de pactis Font. sup. n. 10. fo. 50. vel nisi voluntate dubia, vel lit donas declarare etiam ex interuallo, quia qui declarat, nihil de nouo dat, l. heredes palam §. si quid post, de testam. nec de nouo quid inducit, l. adeo §. cum quis, in fine de adquir. rer. dom.

Num. 10. Post donationem filio factam, an ei conditio apponi possit, vel substitui, vel declarari?

Et si donator post donationem instituat donatariu heredem vniuersalem: per fideicommissumque grauet eum de restituendo, isque post adierit hereditatem ex testamento, an tunc teneatur bona donata restituere cum ceteris bonis? distinguere: si testator nominatum, & expressis bona donata fideicommissum vniuersali subiecit; tenebitur haeres tam in re donata, quam in alijs illius bonis obseruare voluntatem testatoris alias minime, l. sequens quaestio. 70. de

Num. 11. Si donator donatarium nominet heredem, grauando hunc, an in graua mineueniat & donata?

de leg. 2. Peregr. de fideicom. art. 6. n. 48. Font. de pact. nupti clausula 4. glos. 5. n. 31. fol. mihi 52. reg. ex qua persona, ff. additio ad Fontanella n. 7. concordat l. a filia 62. ad Trebell. Item si pater donet filio contemplatione certi matrimonij contrahendi cum certa muliere, non poterit dictus filius retrodonare hac bona sibi donata: ipsi patri donanti: seculi si donet contemplatione matrimonij contrahendi cum incerta vxore. Guidopapa decif. 145. num. 2. vers. his non obstantibus. Nata conf. 115. num. 2. vol. 1. Roland. conf. 44. num. 20. 22. & 24. Fontan. de pactis nup. clausula 4. glosa 1. num. 18. vbi numer. 19. quod idem est in Regno Catholoniae folio mihi 35. nec talis donatarius poterit donatori vendenti consentire. Fontan. sup. claus. 4. glosa 1. numer. 73. fol. 41. bene in clausula 4. glosa 5. n. 71. fo. 40.

Vel consentire vendenti?

Num. 13. Donatio etiam futuro rum est nulla sine reseruatione: de qua late hic.

Num. 14. Satis dare reseruans vsufructum

Si vero donator donaret in contractu matrimoniali filio, vel alij omnia bona sua tam praesentia, quam futura sine reseruatione alicuius, de quo possit disponere: erit nulla, l. stipulatio hoc modo concepta, de verb. ob. latissime omnium Fontanella de pactis nupti clausula 4. glosa 2. r. parte 1. a num. 2. fol. 324. & ibi glosa 21. p. 2. num. 1. folio 331. nisi fieret Ecclesiae, vel pio loco, l. iube mus la 2. C. de sacrosanct. Gomez in l. 69. Tauri num. 6. Couar. in rub. de testam. 2. p. num. 6. & sit hac insinuata. Fontanella sup. glosa 2. r. p. 2. num. 19. folio 332. Item & valebit licet sit facta fauore matrimonij, si interueniat iuramentum, quoad bona tamen dumtaxat praesentia. Fontan. sup. nu. 22. fol. 332. Valeret & si fiat simpliciter de bonis omnibus absque adiectione praesentium, & futurorum, l. si ita, de auro & arg. glosa in l. si. C. quae res pignori. Valeret & si donarentur mobilia & immobilia, quae non comprehendunt iura & actiones, de quibus poterit disponere, l. a diuo Pio §. in venditione, de re iud. l. quateronon §. in peculio, ff. de peculio, Et si talis donatarius stante reseruatore vsufructu, decedat ante donatorem reseruatum transmittat suum ius ad suos haeres. Couar. sup. lib. 2. c. 2. num. 5. Isteque donatarius (stante reseruatore vsufructu) debet probare sufficientiam reseruationis vsufructus ad disponendum de hoc, alias annullabitur donatio. Fontanella de pactis nupti claus. 4. glos. 22. n. 16 fol. mihi 338.

Num. 14. Satis dare reseruans vsufructum

Isteque talis donatarius non poterit cogere satis dare donatorem reseruatum vsufructum, sed satis erit, quod donator promittat cum hypoteca omnium bonorum.

Fontan. sup. numer. 20. folio 339. O fascus decif. Pedem 153. ne ex propria liberalitate quis vixeret contra l. ad res donatas 62. de adili. edicto, & reg. diuus 28. Sed si adlit causa, vt dilapidationis, aut quia male in re donata versatur donator reseruans vsufructum, poterit priuari donator vsufructu. Castillo de vsufr. 1. tom. lib. 1. c. 3. a numer. 100. Fontanella de pactis nupti. claus. 4. glosa 22. numer. 25. folio 339. debet tamen alere donatorem inopem. Surdus de aliment. tit. 1. q. 48. Id tamen, quod donator reseruatur ad testandum, si fit res tam minima, quod ille non inueniat quis velit esse eius haeres pro re tam minima: erit nulla donatio! Gama. decif. 255. Fontanella de pactis nup. claus. 4. glosa 23 folio mihi 341. Cardinalis Tuscus 2. tom. conclus. 648. num. 70. Cephal. conf. 485. a nu. 125. vol. 4. Clar. §. donatio q. 19. n. 8. Gomez in l. 69. Tauri num. 3. In Regno Castellae non valet donatio bonorum praesentium licet non fiat de bonis futuris etiam, l. 69. Tauri; & lib. 5. tit. 10. l. 8. 1. p. recop. leg. illius Regni fo. 326. Secus de iure communi, vt Gomez in d. l. 69. num. 1. & l. 1. tit. 4. p. 5. Clar. §. donatio q. 19. n. 2.

Alere.

Minima.

Num. 15. Reseruatū quantum debet esse?

Sed dubium est, quantum debeat esse id, quod debet donator reseruare ad hoc, vt valeat donatio omnium bonorum? Iulius Clarus §. donatio q. 19. n. 8. Cephalus conf. 485. numer. 133. vol. 4. volunt, id, quod reseruatur: debere excedere vigesimam partem bonorum, quae donantur, qui Cephalus ibi allegat alios hoc tenentes: qui re vera in proprijs terminis tale non dicunt, & nec est textus in iure canonico, nec civili tale expresse tenens, ideoque hoc ego relinquo arbitrio iudicis. Socinus iunior in l. stipulatio hoc modo concepta, nu. 92. de verb. Cephal. sup. num. 134. Menoch. de arbitr. in proximo num. 4. & 5. Sic intelligendus Gomez in l. 69. Tauri num. 3. Molina de Hispanorum lib. 2. c. 10. n. 25.

Num. 16. Reseruatō vsufructus validat donationem.

Et valeret talis donatio omnium bonorum praesentium, & futurorum si donator reseruauit vsufructum eorum. Couar. lib. 3. c. 12. Gama decif. 166. & 348. Fontan. de pact. nup. claus. 4. glosa 22. folio mihi 337. modo tamen reseruet eum vsufructum simpliciter: at si etiam reseruet ad hoc, vt de eo possit in vita disponere: non valeret donatio. Bart. conf. 76. Clar. §. donatio q. 19. n. fi. Couar. li. 3. c. 12. nu. 3. Gomez in l. 69. Tauri nu. 3 & Molin. sup. n. 24.

Num. 17.

Nec valeret donatio talis, licet donator reseruet sibi facultatem disponendi in

Vel facultas disponendi in vita Vel ad suas necessitates Ad alimenta. Vel pro anima.

Num. 18. Sed si quid considerabile referuauit, ut de eo donator possit disponere: valebit donatio vt dixi hic num. 13. idem erit si referuauit facultatem disponendi de certa re, quia non est differentia nisi in verbis de vno casu ad alium: excepto, quod dubium est, an sicut in casu referuationis rei: si donator de hac non disponat: succedunt in ea venientes ab intestato ipsius donatoris, & non ipse donatarius: eodem modo succedant in casu referuationis facultatis disponendi de certa re? ego crederem affirmatiue, l. consueuntur, de iure codicil. Et quia non verbis adherere debemus, sed menti. Et quia in effectu ambo casus (aparenter differentes) sunt idem, Mantica de coniect. libr. 7. tit. 7. numer. 14.

Num. 19. Sed ad hoc vt valeat talis donatio, non requiritur, vt donator referuet quid dicendo, id se referuare ad disponendum de eo: sed sufficiet dicere, quod id sibi referuat, ratio huius est: quia etiam simpliciter referuato: non tollitur facultas testandi de eo, bene Craueta conf. 222. num. 3. Cardin. Mantica, de tacitis, & ambig. conuent. lib. 13. tit. 31. tit. de donatione omnium bonorum num. 11. Si referuas pro tua filia tot: de his nihilominus poteris disponere. Casan. in consuet. Burg. rub. 7. §. 12. ibi fil. n. 5. fol. 1093.

Num. 20. Data tamen referuatione disponendi in vita: testari donator non possit de eo: quia non est referuatum nisi quoad contractus inter viuos. Thesaur. decis. 209. Cancr. 1. p. var. c. 2. de Trebell. num. 46. Fontanella de pact. nupt. clausula 4. glossa 23. num. 19. folio mihi 343. Ex quo sequitur, quod si in vita non disponat, succedent in eo referuato proximiores ipsius donatoris vt dixi hic num. 18.

Num. 21. At si donator post referuationem rei hanc donet, vel alienet: nihilominus pri-

ma donatio valebit, ratio est, quia ab initio legitime factum, retractari non debet, licet veniat casus, a quo incipere non potuit, reg. factum 73. in 6. exceptis duobus casibus: primus est: si id referuatum donet donator tempore, quo fecit donationem vniuersalem cum tali referuatione, quo casu neutra donatio valebit, quia ablatam fuit facultas testandi. Secundus casus est si, licet ex interuallo facta fuerit donatio talis rei referuatæ: fuit tamen facta ipsi donatario vniuersali, ne prohiberetur vna via, per aliam concedatur contra reg. cum quid 84. in 6. Fontanella de pactis nup. claus. 4. glossa 23. num. 23. folio mihi 342.

Num. 22. Sed & si donator referuauit in donatione vniuersali id, quod sibi visum fuerit ad disponendum de eo: non poterit disponere nisi arbitrio boni viri. Fontanella de pact. nup. claus. 4. glossa 23. numer. 24. Gama decis. 185.

Num. 23. Item si plures donatores dicant referuatis vsu fructum nostrorum bonorum durante nostra vita, per mortem vnus donatoris finitur vsufructus, & consolidatur cum proprietate quoad bona defuncti. Fontanella de pact. nupt. claus. 4. glossa 22. numer. 31. folio mihi 339. l. 1. de vsufr. acrescendo.

Num. 24. Si in contractu matrimoniali tibi donat quis bona sub conditione vt eides alimenta, si non dederis ei ea, poterit reuocare donationem & reuindicare dicta bona, l. 1. C. de donat. quæ sub modo, l. si vt proponis C. de cond. ob caus. Donatio facta contemplatione matrimonij (hoc non secuto) non valet, siue fiat ab extraneo, siue a patre. Fontanella sup. claus. 4. glossa 1. nu. 50. fol. 38. nec donatarius iste debet solvere debita donatoris facta post donationem. Fontanella sup. claus. 4. glossa 9. p. 5. numer. 147. folio 134. Bened. in c. Rayn. 1. p. verbo cetera, numer. 47. folio mihi 234.

Num. 25. Item donatarius ex contractu matrimoniali non tenebitur soluere debita donatoris: sed ille, qui fuerit huius heres vniuersalis l. 1. §. 1. C. de donatio, & tit. C. vt actiones ab hæredibus, & contra heredes, nisi sit donatarius vniuersalis, nullo relicto he de, glossa in l. 2. de hæredit. vel actione ven. Capela decis. 387. d. l. 1. §. 1. aris alieni. Casan. in consuet. Burg. rub. 6. §. 4. vers. parmice, numer. 2. folio mihi 861. Boerius decis. 204. num. 41. & 42. Couar. var. libr. 2. capit. 2. num. 4.

Donatore donando an an nulleatur prima donatio?

Num. 22. Si referuatur id, quod sibi visum fuerit?

Num. 23. Si plures referuent vsu fructum.

Renocare donationem.

Num. 24. Donatio an nullatur nõ secuto matrimonio.

Num. 25. Donatarius debeat ne soluere debita donatoris?

Sed

Num. 26. De eodem.

Sed si donator referuet vnam summam ad disponendum: de qua non disposuit, nec apparet hæres de ea: sed eam tenet ipse donatarius: tunc debet soluere debita donatoris de tali summa. Boer. decis. 204. n. 43.

Num. 27. Forus Nauarreg de eodem.

Sed in Regno Nauarreg quid dicendum sit iuxta forum dicti Regni? ad quod quodam hic est forum in lib. 3. tit. 18. de pagar deudas c. 1. vbi sic loquitur, Establecemos, qd fijos por donacion de padre, o madre, o de otra manera heredan de lo suyo (sacado heredamiento, que sea dado en casamiento) deben responder a los recurantes de las deudas verdaderas del padre, o de la madre. Et si algo no heredan de lo suyo: si non quieren, no respondan. Maguer si quisieren auer catamiento por las almas de su padre, & de su madre, deben hazer limosna, hunc forum in quantum iubet, vt donatarius extra nuptias, soluat debitum donatoris, intelligere de donatore vniuersali, nullo relicto hæred: vt euitetur legum correctio, l. precipimus, in fine C. de appellat. iuxta ea, quæ dixi hic num. 25.

Num. 28. De eodem de foro de sobrearue.

De foro de sobrearue est lib. 1. cap. 21. dicti fori vbi sic loquitur, E dioles por fuero, que qui casare su falla con eradat (quel dieffen en casamiento) si el padre, o la madre debiessen algo: que el fijo, ni filla no respondan por ninguna deuda dellos: pues en casamiento les fue dada aquella heredad, iste forus seruatur en toda la merindad de Tudela.

Num. 29. Fuero.

Ad verba no se entienda entre los labradores, quia inter eos filij succedunt per æquales partes de foro nostro li. 3. tit. 19. c. 2. vbi sic. Ningun villano no puede dar heredamiento a ninguno: ni puede dar mas a vna creatura, que a otra para siempre. Mas puede dar en casamiento vna viua, o vna pieza para en su vida, & no para empues su muerte. Empero puede dar del mueble, de ganado, de ropa, & de conducho, & de osteylla, mas a vna creatura, que a otra para todos tiempos, hoc statutum odiosum est, & restringendum. Parisius conf. 12. num. 7. & 8. vol. 3. excluditque, quod titulo singulari quid legari possit: secus titulo vniuersali hæredis. Cephal. conf. 13. num. 18. vol. 1. & conf. 278. num. 88. vol. 2. Sed in hoc nostro Regno excludit etiam titulum vniuersalem hæredis. Olanus litera (1) num. 12. quid inter fidalgos, lib. 5. tit. 7. a num. 11. vsque ad 20. hic.

Num. 30.

Et præsumitur, quod pater donauerit expensas studiorum filio. sicq; in diuisione

bonorum non debent venire. Alciat, de præsump. reg. 1. in præsumptione 7. num. 2. fol. mihi 545. vbi num. si tenet, quod si pater dotis vni filia plus dedit quam alteri (modò æque bene locarit marito) ceseatur æqualiter: illas tractasse.

Ad lib. 2. tit. 20. l. 3. de donatione in fauorem filiorum, vel absentium.

AD verba, la donacion hecha en fauor de creaturas, o de ausentes no se pueda reuocar en perjuicio dellos, aunque no aya estipulacion, ni acceptacion, &c. Secus de iure, l. cum maritus 29. §. h. de pact. dotal. Tales filij vocati non possunt fideicommissio grauari. Capela decis. 454. & 455. Tiraq. de primog. q. 76. Parisius, conf. 33. a n. 73. vol. 3. Boer. decis. 204. Mantica de coniect. li. 2. ti. 8. a n. 30. Clar. §. testamentu q. 71. n. 3. excepto quod poterunt grauari in fauorem alterius filij donatis. Bereng. Ferdin. de filijs natis, in prælud. c. 7. num. 8. vers. ad tertiam, fol. mihi 668. hæc lex non extenditur ad bona sita extra hoc nostrum. Regnū Iosph. Iudo decis. 76.

Sed & filij sic vocati in contractu matrimoniali reuocare possunt mortuo suo patre alienante, bona sic donata, sed alienata. Bereng. Ferdinand. de filijs natis in prælud. c. 7. a num. 6. fol. mihi 666. excepto si pater alienauit pro dotando filias suas, qui sit 1. casus exceptionis. 2 est si alienauit ea pro relinquendo legitimam filijs suis. Bereng. sup. 3. est si pater donator alienauit pro se, & suorū filiorū, vel filiarū necessitate: si aliter subuenire nõ possit: nisi ob suam culpam data opera procurata in necessitatem venisset. Bereng. sup. & Fontanella de pact. nup. claus. 4. glossa 9. p. 5. num. 166. fol. mihi 136. 4 pro soluendo debito contracto in emendis vestimentis sericis, vel alijs huius generis conditioni, statui, & temporari congruis, vt pro nuptijs filiarum, quo casu vsq; ad concurrentem quantitatem bona talia alienari possunt. Berengar. sup. vers. quintus fol. mihi 666. 5 si donator equos, vel arma forte sibi necessaria emit ad credentiam: quibus carere non licuit pro sua conditione, & qualitate Bereng. sup. 6. si donator post donationem se se obliget famulis necessarijs, aut alijs, qui ei deseruiunt, & curam habeant rerum & personæ donatoris. Bereng. sup.

7. Si pater, aut auus donans in fauorem filio-

Num. 1. Forus hic allegatus est in folio 7. col. 4. ti. 3. l. 7. supro.

Filij grauari.

Num. 2. Filij vocati quando reuocant alienata.

cif. 505. quia successio quoad primogenitum fuit pura, & non conditionalis, scilicet, si maluerit, qualis fuit quoad alios filios.

Num. 14. De pacto quod primo natus succedat, antequam filia succedat.

In contractu matrimoniali fit donatio primo nato, nascitur filia, post filius, quis admittetur? dic, quod succedet filia, si res donata sit res, quae solet donari feminis: sed si sit res, quae solet dari solis masculis, ut maioris, succedet dictus filius. Guidopapa decis. 506. Fontanella de pactis nup. claus. 4. glos. 9. p. 3. n. 12. In contractu matrimoniali in defectum masculorum ex illo matrimonio vocatur filia, si post ex. 2. matrimonio masculus instituitur, is erit preferendus. Bereng. Ferdin. de filiis nat. in praelud. c. 8. n. 6. additio, a. folio mihi. 675.

Num. 15. De pacto de succedendo.

De isto pacto de succedendo, late Benedictus in c. Rayn. verbo, duas habens, a. n. 190. vsq; ad 217. & Crasus. §. successio ab intestato. q. 9. Couar. in. c. quamuis pactum.

De pacto de hereditate diuidenda

De pacto super hereditate certo modo diuidenda. Bened. sup. a. n. 235. & 236.

De pacto de non succedendo.

De pacto de non succedendo. Guillel. Bened. sup. a. n. 237. vsq; ad 300. Crasus sup. q. 10. Bereng. Ferdin. c. vnico, de filiis natis folio mihi. 704. Couar. in. c. quamuis pactum. Menchaca quaest. vsufreq. c. 43. 44. & 45. Gomez in. l. 22. Tauri. Guidopap. decis. 227. vsq; ad 231. Berengar. sup. folio mihi. 713. & 720.

De pacto de conseruanda hereditate, vel quod filij succedat de gradu in gradum.

De pacto de conseruanda hereditate. Bereng. Ferd. de filiis natis. c. fi. fol. mihi. 730. De pacto, quod in bonis donatis succedant filij de gradu in gradum, vel filij aut filia, vel filij, & filia de gradu in gradum: quomodo intelligatur? Fontanella de pactis nup. claus. 4. glosa. 9. p. 3. a. fol. 91.

Num. 16. Donatio inter absentes.

Donatio inter absentes facta de iure communi non valet sine acceptatione. l. absenti, de donat. l. 4. tit. 4. p. 5. Gomez var. lib. 2. c. 4. a. n. 1. Sed valet de iure huius nostri Regni, vt hic in principio. Valet & in Regno Castellae, lib. 3. tit. 8. l. 3. ordinam. Reg. Cast. vbi Didacus Perez, adde & Molinam de Hisp. lib. 4. c. 2. n. 75. Zauillos. q. 54. Clarus §. donatio q. 12. & 13. Latius Fontanella de pactis nuptia, clausula. 4. glos. 8. a. fol. 75.

Num. 17. Acceptatio donationis.

De acceptatione donationis facienda. Clarus sup. & Rebus ad leges Regias. 2. tom. de donat. insinuand. art. 2. glosa. 1. acceptatio haec non requiritur respectu tertij, sed contrahentium tantum. Fontanella sup. claus. 4. n. 13. fol. 32 l. quoties. C. de donat. quae sub modo. Si dico. si sine liberis, vel ante etatem disponendi decesseris, reuertantur bona ad donatores. Vtraque conditio imple-

Vtraque conditio implenda.

da est ad hoc, vt dicta bona reuertantur ad eos. Fontanella de pactis nup. claus. 4. glos. 24. n. 70. & fol. 351. per. l. generaliter. C. de instit. l. Lucius de hered. insti.

Ad verba. donde no huuere litispendencia, leges de iure ad pendentia non trahuntur, nisi nominatim agatur. l. leges. C. delegibus.

Num. 18.

Ad lib. 2. tit. 20. l. 4. de filiis positus in conditione.

AD verba, los hijos puestos en condicion no se tengan por puestos en disposicion, idem de iure. Mantica de coniect. lib. 11. tit. 2. & 3. Clar. §. testamētum. q. 77. Crasus §. fideicommissum. q. 13. & 14. Guidopap. decis. 39. Cephalus conf. 93. vol. 1. nisi ex coniecturis aliud colligatur late & egregie Fontanella de pactis nuptialibus, in clausula. 4. glosa. 24. a. folio. 343. Molina de Hispan. lib. 1. c. 6. vbi Molina n. 2. tenet & bene, quod in maioratibus expraesse, vel ex coniecturis factis, censeantur tales filij positi in dispositione, vel vocati. Et tales filij sic vocati: succedent aequaliter in bonis. Fontanella sup. clausula. 4. glosa. 24. n. 20. fol. 346.

Num. 19.

Ad verba, y esto se entienda en los casos, que de aqui adelante succedieren folio. 98. leges futura prospicere negotia, non praeterita, certi iuris est. l. leges. C. de legibus. Futura vero negotia dicuntur quae non sunt deducta in iudicium, praeterita vero quae sunt in iudicium deducta. Accursius in auth. vt cum de appellat. in principio glosa, referente, vbi & Bart. ipseque in. l. omnes, n. 44. de legibus. Parlador. 3. p. quotid. different. in differ. 79. c. 9. in data, n. 3. fol. 306. vbi in vers. sed non, tenet, quod licet factum sit antiquum, si tamen non deducatur in iudicium, diffiniendum sit non secundum leges antiquas, sed secundum leges recentiores per d. glosam, & Bart. sup. in hoc n. relatum.

Num. 20.

Ad lib. 2. tit. 20. l. 5. de probatione filiationis.

AD verba, cada vno pueda bazer probanza de su filiacion, ad probandam filiationem articulare debes 1. quod talis est natus ex tali vxore intus eius domo, vicinis scientibus. 2. articula, quod pater & mater tractauerunt eum vt filium, & quod pro tali filio habitus, & repuratus est a vicinis eum cognoscentibus. Bart. in. l. non epistolis, in additione noua. n. 2. C. de probatio. adde

Num. 21.

adde Menoch. de arbitr. in repertorio, verbo, filiatio. Super filiatione de articulis directo contrarijs non potest fieri probatio. Couar. pract. c. 18. n. 6. vbi quod nec in Regno Castellae, Mulier post duos dies post mortem sui mariti nubit cum alio, & parit in nono mense, cuius mariti erit talis filius? lib. 3. tit. 28. l. 2. n. 16. hic.

Ad lib. 2. tit. 20. l. 6. de transmisionibus, vel de representatione filiorum.

Num. 1.

AD verba, entren los descendientes en lugar de sus padres representandolos, aunque mueran primero, de iure secus. Mantica de coniect. lib. 11. tit. 20. Crasus. §. fideicommissum. q. 67. Gabriell. lib. 4. com. opin. tit. de hered. instit. conc. 2. Couar. in c. Raynal. §. 1. de testam. Latius Ripa in. l. heredes mei §. cum ita, a. n. 59. ad Trebel. Franchis decis. 525. Ioseph. Ludo. decis. 102. Alex. cont. 1. vol. 1. In successione bonorum fratris mortui ab intestato, non datur representatio de foro nostri Regni lib. 2. tit. 4. c. 10. & 21. fori generalis dicti Regni, vbi sic. Si fincare vn hermano, y vna hermana, & muere ella sin creaturas: lo de esta hermana debe auer el hermano, y no el sobrino, ni la sobrina. Lo mismo es si el hermano muere ante que la hermana sin creatura, sus heredades debe auer la hermana, & no ningun sobrino: porque son mas cercanos la hermana, & el hermano que no el sobrino del tio. Iste forus loquitur in transuersalibus: sed nostra lex in descendentes ex reeta linea, & sic non se contradicunt: De transmisione hereditatis. Gomez var. 1. tom. c. 9. In contractu matrimoniali vocatur filius ad successionem parentum, moritur ante eos, suum itis transmitit ad suos filios heredes. Bereng. Ferd. de filiis natis in. c. 7. praelud. n. 9. fol. 669. Beneficium restitutionis in integrum transmittitur ad heredes etiam in terminis, in quibus minor ignorasset, hereditatem esse sibi delatam. Parisius conf. 59. n. 16. vol. 2.

Fuero.

Fideicommissum, ius accrescendi, Trebellianica, vel Falcidia, hereditas, Legatum postmortem.

cus si ad tempus reliquit Petro illa 100. Couar. in c. Raynal. §. 1. n. 3. de testam. Representatio non censetur exclusiua, si maioratus institutor vocauit ad eam proximiores. Castillo rerum quotid. lib. 2. c. 20. n. 7. cum sequentibus, nisi voluntas appareat contraria, vt ibi, nec excludit eam statutum vocans ad successionem proximiores. Castillo sup. n. 12. In agnatis proximiores admittuntur ad successionem ab intestato sine representatione. Castillo sup. n. 32. & 33. & Bereng. hic num. 9.

Num. 3. Substitutio

Spes substitutionis reciprocae transmittitur ad heredes. l. qui plures, de vulg. Bart. in. l. Lucius. §. si. ff. e. & ius accrescendi. l. si ex pluribus de suis, vbi si vnicus est substitutus, & decedat ante impletam conditionem, non transmittit. Facis heredem Petrum, & ei substituis Ioannem, si decedat sine filiis. Petrus moritur sine filiis, relinquitque suam vxorem heredem: post decedit Ioanes sine filiis relicta herede sua vxore, quae ex vxoribus succedat? Bereng. sup. c. 10. Prelud. n. 9. fol. 696. Fideicommissarius purus decedens ante aditam hereditatem transmittit. Couar. in. c. Raynal. §. 1. n. 3. de testam. Haec nostra lex non extenditur ad bona sita extra hoc nostrum Regnum. Ioseph. Ludo. decis. 67.

Num. 4.

Si haeres institutus decedat ante testamentum, non transmittit suum ius ad suos heredes. l. vnica. §. pro secundo. C. de caducis tol. secus in Gallia. Casaneus in consuet. Burg. rub. 7. §. 10. in textu, en toutes, n. 1. vbi an idem in substituto sic decedente, & tunc detur representatio? adde hic n. 7. Legatum post mortem heredis relicto Petro: superstiti herede, ad heredes Petri non transmittitur, moruo post herede. Cephalus cof. 37. vol. 1. per. l. 1. §. dies & l. haeres meus, de condi. & demonf. l. 1. §. si autem, C. de caducis. Representatio habet locum etiam in descendentes naturalibus. Gomez in l. 9. Tauri. n. 6. Legatum relicto pro dote ita vt praestari debeat, cum mulier nupsit, non transmittitur. Mantica de coniect. lib. 11. tit. 18. n. 20. Menochius conf. 81. n. 4. vol. 1. secus quoad vsq; ad legitimam. Alex. conf. 55. n. 6. vol. 2.

Num. 5. Tacita conditio.

Si plures vnus post alium vocentur ad fideicommissum, & prius decedat in vita testatoris, secundus venit ex propria vocatione. Molina de Hisp. lib. 3. c. 6. n. 39. Tacita conditio non impedit transmissionem. Mantica de coniect. lib. 10. tit. 5. n. 6. Si haeres fiat sub conditione, & legata relinquitur Petro simpliciter, & Petrus pendente condi-

Heres sub conditione & legata pura.

conditione decedat, transmittet. Mantica lib. 10. tit. 5. n. 18. Si tibi competat ius in die incertum, id ius transmittere non poteris ad tuos heredes. Bereng. Ferdi. de filiis natis. c. 7. Prelud. n. 9. fol. 669. Ius competens masculo excludendi feminas transmittitur ad heredes, sicut & debitum ex dispositione legis, vel statuti, vel lucrum dotis, vel quarta, quæ debetur arrogato. Aymon cõf. 185. n. 3.

Si dico, lego à filio meo herede tibi meo nepoti centum cum petieris, est purum legatum, & sic transmissibile. l. titia. 84. de conditio, & demonstr. secus est in extraneis. Bart. in l. demonstratio. §. quod autem, n. 10. de condit. & demonstr. Relictum filiabus per hæc verba: lego eis partem, quam declarauerit Petrus, transmittunt tanquam purum, licet non sit declaratum. Alex. conf. 13. n. 18. vol. 3. Ius eligendi an transmittatur? lib. 2. tit. 20. l. 2. n. 7. hic. Decedens si delatam sibi hereditatem ignoret: suum ius ad heredes non transmittet. Mauricius de integ. rest. c. 76. n. 3. Legatarius si post mortem testatoris ante petitionem legati, vel ante aditam hereditatem decedat, summus, transmittit ad suos heredes. Castillo de usufr. 1. tom. lib. 1. c. 8. n. 6. l. 1. C. de his, qui ante. Gomez var. lib. 1. c. 9. n. 6. secus usufructuarius. Castillo sup. cum quo concordat & Turretus, in suo tract. de codicillis. q. 78. à n. 28. ubi tenet, quod si legata sint conditionalia, non transmittit si decedat legatarius ante hereditatem aditam: si testamentum sit validum. Legatarius si sibi reddi stipuletur: transmittit Aymon cõf. 185. Pupillus transmittit iuramentum in licem in suos heredes contra tutorem. Paz in praxi. 3. tomo. c. 6. §. 8. n. 6. folio mihi. 52.

Ultra fratrum filios non habet locum representationis. Couar. pract. c. 38. n. 4. vers. tertio, ad finem, & Castillo rerum quotid. 2. tom. lib. 2. c. 20. n. 34. adde hic. n. 6. nec in fauorem heredum filiorum. Berengar. Ferdinandus de succel. ab intest. n. 28. vers. secunda, fol. mihi. 611. Sed in hoc nostro Regno non datur hæc representatio vt. n. 1. hic. Legata conferuantur, & transmittuntur per clausulam codicillarem etiam si hæres, vel legatarius decedat ante testatorem Turretus de codicil. q. 47. num. 19. fol. 106.

In ascendentibus non habet locum representationis. Crasus. §. successio ab intestato. q. 22. n. 6. Sed sic in descendentibus. Crasus sup. q. 2. n. 7. Institutus in re certa, ignorans ius institutionis, non transmittit hære-

delatam, Baldus in l. quoniam. C. de iure deliberandi.

Adimplementum conditionis in contractibus transmittitur ad heredes. Couar. pract. c. 39. l. veteris. C. de contrah. stipul. & §. ex conditionali. de verb. ob. Quæ transmitti possint, vel non? Benedictus in c. Raynun. 2. p. verbo, mortuo, el. 2. à n. 101. vsq; ad finem. Ea, quæ iuris sunt, transmittuntur in heredem heredis, & sic hæres heredis contraueniêdo, incidit in penam, quæ fuit promissa in casu, si hæres contrauerit. Decius in reg. qui per successione. 154. n. 4. Penamq; imposta heredi, non transmittitur in heredem heredis: sed transmittetur prohibitio de non alienando facta heredi. Decius sup. n. 5. & 6.

Hæres institutus post mortem usufructuarij, & ante hunc decedens, transmittet. Couar. var. lib. 2. c. 2. n. 5.

Si testator vocat familiam, vel proximior, non admittitur representatio, sed succedet proximior, nisi vocati sint de descendentibus, Berengar. Ferdi. de succel. ab intest. n. 28. vers. tertia, fol. mihi. 611. adde hic n. 2. Beneficium legis vnica. C. etiam ob chirograph.

Beneficium legis vnica. C. etiam ob chirograph. transmitti non potest. Bald. in l. contentaneum, n. 33. C. quomodo & quando. Gregor. Lopez glos. 4. in fine. l. 22. tit. 13. p. 5. Negus. de pignor. 3. memb. 5. p. n. 50. fol. mihi. 123. Si testator nullum ius adquisiuit in re, transmittere non poterit. Vincetius de Franchis, decis. 525. n. 6. & 15. quia teste Philosopho non entis non sunt qualitates, nec teste Iurisconsulto, in l. eius, qui in prouincia. ff. si certum peratur. Septem coniecturæ, in quibus filius non venit per representationem, vide in Mantica de coniect. lib. 8. tit. 9. à n. 5. fol. 339.

Hæreditas non adita non transmittitur in heredes extraneos. l. vnica. §. in nouissimo. C. de caducis, nec bonorum possessio nõ agnita. l. emancipata. C. qui admitti. Gomez var. 1. tom. c. 9. num. 1. excepto ex capite Iuris deliberandi. Ex hoc enim capite filij familias paternam hereditatem non solum in suam posteritatem: sed & in omnes successores, siue agnatos, siue cognatos quoad iuris deliberationem transmittent: sicq; si quis ex testamento, vel ab intestato deliberationem metuerit, nec repudiarit, vel acceperit: ius deliberandi transmittet in successione suam, ita tamen vt vnus anni spatium eadem transmissio fuerit conclusa, id est si finito anno hæres decedat, ius deliberandi ad extraneos heredes non transmittet. Et qui sciens, hereditatem sibi esse delatam,

delatam, deliberatione non petita: intra annu decedat: hoc ius deliberandi ad suam successione intra annum extendat, & eo elapso ab huiusmodi beneficio excludatur cum sua successione, sed si pendente anno decedat, talis hæres reliquum tempus pro ad eunda hereditate ad suos successores transmittat. l. cum antiquioribus. C. de iure deliberandi. Gomez var. 1. tomo. c. 9. n. 51. & 52. & Ferrara in praxi: de successio ab intestato. §. coram. n. 2. & 3. fol. mihi. 457. Si vero talis hæres fuerit ignorans: non transmittet id ius deliberandi. Gomez sup. n. 53. poterit tamen hæres talis heredis petere restitutionem in integrum ex clausula generali, si qua mihi, ex persona defuncti ignorantis. Gomez sup. n. 53.

Sed & si hæres heredis (in quem transmissum fuit ius deliberandi ex capite iuris deliberandi, vel ex capite sanguinis, vel fuitatis) decedat ante annum lapsam absq; eo quod aduerit hereditatem: id ius deliberandi quoad residuum tempus transmittetur ad heredes. 2. heredis (in quem primo fuit transmissum dictum ius.) Gomez var. 1. tomo. c. 9. n. 54. & ille, in quem transmissum fuit tale ius deliberandi, vel hereditas, poterit adire, vel repudiare, sicut poterat eius prædecessor. Gomez sup. n. 55.

Et hæres descendens hereditatem non aditam solum ad suos filios, vel nepotes transmittet ex capite sanguinis. Gomez var. 1. tomo. c. 9. n. 41. per. l. 1. C. de his, qui ante apertas. Et poterit tales filij, vel nepotes adire eam hereditatem intra. 30. annos n. 27. & 28. Et id, quod dixi, transmitti hereditatem non aditam ad suos descendentes: intellige modo talis filius, vel descendens transmittens sit in potestate, siue emancipatus, siue sit descendens ex linea paterna, siue materna. Gomez sup. n. 42. & Ferrara sup. n. 4. fol. 457. siue sit & talis filius legitimus, vel naturalis. n. 43. Et hæc transmissio habet locum ex capite sanguinis etiam si descendentes (in quos fuit facta transmissio) non sint nati, nec concepti in vita illius ascendens, de cuius hereditate transmittenda tractatur. Gomez sup. n. 44. Habet & locum hæc transmissio non solum in hereditate delata de iure civili, sed & in ea, quæ defertur de iure Pratorio. n. 45. Itê hæc transmissio ad descendentes ex capite sanguinis nõ habet locum in fauorem heredum extraneorum. Gomez sup. n. 48. nec in fauorem cognatorum, agnatorum, nec ascendentium. d. n. 48. Et hæc transmissio habet locum in hereditate pure delata, sed

non, si deferatur sub conditione. Gomez sup. n. 49. l. vnica. §. si autem aliquid sub conditione. C. de caducis. De ista transmissio tam quoad infantes mortuos ante aditam hereditatem quam quoad maiores, vel ascendentes, descendentes, vel collaterales. nisi videas Ferrarâ sup. à num. 3. fol. 457. errabis.

Et hæc transmissio ex capite sanguinis, vel ex capite iuris deliberandi habet locum etiam dato substituto vulgari, qui excluditur per eos, in quos fit transmissio ex quolibet ex dictis capitibus. Gomez var. 1. tomo. c. 9. n. 50. Sed & ex capite fuitatis filius in potestate patris constitutus fideiatus ante aditam illius hereditatem, transmittet ad suos heredes etiam extraneos. l. apud hostes. C. de suis, & legitimis. Gomez var. lib. 1. c. 9. n. 20. vers. octauo.

Fideicommissum pure & simpliciter relictum transmittitur et si fideicommissarius decedat ante heredem, si præcedat post aditam hereditatem Crasus. §. fideicommissum. q. 67. n. 1. & 2. vel et si præcedat post eam aditam. n. 5. & procedit etiam in institutione, quæ in fideicommissum ob clausulam codicillarem conuersa est, siue principaliter fideicommissum relictum sit in testamento, & expressæ, siue tacite inductum videt clausule, & procedit vt ante omnium restitutionem etiam verbalem, fideicommissum vniuersale transmittitur. Crasus sup. n. 3. & 4. Sed si fideicommissum relictum sit sub conditione, vel in diem incertam: tunc si præcedat: non transmittetur, nec ad descendentes, nec ex potentia sanguinis. Crasus supra. n. 6. nisi quando constet de voluntate testatoris, quod voluerit, vt transmittetur in descendentes, secus quoad transuersales. Crasus sup. n. 7. & sufficit si id constet expressæ, vel tacite, modo constet ex verbis ipsius testamenti. n. 8. & vna coniectura erit, si facta sit substitutio inter descendentes, & illis sine filijs decedentibus substitutus est extraneus: siue si testator nomet in fideicommisso, siue substitutione, heredes quoq; substituendo, vel in substitutione reciproca. Crasus sup. q. 68. n. 1. 2. Aliud erit si fideicommissum sit unitum cum iure accrescendi. n. 4.

Clausula codicillaris non facit transmissibile id, quod non est transmissibile. Turretus, de codicillis. q. 81. n. 4. excipe vt n. 7. hic. Si dono tibi centum ita vt post certum tempus restituantur Petro: si iste Petrus ante decedat, transmittet ad suos heredes. l. 3. C. de dona, quæ sub modo. Via legata, priuilegium

Num. 8. Impletum conditionis.

Quæ sunt iuris.

Pæna.

Num. 9. Proximior. Beneficium legis vnica. C. etiam ob chirograph.

Num. 11. Ius deliberandi.

Num. 12. Hæreditas nõ adita ad suos.

Num. 10. Hæreditas non adita, vel bonorũ possessio.

Ius deliberandi.

Num. 13. Ex capite sanguinis, vel fuitatis.

Num. 14. Fideicommissum purum, vel conditionale, vel in diem transmitti.

Num. 15. Clausula codicillaris an transmittat? Vel donatus secus.

Num. 16. Priuilegium.

Num. 17. Priuilegium.

Num. 18. Priuilegium.

Num. 19. Priuilegium.

delatam, deliberatione non petita: intra annu decedat: hoc ius deliberandi ad suam successione intra annum extendat, & eo elapso ab huiusmodi beneficio excludatur cum sua successione, sed si pendente anno decedat, talis hæres reliquum tempus pro ad eunda hereditate ad suos successores transmittat. l. cum antiquioribus. C. de iure deliberandi. Gomez var. 1. tomo. c. 9. n. 51. & 52. & Ferrara in praxi: de successio ab intestato. §. coram. n. 2. & 3. fol. mihi. 457. Si vero talis hæres fuerit ignorans: non transmittet id ius deliberandi. Gomez sup. n. 53. poterit tamen hæres talis heredis petere restitutionem in integrum ex clausula generali, si qua mihi, ex persona defuncti ignorantis. Gomez sup. n. 53.

Sed & si hæres heredis (in quem transmissum fuit ius deliberandi ex capite iuris deliberandi, vel ex capite sanguinis, vel fuitatis) decedat ante annum lapsam absq; eo quod aduerit hereditatem: id ius deliberandi quoad residuum tempus transmittetur ad heredes. 2. heredis (in quem primo fuit transmissum dictum ius.) Gomez var. 1. tomo. c. 9. n. 54. & ille, in quem transmissum fuit tale ius deliberandi, vel hereditas, poterit adire, vel repudiare, sicut poterat eius prædecessor. Gomez sup. n. 55.

Et hæres descendens hereditatem non aditam solum ad suos filios, vel nepotes transmittet ex capite sanguinis. Gomez var. 1. tomo. c. 9. n. 41. per. l. 1. C. de his, qui ante apertas. Et poterit tales filij, vel nepotes adire eam hereditatem intra. 30. annos n. 27. & 28. Et id, quod dixi, transmitti hereditatem non aditam ad suos descendentes: intellige modo talis filius, vel descendens transmittens sit in potestate, siue emancipatus, siue sit descendens ex linea paterna, siue materna. Gomez sup. n. 42. & Ferrara sup. n. 4. fol. 457. siue sit & talis filius legitimus, vel naturalis. n. 43. Et hæc transmissio habet locum ex capite sanguinis etiam si descendentes (in quos fuit facta transmissio) non sint nati, nec concepti in vita illius ascendens, de cuius hereditate transmittenda tractatur. Gomez sup. n. 44. Habet & locum hæc transmissio non solum in hereditate delata de iure civili, sed & in ea, quæ defertur de iure Pratorio. n. 45. Itê hæc transmissio ad descendentes ex capite sanguinis nõ habet locum in fauorem heredum extraneorum. Gomez sup. n. 48. nec in fauorem cognatorum, agnatorum, nec ascendentium. d. n. 48. Et hæc transmissio habet locum in hereditate pure delata, sed

non, si deferatur sub conditione. Gomez sup. n. 49. l. vnica. §. si autem aliquid sub conditione. C. de caducis. De ista transmissio tam quoad infantes mortuos ante aditam hereditatem quam quoad maiores, vel ascendentes, descendentes, vel collaterales. nisi videas Ferrarâ sup. à num. 3. fol. 457. errabis.

Et hæc transmissio ex capite sanguinis, vel ex capite iuris deliberandi habet locum etiam dato substituto vulgari, qui excluditur per eos, in quos fit transmissio ex quolibet ex dictis capitibus. Gomez var. 1. tomo. c. 9. n. 50. Sed & ex capite fuitatis filius in potestate patris constitutus fideiatus ante aditam illius hereditatem, transmittet ad suos heredes etiam extraneos. l. apud hostes. C. de suis, & legitimis. Gomez var. lib. 1. c. 9. n. 20. vers. octauo.

Fideicommissum pure & simpliciter relictum transmittitur et si fideicommissarius decedat ante heredem, si præcedat post aditam hereditatem Crasus. §. fideicommissum. q. 67. n. 1. & 2. vel et si præcedat post eam aditam. n. 5. & procedit etiam in institutione, quæ in fideicommissum ob clausulam codicillarem conuersa est, siue principaliter fideicommissum relictum sit in testamento, & expressæ, siue tacite inductum videt clausule, & procedit vt ante omnium restitutionem etiam verbalem, fideicommissum vniuersale transmittitur. Crasus sup. n. 3. & 4. Sed si fideicommissum relictum sit sub conditione, vel in diem incertam: tunc si præcedat: non transmittetur, nec ad descendentes, nec ex potentia sanguinis. Crasus supra. n. 6. nisi quando constet de voluntate testatoris, quod voluerit, vt transmittetur in descendentes, secus quoad transuersales. Crasus sup. n. 7. & sufficit si id constet expressæ, vel tacite, modo constet ex verbis ipsius testamenti. n. 8. & vna coniectura erit, si facta sit substitutio inter descendentes, & illis sine filijs decedentibus substitutus est extraneus: siue si testator nomet in fideicommisso, siue substitutione, heredes quoq; substituendo, vel in substitutione reciproca. Crasus sup. q. 68. n. 1. 2. Aliud erit si fideicommissum sit unitum cum iure accrescendi. n. 4.

Clausula codicillaris non facit transmissibile id, quod non est transmissibile. Turretus, de codicillis. q. 81. n. 4. excipe vt n. 7. hic. Si dono tibi centum ita vt post certum tempus restituantur Petro: si iste Petrus ante decedat, transmittet ad suos heredes. l. 3. C. de dona, quæ sub modo. Via legata, priuilegium

Num. 13. Ex capite sanguinis, vel fuitatis.

Num. 14. Fideicommissum purum, vel conditionale, vel in diem transmitti.

Num. 15. Clausula codicillaris an transmittat? Vel donatus secus.

Via prius uilegium alicui concessum, facultasq; eundi legium, vel iter. an transmittantur? Bart. in. l. pater, de seruit: legata. Legatum relictu filio spurio pro alimentis: non transmittit ad filios dicti spurij, lib. 2. tit. 19. l. 1. n. 7. hic. Excepto quod transmittet quoad alimenta. c. cum haberet in fine ibi, liberis, de eo, qui duxit in matrimonium.

Num. 16. Transmissio, vel representio in fideicommissis. Pater furiosus. Inter filios fratrum. Repraesentatio in maioribus, late Molina de Hisp. lib. 3. c. 7. & 8. Gomez in l. 40. Tauri. Couar. pract. c. 38. Repraesentatio in fideicommissis familiae relictae, est admittenda. Molina sup. lib. 3. c. 7. n. 20. Si pater fuit furiosus, & moriatur, eius filius sanæ mentis excludet patrum ex repraesentatione. Molina de Hisp. lib. 1. c. 13. n. 35. Repraesentatio non admittitur inter filios fratrum quando ipsi inter se, nõ autem cum patris succedunt. Molina. d. c. 7. n. 21. adde n. 7. hic.

Num. 17. In feudo emphyteotico, iure patronatus, an uerarij sue habet locum transmissio, vel repraesentatio. Molina de Hisp. lib. 3. c. 7. n. 19. Persona, quæ a successione excluditur, non potest repraesentari. Molina sup. n. 2. In successione uero ex parte matris uenit filius per repraesentationem. l. si uia matris C. de bonis mat. Castillo in l. 40. Tauri glossa, de sus padres. Ius retractus transmittitur ad heredes. Tiraq. de retract. lignag. in fine, n. fi. fol. mihi. 278.

Num. 18. Legatarius mortuus ante impletum modum. Legatario mortuo ante impletum modum, transmittit suum ius legati ad heredes eius: si per illos impleri possit talis modus, sed non aliàs. Bart. in. l. quibus diebus, §. Terminus. n. 3. de condi. & demonst.

Ad lib. 2. tit. 21. l. vnica de Familiaribus Inquisitorum, & de hæresi.

Num. 1. Ad uerba, no sean reboltofos, sed isti debent esse descendentes de sanguine non infecto. Salcedo in praxi. c. 153. incipit, si opus fuerit, a n. 27. fol. mihi. 509. Et ad propositum hæresis, nota quod Episcopis licet in foro conscientie imposita penitentia salutari absoluere in hæresis crimine. Sed hoc non licet Vicarijs Generalibus Episcoporum. Trid. ses. 24. c. 6. de refor. circa quod.

Trid. ses. 24. c. 6. de ref. Sit prima declaratio Cardinalium. Episcopus, aut Inquisitores absoluere non possunt hominem hæreticum in foro conscientie, licet hæc facultas a Concilio sit ipsis tradita. Ita re-

fert Farinacius ad declarationes sacrae Congregationis Cardinalium in Trid. ses. 24. de refor. c. 6. vers. Item & in hæresis, folio mihi. 315 & Nicolaus Garcia de benefi. 2. tomo in. 11. p. c. 10 n. 119. folio mihi. 281. Marzilla fol. 430. additio (o) sed hodie Inquisitores absoluunt.

Congregatio censuit, huic Decreto dicti cap. 6. derogatum esse non tantum in crimine hæresis, sed in omnibus casibus comprehensis in Bulla Pij Quinti in Cena Domini. Ita refert Farin. sup. vers. Congregatio, folio mihi. 315. & Nicolaus Garcia sup. d. n. 119. folio mihi 281. Marcilla fol. 429. additio, n.

S. D. N. Gregorius. 13. audita relatione sacrae Congregationis Cardinalium respondit: facultatem datam per dictum c. 6. Trid. ses. 24. Episcopis absoluendi ab hæresi, vel in casibus sedi Apostolicæ reseruatis: non habere locum in casibus post dictum Tridentinum sedi Apostolicæ reseruatis. Ita refert Farinacius in. d. c. 6. vers. Item, folio mihi. 315. & Garcia sup. num. 122. Marcilla lib. 3. tit. 9. c. 30. additio, n. fol. 429.

Beneficia curata sine simplicia, siue Regularia uacantia propter crimen hæresis, sunt reseruata prouisioni sedis Apostolicæ. Ita est motus proprius Pij Quinti 17. mensis Februarij anno Domini 1567. fol. mihi. 33. in meis motibus proprijs. Item Cong. resp. per constitutionem. d. Pij Quinti censi derogatum dicto decreto. d. c. 6. in materia clausurae. Marzill. fol. 430 in principio.

Congregatio Concilij censuit, quamuis ordinandorum genus, etatem, & conditionem diligenter inquirere debeant Ordinarij iuxta. c. 7. ses. 23. Concilij Tridentini, non tamen eos ab ordinatione excludendos (nisi aliud Canonicum obesset impedimentum) qui a Iudæis originem trahunt, vel quorum maiores etsi hæretici fuerint, emendatos tamen esse constet, & reincorporatos Ecclesie unitati, & pro culpa huiusmodi ad mandatum Ecclesie penitentiam recepisse, quam vel perfecerunt, vel perfectioni eius insistent, aut paratos fuisse ad recipiendam eandem iuxta constitutionem Bonifacij. 8. quæ incipit statutum. 15. de hæret. in. 6. id tamen intelligendum esse nisi aliquo privilegio Apostolico, aut confirmatione aliud caueretur. Ita refert Farinacius ad Trid. decis. 8. & 9. & Marzilla lib. 3. tit. 13. c. 4. additio, f, fol. 455.

Contra Clericos, qui in sacris confessionibus mulieres ad carnale commercium prouocauerint: hæreticæ prauitatis Inquisitores sæuere possunt procedere, & non Episcopi. Salcedo in praxi. c. 84. incipit spiri-

spiritualibus filiabus, additio, a, folio mihi 329. Idem & erit à fortiori quando Sacerdos, vel Religiosus uirum aliquem ad nephandam uenerem prouocat Salzedo supra.

Num. 3. Inquisitores hæreticæ prauitatis procedunt & contra dicentes blasphemias sapientes hæresim. Simancas de hæreticis, titulo 8, n. 6. & Salcedo in praxi. c. 112. incipit, blasphemia, additio, a, folio mihi 403. & uerba, quæ sapiunt hæresim, sunt, ut si quis dicat, descreo en Dios, reniego de Dios, o de la Fe, o de la Cruz, o de la crisma de la frente, o reniego de la puridad de nuestra Señora. Sed non sunt hæretica uerba si quis dicat, Pese a Dios, por uida de Dios, mal grado aya Dios, a despecho de Dios. Ita Salcedo sup. columna. 4. & 5. fol. mihi. 403. & 404. Pro uerbis tamen hæreticis flagellis cadunt infimæ sortis personas proferentes, nobiles uero pæna pecuniaria, & ad tempus in Monasterium intrusione. Salcedo sup. columna. 5. fol. mihi. 404. Sed pro blasphemijs leuioribus læuius puniunt, ut talis ster in Ecclesia nudo capite sine clamide, nudis pedibus, sine veste, in dextera ferens ardentem faciem. Salcedo sup. vers. in alijs, folio mihi. 404.

Blasphemia sapienter hæreticæ. Pæna blasphemiarum hæreticæ. De blasphemia uide alia lib. 5. tit. 4. l. vnica hic.

Num. 9. Contra brujas. Item & procedunt dicti Inquisitores contra lamias id est brujas, ad late tradita per Simanc. de hæreticis tit. 37. a fol. mihi 168. & Repertorium Inquisitorum in uerbo, Xorguine, fol. mihi. 791. ubi in dicto uerbo, dat intelligere, quod re uera non sunt xorguine, & quod falluntur mulieres contrarium asserentes per. c. Episcopi. 36. q. 5. quod caput re uera fortiter urget contra tale credentes.

Contra hærentes duas simul uxores. Procedunt & contra eum, qui palam duas ducit uxores, quia non recte sentire præsumitur de Sacramento matrimonij. Simancas de hæreticis tit. 40. n. 4. Estq; anathema qui dixerit: licere christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum. Trid. ses. 24. can. 2. de refor. matrim. Marzilla lib. 3. tit. 14. c. 3. Canone. 2. fol. mihi 465. c. si quis. 32. dist. c. gaudemus de diuortijs.

Ordinamentum Regale, de Familiaribus. EN causas ciuiles los familiares esten sugeridos a los Iuezes seculares: y tambien en el crimen lese Magestatis humana: en el crimen de nefando contra natura, o en el de lebantamiento, o commocion de Prouincia, o pueblo,

Num. 10. EN causas ciuiles los familiares esten sugeridos a los Iuezes seculares: y tambien en el crimen lese Magestatis humana: en el crimen de nefando contra natura, o en el de lebantamiento, o commocion de Prouincia, o pueblo,

y en crimen de quebrantamiento de cartas, o seguros de su Magestad, o nuestros, y de rebellion, o inobediencia a los mandamientos Reales. Y en caso de aleue, o de forçamiento de muger, o robo della, o de robador publico, o de quebrantamiento de casa, o Iglesia, o Monasterio, o de quemá de campo, o de casa con dolo. Y en otros delictos mayores que estos, y en resistencia, o desacato calificado contra nuestras justicias Reales. Y si delinquieren en los officos, y cargos de Republica, que tuuieren. Verba sunt de cedula Real de su Magestad, hæc eadem uerba ponit Simancas de hæreticis tit. 41. n. 19.

Non enumerat hic crimen, homicidij, adulterij, stupri, falsaq; monet Quoad crimen homicidij, dic, quod si sit crimen simplicis homicidij, & id committat talis familiaris, cognitio, & punitio illius pertinebit ad Inquisitores hæreticæ prauitatis, & non ad Iudices Regios. Simancas de hæreticis tit. 41. n. 22. quod ego intelligo de homicidio non doloso, licet sit culpolum, pro quo non uenit imponenda pæna mortis naturalis: sed mitior arbitrio Iudicis: sed si committat homicidium cum dolo: debet puniri pæna mortis naturalis. Clarus. §. homicidium, n. 3. & hoc ultimo casu dicerem, talem familiaris esse subiectum iurisdictioni iudicis Regij, & non esse remittendum illum ad dictos Inquisitores. Rationem do, quia tale crimen homicidij dolosi est maius quam, el quebrantamiento de casa, o que el caso de aleue (cum pro istis delinquens non puniretur ad mortem) ergo non esset remittendus ad Inquisitores ob uerba illa, y en otros delictos mayores que estos. Maiusq; delictum ego intelligo à maiortate pænæ: quia hæc est commensuranda delicto.

Eodem modo dicerem: quod si talis familiaris committat adulterium cum nupta: debet puniri per Iudices Regios absq; spe remissionis ad Iudices Inquisitores, quia etiam hoc crimen est maius quam supradicta delicta relata sup. n. 10. quia meretur pænam mortis naturalis. l. quamuis. 30. C. de adulterijs ibi, sacrilegos nuptiarum gladio puniri oportet.

Pari modo, si quis familiaris committat stuprum cum muliere non sua per vim, debet puniri per Iudices Regios absq; spe remissionis, quia ob id debet mori. Iulius Clar. §. raptus. n. 1. vers. bene, & sic est maius delictum quam, el quebrantamiento de casa, o que el caso de aleue. Ac per consequens nõ esset remittendus: aliàs si committat stuprum simpliciter, esset remittendus, quia non

non est maius delictum quam quodlibet ex dictis duobus delictis.

Num.13. Pro falsa moneta.

Pro falsa moneta facta conuictus, vel confessus familiaris: debet puniri per Iudices Regios sine remissione ad Inquisitores, quia est hoc delictum maius quam, *el quebrantamiento de casa, o robador publico, o caso de aleue*, quia ob id debet quis concremari. l.2. C. de falsa moneta.

Num.14. Pro assassinio.

Pro assassinio similiter non esset remittendus dictus familiaris: sed posset puniri per Iudices Regios, quia & pro hoc crimine debet quis puniri pena mortis naturalis. Clar. §. assassinium. n. 4. & sic est hoc delictum maius quam, *quebrantamiento de casa, caso de aleue, o robador publico*.

Num.15. Pro blasphemia.

Nec blasphemus familiaris esset remittendus, sed puniendus per Iudices seculares, quia & pro blasphemia in Deum, vel Virginem Mariam, est statuta pena mortis naturalis de iure civili, auth. vt non luxurientur, in fine, & sic est hoc crimen maius quam *quebrantamiento de casa, o caso de aleue, o robador publico*, ob hanc eandem rationem parricida est etiam puniendus: licet sit familiaris Inquisitorum, per Iudices Regios, quia meretur penam mortis naturalis. Clarus. §. parricidium. n. 5. Solorzano de parricidio, lib. 1. c. 23.

Num.16. Pro heresi.

Pro crimine heresis debet remitti familiaris ad Inquisitores, quia iudex secularis Regius non potest se intrormittere in cognitione huius criminis: sed iudex Ecclesiasticus, quia est crimen mere Ecclesiasticum. Clar. §. heresis. n. 4.

Num.17. Pro sacrilegio.

Pro sacrilegio (id est si talis familiaris furatus sit rem sacram in loco sacro) non esset remittendus, quia deberet puniri pena mortis naturalis. Clar. §. sacrilegium. n. 1. & 3. sed non *pro quebrantamiento de casa, ni por caso de aleue*. Et sic illud est maius huius delictis: ac per consequens non est remittendus ob verba relata hic n. 1. ibi. *Y en otros delictos mayores, que estos*.

Num.18. Pro delicto merente morte.

Finaliter vbiq; familiaris pro alio delicto esset puniendus morte naturali, dicerem non esse remittendum ad Iudices Inquisitores, ob prædicta.

Num.19. Capi possunt per Iudices Regios.

Sed licet Iudices Regij non possint punire Familiares Inquisitorum in casibus non exceptis, possunt in his illos capere, & in continenti debent illos remittere ad dictos Inquisitores puniendos. Simancas de hereticis tit. 4. l. n. 20.

Num.20.

Sed & licet imputentur familiari aliqui casus, in quibus si essent probati: essent Iudices competentes contra eos Regij Iudices, tamen si non sint probati, vel si probati sint, sed non, illos commississe talia delicta: erunt remittendi. Et sic vidi in praxi, quia non entis non sunt qualitates teste Philosopho, & actore non probante reus absolvitur, auctore Iurisconsulto.

Ad illa verba, *o de aleue*, adde quod hoc verbum idem significat quod proditio, vt colliges ex. l. 1. tit. 3. p. 7. ibi, *de la traycion, o del aleue*, & Bayardus ad Iulium Clar. §. homicidium. n. 22. vsq; ad 25. fol. mihi. 61. Et proditor de iure communi dicitur ille, qui offendit alium sine diffidatione. Baldus in auth. nulla communis. C. de Episcopis, & Cler. Astrictis decis. 265. n. 64. Bayardus sup. n. 22. Gomez var. 3. tom. c. 3. n. 5. id est ille, qui occidit alium quando erant amici, & inter eos nulla erat causa rixæ, vel discordiæ, & vnus offendit, vel occidit alium secure. l. propter insidias. C. qui accusare. l. 4. ad leg. Iul. maiest. Et qualitas proditoris, vel aleuosi sunt signa fidelitatis, & amicitiae ostendere, suauia & dulcia verba proferre, exterioremq; amicitiam in omnibus actibus significare, & vnus in mente gerit, & aliud contrarium verbis, & actibus ostendit. Gomez var. lib. 3. c. 3. n. 5.

Hinc est, quod si inimicus retro, & non de facie ad faciem offendat, vel occidat suum inimicum: non erit proditor, vel aleuosus secundum Bart. in l. respiciendum. §. delinquent, de penis. Gomez var. 3. tom. c. 3. n. 5. sed meo videri si inimicus non videt suum inimicum, nec est in loco, ex quo videre possit, vel est in loco sacro, vbi non licet præcogitari de offensionibus, & nihilominus inimicus offendat inimicum retro & secure: erit proditor, vel aleuosus, quia offendit secure, & non potuit præcauere, aliis enim si potuit præcauere: non erit proditor ille, qui offendit suum inimicum, sic colligitur ex ratione Bartoli in d. §. delinquent. Gerardus sing. 14. Bayardus ad Iul. Clar. §. homicidium. n. 25. Plaça de delictis. lib. 1. c. 21. n. 2. Gregor. Lopez glosa. 3. l. 1. tit. 19. p. 2. Nouellus in praxi. §. quamplurimos n. 40. fol. mihi. 495. Farinacius, quæst. crimin. q. 18. n. 76. & 77.

In Regno Castellæ non attempta consideratione amicitiae, nec inimicitiae, ille est proditor, vel aleuosus qui occidit alium secure, & non de facie ad faciem. Gomez sup. n. 5. vers. *aduertendum*. Hinc est, quod etiam de iure communi proditor est ille, qui dat alteri potionem venenatam. Bald. in l. nemo clericus. C. de summa Trini. Bayardus sup. n. 23. fol. mihi. 61.

Sed

Casus excepti tuati debent probari ante retentionem.

Num.21. Proditor, vel aleuosus idem est.

Proditor quis sit?

Num.22. Si inimicus retro, & non de facie ad faciem occidat, an sit proditor?

Num.23. In Castella quis sit proditor?

Num.24. Sed & proditor dicitur. 1. qui ob timorem rem non defendit veritatem, & qui tacet eam. 2. Illo qui crimen alterius sibi notum, manifestat. 3. Qui maliciose circumuenit alium, & calide seducit, vt in periculum salutis trahat. 4. Qui rem sibi commissam exponit hostibus. 5. Qui iussa veritatis contemnit. 6. Qui secretum sibi commissum reuelat. c. clericus el. 1. glosa, *proditionibus*, 46. distinet. vbi hæc omnia probat. Adde tu alios casus positos hic. n. 21. 22. & 23.

Num.25. Dicitur & proditor ille, qui committit crimen læsæ Maiestatis, glosa. 1. in rub. tit. 2. p. 7. & ibi in l. 1. 2. vsq; ad 6. vbi latissime de crimine læsæ Maiestatis. Et bene in hoc nostro ordinamento dicitur, Iudices seculares esse competentes contra Familiares Inquisitorum in crimine læsæ Maiestatis humanæ. Sed secus in crimine læsæ Maiestatis diuinæ: quod est crimen hæresis: in hoc enim non possunt se intrormittere dicti Iudices: sed ipsi Inquisitores hæreticæ prauitatis, vt dixi fol. 12. n. 64. sup. & hic. n. 16.

Num.26. Crimen læsæ maiestatis committens dicitur proditor.

Num.27. Erit & crimen sodomie si vna femina agit, tãquam masculus cum alia femina mediante aliquo instrumento materiali, idem & si vir agat cum femina mediante tali instrumento. Gomez in l. 80. Tauri. n. 34. modo tamè delictum hoc sit consummatum, aliis si solum sit attentatum, pena arbitraria habebit locum, vt ibi Gomez. Et si femina sine tali instrumento agat cum femina, non punietur pena mortis. Gomez sup. n. 34. vers. *secundo*, eodem modo si femina agit cum viro ascendendo supra eum, nõ debet puniri pena mortis. Gomez sup. vers. *et idem*. Item si non per vas contra naturam, sed intra crura agat vir cum femina: non punietur pena mortis. Gomez in l. 80. Tauri. n. 34. vers. *Item*. Nec si agat in aliqua materia non apta ad coitum, vt faciendo foramen in terra. Sed veniet talis puniendus pena arbitraria. Gomez sup. n. 35. in fine. Sic intelligendus Gregor. Cop. glos. 1. in rub. tit. 2. p. 7.

De Sodomia vsq; ad n. 33. hic.

Num.26. Crimen de nefando, de quo hic fit mentio. n. 9. est delictum sodomie, de quo Sodomia fol. 12. sup. n. 65. quod delictum est mixti fori. Clar. §. sodomia. n. 3. & est coitus contra naturam. Barba. conf. 64. lib. 1. Clar. sup. n. 1. Et committitur etiam cum muliere contra naturam. Clar. sup. n. 2. & ibi Bayardus. n. 6. Menoch. de arbitr. casu. 286. & pena sodomie est, vt talis prius occidatur, & post comburatur. Clar. sup. n. 4. & ibi Bayardus. n. 7. quod intellige tam in agente, quam in patiente. Gomez in l. 80. Tauri. n. 32. l. cum vir C. ad leg. Iul. de adult. Salzedo in praxi. c. 88. incipit, *nephandi*. col. 5. fol. mihi. 350. & fol. 351.

Num.27. Et etiam dicitur sodomia si masculus cum masculo habet rem. Gomez sup. n. 32. & etiam si maritus habet rem cum sua uxore per vas exterius contra naturam. Decius in auth. si qua mulier. n. 8. & 9. C. de secundis nup. Gomez sup. n. 33.

Num.28. Erit & crimen sodomie si vna femina agit, tãquam masculus cum alia femina mediante aliquo instrumento materiali, idem & si vir agat cum femina mediante tali instrumento. Gomez in l. 80. Tauri. n. 34. modo tamè delictum hoc sit consummatum, aliis si solum sit attentatum, pena arbitraria habebit locum, vt ibi Gomez. Et si femina sine tali instrumento agat cum femina, non punietur pena mortis. Gomez sup. n. 34. vers. *secundo*, eodem modo si femina agit cum viro ascendendo supra eum, nõ debet puniri pena mortis. Gomez sup. vers. *et idem*. Item si non per vas contra naturam, sed intra crura agat vir cum femina: non punietur pena mortis. Gomez in l. 80. Tauri. n. 34. vers. *Item*. Nec si agat in aliqua materia non apta ad coitum, vt faciendo foramen in terra. Sed veniet talis puniendus pena arbitraria. Gomez sup. n. 35. in fine. Sic intelligendus Gregor. Cop. glos. 1. in rub. tit. 2. p. 7.

Num.29. Sodomia puniri licet non content de corpore delicti.

Num.30. Probari.

At si quis agat in animali irrationali, vt cum equa, debet concremari ipse, & ipsum animal quoq;. Gomez in l. 80. Tauri. n. 35. c. mulier. 15. q. 1. Imola in l. defuncto. col. 1. ff. de publicis Iud. & Exod. 22. Nec tenera ætas delinquentis excusat à pena criminis sodomie. Bayardus ad Iul. Clar. §. sodomia n. 13. & tentans committere hoc crimen, licet potest occidi à tentato. Bayardus sup. n. 15. bene verum est, non esse credendum ei, qui affirmet, secum voluisse committere hoc crimen aliquè. Aymon conf. 41. Bayard. sup. n. 4. Nec ego darem fidem famæ concordanti cum depositione talis quia potuit habere originem ab eo affirmate. Nec creditur puero affirmante, se fuisse sodomitatum, Gramaticus decis. 40. n. 14. Bayardus ad Iul. Clar. §. sodomia. n. 3. Calcan. conf. 109. nec ipsi meretrici tale dicenti. Decianus conf. 83. per totum.

Et ad penam sodomie punitur sodomita etiam si non constet de corpore delicti. Plotus conf. 132. n. 22. vol. 1. inter conf. crim. Bayardus sup. n. 12. Et accomodans domum ad hoc crimen committendum, eadem pena ac ipsi delinquentes tenentur. Bayardus sup. n. 11. Ob sodomiam separatur matrimonium, & impeditur contrahendum. Bayardus in d. §. sodomia. n. 19. Salcedo c. 88. incipit, *nephandi*, fol. 350. Clericus committens crimen sodomie est deponendus, & in Monasterium detrudendus. Bernardus Diaz in praxi. c. 88. n. fi. incipit, *ac nephandi criminis*, fol. mihi. 348. Clrr. §. sodomie. n. 5. sed dic vt motus Proprius relatus per Salzed. sup. fol. mihi. 355.

Hoc crimè sodomie an probetur per socium criminis, an per minore. 25. annis, an per testes inimicos, vel singulares, vel de auditu? Malcard. de probat. conclus. 1313. In probatione huius criminis testis recipi potest absq; citatione partis. Paz in praxi. 1. tomo in 8. tẽpore. n. 55. fol. mihi. 64. Salcedo in praxi crimini.

Femina cum viro.

Si per cura, vel cum materia nõ apta.

Num.28.

Cum animali irrationali.

Tentans occidi à tentato.

Credi affirmanti.

Fama.

Meretrix.

Num.29. Sodomia puniri licet non content de corpore delicti.

Ob sodomiam separari matrimonium. Pena clerici sodomie.

Num.30. Probari.

crimi. c. 88. incipit, *nephandi criminis*, fol. mihi. 350. col. 1. verl. & in *sodomia*. Per auditum non probatur id. Casan. in consuet. Burg. rub. 1. tit. des Iustices, n. 56. fol. 66. Hipolitus de Marfilij conf. 28. n. 4. & 5.

Num. 31. In Regno Castellæ sodomitis est imposita pæna vltimi supplicij, & confiscationis omnium bonorum. Salcedo sup. fol. mihi. 351. idem de iure communi. c. cum secundum leges, in verbo, *natura contrarias*, de hæreticis in. 6. Clar. §. sodomia num. 6. & intellige de bonis, quæ tempore commissi huius criminis habebat: sed non de post acquisitis. Salzedo sup. col. 8. fol. mihi. 352.

Cōfiscatio.

Num. 32. Connexio ad hæreticum

In Aragon Ecclesiasticis contra sodomitas procedunt.

Testamentum facere possunt.

Abominabile.

Num. 33. Beneficium non conferitur sodomita.

Quilibet accusat.

Num. 34.

In Regno Castellæ sodomitis est imposita pæna vltimi supplicij, & confiscationis omnium bonorum. Salcedo sup. fol. mihi. 351. idem de iure communi. c. cum secundum leges, in verbo, *natura contrarias*, de hæreticis in. 6. Clar. §. sodomia num. 6. & intellige de bonis, quæ tempore commissi huius criminis habebat: sed non de post acquisitis. Salzedo sup. col. 8. fol. mihi. 352.

Sodomita non potest conferri beneficium Ecclesiasticum. Salzedo in praxi. c. 88. incipit, *nephandi*. col. 13. fol. mihi. 355. nec talis gaudet immunitate Ecclesiæ. Couar. var. lib. 2. c. 20. num. 8. Salzedo sup. col. 13. fol. mihi. 354. Quilibet autem admittitur ad accusandum hoc crimen sodomia. l. 2. tit. 21. p. 7. vbi Gregor. Lopez, & Montalbo.

Ad illa verba, *inobediencia a los mandamientos Reales*, intelligerem de mandatis Regalibus factis per ipsum Regem: sed non de mandatis Iudicum etiam superiorum, tum quia analogum per se sumptum fiat pro famosiori significato. Teste Philosopho, & quia hoc nostrum ordinamentum emanauit ab ipso Rege: & præsumitur, quod ipse intellexit de solis suis mandatis, sed non de inferioribus, quia verba debent intelligi secundum subjectam materiam. l. plenū. §. equitij, de vsu & habit. l. ex militari, de testam. militis. Casan. in consuet. Burg. rub. 4. §. 7. in tex. *supose*, n. 15. fo. mihi. 675.

Ad verba, *la sententia arbitraria se execute en lo que fuere conforme*, & c. idem de iure Regni Castellæ, lib. 4. tit. 21. l. 4. Recopil. illius Regni. 1. p. fol. 282. Secus de iure nisi approbetur per partem. Olanus litera 2, n. 56. & litera 3, n. 9. Abiles in cap. Præc. c. 30. glosa, *faga*, fol. 232. Blancus de compromissis. q. 10. nec in Aragon. lib. 2. tit. de arbitris fol. 44. in suis foris. Sententia lata à maiori parte arbitratorū valet. c. 2. de arbitr. in 6. l. si in tres de receptis, & etiam lata à solo tertio. l. 19. §. si. e. Blancus sup. q. 9. n. 53. vel si absente isto tertio lata sit per arbitros d. c. 2. & d. l. si in tres. Huius verò tertij sententia executioni tradi non potest. Abb. in c. quinquauallis. n. 41. de iur. iur. secus si in parte concordat cum vno arbitro, & in parte cum alio. Parladorius. 3. p. quotid. differ. in differentia. 43. §. 2. n. 4. fol. mihi. 208. Boerius decif. 73.

Num. 1.

Num. 2. Compromitti in duos an possit?

Num. 3. Si sit nulla, vel partim fauorabilis

Num. 4. Appellari.

Si in duos sit compromissum sic, vt si dissentirent, tertium assumant: tale compromissum non valet, quia & in assumendo possunt dissentire. Sed si ita sit compromissum, vt eis tertius assumeretur Petrus: valet compromissum, quia in assumendo dissentire non possunt. l. Item si vnus. 19. §. si in duos, de receptis. Et si in duos sit compromissum, non debet Iudex eos cogere sententiam dicere: quia res fere sine exitu futura est ob naturalem hominum ad dissentendum facilitatem. Sed debet Prætor eos cogere, si non consentiant, tertiam personam eligere: cuius auctoritati pareatur. d. l. Item. §. si. Itaq; ipsi eligunt tertium, sed non Iudex: nec consuetudinem huic contrariam vidi, quidquid dicat. Parladorius. sup. §. 2. fol. 207.

Item sententia arbitraria nulla exequi non potest. Portoles. §. arbiter, num. 15. & 34. quia quod nullum est, nullum iuris producit effectum. Et si ea est pro parte fauorabilis, & pro parte non: non potest exequi pro parte fauorabili: & pro alia appellare: ob indiuiduitatem iuramenti positi in compromisso. Fontanella de pact. nup. claus. 4. glos. 21. p. 1. n. 75. fol. mihi. 328. quot vota debeant esse conformia in arbitris? lib. 4. tit. 28. l. 1. à num. 28. hic.

A sententia arbitri quando liceat appellare, vel non? Rebutus ad leg. Reg. 3. tomo de arbitris, artic. 1. glos. 9. fol. 209. & ad quem Iudicem? glos. 10. fol. mihi

mih. 212. & concludit sic, à sententia arbitri cum adiectione pæna assumpti non appellatur: sed statim ei metu pæne. l. 1. C. de arbitris, sed si assumatur sine tali adiectione: appellatur. l. cum antea. C. e. Et à sententia Iudicis confirmantis arbitriam appellatur. Rebutus. d. glos. 9. n. 5. fol. 208. Si in tres sit compromissum: sufficit duorum consensus, si præsens fuerit & tertius, alioquin absente eo, licet duo consentiant: arbitrium non valet: quia in plures fuit compromissum, & potuit præsentia eius trahere eos in aliam sententiam. l. si in tres. 20. ff. de receptis arbitris. Sed de iure Canonico si ex tribus arbitris à partibus electis: eorum aliquis ab alijs legitime requisitus ad examinandum, vel diffiniendum vna cum eis negotium: super quo in eos fuit compromissum: non curauerit (cessante legitimo impedimento) conuenire: duo præsentis possunt dictū negotiū examinare, & libere diffinire: sicut possent illo præsentis, nec volente cū eis in vnam sententiam concordare. c. 2. de arbitris in 6.

Num. 5.

Cōpromitti in tres.

Ad lib. 2. tit. 22. l. 2. de pace, siue de desistendo ab accusatione.

Ad verba, *puedan cōprometer en causas criminales sin pedir licencia*, causa tūc dicitur criminalis quādo pæna venit applicāda fisco, at si parti, dicitur civilis, siue civiliter agi. Abiles in cap. Præc. c. 2. glos. *camara*, n. 2. fol. 90. etiā si talis pæna sit pecuniaria. d. n. 2. modo tamē sit applicāda fisco ex accusatione, sed si nomine fisci intēretur aliqua actio, vt petitio hæreditatis, erit causa civilis. l. 1. C. de petitione hæred. Bart. in. l. 3. ad finem, ff. de sepulcro violato. Abiles. d. n. 2. Itē erit causa criminalis si pæna sit applicāda fisco ob contractum illicitum. Abiles. d. n. 2. verf. *idem*, fol. 90. at si pæna applicāda parti, nō est ei applicabilis: non erit civilis. Abiles. d. n. 2. verf. *quoq;*, fol. 90. Item si agitur ad pænam ordinariam corporalem non facta mentione priuati interesse: est causa criminalis. Clar. §. si. q. 1. a. n. 3. idē si lex pro delicto ponit pænam centum scutorū, dimidiam applicādam fisco, dimidiam parti. Vel si statuit, quod quis puniatur, & rem restituat. Clar. sup. sed si ex alia causa hæc veniant applicāda, vel restituenda, erit partim criminalis, partim civilis. Si agitur solum ad interesse priuati, erit civilis: si agitur ad priuati

Num. 1. Causa criminalis, vel civilis.

tionem officij, dignitatis, vel beneficij ex inquisitione, accusatione, vel exceptione: erit causa civilis, si pæna hæc non sit ordinaria. Clar. iup.

Facis pacem de non offendendo per te, nec per tuos filios, si filius tuus naturalis offendit, non teneris de eo. Hipolitus sing. 139.

Pace facta an restituantur possessiones, quæ ante tempus possidebantur: & quæ iniuriæ censcātur remissa? rescindantur? sententiæ latæ contra reuelles: prositq; pax malefactoribus? Menoch. consil. 103. vol. 1. Si pars non remittat iniuriam: Princeps ea inuita remittere non potest eam reo. Clar. §. si. q. 68. n. 40. Abbas in c. quanto n. 1. de iure iurando.

Ad pacem faciendam Iudex non potest cogere partes in criminalibus. Abiles in cap. Præc. c. 2. glosa, *parcialidad*, n. 22. Clarus §. si. q. 68. n. 41. Barbatia consil. 1. vol. 3. Maritus accusat de adulterio, vel alio delicto te: condemnaris ad furcas, ille tibi potest parcere cum conditione, vt nunquam ingrediaris hunc locum. Gama decif. 63. & 273.

Pacem facere ad quem pertineat si pater & filij fratris offensi supersint? Beroius. q. 75. Pax infringitur ex causa de nouo superueniente, pænaq; pacis fractæ à quo exigatur? Cephalus consil. 33. vol. 1. Facis pacem remittendo simpliciter iniuriam tibi factam sine mentione damnorum, & expensarum: poteris nihilominus hæc petere. Couar. var. c. 10. n. 7. Paz in praxi. tom. 5. p. c. 3. §. 6. n. 88. fol. 161. Clar. §. si. q. 58. n. 38. Gomez var. 3. tomo. c. 6. n. 13. Curia Philippica. 3. p. §. 8. n. 10. fol. mihi. 568.

De iure communi pars non potest desistere ab accusatione per eum posita, si non habeat licentiam Iudicis ad desistendum, l. 1. §. si quis autem. ff. de abolitionibus. Et si sine tali abolitione, siue licentia desistat, est contra eum pæna quinq; librarum auri. l. 3. in fine. ff. de prauaricator. Sed ille, qui obtenta licentia desistit ab accusatione, possit post denuo accusare cum licentia Principis. Albericus in rub. n. 2. C. de abolitio. Sed hæc noua acusatio an debeat fieri intra 30. dies, vel intra viginti annos? Albericus sup.

Desistens ab accusatione, in expensis debet condemnari in Regno Aragonum. Portoles §. desistere, num. 4. idem de iure. Clar. §. si. q. 58. n. 4. Iodoc in praxi. c. 121. num. 3.

Num. 2.

Princeps nō remittit.

Num. 3. Cogere ad pacem.

Maritus desistere.

Ad quem spectet facere pacem?

Frangi. Pace facta an damna peti?

Num. 4. Desistere ab accusatione.

Post pacem de nouo accusari.

In expensis condemnari.

Num. 5. Licentia de detur, & causa cognita a competenti Iudice sistendi de postulare debet aculator, id est si per errorē tur causa seu remeritatē, seu calorē ad accusationem cognita. profuerit: hoc enim accufator explanans, abolitioni locū faciet Iudex, sin autem per deceptionē, vel pecunijs a reo corruptus ad postulandam abolitionē venit, non admit- tetur, ij verō, qui suam, suorumq; iniuriam defendunt, & qui cognatos suos acussant, admittentur ad desistēdum. l. 2. C. de abolit.

Num. 6. Post pacem puniti ad instantiam Fiscalis. Et aduerte, quod licet acufator desistat, vel faciendū pacem, vel transigendo, nihilo minus tamen Iudex ad instantiā Promotoris Fiscalis ad pēnā ordinariā inferendā pro- cedere potest etiā continuando procesum captū, & etiam vsq; ad mortem naturalem, si delictū mereatur eam. l. 2. C. de abolit. ibi sed aduersus nocentē, & l. ita vulneratus, ad leg. Aquil. Albericus in l. abolitio. C. de abo- litionibus. Clar. §. fi. q. 58. n. 3. Padilla in l. transigere n. 47. & 48. C. de transact. Villal- pandus in l. 22. tit. 1. p. 7. i. p. §. 9. fol. mihi. 14 aliās enim si delictum non meretur pēnam mortis, & sit tale, pro quo Iudex ex officio, vel ad instantiam Promotoris Fiscalis pro- cedere non possit, tunc si acufator desistat, vel faciat pacem, vel transigat, Iudex nullā pēnam imponere potest reo acussato. Iul. Clar. §. fi. q. 58. n. 3. cum multis ibi per eum allegaris.

Parētes pro filijs, vel minor, vel tutor. Pacem possunt facere parentes non viles pro iniurijs illatis suis filijs. Marāta de ord. Iud. 6. p. tit. de Inquisitione n. 67. & 68. vel adultus, pupillus, vel curator sine eis ob cau- sam minori conuenientē pro iniuria facta suis patribus. Baldus in l. 1. C. de in integ. restit. minor. Paulus Montanus de tutelis c. 33. à n. 263. vsq; ad 373. & Gutierrez de tu- telis. 2. p. c. 7. Pace habita a vulnerato, Sena- tus Regius posset sine consultatione Regia componere partes. Affictis decis. 287.

Num. 7. In quibus delictis? Sed quando & in quibus casibus, vel deli- ctis possint inter se transigere, vel pacem fa- cere partes litigātes? vide. l. 22. tit. 1. p. 7. vbi Gregor. Lopez. Montalaus, & Villalpādus. Padilla in l. transigere. C. de transact. Clar. §. fi. q. 58. vbi late. Et de materia pacis, & transactionis in delictis. Gomez var. 3. tom. c. 3. à n. 54. ad quos recurre. Filius si se ab- stineat ab hereditate sui patris: potest tamen pacem facere de morte illius. Plaza de delict. c. 45. n. 2.

In Aragon, & Neapoli. In Regno Aragoniæ, & Neapolitano pō- test quis desistere ab acufatione. Porcoles ad Molinum. §. desistere fol. 517. Et licet pars desistat, Fiscalis promotor potest pro-

te qui in hoc nostro Regno: potest & in Aragon Portol. sup. n. 2. idem de iure com- muni. Porcoles sup. modò tamen sit delictū, in quo ipse solus potest acussare.

In pace ineunda præfertur vxor vidua de functi, filijs, & consanguineis huius, quia cū sint vna caro, reputatur magis cōiuncta per sona. c. gaudemus. §. quia verò, de diuortijs. Paz in praxi. 5. p. 1. tomo. c. 3. n. 14. fol. mihi 130. nisi secundò nubat. Plaza de delictis. c. 45. n. 1. Gomez var. lib. 3. c. 3. n. 65. in fine, quidquid dicat Castillò de usufruct. lib. 1. c. 4. à n. 2. vsq; ad 37. cuius argumentis facile potest responderi: pro me stat & Padilla in l. transigere. n. 57. C. de transact.

Itē ex pluribus cōsanguineis proximior in gradu præfertur in accusando, & pace fa- cienda: Inter eiusdē gradus, omnes simul, & ab omnibus eiusdē gradus est habēda pax, siue concordia. Paz sup. n. 16. fol. mihi. 130. Gomez var. lib. 3. c. 3. n. 64. Sed si consanguinei concurrant cū hærede extraneo: is præ- fertur illis, quia tenetur mortē defuncti vin- dicare. Gomez sup. n. 64. etiam si sit fāmīna ralis hæres. Gomez sup. n. 65. & non datur dispar ratio in eā quā in masculo.

Paxq; a proximiorē facta præiudicat re- motioribus. Padilla in l. transigere, n. 52. C. de transact. Plaza de delict. lib. 1. c. 46. n. 1. fol. mihi. 765. Bart. in l. 4. §. Cato. d. verb. oblig. nisi probetur ignorantia remotioris, & præ- uariatio, vel collusio proximioris. l. si cui. 7. §. iisdem, de accusat. Inter illos verò, qui sunt eiusdē gradus concordia, vel pax facta per maiorem partē illorū, valet: licet contra- dicat minor pars. l. aliud. §. refertur de reg. iur. l. quod maior. ad municip. c. 1. de his, quæ fiunt a maiore parte. l. si. C. qui bonis. Nec est hæc res, quæ cōpetit pluribus, vt sin- gulis, sed vt vniuersis. Et si sint æquales, quod vni parcunt, alij non: præualet pars, quæ par- cit. l. interpretatione, de pēnis. l. absentem e. l. & suum hæredē. 8. §. fi. de pact. Arēt. in l. pro hærede. §. fi. de adq. hæred. Sed si in nu- mero minoris partis sint masculi, & in nu- mero maioris, fāmīna: præferētur masculi. Paris. de Puteo. de sind. verbo, cōpositio, c. 8. fol. mihi. 169. col. 4. n. 5. Plaza sup. n. 8. fol. mihi 770. Sed ad hoc vt maior pars inter æquales præiudicet minori parti, debent omnes in vnum vocari, aliās non præiudica- ret minori parti, l. & suum hæredem. 8. §. fi. de pact, quia forte minor pars posset maio- rem trahere ad suam sententiam: Sed & si aliqui sint absentes, erunt vocandi. Penna in l. nominationum. C. de Decur. lib. 10. Pla- za sup. c. 46. n. 16. Et si nolliat comparere: ha- bentur

Num. 8. Vxor præ- fertur filijs in pace ine- unda.

Num. 9. Ex plurim- bus consan- guineis pro- ximior.

Exceptio hæc redde.

Num. 10. Pax proxi- mioris præ- iudicat. Quid inter- plures eius- dem gra- dus?

Si vni par- cunt, alij cō- tradicunt.

Maior pars vt præiudi- cet minori, omnes cita- ri debent.

bentur pro præsentibus, ne sua malitia eis prosit. De ista maiore parte adde lib. 5. tit. 1. l. 2. hic.

Ad lib. 2. tit. 22. l. 3. de Statuto de compromittendo inter consanguineos.

Num. 1. In spolio. **A**D illa verba, se comprometan los pleytos de entre padres, e hijos, &c. Idem de iure com- muni nisi de castrensi peculio. l. lis nul- la. 4. de iudicijs, & l. 32. tit. 2. p. 3. & l. 11. tit. 17. p. 7. hæc nostra lex obligans ad compro- mittendum non habet locū in spolio. Affic- tis decis. 84. nec in criminibus de iure cō- muni. Alex. conf. 82. n. 4. & 7. vol. 1. Blancus de cōpromissis. q. 4. n. 26. nec in gradu ap- pellationis. Hipolitus in praxi. §. sequens. n. 51. Marāta de ord. Iud. 6. p. tit. de cōpromis- sis. n. 31. Vbi in dicto tit. an inter consangui- neos spurios, & non legitimos, vel clericos? adde hic. n. 4. 5. & de clericis etiā Marāta dif- put. 8. n. 9. & 14. & Capicius decis. 66. Blan- cus de compromissis. q. 3. n. 32. & 35. Rolād. conf. 57. vol. 2. n. 18. 21. 24. & 27. Decius in c. Ecclesia sancta, n. 45. de constit. Hipol. in l. circumducere. §. seruo n. 9. C. de siccar. Et ligat clericos nisi sit statutum dictās quod- sentētia arbitraria executioni mādetur (vt est hæc nostra lex. i. hic) Blancus sup. q. 3. n. 32. & 35.

Num. 2. In quibus bis. Non cōprehendit de iure instrumenta li- quida, si opopnatur, quod sint simulata. Ar- nono, cautela. 17. nec si frater cōsanguineus est mortuus. Arnono cautela. 39. Obligat ad pluries quā semel cōpromittendū etiā si bis sit cōpromissum, si tamē expirauit. Iason in l. qui per salutē, n. 4. de iure iur. vbi quod est cōpromittendū donec res finiatur, & Affic- tis decis. 46. Arnono cautela. 57. Marsilius sing. 172. Nec ligat si instrumentū sit iurātū, nec si debitū sit liquidū. Hipolitus de Marfi- lijs sing. 467. vbi nec si instrumentū sit obscu- rū, nec si est quæstio de articulo meri Iuris. & Corneus conf. 292. n. 8. vol. 3. & decis. Pe- rus. 47. n. 11. Nec in causis mixti Imperij. Ma- rāta dicto tit. de cōprom. n. 32. & Ioseph. Lu- do. decis. 47. n. 8. Quādo vēditor consangui- neus euincētis cōparet ad defendēdū emp- torē conuentū non cōsanguineū: cōpromit- tēdū est. Bart. in l. si minori n. 5. C. de iure fis- ci lib. 10. & in l. in rem. n. 3. C. vbi in rem actio & Castro in l. 1. n. 4. C. vbi in re actio. De re prohibita alienari non cōpromittit- tur. Ioseph. Ludo. decis. 47. n. 13. Benintēdis decis. 21. vbi n. 10. quod tutor possit cōpro- mittere stāte hac lege & Maranta sup. n. 9.

Venditor. **In re prohi- bita aliena- ri.** **Tutor.**

Blācus sup. q. 3. n. 53. verf. ex his, Paulus Mon- tanus de tutelis. c. 33. à n. 228. & n. 360. & Gutierrez de tutelis. 2. p. c. 5. à n. 18. Minores ligat. Maranta sup. n. 9. Benintēdis decis. 21. n. 11. Blācus de compromis. q. 3. n. 39. Alex. conf. 65. n. 33. vol. 6. Roland. conf. 57. n. 33. vol. 2. An tamen ipse tutor sine pupillo, vel pupillus sine tutore compromittere pos- sint? Romanus conf. 386. Minores compro- mittentes virtute huius statuti non possent in integrum restitui. Romanus conf. 90. & Castro in l. non videtur n. 4. C. de in integ- rum rest. & Tiraq. de retract. lignag. in fi- ne, n. 53. folio. 271.

Hæc nostra lex, & similes, ligant sponfos, & sponsas. Rol. conf. 57. n. 16. vol. 2. & Ma- ranta de ordine Iud. 6. p. tit. de comprom. n. 3. Non habet locum parte non petente. Marant. sup. n. 13. & Blancus sup. q. 5. n. 1. & reus debet petere. Alex. conf. 144. n. 7. vol. 7. Sed post cōclusum in causa peti non pos- set vt compromittatur, nec post publicatas attestations. Blācus de compromissis. q. 5. n. 3. verf. (publicato) & Iason in l. si quando §. & generaliter. C. de inofficioso testam. Rolandus conf. 57. n. 37. vol. 2. & Trigona sing. 72. Hipolitus in l. maritus n. 25. & 26. de quæstionibus, decis. Perusina. 47. n. 12. Nō habet locum inter vitricum, & priuignum, vel inter nouercam, & priuignam. Baldus in l. affinitatis, n. 3. & 4. C. communia de suc- cessionibus, & Maranta sup. n. 16. Nec ha- bet locū quando vertitur quæstio de legiti- matione. Alex. cōf. 144. n. 6. vol. 7. hæc cōsan- guinitas requiritur, quod interueniat tēpore cōpromissi Alex. conf. 207. n. 9. & 11. vol. 6.

Cōputatio graduū quoad cōsanguineos cōpromittendū fiet de iure cōmuni secūdū ius ciuile, & nō secūdū Canonici. Bald. in l. si. n. 4. vbi Alex. n. 6. & 7. C. de successorio edicto Cornens cōf. 9. n. 3. vol. 3. Sed in Re- gno Nauarræ fiet secūdū ius Canonici, vt d. l. 3. ibi, *bermanos, y parietes*. Nō habebit lo- cū hæc lex in extraneis ligātibus, qui cōmu- nes cōsanguineos nō habet. Aymō cōf. 203. n. 14. nec in cōsanguineis naturalibus, vel spurijs. Alex. cōf. 60. n. 33. vol. 2. vbi secus de legitimatis. Si hæc consanguinitas negetur per vnū ex litigātibus quoad articulū facti, impediatur cōpromissum, secus si quoad ar- ticulū iuris. Capicius decis. 7. Et testes depo- nentes de hac cōsanguinitate, nō sufficiet, quod deponat simpliciter d. ea, sed debebūt declarare gradus cōsanguinitatis. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glo. 16. n. 6. Si opponatur de illegitimatione, & quod prius cognosca- tur de hac coram Iudice Ecclesiastico quā

Minores.

Sponsi vel parte non petēte, vel post conclu- sum.

Vitricum.

In legitima- tione. Consanguini- tatis.

Num. 4. Gradus cō- putari.

Consangui- nitas si ne- getur.

Consangui- nitas proba- ti.

Illegitima- tate.

Ad lib. 2. tit. 22. l. 3. de Compromissis inter consanguineos.

compromittatur coram seculari: erit causa remittenda ad Ecclesiasticum quoad legitimationem antequam compromittatur. Capicius, decis. 7.

- Num. 5. In feudis. Hæc nostra lex, & similes habent locum quoad fæuda, vel illorū fructus, si est quæstio quantū debeat esse? A fictis decis. 34. hæc nostra lex est contra ius, nec posset cogi quis ad compromittendū de iure cōmuni, nec habet locū in rebus liquidis. Corneus cōf. 65. n. 4. & 5. vol. 4. nec in affinis soluta affinitate. Alex. cōf. 207. n. 11. vol. 6. Iasson in l. si cut, de re iudicata. Hæc lex limitans se, quod non habeat locū compromissum quādo est instrumentum publicū, idē esset de iure cōmuni. Alex. cōf. 166. n. 2. vol. 2. Etia si sic nō limitaret non haberet locum super instrumentis guarentigiaris, nec in sententijs diffinitiujs. Bart. in l. elegāter. n. 2. de condict. indebiti, nec habet locum super missione in possessionē. Ioseph. Ludo. decis. 47. n. 2. vbi n. 10. nec in donatione iurata. Consanguineus forensis agens debet compromittere. Rolādus cōf. 57. n. 22. vol. 2. vbi n. 15. quod statutum de compromittendo inter affines extenditur ad virum, & vxorem.
- Num. 6. In nepotibus. Hæc nostra lex est fauorabilis, & habet locum in nepotibus conceptis, & natis post emancipationem filij. Iasson in l. de quibus, n. 17. de legibus. Non habet locum si vna pars habet exceptionem liti finitæ. Iasson in l. fratris tui. n. 4. C. de transact. sed habet locum inter consanguineos, qui sunt facti extranei ipsimet, vel per statutum. Iason in l. ius agnationis. n. 2. de pactis. Non valeret hæc lex si cogeret ad compromittendū certas personas, secus si generaliter cogat. Iasson in l. lex est, n. 6. de legibus, & Parisius cōf. 40. n. 1. vol. 1. Habet locum quando est quæstio, debeat ne compromitti, vel non, inter cōsanguineos? Bart. in l. si quis, n. 5. C. de pactis, & habet etiā locum cum controvertitur, vbi debeat pupillus educari? Bart. in l. nō distinguatur. §. quæstio. n. 2. de arbitris, & quādo cōparet vnus frater pro defensione sui fratris rei. Bart. in l. 1. n. 3. C. vbi in rem actio. Sed non habet locum, quando petitur executio sententiæ arbitri. Secus arbitratoris. Bart. in l. 2. n. 1. de arbitris. Licet dicat lex, quod super decisio per sententiā non compromittatur, qualiter hoc intelligatur? Plotus de in litem iurādo. §. 49. n. 29. vbi quod producus sententiā, possit cogere aduersarium ad compromittendum, quia potest suo fauori renunciare.
- Num. 7. Hæc nostra lex cogens ad compromittendū habet locum in principali & in emer-

gētibus, & connexis. Plotus de in litem iur. §. 4. n. 46. vbi vsq; ad 50. quod debeat compromitti quæstio, an res sit cōpromittenda, vel non? & quod habeat locū in sumarijs n. 47. sed non in quæstione, sit instrumentū? vel sit quid decisum per sententiā? n. 48. nec quando petitur compromitti articulus causa profelandi litem n. 49. Nec quando partes in facto sunt cōcordes, sed solū habet dubium in iure, d. n. 49. Corneus cōf. 293. n. 8. vol. 3. Sed si in facto non cōcordant, etiā quæstio iuris compromitti debet. Plotus d. §. 4. n. 49. Non habebit locum in eo, qui opponit exceptionem liti finitæ, vel transactionis. Trigona sing. 78. n. 1. Non habet locum corā iudice Ordinario in instrumento iurato, vel si res, de qua est lis, sit liquida. Hipolitus sing. 467. à num. 1. nec habet locum in nepote non legitimo. Alex. in l. ex facto. §. si quis rogatus, num. 26. ad Trebel. nec si res sit clara. Alex. in l. si sic stipulatus, num. 2. de verb. ob. Tales arbitri non tenentur citare partes ad audiendā sententiā. Alex. in l. si quis arbitrātū, num. 15. e. Habet locum in causis, quæ possent compræhendi sub larga significatione vocabuli. Alex. in l. 1. §. lex falcidia, num. 3. ad leg. fal. Sed non in casu decisio per legem. Castro in l. ancillæ num. 6. C. de furtis, vbi num. 7. quod nec in quæstionibus iuris, secus in mixtis inter ius & factum, vel habentibus diuersas opiniones, & Hipol. sing. 467. n. 7.

Nostra lex cogens ad compromittendum habet locum in tota causa, & etiam in articulis non concernentibus eam, sed ordinem Iudicij. Castro in l. si quis, num. 11. C. de pactis. Non habet locum in sententiā transacta in rem iudicatam, secus si quis sponte compromitteret, ea non obstante, vel si sine calumnia allegetur, quod ea sit nulla, vel quod rescindi possit beneficio restitutionis in integrum. Castro in l. post rem, num. 5. & 6. de transac. Cessat ob enormissimam læsionem. Cephalus cōf. 480. num. 23. vol. 4. Non compræhendit causam matrimonialem, nec spiritallem. Blancus de comprom. q. 4. n. 7. Non est satisfactum nostræ legi per compromissum inutiliter factum, nec si expirauit ante quā arbitri pronunciant. Hipolitus de Marfil. in rub. de fideiuf. n. 121. Curator ad lites hoc compromissum petere posset. Benintendis, decis. 21. à n. 1. vsq; ad 9.

Si alia scire vis remitto te ad Blancum de compromissis. Marātam de ordine Iud. 6. p. in. 2. actu, tit. de compromisso. Hipol. de

In emergentibus.
In sumarijs.
In facto claro.
In lite finita, vel transactione.
Instrumento iurato.
Vel claro.
Citare.
In decisio.
In mixtis, vel dubijs.
Num. 8. In incidentibus.
In sententijs.
Si cessio interuenit.
Causa matrimonialis si nulliter est factum compromissum.
Curator ad lites.

Ad lib. 2. tit. 22. de Cōpromissis & de residētia Episcoporum. 108

de Marfil. sing. 467. & in l. maritus. n. 25. de probat.

- Num. 9. Ad verba, y què los arbitros procedā de plano, y sumariamente, fol. 100. Illud verbum, de plano, quid significet? est Clem. sape de verb. sig. adde & Blancum de comprom. q. 1. Et casus in quibus summarie sit procedendum vide in Abiles in cap. Præc. c. 36. glosa, casus, fol. 250. vbi ponit. 34. casus. Et in sumarijs causis admittuntur exceptiones, & defensiones. Abiles sup. glosa, las excepciones, fol. 250. sed & probationes admittuntur. Abiles supra glosa, probanças, fol. 250. adde hic lib. 4. tit. 28. l. 1. n. 1. 2. 3. 4. & 5.
- Num. 10. Ad illa verba, de los incidentes. ante arbitros no aya apelacion fol. 100. secus de iure. Blancus de comprom. q. 10. n. 10.
- Ad lib. 2. tit. 22. l. 4. fol. 100. p. 2. Ad illa verba, se continē el dicho pleyto ante los dichos arbitros, sed omitto cōpromisso pars non posset recurrere ad Iudicem ordinariū inuita altera parte. Blancus, de compromissis. q. 7. n. 10.
- Num. 2. Indices esse arbitri. Ad verba, sin que se aliere el estado del proceso, fo. 100. p. 2. quid de iure? si quis, 35. de receptis arbitr. Iudices non possunt acceptare compromissa in Regno Nauarræ lib. 1. tit. 4. ord. 4. de la Recopilacion de Leyes de visita. Idem de iure cōmuni. l. sed et si §. si quis, de receptis arbitris vbi sic, si quis iudex sit, arbitriū accipere eius rei, de qua iudex est, in se ve cōpromitti iubere, prohibetur lege Iulia. Idem Specul. in praxi lib. 1. particula. 1. tit. de arbitro. §. potest, n. 6. Blancus de compromissis. q. 2. à n. 41. Guidopapa decis. 69. quod an intelligatur vtroq; iure, & quoad etiam Delegatos, vel volentes in eum compromittere, vel quoad etiam arbitratores Iudicem? Abiles in cap. Præc. c. 9. glosa, compromissos, fol. 147. limita. 1. in causa, in qua Iudex acceptans compromissum, nō habet iurisdictionē. Abiles sup. glosa, q̄ pudiere, fol. 148. n. 1. Alex. in l. 1. §. & post operis. n. 2. de noui operis. 2. in casu, quādo non subditi iudicem non suū faciunt cōpromissum, vel quādo compromittitur de causis ciuilibus, in Iudicem maleficiorū, vel in Iudicē, a quo, quia in causa, in qua sententiā tullit, potest esse arbiter. Abiles in d. glos. q̄ pudiere, à n. 2. Et si antequā quis sit iudex acceptauit cōpromissum, & factus fuit post iudex, expirauit cōpromissum. Abiles sup. d. glosa, q̄ pudiere, n. 5. Et si iudex sit arbiter in dictis casibus permisis, non poterit habere salarium à partibus. Abiles sup. d. glosa, que pudiere, n. 7. fol. 148.

Ad lib. 2. tit. 23. l. 2. en el §. 1.

Ad verba, los Regidores prometē fol. 102. de iure decuriones posunt promittere de salaria medicis de bonis cōmunibus. Iam biciofa de decretis. Abend. de exeq. 2. p. c. 10. n. 8. & 9.

Ad §. 2. d. l. 2. de absentia medicorum.

Ad verba, ni se ausentarā los medicos, de iure non possunt medici se absentare à suis locis sine licentia decurionū, si sint salariati ab eis. Abiles in c. Prætor. c. 54. glos. partiere, n. 4. fol. 282. Ad propositum absentia, quæritur.

Vtrū Episcopi possint se absentare à suis Episcopatibus, vel debeant residere in eis?

Ad quod Congregatio Concilij censuit. Episcopū modò in Episcopatu resideat, solutū esse à residētia dignitatis, quā sine vlla animarū cura obtinet etiā extra Diæcesim in aliqua cathedrali: eamq; retinere, ac eius fructus percipere posse, exceptis portionibus, & distributionibus quotidianis, & alijs, si quæ forte sint, quæ absentes iusta aliqua de causa nō percipiunt. Ita refert Farina. ad Trid. sess. 23. de refor. c. 1. vers. in sua, fol. mihi 214. & Marz. lib. 1. tit. 9. c. 7. additio, f. fo. 120.

Cong. censuit sic. Episcopus residēs in vrbe cathedrali, liber est à residētia Monasterij Monachorū Regulariū, quod obtinet cū dispensatione Pape: licet illi annexæ sint aliqua Ecclesiæ Curatæ post erectionē Monasterij, & præsertim si in tali Monasterio non sit fons Baptismalis, nec aliqua animarū cura, & Curatę regi soleant per Vicarios. Ita refert Farin. sup. vers. Episcopus, el 1. fol. 214. Marzilla sup.

Cog. resp. Episcopū residentē in sua diæcesi, liber esse à residētia suarū dignitatū, & beneficiorū simpliciu, que obtinet in alia diæcesi, nec aliud amittere, nisi quotidianas distributiones, & alia: si que sunt, quæ absentes iusta de causa non percipiunt. Farin sup. vers. Episcopus, el 2. fol. 214. Marzilla sup.

Cong. censuit sic. Nō licet Episcopo à sua Ecclesia ab esse nisi ob aliquā causam, que habetur in c. 1. ses. 23. de refor. Ita refert Farin. sup. vers. nam, fol. mihi. 215. Marzilla fol. 121. c. 8. additio, n.

Cog. resp. Metropolitanos prouidere debere, vt Prouinciales eorum Episcopi iuxta

decreta Tridentini reside ant in eorū Eccle-
sijs. Ita refert Farin. sup. vers. neuē, fol. 215
Marcilla sup. additio, 2, fol. 121.

Num. 6. Cong. censuit sic. absente Metropolita-
no Episcopus antiquior residens super ab-
sentia Episcopi Comprovincialis inquirat.
Ita refert Farin. sup. vers. vel eo, fol. mihi. 215.
Marzil. sup. additio, b.

Num. 7. Cong. sic censuit, non licet Episcopo se
absentare ab Episcopatu suo etiam prop-
ter perpetuum morbum. Ita refert Farin.
sup. vers. non licet, fol. 215. Marcilla fol. 121.
c. 8. additio, u. Bona Patriarcharum, & Epif-
coporum, & Curatorum mortuorum extra
sua Ecclesias contra Tridentinum, perti-
nent ad Papā, motus proprius Pij. 4. de 20.
Dezi. 1564. fol. 418. 425. in meo Tridentino.

Cong. sic censuit, Episcopus residens in sua
Capituli sede solutus est a residentia Decana-
tus, & Canonicatum, & ceterorum bene-
ficiorum, ac illa retinere, fructusq; percipe-
re potest: exceptis quotidianis distribu-
tionibus, & alijs, si quæ forte sint, quas ab-
sentes alia de causa non perciperent. Ita refert
Marzilla lib. 1. tit. 9. c. 15. additio, n. fol. 137.
Farin. ad Trid. ses. 24. de refor. c. 12. vers. di-
gnitates, fol. 337.

Sed an Canonici, vel alij ha-
bentes dignitates tenean-
tur residere in suis
Ecclesijs?

8. Declaratio. Super quo Cong. Concilij censuit. Cano-
nicum absentem studiorum causa, perci-
pere quidem fructus Præbendæ, non verò
distribuciones quoridianas. Quòd si in hu-
iusmodi distributionibus omnes Capituli
redditus consistant: percipere etiam distri-
buciones, de pta tertia parte, quæ inseruien-
tibus accrescat, nullo autem casu debere
ipsum Canonicū percipere distribuciones
missis, aut defunctorū anniuersarijs applica-
tas. Ita refert Farin. ad Trid. decis. 146.

9. Commendararij resi-
dere. Cong. censuit, Commendararios Abbatij
curam iurisdictionalem tantum, non autem
sacramentalem habentes, nullo Concilij de-
creto ad residentiam astringi, neq; si non re-
sident, pænis ab eo in non residentes con-
stitutis, arceri. Ita refert Farin. sup. decis. 166.

10. Trid. ses. 24. c. 12. de re-
for. Item extat Sacrosanctum Conciliū Trid.
ses. 24. de refor. c. 12. vbi sic Præterea obti-
nentibus in eisdem Cathedralibus, aut collegia-
tis Dignitates, Canonicatus, præbendas, aut por-
tiones, non liceat vigore cuiuslibet statuti, aut

consuetudinis ultra tres menses, ab eisdem Eccle-
sijs quolibet anno abesse, saluis nihilominus ea-
rum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius
seruitij tempus requirunt, circa quod sit.

Congregatio censuit sic, ad hanc residen-
tiam tenentur etiam Abbates, & alij super-
iores Ecclesiarum Collegiarum, licet ha-
beant iurisdictionem in Canonicos, & ad
hoc cogi possunt ab Episcopis, sub quorum
diæcesi sunt. Ita refert Nicolaus Garcia de
benef. 1. tomo. 3. p. c. 2. §. 1. n. 181. fol. 208. Fa-
rin. ad Trid. ses. 24. c. 12. de refor. vers. ad hanc,
fol. mihi. 333. Marzilla lib. 1. tit. 9. c. 15. addi-
tio, l. fol. 136.

Cong. censuit, sub verbo, dignitates, posito
in d. c. 12. relato hic in principio: compræ-
hendi etiam illas dignitates, quæ sunt Capi-
tillarum Ecclesiarum Collegiarum, &
quæ etiam essent exemptæ a iurisdictione
Ordinarij, & habent tatum iurisdictionem
in Canonicos, & deseruientes in illis Eccle-
sijs. Ita Garcia sup. d. n. 181. fol. 208.

Cong. respondit sic, obtinens Canonicatū
& Monasterium in Commendā ab animarū
cura liberum, in Canonicatu residere tene-
tur. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo. 3. p. c. 2.
§. 1. n. 183. fol. 209. & Far. ad d. c. 12. ses. 24. vers.
obtinens, fol. mihi. 342. & ibi in vers. Epif-
copo.

Cong. censuit sic, habens Canonicatū &
Parrochiale in duobus diæcesibus, & nō
residens in Parrochiali ex permissu Episcopi
vt tenetur ex bulla Pij. V. cogendus est ad resi-
dendū in Canonicatu. Garcia sup. n. 184. fo. 209

Habens duos Archidiaconatus dignitate
pares, residere poterit in quo sibi placuerit,
si alter est dignior, tenetur in eo residere.
Garcia de benef. 1. tomo. 3. p. c. 2. n. 185. in pri-
ma declaratione fol. 209. adde declar. 6. & 7.
hic, idē Farin. in d. c. 12. ses. 24. vers. habens,
folio mihi. 342. Marcilla lib. 1. tit. 9. c. 15. addi-
tio, r. vers. habentes, fol. 140.

Obtinens legitime duas dignitates, in di-
gniori residere tenetur, & fructus alterius lu-
cratur, nō tamen distribuciones, & ea tertiā
partem præbendæ, quæ auctoritate decreti
ses. 24. de refor. in quoridianas distribu-
tiones est conuersa. Ita Garcia sup. n. 185. in 2.
declaratione.

Obtinens duos Canonicatus, tenetur in
digniori residere, eius verò, in quo nō resi-
det, quoridianas distribuciones perdit; in
quibus distributionibus intelligitur etiā cō-
præhensa tertiā pars præbendæ, quæ ex Tri-
dentino conuersa fuit in distribuciones quo-
tidianas: sed habens plures Canonicatus di-
gnitate pares, vbi pluribus inseruire potest
residere

11. Abbates.

12. Declaratio.

Dignitates.

13. In commen-
dam habes
resideat.

14. Habens Ca-
nonicatum,
& parochia-
lē.

15. Habes duos
Archidiao-
natus.

16. Dignitates
habes duas.

17. Duos Cano-
nicatus ha-
bens.

residere tenetur. Ita refert Garcia de benef. 1.
to. 3. p. c. 2. n. 185. in 3. declar. fo. 209. & Farin.
ad d. c. 12. ses. 24. vers. obtinens, fol. mihi 342.
& ibi in vers. habentes, Marcilla fol. 140. vers.
habentes, & vers. obtinens.

18. Canonici
resideant. Canonici omnes debent in propria Eccle-
sia residere, & personaliter deseruire eorū
muneri, non obstantibus quibuscumque,
ille tamen, qui aliud beneficium ex legiti-
ma dispensatione obtinet, quod maiorem
vel æqualem causam residendi habeat, licet
non intersit muneri, quod exigit Canonicus
tus, non potest tamen eo priuari, nec alia
pæna affici, nisi priuatione distributionum
quotidianarum, nec Concilium Trid. super
pluralitate beneficiorum prouidet, nisi ad
futurum, præterquam in parrochialibus,
quas nec etiam per dispensationem ante
Concilium Trid. obtentā nemo nisi vnica
retinere potest. Ita refert Garcia sup. n. 186
in 2. declar.

19. Capellaniā
in cathedra
li habens. An capellaniā in Ecclesia Cathedrali
existentes, quarum redditus ex varijs defunc-
torum redditibus cum onere missas ali-
quot, & diuina officia pro animarum salute
celebrandi inter se tantum distribuunt ca-
pellani præsentes, qui onera prædicta per
se ipsos, & per alios præbyteros quoscum-
que persolunt, reliquis capellanis, qui præ-
sentes non sunt, nihil percipientibus, perso-
nalem residentiam requirant ita, vt qui ob-
tinens, ad residentiam præcisse etiam per
priuationem cogi non possint obstante cō-
suetudine cōtraria? Multi ex illustrissimis
tenebant, non posse cogi præcisse, & in hanc
sententiam inclinabat maior pars, nisi alle-
garetur, aliās fuisse in cōtrarium decisam.
quoniam fructus sunt in forma distributio-
num, vt in canonicatibus, ideo fuit decisū,
cogi posse præcisse ad residendū. Ita refert
Garcia de benef. 1. tomo. 3. p. c. 2. nu. 188. fol.
210. Farin. ad c. 12. ses. 24. de refor. vers. an ca-
pellaniā fol. mihi 348.

20. Immemo-
rialis nō ex-
cussat. S. D. N. Greg. 13. ex sententia Congre-
gationis declarauit, immemoriam con-
suetudinem non excussare a residentia in
cathedralibus & collegiatis insignibus: in
collegiatis autem non insignibus posse ex-
cussare, si Ecclesiæ sunt rurales prorsus desti-
turæ, aut in quibus nunquam antea supra
hominum memoriam solitum esset reside-
re, aut in quibus adeo tenues redditus es-
sent, vt canonicos aliunde non habentes
vnde viuerent, alere non possent, & suffice-
re ad excludendam immemoriam, quòd
aliqui Canonici resederint. Ita refert Gar-
cia de benef. 1. tomo. 3. p. c. 2. num. 197. in 2.

declaratione sol. 211. Farinacius ad Trid. de-
cis. 240. Et Farin. ad c. 12. ses. 24. de refor. vers.
in cathedralibus, fol. mihi 337. & in vers.
non obstat, folio 347. Marcilla folio 135.
additio 1.

Congregatio censuit, immemoriam esse
sublatam per Concilium, & statuta iura
stolica confirmata non esse sublata per Co-
ncilium ses. 24. c. 12. Garcia sup. nu. 197. in 3.
declaratione, & Marcilla folio 139. addi-
tio. r.

Congregatio censuit sic, non datur sub-
stitutus in loco canonici absentis ex iusta
causa, nec potest compelli Canonicus de-
seruire per substitutum, sed vt per se deser-
uiat non obstante immemoriam consue-
tudine. Ita refert Garcia sup. n. 197. in 4. de-
clarat. fol. 212.

Congregatio respondit, consuetudinem
immemoriam non residendi Canonicos,
vel dignitates esse sublata ex c. 12. ses. 24.
de refor. quòd si Canonici alia se ratione
tueantur; audiendos esse. Garcia sup. nu. 198.
in 1. declaratione.

Congreg. resp. Canonicos & dignitates
teneri ad residentiam nouem mensibus.
Ita refert Garcia de benef. 1. tomo. 3. p. c. 2. n.
198. in 2. declar.

Congregatio resp. Canonicos & digni-
tates teneri diuina officia per se ipsos, itē-
q; missas maiores canere illis diebus, qui-
bus tenentur. Garcia sup. n. 198. in 7. decla-
rat. fol. 212.

Congregatio declarauit, statutum, quò
permissum est Canonicis quatuor menses
quolibet anno ab Ecclesia abesse, si a Papa
confirmatum est, non esse sublata a con-
cilio, d. c. 12. relato hic in principio, in 10. de-
clar. Er ideo obseruari debere. Ita refert
Garcia de benef. 1. tomo. 3. p. c. 2. numer. 216.
fol. 217.

Congregatio resp. per d. c. 12. non su-
blatas fuisse fundaciones, nec confirmatio-
nes Apostolicas. Garcia sup. d. n. 216.

Congreg. resp. seruandum esse decretum
Concilij Trident. in d. cap. 12. de absentia
trium mensium, non obstante quacum-
que consuetudine etiam immemoriam, in-
terea verò absentes non lucrari distributio-
nes quoridianas. Ita refert Garcia de benef.
1. tomo. 3. p. c. 2. nu. 235. fol. 219.

Congregatio resp. sic. qui absentes sunt
recreationis causa, non lucrantur nisi fruc-
tus præbendarum, non autem distributio-
nes quoridianas siue sint antiquæ, siue nouæ,
nec obstat immemorialis. Ita refert Garcia
sup.

21. Immemo-
rialis.

22. Substitutus
non datur.

23. Immemo-
rialis nō re-
sidenti.

24. Habens di-
gnitates, &
Canonica-
tus.

25. Missas ca-
nere per se

26. Permissio
absentandi

27. Fundatio.

28.

29. Absentes
recreatio-
nis causa.

sup. num. 250. in 1. declarat. & Farin. ad c. 12. f. 24. de refor. vers. Reuetendissimus, fol. mibi 336. Marcilla fol. 136. vers. hoc.

30. Vacantia mensium sublata.

Congregatio resp. sic, vacantia omnes vnus, aut plurium mensium, quibus abentes distributiones percipere solebat, sublatae sunt, nisi absint ex causis à iure permisis, preterquam si dicta vacationes concessa essent fundatione, quae non est sublata, quae etiam intelliguntur sublatae, si canonicatum fructus omnes sint distributiones quotidianae. Garcia sup. nu. 250. in 2. declarat. Farin. ad c. 12. f. 24. de refor. vers. vacationes, fol. mibi 344.

31. Vacationes

Congregatio censuit sic, tempore vacationum in Ecclesijs cathedralibus, & collegiatis distributiones debent esse solita. Garcia sup. d. num. 250. in 3. declarat.

32. Canonici abesse per tres menses.

An liceat Canonici Regularibus, & Portionarijs secularibus in eadem Ecclesia abesse tres menses, stante quod per eorum statuta, & consuetudines absint per quadraginta dies cum licentia? in secularibus Congregatio resp. negatiue, in Regularibus verò censuit, non comprehendit sub decreto d. c. 12. relati hic in principio: verum si causa sit rationabilis, & ad sit licentia Prioris, poterunt. De statuto verò & consuetudine Ecclesiae collegiate Canoniorum Regularium vt tam ipsi Canonici quam ipsi Portionarij, qui sunt seculares in eadem Ecclesia, singulis annis cum licentia Prioris, & Capituli per quadraginta dies possint abesse, quibus vna cum fructibus massae grossae, & distributiones quotidianas accipiant perinde, ac si diuinis interessent: Cong. in Portionarijs secularibus censuit, amittere distributiones quotidianas, quae debentur tantum illis, qui stant, & dicuntur salarium diurnum, quod laborantibus debetur, de Regularibus verò censuit, illos non comprehendit in dicto c. 12. Et quia habent seruitium continuum, si Prior eis concedit licentiam cum rationabili causa, posse abesse ac percipere. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 251. fol. 222. & Farin. ad Trid. f. 24. c. 12. de refor. vers. de statuto, fol. mibi 346.

33. Indultum absentandi per duos menses.

An indultum Papae tribuens vacationem duorum mensium Canonici contra fundationem Ecclesiae, intelligatur sublata per d. c. 12. relati hic in principio, in vers. (praeterea obtinentibus), dum vult, saluas esse constitutiones Ecclesiarum, quae longius seruitij tempus requirunt? Cong. resp. negatiue, cum expressse non deroget indultis, & Concilium ibi tantum reuocat constitutio-

nes, quae concedunt absentiam ultra tres menses, Et Congregatio censuit, per hoc d. c. 12. non esse derogatum priuilegijs Apostolicis. Ita Garcia sup. nu. 263. fol. 223. Farinacius ad c. 12. f. 24. vers. an indultum fol. mibi 341. Marcilla fol. 137. additio (o) & fol. 139. vers. an indultum.

Congregatio resp. sic, licet per statuta Ecclesiae concedatur Canonici per tres menses abesse, si illud per consuetudinem non fuit obseruatum, attendenda est magis consuetudo quam statutum. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 310. fol. 228. Marcilla fol. 137. additio (o)

Congregatio resp. sic, decretum dicti c. 12. concedit Canonici absentiam trium mensium, si constitutiones Ecclesiae seruitium totius anni requirunt. Garcia sup. nu. 312. fol. 228.

An in istis tribus mensibus à iure concessis sit assignanda causa absentiae & cum licentia sui Praelati, vel an possint potiri beneficio trium mensium nulla causa declarata sed impetrata licentia a Decano, vel Praesidente in choro, & frui quibusdam nouis distributionibus per Episcopum impositis, pro vt fruuntur in dictis tribus mensibus fructibus suarum praebendarum, cum praesentibus & interessentibus habeantur de iure? Cong. censuit, nullam assignandam esse causam 2. nullam licentiam requiri, non tamen omnes Canonicos posse abesse eodem tempore, ne Ecclesia destituatur suo debito seruitio, sed tantum eam quoram partem canonicorum, quae videbitur arbitrio Episcopi, vel capituli. 3. non posse frui dictis distributionibus, cum sint distincta a praebendis. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. num. 315. fol. 228. & Farinacius ad c. 12. f. 24. vers. an illis, fol. mibi 338. & decis. 180. (adde hic declarat. 11) Marcilla fol. 138. vers. an.

An dignitates, Canonici, Portionarij, Catores, aut alij officiales possint abesse à seruitio Ecclesiae sine licentia Episcopi? Cong. censuit, non requiri licentiam Episcopi quoad dignitates, Canonici, aut Portionarij abesse volunt tempore ipsis à Concilio Trid. permisso, non tamen omnes simul abesse possunt, ne Ecclesia suo debito seruitio destituatur, quae autem pars possit simul abesse, relinquitur arbitrio Episcopi, & Capituli. De alijs, qui non sunt beneficiati & in seruiunt in Ecclesia, Concilium nihil disposuisse, sed generaliter seruandum quod Concilium mandat circa regimen debitum in diuinis officijs, f. 24. c. 12. in fine Ita refert

34. Statutum permitens abesse.

35. Per tres menses abesse.

36. An sine causa per tres menses.

Omnes Canonici ne absint.

37. Abesse portionarij catores, vel alij, vel omnes canonici.

fert Garcia sup. num. 315. fol. 228. in 2. declaratione. Farin. ad c. 12. f. 24. vers. an fol. mibi 340. & ibi in vers. de alijs, Marcilla fol. 130. vers. an.

38. Abesse in Paschate.

Congregatio censuit sic, Archiepiscopus Genuae, prouideat, ne duo menses, quos habent vacantes Canonici sui capituli, incurrant in Natale, aut Pascha Domini, aut huiusmodi maximas solemnitates. Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. num. 316. fol. 228. Marcilla lib. 1. tit. 9. c. 15. additio (g) vers. Archiepiscopus fol. 138.

39. Canonici resideant.

Congregatio resp. sic, Canonici ad continuam residentiam tenentur in Canonicatibus, nisi in alijs beneficijs eiusdem qualitatis resideant. Itē, nullū excusari à residentia licet distributiones quotidianas amittere vellit. Itē non residentes quamuis amittant tertiam partem fructuum in distributiones conuersam, compelli nihilominus posse ad residentiam alijs etiam iuris remedijs, & praesertim ex d. c. 12. f. 24. de refor. Ita refert Garcia sup. numer. 322. fol. 229. cum 29. declaratione concordat Farin. in c. 12. f. 24. vers. dignitates, fol. mibi 337.

40. Cogit resideant.

41. Non sufficit esse in ciuitate.

Decretum hoc dicti c. 12. f. 24. vers. (obtinentes) intelligendum est vt Canonici non possint abesse ab Ecclesiae suae seruitio ultra tres menses singulis annis, nihilque eis prodesse, quod in ciuitate maneant, nisi Ecclesiae debitis horis inseruiant, intelligendumque est, omnes in contrarium consuetudines per hoc decretum esse sublatae. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 323. in 1. declarat. fol. 229. Marcilla, fol. 138. vers. (decretum.)

42. Idem.

Congregatio resp. sic, si ultra tres menses absint Canonici, licet in ciuitate sint, incidunt in d. decreti, c. 12. penam: per quod sublata est omnis consuetudo in contrarium. Item canonicus, qui abest à seruitio suae Ecclesiae ultra tres menses, licet sit, & maneat in ciuitate, vel in loco, in quo Ecclesia ipsa consistit, multari potest pro vt à Concilio statuitur. Item puniendi sunt qui à seruitio Ecclesiae absint, licet in ciuitate locorum, in quibus ipsa Ecclesia consistit, sint praesentes tantum. Item, non licet ultra tres menses abesse nisi ex causa inimicitiarum, si post obtentum Canonicatum inimicitiae superuenierunt, vel nisi in parochiali Ecclesia resideret, qui fructus Praebendae facit suos & dicitur, abesse, etiam si steterit in loco, sed tamen abfuerit à seruitio ultra tres menses. Ita haec omnia refert Marcilla fol. 138. additio (q) Garcia sup. num. 325. fol. 229. Farin. in c. 12. f. 24. vers. nec licet, fol. mibi 338.

43. Abesse ultra tres menses.

Congregatio censuit, non posse confici ex horis, quibus Canonici residentes abesse à choro, dies, & ex diebus, & horis sic collectis, confici menses absentiae de quibus in d. §. praeterea relato hic in 10. declaratione Neq; ad colligendum seruitium 9. mensium colligendas esse punctaturas quasi is, qui 9. partes puncturarum ex 12. habeant, seruitio 9. mensium debito satisfecerint: sed ipsos dies residentiae, & seruitij siue continui fuerint, siue interpolati, numerandos esse ad complementum dictorum 9. mensium. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 325. fol. 229.

hi 338. Fuit tamen dispensatum cum multis in Polonia ad longum tempus ex varijs causis. Marcilla fol. 137. vers. fuit, Farin. sup. vers. fuit, fol. 338.

Congregatio resp. sic, Interestentia, de qua in d. c. 12. vers. (praeterea) de quo hic in principio, debet esse in omnibus diebus, & horis officijs diuinis interesse, & inseruire praeterquam in tribus mensibus singulorum annorum, nisi Ecclesiae constitutiones longius seruitij tempus requirant. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. numer. 325. folio 229. in 1. declaratione, & Farinacius ad Trid. decis. 197. Marcilla folio 137. additio (p)

Congregatio censuit, Canonicatus & Dignitates obtinentes teneri interesse omnibus horis, nisi innitatur aliqua confirmatione, quae non sit per Concilium sublata: distributiones tamen quotidianae ceteris horis, quae distributione carent, ex fructibus massae proportionabiliter sunt assignandae, ne negligantur. Garcia sup. num. 325. in 2. declaratione, & Farinacius ad cap. 12. f. 24. vers. an canonici, folio mibi 345.

Congregatio resp. sic, compelluntur obire officia, & ad omnes horas septem Canonicas & ad faciendum principium & officium hebdomadarij, si tamen alij non sint. Ita Garcia sup. d. n. 325. in 3. declarat. fol. 229. Farinacius ad Trid. f. 24. de refor. c. 12. vers. compellantur, fol. mibi 348.

Congregatio sic, Canonici non excusantur à qualibet hora illius diei, qua choro interesse tenentur, praetextu, quod eorum nomine veluti in matutino: adsunt alij ab ipsis missi: nisi etiam praetextu immemorialis consuetudinis. Quod si peterent, vt distributiones auerentur, id agendum esse ex decreto Concilij Trid. f. 21. & 22. c. 3. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. §. 1. numer. 325. in 4. declaratione folio mibi 229.

Congregatio censuit, non posse confici ex horis, quibus Canonici residentes abesse à choro, dies, & ex diebus, & horis sic collectis, confici menses absentiae de quibus in d. §. praeterea relato hic in 10. declaratione Neq; ad colligendum seruitium 9. mensium colligendas esse punctaturas quasi is, qui 9. partes puncturarum ex 12. habeant, seruitio 9. mensium debito satisfecerint: sed ipsos dies residentiae, & seruitij siue continui fuerint, siue interpolati, numerandos esse ad complementum dictorum 9. mensium. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 325. fol. 229.

47. Omnibus horis interestentia.

48. De eodem.

49. Declaratio Canonici & dignitates, coguntur ad omnia officia.

50. Ne absint à qualibet hora, nec à matutino.

51. Si partim absint.

c. 2. numer. 327. folio 229.

52. Statutu vt vna hora interessens laeretur massam.

53. Non interessens omnibus horis quid amittat?

54. Abesse ratione visitationis.

55. De eodem quoad distributiones.

56. De eodem.

57. Abesse ratione curati.

58. Incumbens cura animarum imminenti sua Dignitati habetur pro presenti & inter

essenti. Trid. ses. 22. c. 3. de refor. vers. (quod Habens etiam si alicui) circa quod Cong. sic respondit: ratum ane- non comprehenduntur Canonici habentes xum digni- tati.

59. Absentes cum Episcopo an percipiant distributiones (adde n. 97 hic)

60. De eodem.

61. De eodem.

62. Canonici mi si ad limina Apostolorum distribu- nes lucran- tur.

63. De eodem.

64. Abens ratione studiorum.

65. Habens canonicatum & parochialem, an distributiones lucratur? (adde decl. 14. 44. 86. 135. 176. 77. & 97.)

66. Vel servus Ecclesie parochialis & habens beneficia in cathedralibus.

67. Vel Theologus leges.

68. An lector?

fuerit, debet percipere distributiones quotidianas. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 349. fol. 233.

Congregatio censuit sic, illi, qui licentia legitime obtenta studiorum causa absunt, distributiones omnes quotidianas percipere debent, exceptis incertis, & quotidianis proventibus, qui tantum inter eos diuidi solent quotidie, qui sacris interfunt. Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. num. 113. fol. 194. & Farinacius ad c. 12. ses. 24. vers. illi, fol. mibi 344.

Congregatio censuit sic. Canonicatum, & Parochialem habens, & residens in parochiali ex Bulla Pij V. (est in fol. 91. in meis motibus propriis) distributiones quotidianas integras lucratur, si canonicatus consistit solum in distributionibus non habens prebendam, quod procedere censuit, si utriusque seruire nequit, nam si ambobus commode seruire posset, lucraretur solum iuxta seruitium, quod prebaret. Ita refert Garcia sup. n. 114. fol. 194. Farinacius ad Trid. ses. 23. c. 1. vers. habens, el. 1. fol. mibi 220.

Congregatio censuit sic, inseruientes Ecclesie Parochialis, & habentes legitime Beneficia in Ecclesiis Cathedralibus, vel alijs, seruitoria, quae residentiam requirunt, quorum omnes fructus consistunt in distributionibus quotidianis, possunt omnes percipere, si modo nulla Prebenda distincta fuerint, & omnes de communi percipiantur, nec detur aliquid eis, qui diuinis horis non interfunt, Et quando saluo debito seruitio Parochialium potuerint etiam inseruire cathedrali, tunc non possunt percipere nisi quatenus inseruiant. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. num. 114. fol. 194. Farin. ad. c. 12. ses. 24. de refor. vers. inseruientes, fol. mibi 343.

Congregatio resp. sic, Theologus quando diu leget, pro residente habetur, & recipiat omnes fructus preter distributiones quotidianas, presupposito quod ad sit massa grassa, seu prebenda. Garcia sup. nu. 118. fol. 194.

Congregatio resp. sic, non debentur Lectori distributiones quotidianae pro illis horis, quibus legit ex dispositione iuris communis, doct. post glossa si. in c. quia non nulli, de magistris, quos dixit Sanctitas sua non loqui respectu illius lectoris, qui in Ecclesia sua legit, tamen S. D. N. Greg. 13. audita relatione congregationis, ex gratia illas eis deberi voluit non modo pro illis horis vt si mane legunt pro matutinis horis, & missa solemni, sed etiam pro tota die. Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 118. in 3. declaratione fol. 194.

congregatio sic censuit. Docentes in Ecclesijs quamuis a seruitio chori absint, possunt percipere fructus sui Canonicatus, exceptis quotidianis distributionibus, sed ex gratia diebus, quibus legunt, habendi sunt sicut praesentes in choro, & inseruientes. Sed non gaudent isti sectores sacrae scripturae in Ecclesia alijs privilegijs, quibus gaudent docentes in scholis publice. Ita Garcia refert sup. n. 118. in 4. declaratione fol. 194.

An Theologus vt qui diuinis pro praesente habeatur diebus, quibus legit, censendus etiam sit praesens matutinis, quae ex antiqua Ecclesiae consuetudine dicuntur sero praecedenti pro die sequenti? Congregatio resp. non censeri. Garcia refert de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 118. in 5. declarat. fol. 194. Farin. ad Trid. ses. 5. c. 2. vers. an, fol. mibi 120.

Congregatio censuit. Inquisitoribus haereticae prauitatis minime ius esse percipiendi distributiones quotidianas canonicatum dignitatum, aut aliorum beneficiorum eodem tempore, quo beneficijs praedictis non deseruierint nisi specialibus privilegijs, aut in dultis Apostolicis Inquisitoribus, ac alijs sancti officij ministris fuerit concessum. Ita refert Garcia sup. numer. 356. folio 234.

Congregatio resp. sic, consuetudo in Ecclesia inducta, vt canonici infirmi fructus tantum suae praebendae, non distributiones quotidianas percipiant, si legitime prescripta sit, tollit constitutionem. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 361. fol. 235.

Congregatio censuit sic, stante consuetudine quod canonicus missus a capitulo pro aliquo seruitio ipsius Ecclesiae, seu capituli percipiat omnes fructus & distributiones quotidianas. Cong. censuit, eam esse obseruandam, si canonici absint pro euidente utilitate Ecclesiae. Item qui causa pestis abfuerunt quotidianae distributiones eis non debentur, nisi probetur legitima consuetudo, quod distributiones huiusmodi darentur absentibus ex iusta causa. Ita haec omnia refert Garcia de benef. 1. tom. 3. p. c. 2. n. 362. fol. 233.

An distributiones quotidianae debeantur infirmis ob infirmitatem diuinis officijs non inseruientibus, stante decreto, d. c. 12. ses. 24. de refor? Congregatio censuit, deberi. Garcia sup. nu. 363. in 1. declaratione, & Farin. ad. c. 12. ses. 24. vers. Canonicus, fol. mibi 344.

An distributiones quotidianae debeantur infirmis ob infirmitatem diuinis officijs non inseruientibus, stante decreto, d. c. 12. ses. 24. de refor? Congregatio censuit, deberi. Garcia sup. nu. 363. in 1. declaratione, & Farin. ad. c. 12. ses. 24. vers. Canonicus, fol. mibi 344.

Cong.

69. An docens?

70. An Theologus legens?

71. An Inquisitores?

72. An Canonici infirmi.

73. Vel absens in utilitate Ecclesiae (adde declar. 113.)

74. Vel causa pestis absens.

75. Vel infirmi absentes.

76. Vel senio confecti absentes. Congregatio resp. sic, senio confectis si alijs residere soliti sunt, distributiones debentur, ac etiam infirmis ex propria culpa, & peccato cum praecedenti occasione, nimius enim esset rigor. Nec superior huiusmodi inquisitionem facere debet addendo afflictionem afflictis quando quidem multae essent causae, & non turpes, Debentur etiam detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam. Marcilla fol. 141. ¶ Item distributiones quotidianas lucrari eum, qui indebite coniectus in carcerem fuit, fructus autem praebendae, siue massae, grossae tãdiu habere, quandiu per sententiam non fuerit declaratum, iuste illum in carcere detineri. Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. num. 363. in 1. & 3. declarat. fol. 235. Farin. de cis. 124. ad c. 12. ses. 24. vers. Canonici, & vers. congregatio. fol. 344. & 345. Marcilla fol. 141. in principio.

77. Vel detentus in carceribus. Congregatio resp. sic, quoad carceratum eum non priuari distributionibus usque ad primam sententiam: quod si condemnatus appellet: interim non percipiet, sed si in 2. instantia obtinuerit, recuperabit. Garcia sup. num. 363. in 4. declaratione, fol. 235.

78. De eodem. Congregatio resp. sic, quoad carceratum eum non priuari distributionibus usque ad primam sententiam: quod si condemnatus appellet: interim non percipiet, sed si in 2. instantia obtinuerit, recuperabit. Garcia sup. num. 363. in 4. declaratione, fol. 235.

79. Vel absentis causa deuotionis vel peregrinationis. Congregatio censuit sic, Canonici deuotionis causa peregrinantes & visitantes aliquas Ecclesias, non lucrantur distributiones quotidianas, non obstante aliqua consuetudine in contrarium: fructus verò praebendae possunt: si intra tres menses à Concilio ses. 24. c. 12. de refor. permisos fecerint has peregrinationes. ¶ Item absentes causa peregrinationis etiam ex facultate statutorum Ecclesiae: non percipiunt distributiones quotidianas: imò quoad praebendae fructus hoc tempore peregrinationis percipiendos non excusantur ultra tres menses. Ita haec omnia refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 394. fol. 238.

80. De eodem. An canonici, vel alij officiales chori habentes in cathedralibus, vel collegiatis capellanias in titulum, vel uti Mercenarij eo tempore, quo in dictis Capellanijs celebrant, distributiones recipere debeant licet absint à choro? & quid si deuotionis causa, vel si à superiore Ecclesiae iniungatur eis, ut eo tempore celebrent? S. D. N. ex sententia congregationis declarauit non posse nisi quando sic iussi essent à superiore, quem tamen admoneri voluit, ut ab huiusmodi iussu abstineat. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 398. fol. 238. & Farin. ad c. 12. ses. 24. vers. distributiones, folio mihi 342.

81. An capellani habentia & seruies? An canonici, vel alij officiales chori habentes in cathedralibus, vel collegiatis capellanias in titulum, vel uti Mercenarij eo tempore, quo in dictis Capellanijs celebrant, distributiones recipere debeant licet absint à choro? & quid si deuotionis causa, vel si à superiore Ecclesiae iniungatur eis, ut eo tempore celebrent? S. D. N. ex sententia congregationis declarauit non posse nisi quando sic iussi essent à superiore, quem tamen admoneri voluit, ut ab huiusmodi iussu abstineat. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 398. fol. 238. & Farin. ad c. 12. ses. 24. vers. distributiones, folio mihi 342.

82. Congregatio resp. sic, Canonici, qui sunt in Ecclesia, sed extra chorum, licet etiam celebrent causa deuotionis in eadem Ecclesia, non censentur praesentes: licet si missa superioris. Superior tamen eis hoc mandare non debet, quod procedit etiam in illis canonicis qui sunt in eadem Ecclesia Capellani, & Missas celebrare tenentur. ¶ Item quo tempore cantatur vna hora in choro, qui Missam celebrat in eadem Ecclesia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuisse illi horae, nec illius distributiones accipere potest Si verò iussus fuerit à superiore ut celebret, tunc reciperet: superior tamen cauere debet à tali iussione. Ita refert haec omnia Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. num. 398. in 2. & 5. de ista declarat. 83. Farin. ad ses. 24. c. 12. vers. interfuerunt, fol. mihi 345.

83. De eodem. Congregatio resp. sic, nec Episcopus potest aliquem excusare à residentia in choro nisi iuxta dispositionem cap. 1. de cler. non resid. in 6. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. num. 407. fol. 243.

84. Vel capellanos. Vtrum Ordinarius possit excusare aliquem à residentia in choro Canonici seu Capellanum ex causa legitima c. vnico, de cler. non resid. in 6. sine consensu aliorum canonicorum, seu capellanorum, quorum interesse videtur propter ias accrescendi? Cong. resp. posse, si est ex causa comprehensa in d. c. vnico quia id Concilium non derogat, nec requirit capituli consensum. Garcia sup. n. 407. fol. 243.

85. Cum licentia. Congregatio resp. sic, Episcopus potest ob legitimam causam dare licentiam absentiae 4. mensium Canonici. Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 408. fol. 243. & Farin. ad d. cap. 12. ses. 24. vers. Episcopus, folio mihi 339.

86. Parochofuc. Congregatio resp. sic, per motum proprium S. D. N. publicatum mense Iunij 1568. super residentia canonicorum habitium parochiales, non fuit ablata ordinarijs facultas ita & taliter, quod non possint iuxta formam Concilij Trid. aliquibus iustis causis licentiam concedere recedendi à parochiali ad aliquod tempus, modo ea vtantur intra limites praescriptis à Trid. ses. 23. de refor. c. 1. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 179. fol. 202.

87. Tanta conscientia abesse à capitulo. An Canonici suae obligationi satisfaciens quod attinet ad residentiam, & seruitiu chori, & altaris: possit licite & tuta conscientia abesse à capitulo seu à Congregationibus Capitularibus? 2. an valeat ordinatio, statutum, vel consuetudo capituli, qua mulctatur interessentes capitulo etiam si in-

88. Multare absentes. Congregatio resp. sic, quoad carceratum eum non priuari distributionibus usque ad primam sententiam: quod si condemnatus appellet: interim non percipiet, sed si in 2. instantia obtinuerit, recuperabit. Garcia sup. num. 363. in 4. declaratione, fol. 235.

89. De eodem. An canonici, vel alij officiales chori habentes in cathedralibus, vel collegiatis capellanias in titulum, vel uti Mercenarij eo tempore, quo in dictis Capellanijs celebrant, distributiones recipere debeant licet absint à choro? & quid si deuotionis causa, vel si à superiore Ecclesiae iniungatur eis, ut eo tempore celebrent? S. D. N. ex sententia congregationis declarauit non posse nisi quando sic iussi essent à superiore, quem tamen admoneri voluit, ut ab huiusmodi iussu abstineat. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 398. fol. 238. & Farin. ad c. 12. ses. 24. vers. distributiones, folio mihi 342.

90. Episcopus, vel capitulum in absentia donet distributiones, vel remittant? Cong. resp. huic verbis: non licet Capitulo nec Episcopo aliquo pretextu distributiones donare, relinquere, aut quauis collusione remittere alicui, qui vel à seruitio Ecclesiae ab fuerit, vel alio quouis modo distributiones debet amittere. Nec fas sit cuiquam eas accipere: si acceperit, suas non faciat, sed restituere cogatur illico restituendas fabricae Ecclesiae quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Episcopi. Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. numer. 432. folio 247. & Farin. ad c. 12. ses. 24. de refor. vers. non licet fol. 344. & decis. 43 fol. mihi 22.

91. Collusio prohibita est in eis. Cong. resp. quacumque collusionem prohibitam esse respectu distributionum: & ideo si de ea legitime constiterit, debe-

re Episcopum, iure agere in reos respectu fructuum praebendae, non esse in facultate Canonorum illos remittere, cum illi applicandi sint Ecclesiae. Garcia sup. num. 432. in 2. declarat.

92. Remissiones distributionum. Cong. censuit sic. Quoad remissionem, quam faciunt in die cenae Domini, seu alio de portionibus alijs accrescentibus ob non residentiam, non fiat, & factae reuocentur. Garcia de nu. 343. in 3. declarat. fol. 247.

93. Quae dicantur distributiones quotidianae? Quae sint distributiones quotidianae, quae debentur loco praebendae, à quibus non excluduntur absentes ratione alicuius priuilegij, de quibus in glossa in d. c. vnico, receperunt? Congreg. resp. declarasse extrauag. (cum non nulla) §. praeterea cum in aliquibus, de praeb. intercom. Ita Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. nu. 559. fol. 264.

Capitulum an det licentiam absentiam? An capitulum nemo reclamante possit dare licentiam absentiae alicui Canonico, seu praebendato, & eum habere pro praesente ad aliquod tempus: saltem breue ultra tempus trium mensium à Concilio permissum, ex causis iustis, & rationabilibus, non tamè expressis in iure, supposita consuetudine immemorabili id faciendi ante, & post Concilium Trid. semper obseruata, & statuto id permittente: non tamen confirmato à sede Apostolica in specifica forma? Ad 1. Cóg. resp. non posse. Ad 2. valere. Ad 3. nedum id non posse capitulum, sed nec etiam Episcopus: sed eos tantum Canonicos, vel praebendatos, quo tempore choro non interfuerint, posse percipere distributiones quotidianas, qui vere abfuerint propter aliquam ex causis expressis in constitutione Bonifacij 8. quae incipit, consuetudinem, de clericis non resident, in 6. Ita haec omnia refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. nu. 424. fol. 245.

89. De eodem. An stante inualida licentia data per Capitulum absentando canonico, teneatur restituere Capitulo redditus suae praebendae in absentia perceptos virtute dictae licentiae, & Capitulum illi denegare possit nondum perceptos? 2. an illo non restituyente, teneatur ad eorum restitutionem illi, qui dictam licentiam dederunt? Cong. resp. ad 1. quoad fructus praebendae debere rite priuari iuxta c. 12. ses. 24. de refor. & applicari fabricae quatenus indigeat, sin minus, alteri pio loco, quoad verò distributiones quotidianas, illas minime fecisse suas, & ideo teneri illas restituere distribuendas eidem fabricae, si indigeret, sin autem, alteri pio loco, ad 2. esse audiendum Capitulum. Ita haec refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 426 in 3. & 4. dubio fol. 245.

90. Episcopus, vel capitulum in absentia donet distributiones, vel remittant? Cong. resp. huic verbis: non licet Capitulo nec Episcopo aliquo pretextu distributiones donare, relinquere, aut quauis collusione remittere alicui, qui vel à seruitio Ecclesiae ab fuerit, vel alio quouis modo distributiones debet amittere. Nec fas sit cuiquam eas accipere: si acceperit, suas non faciat, sed restituere cogatur illico restituendas fabricae Ecclesiae quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Episcopi. Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. numer. 432. folio 247. & Farin. ad c. 12. ses. 24. de refor. vers. non licet fol. 344. & decis. 43 fol. mihi 22.

91. Collusio prohibita est in eis. Cong. resp. quacumque collusionem prohibitam esse respectu distributionum: & ideo si de ea legitime constiterit, debe-

re Episcopum, iure agere in reos respectu fructuum praebendae, non esse in facultate Canonorum illos remittere, cum illi applicandi sint Ecclesiae. Garcia sup. num. 432. in 2. declarat.

92. Remissiones distributionum. Cong. censuit sic. Quoad remissionem, quam faciunt in die cenae Domini, seu alio de portionibus alijs accrescentibus ob non residentiam, non fiat, & factae reuocentur. Garcia de nu. 343. in 3. declarat. fol. 247.

93. Quae dicantur distributiones quotidianae? Quae sint distributiones quotidianae, quae debentur loco praebendae, à quibus non excluduntur absentes ratione alicuius priuilegij, de quibus in glossa in d. c. vnico, receperunt? Congreg. resp. declarasse extrauag. (cum non nulla) §. praeterea cum in aliquibus, de praeb. intercom. Ita Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. nu. 559. fol. 264.

94. De multitudine canonicorum, vel ad capitulum. Stante statuto, quod Canonici seu capitularis, qui fuerit in Ecclesia, & non intrauerit in capitulum mulctetur certa pena etiam si sit in choro in diuinis officijs. Itè si in Ecclesia fiant Capitula, & habentur congregationes capitulares tempore diuino: rum officiorum, & dum horae & etiam Missa maior celebrentur iuxta antiquam consuetudinem. Quibus sic stantibus 1. dubitatur, an nihilominus Canonici, seu capitularis possit licite à capitulis abesse stando in choro, nec propterea possit mulctari 2. an possit etiam (si vellent) interesse capitulis, quae fiunt tempore diuinorum officiorum, supposito quod fiunt, & satisfaciatur suae obligationi & faciat fructus suos, qui in illa hora lucrifunt? 3. an Canonici, seu Capitularis possit licite sumere suos dies absentiae seu recreationis in diebus, quibus fiunt capitula, & sic ab illis abesse etiam si fiant extra tempus diuinorum officiorum? 4. in Trid. ses. 5. c. 1. de refor. statuitur, quod docentes sacram scripturam, seu Theologiam, dum publice in scholis docuerint, gaudeant priuilegijs de perceptione fructuum praebendarum & beneficiorum suorum in absentia, an id non solum procedat in habentibus cathedram, seu stipendium, sed etiam in docentibus gratis & sine villo stipendio? Et an idem sit in docentibus ius Canonicum? Et an requiratur licentia Ordinarij aut approbatio vniuersitatis? Cóg. resp. ad 1. Congregationes huiusmodi capitulares habendas non esse eo tempore, quo

re Episcopum, iure agere in reos respectu fructuum praebendae, non esse in facultate Canonorum illos remittere, cum illi applicandi sint Ecclesiae. Garcia sup. num. 432. in 2. declarat.

92. Remissiones distributionum. Cong. censuit sic. Quoad remissionem, quam faciunt in die cenae Domini, seu alio de portionibus alijs accrescentibus ob non residentiam, non fiat, & factae reuocentur. Garcia de nu. 343. in 3. declarat. fol. 247.

93. Quae dicantur distributiones quotidianae? Quae sint distributiones quotidianae, quae debentur loco praebendae, à quibus non excluduntur absentes ratione alicuius priuilegij, de quibus in glossa in d. c. vnico, receperunt? Congreg. resp. declarasse extrauag. (cum non nulla) §. praeterea cum in aliquibus, de praeb. intercom. Ita Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. nu. 559. fol. 264.

94. De multitudine canonicorum, vel ad capitulum. Stante statuto, quod Canonici seu capitularis, qui fuerit in Ecclesia, & non intrauerit in capitulum mulctetur certa pena etiam si sit in choro in diuinis officijs. Itè si in Ecclesia fiant Capitula, & habentur congregationes capitulares tempore diuino: rum officiorum, & dum horae & etiam Missa maior celebrentur iuxta antiquam consuetudinem. Quibus sic stantibus 1. dubitatur, an nihilominus Canonici, seu capitularis possit licite à capitulis abesse stando in choro, nec propterea possit mulctari 2. an possit etiam (si vellent) interesse capitulis, quae fiunt tempore diuinorum officiorum, supposito quod fiunt, & satisfaciatur suae obligationi & faciat fructus suos, qui in illa hora lucrifunt? 3. an Canonici, seu Capitularis possit licite sumere suos dies absentiae seu recreationis in diebus, quibus fiunt capitula, & sic ab illis abesse etiam si fiant extra tempus diuinorum officiorum? 4. in Trid. ses. 5. c. 1. de refor. statuitur, quod docentes sacram scripturam, seu Theologiam, dum publice in scholis docuerint, gaudeant priuilegijs de perceptione fructuum praebendarum & beneficiorum suorum in absentia, an id non solum procedat in habentibus cathedram, seu stipendium, sed etiam in docentibus gratis & sine villo stipendio? Et an idem sit in docentibus ius Canonicum? Et an requiratur licentia Ordinarij aut approbatio vniuersitatis? Cóg. resp. ad 1. Congregationes huiusmodi capitulares habendas non esse eo tempore, quo

re Episcopum, iure agere in reos respectu fructuum praebendae, non esse in facultate Canonorum illos remittere, cum illi applicandi sint Ecclesiae. Garcia sup. num. 432. in 2. declarat.

92. Remissiones distributionum. Cong. censuit sic. Quoad remissionem, quam faciunt in die cenae Domini, seu alio de portionibus alijs accrescentibus ob non residentiam, non fiat, & factae reuocentur. Garcia de nu. 343. in 3. declarat. fol. 247.

93. Quae dicantur distributiones quotidianae? Quae sint distributiones quotidianae, quae debentur loco praebendae, à quibus non excluduntur absentes ratione alicuius priuilegij, de quibus in glossa in d. c. vnico, receperunt? Congreg. resp. declarasse extrauag. (cum non nulla) §. praeterea cum in aliquibus, de praeb. intercom. Ita Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. nu. 559. fol. 264.

94. De multitudine canonicorum, vel ad capitulum. Stante statuto, quod Canonici seu capitularis, qui fuerit in Ecclesia, & non intrauerit in capitulum mulctetur certa pena etiam si sit in choro in diuinis officijs. Itè si in Ecclesia fiant Capitula, & habentur congregationes capitulares tempore diuino: rum officiorum, & dum horae & etiam Missa maior celebrentur iuxta antiquam consuetudinem. Quibus sic stantibus 1. dubitatur, an nihilominus Canonici, seu capitularis possit licite à capitulis abesse stando in choro, nec propterea possit mulctari 2. an possit etiam (si vellent) interesse capitulis, quae fiunt tempore diuinorum officiorum, supposito quod fiunt, & satisfaciatur suae obligationi & faciat fructus suos, qui in illa hora lucrifunt? 3. an Canonici, seu Capitularis possit licite sumere suos dies absentiae seu recreationis in diebus, quibus fiunt capitula, & sic ab illis abesse etiam si fiant extra tempus diuinorum officiorum? 4. in Trid. ses. 5. c. 1. de refor. statuitur, quod docentes sacram scripturam, seu Theologiam, dum publice in scholis docuerint, gaudeant priuilegijs de perceptione fructuum praebendarum & beneficiorum suorum in absentia, an id non solum procedat in habentibus cathedram, seu stipendium, sed etiam in docentibus gratis & sine villo stipendio? Et an idem sit in docentibus ius Canonicum? Et an requiratur licentia Ordinarij aut approbatio vniuersitatis? Cóg. resp. ad 1. Congregationes huiusmodi capitulares habendas non esse eo tempore, quo

re Episcopum, iure agere in reos respectu fructuum praebendae, non esse in facultate Canonorum illos remittere, cum illi applicandi sint Ecclesiae. Garcia sup. num. 432. in 2. declarat.

quo diuina officia celebrantur nisi causa vrgens in aliud tempus differri non patere tur. Quod si hæc cōgregationes absque cau- sa prædicta tempore celebrationis diuino rum habitæ fuerint, Canonici iure ab his, vt choro intersit, abesse posse. Nec ob id ef- femulctandum. Ad secundum non posse Ad 3. posse nisi de industria id absentia tem- pus eligeret, quo habenda sunt huiusmodi congregationes. Ad 4. vtroque casu huius- modi priuilegijs gaudere, quamuis ius ca- nonicum doceant, & ab Episcopo licentiã non obtinuerint, dum tamen conducti sint ab vniuersitate. Ita hac refert Garcia de be- nefi. l. i. tomo 3. p. c. 2. n. 559. fol. 264.

Cong. resp. sic, absentes pro vtilitate Ec- clesie, distributiones quotidianas non amit- tunt. Ita refert Farinacius ad declarationes Concilij Tridentini c. 12. ses. 24. de refor. vers. absente, fol. mihi 343. Marcilla lib. 1. tit. 9. c. 16. additio (u) vers. absentes, fol. 141.

Cong. resp. sic, habens parrochiale, & Canonicatum ex legitima dispensatione, debet residere in parrochiali, amissis distri- butionibus quotidianis. Ita etiam statuit S. D. N. P. V. sic refert Farinacius ad c. 12. ses. 24. vers. habens, fol. mihi 343. Est hæc Bulla Pij V. in fol. 91. in meis motibus proprijs incipit cupientes.

Cong. censuit his verbis, committantes Episcopum non lucrantur distributiones quotidianas, nisi canonicatus consisteret in distributionibus quotidianis, & tunc amit- tunt eam partem, quæ deseruientibus acres- cit. Ita Farinacius in 4. p. decis. 267. fol. mihi 103. & ad, d. c. 12. vers. Episcopum, fol. mihi 348. ¶ Item censuit, duos ex Canonici, qui inseruientes Episcopo à chori seruitio ab- sunt, lucrari fructus præbendæ, non distri- butiones quotidianas. Farin. ad Trid. decis. 139.

Cong. resp. sic. Absens per annum à digni- tate, canonicatu, seu præbenda, distribu- tionibus est priuatus, & priuari debet di- midia parte fructuum. Si verò perseverauerit in absentia, priuandus est non fructibus sed etiam beneficio. Ita Farin. sup. vers. alioquin, fol. mihi 340. ad d. c. 12. Trid. ses. 24. de refor.

Cong. censuit his verbis, licentia, vt quis abesse possit causa studij à seruitio suæ Ec- clesie, vel sui Canonicatus, non sufragatur vltra quinquenium à die, quo capit stude- re. Ita refert Salcedo, ad Bernardū Diaz, in practica criminali canonica, c. 53. incipit in nu- llo beneficio resident, fol. mihi 173. & Fa- rin. ad c. 12. Trid. ses. 24. de refor. vers. licen-

tia fol. mihi 341. & Marcilla fol. 139. vers. licentia.

Cong. resp. sic, quando non stat per ali- quem quo minus in suo beneficio resideat, nullum ob non residentiam detrimentum sentire debet. Farinacius sup. vers. quando, fol. mihi 341. Marcilla lib. 1. tit. 9. c. 15. addi- tio obtinentibus, fol. 135.

Cong. censuit sic, habens canonicatum, & parrochiale, in qua non potest sine dis- crimine vitæ propter inimicitias residere, cogendus non est residere in eo, donec sub- est causa inimicitiarum, sed ei est permit- tendum, vt in canonicatu resideat. Ita re- fert Salcedo in praxi c. 53. incipit in nullo be- neficio resident, fol. mihi 174. & Farinac. ad Trident. ses. 23. de refor. vers. habens, fol. 223.

Causa studiorum nemo abesse potest vltra quinquenium, & hoc tempore distri- butiones quotidianas non lucratur. Ita re- fert Garcia de benefi. l. i. tomo 3. p. c. 2. n. 101. fol. mihi 192.

Etiam post Tridentinum datur facultas studendi in canonicatibus. Ita refert Garcia sup. num. 82. in 2. declaratione, fol. 190.

Cong. sic, resp. redargitur Episcopus, qui 1. anno in Cathedrali, vel collegiata Ec- clesia non residentem priuat. Garcia de bene- fi. l. i. tomo 3. p. c. 2. num. 140. fol. 197.

Cong. declarauit sic, Capitulares, vel di- gnitates habentes in cathedralibus pro 1. anno absentia solum priuari dimidia par- te fructuum suæ dignitatis, vltra distri- butiones quotidianas, quas perdit, & hoc pro- cedere etiam si 1. anno nullo die resederit talis capitularis. Garcia sup. num. 142. Quod Cong. censuit, intelligi de omnibus fructibus tam præbendæ, quam residentia. Garcia sup. num. 143. fol. 197. ¶ Item & Canonici, qui maiori seruitio Ecclesie quam 9. mensium sunt astricti: iisdem pænis, de quibus in Trid. ses. 24. de refor. c. 12. si non resede- rint, subiacent. Garcia sup. numer. 144. fo- lio 197.

Cong. censuit, Canonicos non esse citan- dos, aut monedo ad residentiam, nec opus esse intimatione, vt deseruiant iuxta formã c. 12. Trid. ses. 24. de refor. Sed si abserint vltra tres menses, citandos esse ad allegan- dam, quare non debeant puniri? secundum d. c. 12. & oportere. Ita refert Garcia de benefi. l. i. tomo 3. p. c. 2. num. 145. Sed & Cong. censuit, bonum iudicem arbitrari, quanto tempore valeat vltra tempus permissum absentes expectare ante quã contra eos pæ- nas exequatur. Garcia sup. n. 145.

100. Impeditus non residens lucratur.

101. Declaratio Cardinaliũ

Si adest cau- sa inimici- tiarum, an residere de- beat?

102. Absente cau- sa studiorũ

103.

104. Pæne noni- residentis.

105. 106. De eodem.

107. De eodem.

108. Absentes an citandi

109.

Cong.

110. Fructus ab- sentis cui applicari. 111. Pæna mi- nui absentis. Cong. resp. sic, fructus præbendæ, quibus Canonici, qui abserunt à seruitio Ecclesie vltra tres menses, priuati sunt, applicandi, sunt in vsum Ecclesie, & vtilitati illius. Garcia sup. num. 146. fol. 197. Posse tamen E- piscopum hanc pænam ante sententiam minuere, vel augere, sed non in totum tolle- re. Garcia sup. n. 150. fol. 198.

112. Abbates re- gulares. Item Cong. censuit sic, ad residentiam in cathedralibus, & Collegiatis Ecclesijs tenentur etiam Abbates Regulares: si in eis dignitates obtinuerint. Ita refert Marcilla, li. 1. tit. 9. c. 15. additio in Ecclesijs, fol. 135.

In tribus mensibus si ne licentia. Item, & censuit, nullam requiri Episcopi licentiam, vt Canonici tribus mensibus permissis à residentia abesse possint. Marci- lla, sup. additio (i) fol. 135.

113. De eodem. Item, & censuit, non licere Canonici prætextu immemorialis consuetudinis vltra tres menses quotannis ab Ecclesia abesse. Neque eo trimestri tempore posse absentes distributiones quotidianas percipere: quippe quod huiusmodi immemoria- lis consuetudo vtroq; casu sublata est per Trid. ses. 24. c. 12. de refor. Ita Marcilla sup.

114. Item Canonicum tribus mensibus per- missis ab Ecclesia abesse volentem, minime teneri petere, vel obtinere licentiam ab E- piscopo, ceterum quota pars canonicorum ab Ecclesia eodem tempore possit abesse, ne debito seruitio ipsa Ecclesia destituatur, Episcopi iurisdictionem, atque arbitrium esse. Ita refert Marc. sup. vers. Itẽ el 3 fol. 135.

Non possunt abesse ab Ecclesijs cathedra- libus collegiatis vltra tres menses illi, qui obtinent in eis beneficia. Trid. ses. 24. c. 12. de refor. vers. obtinentes, circa quod Cong. censuit, id intelligi de omnibus Collegiatis, & non insignibus, nisi tamen non insignes Collegiatae essent rurales prorsus destituta, in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere: aut adeo- tenues redditus essent, vt Canonicos aliun- de non habentes vnde viuerent, alere non possint, & sufficit ad excludendam immemorialẽ, quod aliqui Canonici resederint. Marcilla sup. additio (1) fol. 135.

115. Canonici habentes be- neficia resi- dere. Canonici ad continuam residentiam te- nentur in canonicatibus, nisi in alijs benefi- cijs: quæ sunt perpetua, & habent annexum seruitium, in choro resideant. Ita Congrega- tio Cardi teste Marcilla lib. 1. tit. 9. c. 15. ad ditio(n) fol. 137.

116. Vel dignita- tes in colle- giatis. S. D. N. Gregor. 13. declarauit, in Ca- thedralibus, & Collegiatis insignibus ob- tinentes dignitates, & Canonicatus imme- morialem consuetudinem non excusare à

residentia. In Collegiatis autem non infi- gnibus immemorialem consuetudinem ex- cussare posse, si Ecclesie sunt rurales prorsus destituta: aut in quibus antea supra ho- minum memoriam solitum esset non resi- dere: aut in quibus adeo tenues redditus habent, vt Canonicos alere non possint: non habentes aliunde quomodo viuant. Ita re- fert Marcilla su. additio(o) fo. 137. Farinacius Trid. ses. 24. de refor. c. 12. vers. in cathedra- libus, fol. 337.

117. Dignitates. An obtinentes dignitates in cathedrali- bus, seu collegiatis, seu Præbendam, quæ ta- men distincta est certa dismembratione: in- terim dum effectum illius non expectant: teneantur residere? Cong. resp. negatiue. Ita refert. Marcilla sup. additio(r) vers. an obti- nentes fol. mihi 139.

118. Canonici regulares, & Portiones. An liceat Canonici Regularibus, & por- tionarijs secularibus ab eadem Ecclesia abesse per tres menses, stante quod per eorũ statuta, & consuetudines abfunt per 40. dies cum licentia? Cong. censuit negatiue in secularibus, in Regularibus verò cen- suit, non comprehendi sub decreto Tridẽ- tini, ses. 24. c. 12. de refor. verum si causa sit rationabilis, & adfit licentia Prioris, posse abesse. Ita refert Marcilla fol. 139. vers. an liceat.

119. Si sint calo- res. Cong. censuit sic, quãdo tempus faciendi itineris periculosũ est propter nimios ca- lores, concedi potest dillatio peteti ad pro- ficiendum ad residentiam sui beneficij: & interim dum abest ab ea: quoad fructus be- neficij habenda est eadem ratio ac si sem- per resideret. Marc. fol. 139. vers. quando el 1

120. Decanatus. Residens in Decanatu vnus Ecclesie, non ammittit fructus aliorum canonicatum quos in alijs Ecclesijs obtinet. Ita Cong. Marc. fol. 139. vers. residens. ¶ Item, & Cõg. resp. canonicos ad continuam residentiam teneri in canonicatibus: nisi in alijs benefi- cijs: quæ sunt perpetua, & habeant annexũ seruitium: in choro resideant. Ita refert Fa- rin. ad Trid. ses. 24. de refor. c. 12. vers. dignita- te fol. mihi 337. ¶ Item & censuit sic, Episcopo Bosanensi scribatur, vt restituat Cano- nicatum præbytero N. cum non debeat ibi residere, residens in Canonicatu S. M. di- gniori. Ita refert Farin. sup. vers. Episcop, fol. mihi 220. ¶ Item & sic censuit, Episcopo Vlixbonensi scribatur, non residentem in canonicatu Ecclesie Olyspanæ cogen- dum non esse, vt resideat in monasterio nempe ordinis Cisterciensis: quod obtinet in commendam. Ita refert Marcilla folio 140. vers. Episcopo.

121. Habens cu- ratam resi- dere in ca- nonicatu.

122. Vel reside- re in mona- sterio com- mendato.

P Sed

Sed an Parochi debeant residere in suis Curatis?

121. Requisita ad absentiam Parochi.

Pro quo Cong. sic censuit, quando alicui Parocho conceditur in curia studendi facultas, ut fructus suos faciat, hec infra scripta servari debent, ut scilicet Theologia, aut iuri canonico in celebri vniuersitate. 2. si est ætatis 30. annorum, nulla facultas concedi debet: ideo ætas est exprimenda, & hoc nisi iam studia incepisset, & illa nondum absoluisset. 3. ad quinquenium tantum à principio studij computandum licentia hæc est concedenda, adiuncta clausula, ut infra annu ad subdiaconatu promoueat. 4. interim cura animarum per idoneum vicarium ab Ordinario eligendum assignata illi congrua portione fructuum exerceatur, atque hæc licentia solum locum habet in parochialibus ante Concilium Trid. obtentis, quia in obtentis post Concilium prædictum licentia non datur, secus in Canonicatibus, in quibus post Concilium Trid. obtentis etiam datur studendi facultas. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 81. & Marc. li. 1. tit. 9. c. 12. additio (f) fo. mi. 131.

122. Pro studijs abesse parochi.

Cong. Concilij die 22. febr. 1598. censuit parochiam causa studiorum non esse danda licentiam, cum hodie per Concilium non admittantur nisi qui per concursum magis idonei fuerint iudicati. Ita refert Garcia de benef. 1. to. 3. p. c. 2. n. 81. in 4. declar. fol. 190. & Farin. in 4. vol. ad Trid. decis. 141. quid de iure? Rebus in praxi tit. de residendo à n. 25. fo. 460.

123. De eodem.

Cong. resp. sic. Absentia causa studiorum etiam obtenta licentia à sede Apostolica, non excusat ab amissione tertiae partis de tractatibus: sicut nec excusat ab amissione ceterarum distributionum. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. num. 112. fol. 193.

124. Vel scholares.

Cong. censuit sic, scholares in Ecclesijs Cathedralibus non gaudent iisdem priuilegijs, sicut studentes in studijs publicis, vel academijs; interim tamẽ huiusmodi studentes in academijs non percipiunt distributiones quotidianas. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. nu. 117. fol. 194.

Licentia de non residendo.

Sed & Cong. sic censuit, licentia obtenta ab Episcopo de non residendo, non excusat à residentia: cum eam Episcopus concedere non possit. Ita refert Marcilla lib. 1. tit. 9. c. 11. additio (n) vers. licentia, fol. 127. Farin. ad Trid. ses. 23. c. 1. de refo. vers. licentia, quod intelligerem causa legitima cessante, vt constat ex declar. 133. & c. hic. ¶ Item nec gratia de non residendo valet sine Ordina-

rij consensu. Ita S. D. N. teste Marcilla sup. c. 12. fol. 133. in principio.

Curatos parochiales quando eumq; causa prius per Episcopum cognita, & probata abesse contigerit, vicarium idoneum a ipso Ordinario approbandum cum debita mercedis assignatione relinquunt: discedendi autem licentiam in scriptis, gratisq; concedendam vltra bimestre tempus nisi ex graui causa, non obtineant. Circa quod.

Vel gratia Papæ de ea. 125. Trid. ses. 23. c. 1. de ref.

126. Parochus habens vicarium residere debet.

Cong. Concilij censuit sic. Rector, qui habet vicariu perpetuu in eius parochia, siue Rectoria, potest, & debet compelli ad personaliter residendum, nisi tota cura animarum translata fuerit legitime in solum vicarium perpetuum. Ita refert Nicolans Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 175. fo. 202. & Farin. ad Trid. ses. 23. c. 1. vers. Rector, fol. mihi 217. Marcilla fol. 125. vers. habens (adde de declaration 193. hic)

127. Vel habens capellanum.

Cong. resp. sic Parochus Ecclesiæ, in qua fuit constitutus Cappellanus, cui ex institutione Capellanæ imposita fuit tota animarum cura seu perpetua vicaria: quoad Cappellanus vixerit: non tenetur in ea residere. Garc. sup. n. 176. fol. 202. & Farin. ad Trid. ses. 23. de refo. c. 1. vers. parochus, fol. 222. Marc. li. 1. tit. 9. c. 15. additio. n. fo. 128. vers. parochus.

An Capellani coadiutores Rectoru Parochialium cum Capellanis perpetuis institutis auctoritate Apostolica, teneantur ad personalem residentiam: vt Rectores ipsi? Cong. resp. teneri, & eos dumtaxat excipi, qui ex institutione possunt per alium seruire: vel quibus nulla expressa residentia personalis obligatio iniuncta est vnde Ordinarius tenetur eos cogere sicut ipsos Rectores: nec potest cu aliquo huiusmodi dispensare quoad residentiam: nisi vt cu Rectoribus Episcopus potest, eodẽq; iure examinari tenetur quo Rectores ad parochiales ex c. 18. ses. 24. Ita refert Farin. ad, d. c. 1. ses. 23. de refo. vers. (de curatis) fol. mihi 215.

128. Vel infirmus.

Cong. censuit sic, arguuntur Episcopi, qui causa infirmitatis constituunt in Parochialibus Ecclesijs vicarios perpetuos, data etiã facultate Rectori de non residendo. ¶ Parochusq; debet residere in loco, vbi sita est Ecclesiã parochialis: etiã si ei esset datus coadiutor ratione infirmitatis. Ita refert Garcia de benef. 1. to. 3. p. c. 2. n. 178. fo. mi. 202. Itẽ sic ref. in infirmitatibus curabilibus datur etiã quadrimestre. Marc. sup. fol. 130. additio (n) in fine.

130. Resideat vbi est Ecclesia parochialis.

An dispensandum sit cum infirmis, ac de crepitis, ita vt eorum Ecclesiã, quæ personalem residentiam requirunt, ob id perpetuis vicarijs seruiantur?

¶ Item

130. An dispensetur, vt non resideat in firmis, vel regens mortuales.

¶ Item an sit dispensandum cum eis, qui propter mortualium, vel hospitalium curam in Ecclesijs, quas in montibus obtinent, non facile residere queunt? Cong. resp. sic, id fiet quod diffinitum est in c. 1. ses. 23. de refo. quo non amplius id permittitur quod in c. 2. ses. 6. erat relictum arbitrio Ordinariu, sed omnino imponitur necessitas residendi. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 179. in 2. declarat. folio 202.

131. Absente causa infirmitatis, vel ob intemperie aeris.

Cong. resp. sic. Inter causas absentia connumeratur infirmitas curabilis, aeris intemperies certo anni tempore, & quando ita solitum est fieri ab omnibus sacerdotibus, præfertim alienigenis, & ad tempus. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 179. in 3. declarat. fol. 202. Marc. fol. 129. vers. inter.

132. Et ob id dispensari.

An propter intemperiem aeris relicto ibi vicario approbato, Parochus non indurandus possit alibi habitare? Cong. resp. non posse, si tamen Rector infirmus esset, & in loco parochialis curari non posset defectu medicoru, medicinarumue, tunc posse ab Ordinario dari ei dilationem trium, aut quatuor mensium, vt in locis vicinioribus maneat recuperandæ sanitatis causa: interea ab ipso Ordinario in Parochiali idoneo vicario cum congrua portione ex redditibus parochialis constituto: nõ hoc casu per quatuor menses dispensat Episcopus. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 179. in 4. declar. fol. 202. concordat de his 4. mensibus Farin. ad Trid. ses. 23. c. 1. vers. infirmitas. fo. mi. 222. & vers. (f) fo. 253.

133. Ob inimicitias abesse.

Cong censuit his verbis, graues inimicitia culpa Parochi non contracta, & post obtentam Parochialem exortæ, excussant à residentia, & cum talibus conceditur Episcopis dispensare per annum, vt in alio viciniori, ac tutiori loco manere possint, dummodo in parochiali expensis Rectoris maneat idoneus vicarius, ac interim curare debet Episcopus, vt inimicitia extinguantur, si id perficere non potest, rescribere debet ad Cardinales Concilij, cuius culpa factum fuit, quo minus reconciliatio processerit? Garcia sup. nu. 179. in 5. declarat. fol. 202. & Farin. ad Trid. ses. 23. de refo. c. 1. vers. inimicitia, fol. mihi 224.

134. Ob odium, vel intemperiem aeris, vel si parochus sit magister, vel si seruiat Episcopo.

Cong. resp. sic. Propter inimicitias, quæ superuenerunt sine culpa Parochi, datur annus, & crescentibus inimicitijs, datur alius annus: sed odium solum parochianorum non sufficit, neq; si omnes fructus essent alijs reseruati, neq; continua aeris intemperies, neq; si esset necessarius magister Ludi seu gramaticæ in ciuitate sine oppido, neq; seruitiu

Episcopi etiam ad tempus. Ita Garcia refert de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. n. 179. in 6. declara. fol. 202. & Farin. ad Trid. ses. 23. de refo. c. 1. vers. propter. fol. mihi 226. Marcilla fol. 130.

135. Curatū, & Canonicatū habens residere lucrari distributiones.

Cong. censuit sic, Parochiale Ecclesiã habens cu Canonicatu in parochiali residere debet, iuxta Bullam Pij V. quæ incipit, cupiẽtes, (est fol. 9. in meis motib. proprijs) & percipit fructus præbendæ, & solum eius distributiones quotidianas perdit, & si quid præterea absentes iuxta alia de causa non percipiunt. Si autem Canonicatus est in eodem loco, vbi est parochialis, potest vtrique seruire, & quotidianas distributiones percipere: si autem alter ab altero distet per leucam, aut dimidiam leucam, etiamsi canonicatus esset in cathedrali, tenetur nihilominus in parochiali residere: quod procedit non obstante quacumq; nobilitate Canonici, aut Ecclesiæ Cathedralis, etiã Metropolitanæ. Garcia sup. d. nu. 179. in 7. declar. fol. 202. Farin. sup. vers. obtinens, fol. 219. Marcilla, fol. 126. in principio.

136. Residens in curato distante a canonicatu vbi inferuire residereq; debeat.

Cong. censuit his verbis, residens in Parochiali, quæ non longe abest à collegiata: in qua Canonicatum obtinet, diebus feriabilibus ad Ecclesiã collegiatam accedere, & in ea diuinis inferuire potest, dummodo omnibus diebus, & horis suis, & congruis Parochiali inferuiat, & nihil prorsus relinquat ex debito seruitio ipsius Parochialis. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. c. 2. num. 179. fol. 203. in 8. declaratione.

137. Obtinens canonicatum & parochialem vnitam.

Cong. resp. sic, obtinens Canonicatū, cui sit vnita parochialis ad vitã obtinens tantu, tenetur in parochiale residere, si vnio facta sit ad vitã obtinens tantu. Ita refert Garcia sup. n. 179. in 13. declar. fol. 203. Farin. ad Trid. ses. 23. de refo. c. 1. vers. obtinens. fo. mihi 221.

138. In prioratu curato, vel parochiali vnita.

Cong. resp. sic, nõ tenetur residere in Prioratu curato vel parochiali, vnita tamẽ perpetuo dignitati, qui tenetur residere in Ecclesia dignitatis, sic dicendum de Canonicatibus, & alijs. Ita refert Garcia de benef. 1. to. 3. p. c. 2. n. 179. in 12. declar. fol. 203.

139. In abbatijs curam non habentibus.

Cong. resp. his verbis, in monasterijs, & Abbatijs, quæ cura, & conuentu carent, nõ est necessaria residentia. Garcia sup. d. n. 179. in 9. declar. fol. 203. Farin. ad Trid. ses. 23. c. 2. vers. in titulum, fol. mihi 122. Marcilla lib. 1. tit. 9. c. 3. additio (g) & fol. 127. vers. obtinens.

140. Obtinens Prepositurã.

Cong. censuit sic, Præpositura, licet tantum sit iurisdictionalis, intelligitur tamen esse comprehensa in Bulla S. D. N. Pij V. de residentia Parochorum, quæ incipit cupiẽtes (est fol. 9. in meis motibus proprijs) Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. cap. 2.

num.179. in 10.declarat. fol. 203. Farin. ad Trid.fes.23.c.1.verf. Prapofitum fol.mi.221

141. Vicarius a- mobilis re- fidere. Cong. fic censuit, vicarius amobilis in exercicio Cura animarū arguit, curam esse penes deputantem, & ideo ipsum teneri ad residendum. Garcia sup.d.n.179. in 11.declara- tione fol.203. Marcilla fol.132. additio(a)

142. Parochus habēs 3 pa- rochianos residere,& vbi si paro- chie sint vnita. Cong.refp.fic, Rector, seu Parochus, qui habet parochiam, intra cuius limites ad- huc habitant parochiani, tenetur in ea re- fidere, etiam si tantum essent in illa parro- chia tres, vel quatuor incolæ, & vbi fuerint duæ Ecclesiæ vnita, residendum est in di- gniori. Quod si non cōstet, quæ sit dignior? in frequentiori. Quod si vna fuerit extra, & altera intra urbem, residendum est in ea, quæ est intra. Ita refert Garcia de benefi.1. tomo 3.p.c.2.n.179. in declarat. 14.fol.203. Marcilla fol.124. additio(1) & fol.140. verf. (parochus)

143. Si quis ha- beat duas parochias vbi resi- deat? Cong.censuit sic, si vnus populus diuida- tur, & vna pars habitet in ciuitate, & altera extra, & idem parochus ex consuetudi- ne ambas parochias obtineat, residere de- bet in ciuitate. Ita refert Garcia sup.d.n.179 in 15.declarat.fol.203.

144. De eodem. Cong.censuit sic, habens duas parrochia- les vnitas perpétuo inuicem æque principa- liter, & non vnā alteri accessorie: ambas- que pares ita vt vna non sit dignior, & prin- cipalior altera: potest in qua maluerit resi- dere. Garcia de benefi.1. tomo 3.p.c.2.n.179. in 16.declar.

145. Si parochia- lis distet pa- rum a ciui- tate. An si parochialis tribus, aut quatuor milliariis tantum distet a ciuitate, possit in hac Rector habitare, dominicis tantum ad suam Ecclesiam accedens, & habeatur pro residente? Cong.refp. non posse. Ita re- fert Garcia de benefi.1. tomo 3.p.c.2.n.179. in 17.declarat fol.203. & Farin. ad Trid.fes.23. c.1. verf. an si, fo.217. Marc: fo.124. additio (1)

146. Episcopus cogit ad re- sidendum. Cong.censuit his verbis, Episcopus po- test cōpellere Rectores ad residendum non obstante consuetudine residendi in loco distanti a Parochia per sex milliaria. Garcia sup.d.n.179. in 18.declarat.

147. Præbyter obtinēs pa- rochiales & fiat magis- ter gramma- tica. Cong.refp. his verbis, Præbyter obtinēs parochiales etiam a ciuitate vltra duo mil- liaria nō distatēs, nō potest deputari magi- ster Grammaticæ, & ob id a residēcia excu- sari, etiā si velit singulis diebus festiuis par- rochiali interesse. Ita refert Garcia sup. d.n. 179. in declarat. 19. Farin. ad Trid. fes.5.p.4. verf.grammaticam fol. mibi 117.

148. Cong.censuit sic, licet Ecclesia Parrochia- lis sit in loco vbi minor pars Parrochiano- rum inhabitat, & maior pars habitat lon-

ge in oppidis, nihilominus parochus habi- tare tenetur prope Ecclesiam in ciuitate, sed succurrendū est eis, qui longe habitant secundū loci antiquā consuetudinē per c.4. fes.21. de refor. Ita refert Gar. de benefi. 1. to- mo 3.p.c.2.n.179. in 20.declarat. fol.203.

149. An in do- mo Paro- chialis, vel alibi. Cong.censuit, Rectores Parochialium de- bere residere in domo ipsarum Parochialiū, quod si parochiales nō habēt domos, tūc in alia domo, quæ sit intra limites Parochiæ, aut saltem ita vicina parochiali Ecclesiæ, vt inde commode possint per se ipsos ei in- seruire. Ita refert Garcia sup.d.n.179. in de- clarat. 21.

150. De eodem. Cong.censuit, Parochum cogendū esse habitare in domo Ecclesiæ, vel si Ecclesia non habeat eam, in propinquiori intra li- mites Parochiæ. Quod si non habitauerit, non teneri ad restitutionem fructuum, de quibus in Trid.fes.23.c.1. de refo. Ita refert. Garcia de benefi.1. tomo 3.p.c.2.n.179. in 22. declaratione.

151. Quo ad resi- dentiā cui decreto at- tendendū. Cong.refp. sic, in his, quæ pertinent ad re- sidentiam: seruandum est c.1.fes.23. de re- for. & in reliquis, si non possunt seruari de- creta Tridentini prædicti: id agendum est, quod commodius, & melius potest, & qui non habet domum propriam in loco, vbi residere tenetur, aliquam cōducere debet, vbi verò populus non potest victum suo Curato subministrare: Ordinarius ea obser- uare debet, quæ habentur in c.3. fes.24. de refor. Et in casu, quo iura disponunt, nō de- cet pro iuris declaratione ad Papam recur- rere. Ita refert Garcia sup.d.n.179. in 24. de- claratione fol. 203. Marcilla fol. 129. verf. (quando)

152. Si in domo parochialis habitare non possit parochus, vbi reside- dere debeat. Cong. si, resp. Parochus non habens com- modam habitationē in parochiali, fuit dis- pensatus, vt degerē posset in loco vicino, dummodò prope Ecclesiam substitutus eius habitet, aliquando hæc facultas ea de causa concessa fuit sine illa conditione (quod sub- stitutus prope Ecclesiam habitet. Ita refert Garcia de benefi.1. tomo 3.p.c.2.n.179. in 25. de- clar. fol. 203. Marcilla lib.1. tit.9.c.15. fol. 129. verf. parochus, & verf. aliquando.

153. Episcopus cognoscit de causa ab- sentia. Cong. sic censuit, dicta in v. rf. (causa prius per Episcopū cognita) de quo in Trid.fes.23.c. 1. de refor. cōmittitur Episcopo, qui execu- tionem demādet etiā in Ecclesijs parochiali- bus, quarum collatio ad inferiores spectat etiam si inferiores essent Abbates Regula- res. Ita refert Garcia sup. num. 179. in 2. de- claratione fol. 204. Farinacius ad Trid.fes.23. c.1. verf. causa fol. mibi 218. & Marcilla fol. 125. additio (in)

Cong.

154. Episcopus cogit Paro- chum ad re- sidendum. Cong. sic, resp. Episcopus ad residentiam cogere potest Rectorem, licet eius Eccle- sia parochialis pertineat ad inferioris col- lationem, etiam Abbatis Regularis. Garcia sup.d.num.179. in 27.declarat fol.204. Mar- cilla fol.108. additio(residere) & lib.1.ti.9.c. 11. additio(1) fo.124. & fol.132. additio(u) Fa- rin. ad fes.23.c.1. verf. liberum, fol. 227.

155. Parochus nec per bi- mestre ab- esse potest & hoc res- tringens va- let. Cong.refp. Parochos vltra bimestre, nec per bimestre tempus abesse non posse sine licentia Episcopi, & valere constitutionem Episcopi, ne parochi possint abesse vltra duos dies sine licentia. Ita refert Garcia de benefi.1. tomo 3.p.c.2. numer.23. in 1. declara- tione fol.180. & 2. tomo 9.p.c.2. numer. 295. in 2. dubio folio 147. Marcilla fol.130. verf. Congregatio.

156. Episcopus prohibet ne parochus vltra bi- duum absit. Cong. sic, resp. Episcopus potest prohibere parochis sub pœna pecuniaria arbitra- ria: quæ tamen dimidiam non excedat, ne vltra biduum a sua Ecclesia possint abesse, non tamen id prohibere potest sub pœna excommunicationis late sententia. Ita re- fert Garcia sup.d.n.23. in 2.declarat fol.180. Farin. ad Trid.fes.23. de refor. c.1. verf. per cē- suras, fo. mibi 227. & ver. quod, fo. 228. Mar- cilla fol.132. verf. Episcopus.

157. Nec per he- bdomadam abesse po- test. Cong. sic, resp. non potest parochus per hebdomadam abesse non petita, vel non obrepta licentia, etiam relicto vicario ido- neo ab ipso Ordinario approbato. Ita re- fert Garcia sup.d.n.23. in 3.declarat.

158. Absens a- mittit fruc- tus nec da- tur compo- sitio horū. Cong.censuit sic, fructus amittuntur dū- taxat pro rata illius temporis, quò quis abest sine licentia, nec potest componi res- titutio debita fructuum male perceptorum obtinentibus Bullam cruciatæ, vel vigore aliorum priuilegiorum, & facultatum ob- tentarum per Concilium. Ita refert Garcia de benefi.1. tomo 3.p.c.2.n.26. fol. 180.

159. Absens pa- rochus ref- tituit fruc- tus. Cong.refp. Curatum inferiore, qui vl- tra duos menses absuit a sua residentia, posse, & debere cogi per Episcopum ad res- titutionem fructuum pro rata temporis absentia iuxta c.1. fes.23. de refor. nec ad eam rem requiri citationem, vel monitio- nem. Ita refert Garcia sup. numer. 27. fo- lio 180.

160. Fructus ab- sentis cui applicari? Cong. censuit, Episcopum Ordinarium debere applicare fructus non residentium, de quibus in fes.23.c.1. de refor. fabricæ Ec- clesiæ parochialis, etiam si non indigeat, nec pauperes intra limites reperiantur, quæ potest tamen in dies indigere saltim quoad ornamenta. Ita refert Garcia de be- nefi.1. tomo 3.p.c.2. numer.31. folio 181. Cui de iure com? Rebus in praxi lib. 2. de residen-

do numer. 9. folio 458.

An Episcopus procedens per subtrac- tionem aduersus parochos non residentes iuxta Trident. teneatur obseruare eadem interualla, eandemque rationem, quæ con- tra Episcopos non residentes statuit. c.1. fes.6? Congregatio resp. teneri quoties in pœnam omiffæ residentia vult sub- trahere partem fructuum, quos suos fecerunt, non verò teneri obseruare eadem interualla in executione faciēda super illis fructibus, quos Parochi pro rata tempo- ris absentia quos non fecerunt. Ita refert Ni- colaus. Garcia sup.n.32. fo.181. Farin. ad Trid. fes.23.c.1. verf. an Episcopus, fol. mibi 219. Marcilla fol.132. verf. an,

Cong.censuit Solam distantiam loci etiā cū necessitate eò discedendi non excusare Parochum, vt possit abesse a sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis repente se offerat, quæ non patiat dilla- tionem huiusmodi licentiam petendi: quo casu quàm primū dediscessit, & necessita- te Ordinarium faciendum certiore esse, vt de causa cognoscere possit. Ita refert Garcia de benefi.1. tomo 3.p.c.2.n.34. in 1. de- clar. fol. 181.

Cong. censuit sic, non est liber a culpa, & a pœna amissionis fructuum, qui veluti Ex causa per quatuor mensium spatium ex ingenti admodum causa ad curandam suam vale- tudinem morbo graui instante, pro huius- modi absentia non petit licentiam ab Epif- copo, qui bona fide putauit, euentiam causæ satis esse, nisi periculum esset in mora petendi licentiam. Garcia sup. num. 34. in 2. declarat.

Cong.censuit, licentiā, quam parochus abesse volens petere debet ab Episcopo, non sufficere tacitam: sed oportere, quod sit expressa. Garcia sup.n.35. fol.181.

Cong.refp. sic, nec parochus habens ius- tam causam abeundi extra parochiam per duos menses, aut tres, satisfaciēt suæ cons- cientiæ, si petat licentiam: iurans, se grauem habere causam, quam non expediat, mani- festare, vt sic petita licentia abesse possit, licet Episcopus non concedat. Similiter ab- esse non potest in casu, quò causam rationa- bilem expresserit, quam vir bonus, & equus rationabilem iudicaret, sed rigidus Præla- tus minus æquam iudicat, & licentiam de- negat, vel quia mouetur suspitione, quod ficta sit, cum tamen sit vera: sed habere potest recursum ad Superiorem. Ita refert Garcia de benefi.1. tomo 3.p.c.2. numer. 37. fol.182.

166. Absente in visitatione vel in alio seruitio suo diocesis ultra duos menses. Cong. censuit his verbis: Episcopus non potest uti opera Parochi in visitatione, vel in alio seruitio suae diocesis, nisi pro tempore duorum mensium, & tunc pro tempore idoneus vicarius deputetur. Ita refert Garcia sup. n. 42. fol. 182. in 1. declarat. Farin. ad Trid. ses. 23. de refor. c. 1. vers. episcopus, fol. mibi 226. Marcilla fol. 130. vers. Episcopus.

167. Nec causa negotiorum Episcopi, vel cathedralis: nec cum licentia. Cong. censuit, non licere Episcopo suorum, vel etiam cathedralis Ecclesiae negotiorum causa permittere, ut Curati extra ipsorum curam maneant, vel etiam constituto vicario idoneo. Garcia sup. num. 42. in 2. declaratione, fol. 182. Farin. ad Trid. ses. 23. c. 1. vers. de curatis, fol. mibi 215 (adde declar. 196. hic.)

168. A residentia non excusatur officium subcollectoris, licentia, de factis officium Inquisitionis, nec reservatio maioris partis fructuum sed sic negotia publica. Cong. censuit sic, non excusatur a residentia officium Subcollectoris Apostolici: nec licentia super ipsa Parochiali: nec concessa ab Episcopo, cum ipsam concedere nequeat, negotia tamen publica loci excusant ad tempus, si legitime doctum sit de mandato, nec excusatur Rector a residentia ob defectum, nec si habet officium Inquisitionis, & licet maior pars fructuum sit alteri reservata non excusatur possessor a residentia. Ita refert Garcia de benef. 1. tomo 3. p. c. 2. m. 42. in 3. declar. Farin. ad Trid. ses. 23. de refor. c. 1. vers. abesse, fol. mibi 221. Marcilla fol. 127. additio (n)

169. Pro opere pio abesse. Cong. resp. his verbis, quandoque Episcopus dispensavit in residentia per aliquod tempus, ut puta octo mensium, relicto tamen idoneo vicario in Parochiali, ut Rector alicui operi pio vacare possit, verbi gratia fabricae monasterij. Ita refert Garcia sup. n. 42. in 4. declarat. fol. 182. Marcilla li. 1. tit. c. 15. additio (n) vers. quando, fol. 129

170. Parochi etiam seruiunt in cathedralibus. Cong. censuit, Parochos comprehendere sub decreto dicti capit. 1. ses. 23. de refor. (ubi de eorum residentia agitur) etiam si in alijs beneficijs seruiant, etiam in Cathedralibus. Ita refert Farin. ad Trid. ses. 23. de refor. c. 1. vers. neque, fol. mibi 215.

171. Capellani residere, vel dispensari cum eis, vel teneantur examinari. An capellani coadiutores Rectorum Parochialium cum capellanis perpetuis institutis auctoritate Apostolica teneantur ad personalem residentiam, ut Rectores ipsi? Cong. resp. teneri, & eos dumtaxat excipi, qui ex institutione possunt per alium seruire, vel quibus nulla expressa residentiae personalis obligatio iniuncta est, unde & Ordinarius tenetur eos cogere, sicut ipsos Rectores, nec potest cum aliquo huiusmodi dispensare quoad residentiam, nisi ut cum Rectoribus Episcopus potest, eodemque iure examinari tenentur, quo Rectores ad Parochiales ex c. 18. ses. 24. Ita refert Farin. sup. vers. de curatis, fol. 215. Marcilla fol. 124. additio (et)

172. Vel coadiutores. Cong. censuit: sub decreto de residendo habentes beneficia curata, de quo in Trid. ses. 23. c. 1. vers. eadem omnino, comprahendi illos, qui sunt coadiutores in cura animarum. Ita refert Farinacius, ad Trid. d. c. 1. vers. qui beneficium, fo. mi. 217 (adde n. 179)

173. Habens curatum iuris diuisionale vel commendatarij. Cong. censuit, habentes beneficium curam animarum habens iurisdictionale teneri residere, & sacris initiari, extranag. excrabilis, de prebendis, & idem intelligi de commendatarijs, per omniaque aequatas esse commendas titulis. Ita refert Farin. ad Trid. sup. vers. quod si, fol. mibi 216. Marcilla, lib. 1. tit. 9. c. 12. additio, p. fol. 131.

174. Ante concilium obtineus parochiale, & canonicatum residere, vel lucrari distribui. Cong. censuit sic, obtineus legitime ante Concilij Trid. confirmationem parochiale Ecclesiam, & Canonicatum, non est cogendus alterutrum resignare, dummodo in parochiali Ecclesia resideat, fructusque canonicatus percipiat, & amittat tantum quotidianas distributiones, atque illas, quas absentes iustis de causis non percipiunt, qui tamen si statutis horis in ipso Canonicatu etiam resideat, ut illi inseruiat, tunc quotidianas distributiones consequatur. Ita refert Farin. ad Trid. ses. 23. c. 1. vers. obtineus, fol. mibi 216. & Marcilla lib. 1. tit. 9. c. 11. ad ditio curam, fol. mibi 124.

175. Parochus secretarius, vel vicarius foraneus abesse. An si Episcopus iudicauerit expedire, uti opera alicuius Curati pro secretario, vel pro vicario foraneo, possit abesse, vel excussetur a residentia, dummodo cura suae Ecclesiae diligentur exerceatur? Cong. resp. non posse. Ita refert Farin. ad Trid. ses. 23. c. 1. vers. an si Episcopus, fol. mibi 218. Marcilla lib. 1. tit. 9. c. 11. vers. an si fol. 126

176. Parochiale & canonicatum habes residere, lucrari distributiones. Cong. censuit hoc modo, illi, qui in eadem ciuitate parochiale, & canonicatum in cathedrali, vel collegiata obtinent, utruq; retinere possunt, modo resideant in parochiali, nulliq; eius officio necessario desint, qui si possint debitis horis canonicatu inseruire: percipere debent omnes fructus, & commoda, quae sunt illi muneris attributa, si vero inseruire nequeant, distributiones tantum eorum dierum, quibus non in sunt, amittant, neque alio damno affici possunt. Ita refert Farin. sup. vers. illi, fo. mi. 219. Marc. fo. 126. vers. illi, qui (adde decl. 58. 65. 135. 177. 197.)

177. Habens parochiale, & canonicatum magistrale. Cong. resp. sic, obtineus Parochiale, & canonicatum praebendae Magistralis cum dispensatione ante Concilium Tridentinum legitime obtenta, teneatur in Parochiali residere, atq; in magistrali comenda idoneum virum

virum substituere debet; qui sacra scriptura interpretandae munus obeat. Ita refert Farin. ad Trid. ses. 23. c. 1. de refor. vers. obtineus, el 2. fol. mibi 220. (adde declar. 14. 58. 65. 86. 135. 176. 197.)

178. Habens baptismale resi deat ut coadiutor. An obtineus Ecclesiam Baptismalem, cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes sub cura Archiepiscopi teneatur ad residentiam, praesupposito quod in Ecclesia Archiepiscopi praeter baptismum caetera sacramenta administret? Congregatio die 21. Iunij 1587 censuit, teneri ad residentiam ad minus tamquam coadiutorem Ecclesiae Parochialis. Ita Farin. sup. vers. an obtineus, fol. mibi 220.

179. Coadiutores resideat. Cong. sic censuit, etiam perpetui coadiutores residere tenentur, sicut veri Curati, etiam si in alijs beneficijs inseruirent, etiam in cathedralibus. Ita refert Farin. sup. vers. etiam, fol. mibi 221. Marc. fol. 127. vers. etiam.

180. Intemperies excusat a residentia. Cong. censuit sic, intemperies aeris cum Ordinarij consensu excusatur a residentia. Ita refert Farin. ad Trid. ses. 23. de reform. c. 1. vers. intemperies, fol. 222. & Marcilla lib. 1. tit. 9. c. 15. additio (n) vers. intemperies.

181. Habens inimicitias cum domino loci. Cong. sic resp. Praesbytero habenti inimicitias cum Domino loci, ubi situm est beneficium, Episcopus debet, si non potest eos reconciliare, dare aliud beneficium extra territorium, & iurisdictionem illius Domini, vel permittere eidem praesbytero, ut abesse possit a beneficio, constituto tamen vicario idoneo cum assignatione equae portiois fructuum beneficijs, qui ei inseruiat donec causa inimicitiarum inter eos desierit. Ita refert Farin. sup. vers. praesbytero, fol. mibi 223. Marcilla sup. vers. praesbytero, fol. 128.

182. Inimicitiae excusant. Cong. sic resp. ob inimicitias excusatur quis a residentia, & dantur literae Ordinarij, ut cognoscat, si sunt verae, & graues inimicitiae, quae narrantur, & absque ipsius culpa, ac postquam obtinuit ordinarie illud beneficium, exortae, & det ei dilationem, ut in alio viciniori, & tutiori loco manere possit, durantibus tamen dumtaxat inimicitijs, dum non ultra vnum annum durent, interea autem idoneum vicarium in illa Ecclesia constituat, assignata ei congrua portione ex redditibus ipsius Ecclesiae. Quod si esset canonicus, & fructus consisterent in distributionibus quotidianis, illas canonicus lucrabitur, deducta tamen tertia parte pro deseruientibus. Ita refert Farin. sup. vers. ob ditio (c) fol. 174. Marcilla fol. 128.

183. De eodem. Cong. censuit sic, habens graues inimicitias in sua Parochiali durantibus his potest de licentia Episcopi ab ea per annum abesse, & interim Ordinarius debet constituere vicarium mercede congruenti, ex eius fructibus illi assignata, qui dictae parochiali inseruiat. Item he, graues inimicitiae sunt legitima causa, propter quas quis residere non tenetur in parochiali, debet tamen in Parochus per alium ab Ordinario approbatum, assignata illi ex fructibus mercede Ordinarij eiusdem arbitrio taxata, inseruire. Ita hac refert Farinacius ad Trid. ses. 23. de refor. c. 1. vers. habens, & vers. graues, fol. mibi 244. Marcilla fol. 129.

184. De eodem. Cong. censuit is verbis. Qui finitima vbi beneficia obtinent, si domum non habent, vbi habitent, conducant habitacionis locum. Ita refert Farin. sup. vers. qui finitima, fol. mibi 225.

185. Si finitima vbi beneficia obtineas, vbi resideas? Cong. censuit sic, Parochus, qui non vult in sua parochiali residere, debet ea seruato iuris ordine priuari. Ita refert Farin. ad Trid. ses. 23. de refor. c. 1. vers. parochus, fo. mi. 228.

186. Parochus nollens residere, priuetur. Cong. resp. sic, postulantibus Equitibus Hierosolimitanis, ut Capellani Melitae commorantes confesores Equitum: & habitantes in alijs locis parochias in Italia, permittendum esse, ut non resideant ad annum, qui vero habent in alijs Prouincijs, ad decem, & octo menses. Ita refert Farinacius ad Trid. ses. 23. de refor. c. 1. vers. postulantibus, fol. mibi 228. Marcilla lib. 1. tit. 9. c. 12. additio a fol. 132.

187. Hierosolimitani capellani residere. Cong. censuit sic, Episcopus licentiam dare debet Priori petenti, ut per quatuor menses a suo Prioratu abesse possit in loco comodiore valetudinis suae curandae causa. Ita refert Farinacius sup. vers. Episcopus, fol. mibi 228. Marcilla fol. 122. additio (a)

188. Episcopus det licentiam absentandi per 4 menses infra 10. Cong. sic censuit, Gratia de non residentia a S. D. N. obtenta, & de percipiendo fructus ratione studij, non valet nisi & Ordinarij consensus accedat per motum proprium Pij 4. de anno 1564. die 24. Nouembris. Ita refert Farin. sup. vers. gratia, fol. mibi 229 (is motus proprius est in meo Tridentinarij. dentino a fol. 416) Marc. fol. 133. in principio.

189. Gratia de non residentia ratione studij, non valet sine consensu Ordinarij. An si parochialis tribus, aut quatuor miliaribus tantum distet a ciuitate, possit in hac Rector habitare, dominicis diebus tantum ad suam Ecclesiam accedens, & habeatur pro residente? Cong. censuit non posse. Ita Marc. li. 1. tit. 9. c. 11. addi. (1) vers. an si, fo. 124. Farin. ad Trid. ses. 23. c. 1. de ref. ver. an, fo. 217.

190. Residere in ciuitate distante a parochiale. An propter intemperiem aeris relicto vbi Vicario approbato, parochus non in relictio vica resp. non posse: si tamen Rector infirmus esset

esset, & in loco parochialis curari non potest defectu medicorum, medicinarumue: posse ab Ordinario dari ei dilatione triu, vel quatuor mensium, vt in locis viciniorebus maneat sanitatis recuperande causa, posito interea ab ipso Ordinario in parochiali vicario cu congrua portione ex redditibus parochialis. Idemq; sentiendu esse de illis, qui sunt coadiutores in cura animarum. Ita refert Marcilla sup. fol. 125. in principio, Farin. sup. vers. an propter, fol. 217. & vers. qui fol. 217. & vers. si Rector fol. 223.

192. De eodem. Cong. resp. sic, habens parochialem, in qua Vicarium perpetuum legitime instituit obtinuit, eo viuente residere non tenetur. Ita refert Marcilla sup. fol. 125. vers. habens, & Farin. sup. vers. habens, fol. 217. adde declar. 136. hic.

194. Sancti Benedicti. Fuit olim monasterium insigne sancti Benedicti in loco Capestri: quod ad praesens caret conuentu, & est commendatum in quodam Castro fere per vnum miliare distans a parochiali, cuius cura fuit semper solita exerceri per Deputatos ab Abbate, seu Commendatario pro tempore: habetque etiam collationem nonnullorum beneficiorum curatorum existentium in alienis diocessibus. Et homines dicti Castri veniunt diebus festis ad audiendam missam, & diuina officia ad Ecclesiam dicti monasterij, qua celebratur per eosdem haeredes deputatos, Quiritur, an dictus Commendatarius teneatur ad residendum, & sacros ordines accipiendos? Cong. resp. teneri. Ita Marcilla, fo 125. vers. fuit, & Farin. sup. vers. fuit fol 217.

195. Ad colligendam. Cong. sic, resp. residens in parochiali, qua non longe abest a collegiata, in qua Canonicatum obtinet: diebus feriatis ad Ecclesiam collegiatam accedere: & in ea diuinis inferuire potest, modo in omnibus diebus, & horis suis debitis, & congruis parochiali inferuiat: & nihil prorsus relinquat ex debito seruitio ipsius parochialis. Ita refert Marcilla fol. 126. vers. residens, & Farin. sup. fol. 219. vers. residens.

196. Pro seruitio. An Episcopo liceat pro Cathedralis Ecclesiae seruitio, & etiam suo aliquem ex Curatis suae diocesis ex ipsorum Ecclesijs, constituto in illo idoneo vicario, ad certa negotia adhibere: qui quando in huiusmodi sint seruitio, a suis Ecclesijs minime abesse censeatur? Cong. resp. non licere. Ita refert. Farinacius ad Trid. ses. 23. c. 1. de refor. vers. an Episcopo, fol. mibi 216. Marcilla sup. fol. 125. vers. an Episcopo, & fol. 124. vers. non licet (adde declar. 167. hic) Fuit ta-

men quis dispensatus a residentia in sua parochiali ad tempus a S. D. N. donec instruetur alium canonicum denegotijs illius capituli, in quo ipse erat Canonicus, vt ea tractaret. Ita refert Marcilla folio 130. vers. fuit, Farinacius sup. vers. fuit, folio 225.

Congregatio sic censuit, obtinentes canonicatum & parochialem quocumque in loco sit, in parochiale residere tenentur: nec ob hoc est priuandus canonicatus: sed solum eius quotidianas distributiones perdit, & si quid praeterea absentes iusta aliqua de causa non percipiunt. Ita refert Marcilla fo. 126. vers. obtinentes, Farin. sup. vers. obtinentes, fol. 219.

Congregatio sic censuit, pena Parochi, non residentis posita in Tridentin. sel. 23. de refor. capit. 1. ibi aut pauperibus locis erogare, habet etiam locum in Curatis inferioribus, ita vt Episcopus debet compellere Parochum, qui per biennium non residet, licet postmodum resideat, ad restituendos fructus illius temporis: quo absens stetit, quamuis ad residendum nec per edictum quidem monitus fuerit. Ita refert Marcilla sup. c. 10. fol. 123. Farinacius sup. fol. 215. vers. aut.

Cong sic censuit, in arbitrio est Episcopi, qua via, & quo remedio ex positis in Trid. d. c. 1. vti vullerit contra non residentes. Ita refert Farin. d. c. 1. vers. etiam, fol. 228 Marcilla fol. 132. additio (r)

An creati auctoritate sedis Apostolicae, ex fructibus parochialis eum congrua portione duobus perpetuis coadiutoribus in cura possint seruire per substitutos, vel possint ab Ordinario cogi ad residentiam? Cong. resp. Episcopu ex decreto d. c. 1. sel. 23. de refor. posse eos cogere ad residentiam & exercendam curam personaliter. Ita refert Marcilla lib. 1. tit. 9. c. 11. vers. an creatis, fol. 130. Farinacius ad, d. c. 1. vers. an creatis, fol. mibi 225.

Cong. sic censuit, non sunt denegandae literae commendatitiae ab Episcopo sacerdotibus, & clericis, qui non habent beneficia in titulum requirementia residentiam. Ita refert Farinac. sup. vers. (non obtineat) fo. 226 ¶ Item & censuit sic, per Trid. sel. 6. c. 2. de refor. ibi expediens videbitur, non datur facultas Ordinarijs dispensandi a residentia ex quavis ratione. Ita refert. Marcilla, fol. 108. additio (i)

197. Obtinentes Canonica tum, & parochialem, (adde declar. 58. 65. 176. 177.)

198.

199. Qualiter procedatur contra non residentes.

200. Quid si sint creati per Papam.

201. Literae commendatitiae dari beneficiatis non residentibus. Ex quavis ratione Episcopus non dispensata relinquitur.

Sed

Sed vtrum habentes Beneficia simplicia debeant in eis residere?

tit. dispensatio de non residendo a fol. 456. vsque ad. 466. Garcia de Benefi. 1. tom. 3. p. c. 2. a n. 1. fol. 177. vsque ad n. 577.

Ad lib. 2 tit. 23. l. 3. de Medicis.

202. Decla ratio. AD quod Cong. resp. sic, Episcopus non potest cogere obtinentes beneficia simplicia, aliquod personale seruitium suis beneficijs impendere, cum ex antiquissima totius Ecclesiae consuetudine non nisi ad officium recitandum teneantur. Ita refert Garcia de Beneficijs. 1. tom. 3. p. c. 2. n. 9. in. 1. declar. fol. 178. Farinacius ad Trid. ses. 5. vers. Episcopus, fol. mibi 122. Marzilla lib. 1. tit. 9. c. 3. vers. Episcopus, el. 1. fol. 108.

203. Cong. censuit sic, obtinens beneficium, quod sit simplex, & sine cura animarum, & extra Ecclesiam Collegiatam: nec personale residentiam ob aliam causam requirens, non tenetur in eo residere. Sed ad inseruendum illi per alium, qui approbatus sit ab Ordinario. Nec fuit mens Pij V. in Bulla de residendo edita. 8. Iulij 1569. incipi. cupientes, cogere habentes beneficia simplicia, in eis residere. Ita Garcia sup. d. n. 9. in. 2. & 3. declarat. fol. 178. (haec Bulla est fol. 91. in meis motibus proprijs.) Marzilla lib. 1. tit. 9. c. 13. additio, m, fol. 136.

205. Nec Episcopus cogere. Cong. resp. sic, Episcopus non potest cogere aliquem in beneficio simplici residere. Farinacius ad Trid. ses. 5. c. 12. vers. Episcopus, fol. mibi, 122. Marzilla sup. vers. Episcopus, el. 2. Sed & obtinens beneficium, licet id sit titulus alicuius Sancti, dummodo sit simplex, non tenetur in eo residere, nec ad residendum eum cogere potest Episcopus. Ita Garcia de Benefi. 1. tom. 3. p. c. 2. n. 9. in 4. & 5. declarat. fol. 178. Farin. sup. vers. personale, fol. mibi, 122. Marzilla lib. 1. tit. 9. c. 3. additio, f, fol. 107.

206. De eodem. Cong. censuit. Nihil innouandum in beneficijs simplicibus, qua etiam clericatus nuncupantur in Ecclesijs Parochialibus, vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum seruitium nec per se nec per substitutos praestando: vt possint cogi, vel per se ipsos, vel per substitutos inferuire: si tanto tempore possessores non sunt coacti ad aliquid istoru, nec apparet, quod ad certum sint obligati, satis si dicunt horas Canonicas. Ita refert Garcia sup. d. n. 9. in. 6. declarat. fol. 178.

De iure communi. De ista residentia Praelatorum, Curatorum, & aliorum, de iure communi bene. Salcedo in praxi. c. 53. incipit, (in nullo beneficio resident), fol. 169. Rebus. in praxi lib. 2.

Num. 1. IN Regno Neapolitano quid requiratur ad hoc, vt quis sit Medicus? lib. 3. tit. 44. constit. illius Regni.

Num. 2. Medicus si promissit curare tibi infirmitatem ob tale salarium, curauit te: sed reuerfa est eadem infirmitas: an debeas ei dictum salarium? respondeo, si ex noua causa reuerfa est: debebis ei totum salarium, sed si non fuit curata, sed cessauit aliquo modo non debebis ei id. Si vero dubitatur, & infirmitas reuerfa est incontinenti, vel intra paucos dies: non debebis id. Si ex intervallo reuerfa est, debebis totum ei. Ita distinguit Bart. in. l. Martius, num. 4. & ibi Castro. ff. locati.

Num. 3. Medicus dicitur qui alicui parti corporis medicinam praebet. Bart. in. l. 1. n. 2. de var. & extraord. cog. Et medicus negligens in arte sua, dicitur esse in lata culpa. Bart. in l. quod Nerua. n. 17. & 18. ff. depositi. Felinus in. c. tua nos. n. 1. de homicidio, vbi quod & in foro conscientiae tenebitur ad restitutionem damni ob eius imperitiam secuti.

Num. 4. Medicus Principis habet dignitatem. Bart. in. l. vnica. n. 1. C. de com. & archia lib. 12. & medicus, qui vadit ad aliquem infirmum pro tanto salario in die: habebit salarium tempore itineris. Bart. in. l. quo victu. n. 2. ff. de oper. libert. Felinus sup. n. 1. vers. Item, fol. mibi. 255.

Num. 5. Medicus non conuentuatus, dicitur medicus. Bart. in. l. sciendum. n. 2. ff. de aedilitio edicto. Medicusq; causa legitima substitente reprobat. Bart. in. l. fed & reprobari. n. 1. de excuss. tut. etiam si sit semel approbatus. d. l. reprobari.

Num. 6. Medici miseri ad inspicienda vulnera, debent iurare. Bart. in. l. 1. n. 2. ff. de ventre inspi. medicisq; possunt decuriones, siue iurati constituere salarium de bonis Reipublicae. Bart. in. l. 1. n. 1. de decretis ab ord. Abendan. de exeq. 2. p. c. 10. n. 8. fol. mibi. 166. per. l. ambitiosa. §. si. de decretis, vbi n. 9. quod & requiretur vicinorum consensus.

Num. 7. Medici sicut a reliquis muneribus sunt immunes siue exempti: ita & a tutela, & cura habent requiem. l. si duas. §. 6. Grammatici, de excus. tut. Medicus si est salariatus

P 5 (licet

Si infirmus moriatur potest eius heres iuum salarium petere. Abend. sup. num. 9. fol. 167.

Medici præsumuntur esse in loco insigni, non verò factores idonei. Bart. in l. idemq; erit. n. 3. ff. pro socio. Nec debent recipere ab infirmis promissionem, & si recipiant eam, erit nulla. Bart. in l. archiatri. n. 1. C. de profess. & medicis lib. 10.

Minores ciuitates possunt quinq; medicos immunes habere, maiores ciuitates, septem medicos, maxime ciuitates decem. l. si duas. §. minores, de excus. tut.

Peccat medicus dando medicinam, quando dubitat, an infirmus ex ea moriatur, vel non? sed potius committat eum iudicio Dei. Felinus in c. tua, nos. n. 1. vers. postremo, de homicidio.

Medico incidenti non imputatur mors incisi secuta ob infirmi pusillanimitatem, quod in dubio præsumitur. Felinus sup. n. 1. vers. Item peccat. Et medicus de publico salariatus non debet quod recipere ab infirmis etiam sponte dantibus. Felinus sup. vers. Item peccat. Et medicina non derogat nobilitati. Tiraq. de nobil. c. 31. n. 484. fol. mihi. 197. medico præfertur Iurisperitus. Tiraq. sup. n. 345. & 346. Casan. in Cath. 10. p. confid. 25. fol. mihi. 194.

Tenor autem motus Proprij loquentis de medicis est talis.

Pius Papa Quintus, ad perpetuam rei memoriam.

Motus Proprius demedicis, quod faciant, vt infirmis confiteatur peccata sua.

Supra gregem Dominicum nostra vigilantiâ diuinitus creditum vigilis speculatoris pro vt nobis desuper conceditur, exercentes officium ad ea per quæ animarum salutem cum diuini nominis gloriam consuli valeat. libenter intendimus, vt Christi fideles post Baptismum in peccata lapsi, per Sacramentum penitentiæ Deo reconciliantur. Sanè cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato proueniat, dicente Domino laquido, quem sanauerat. Vnde, noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat. Ac propterea prouide. Felic. recor. Innocentius 3. prædecessor noster medicis præcepit in c. cum infirmitas. 13. de penitentis & remissi. vt cum eos ad ægrotos vocari contigerit: ipsos ante omnia moneant, vt animarum medicos vocent: ne cum eis hoc in extrema ægritudine constitutus suadetur, in desperationis articulum incidant. Nos igitur volentes hoc tam salutare præceptum nulla temporis præscriptione aboleri, sed semper obseruari: consti-

tutionem præfatam auctoritate Apostolica tenore præsentium inuouamus, & hac nostra in perpetuum valitura constitutione statuimus, & decernimus, quod omnes medici cum ad infirmos in lecto iacentes vocati fuerint: ipsos ante omnia moneant, vt idoneo confessori omnia peccata sua iuxta ritum S. R. E. confiteantur: neq; tertio die ulterius eos visitent, nisi longius tempus infirmo confessor ob aliquam rationalem causam, (super quo eius conscientiam oneramus) conceperit, & eis per fidem confessoris in scriptis factam constiterit, quod infirmi, vt præmittitur, peccata sua confessi fuerint. Coniunctos verò, ac omnes familiares, & domesticos infirmi in Domino rogamus, & monemus, vt de infirmitate Parochum certiorrem faciant, ac tam Parochus quam coniuncti, & familiares præfati infirmum ad confessionem peccatorum suadeant, & inducant.

Quod si quis medicorum præmissa non obserauerit, ultra penas in dicta constitutione contentas, (quas incurrere declaramus) perpetuo sint infames, & gradu medicina, quo insigniti erant, omnino priuentur, & à Collegio, seu Vniuersitate medicorum eiciantur: ac pena etiam pecuniaria arbitrio Ordinariorum, vbi deliquerint, mulcentur. Et vt hæc omnia inuoluntate obseruentur, volumus & eadem auctoritate præcipimus, & mandamus, vt nullus post hæc vbiq; locorum in medicina doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas à quouis Collegio, & vniuersitate concedatur, nisi omnia in præsentis nostra constitutione contenta medio eorum iuramento coram Notario publico, & testibus obseruare in eorum manibus, vel Ordinarij iurauerint, & de huiusmodi iuramento in priuilegio, seu licentia medendi specialis mentio fiat.

Quod si Collegia, & Vniuersitate præfate non recepto à promouendis iuramento huiusmodi eosdem ad gradum prædictum promouerint, aut eisdem medendi licentiam præstiterint: penam priuationis facultatis aliàs vltorius doctorandi incurrant: mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in ciuitatibus, & diocesis proprijs præsentibus nostras literas publicari faciant, ac iuramentum prædictum à medicis iam promouitis, seu licentiam medendi habentibus omnibus iuris remedijs exigant, neq; aliquos ad medendum in ciuitatibus, & diocesis prædictis admittant, nisi eis constiterit, eosdem iuramentum huiusmodi præstitisse. Et contumaces, & iurare, ac iuramentum huiusmodi iam præstitum exhibere recusantes, gradu medicina, & omnibus

Dispositiua vt medi infirmos confiteri peccata.

Pæna contra medicos non seruantes.

Iurent seruare.

Aliàs Vniuersitates ne graduent illos.

Pæna recusantis iurare.

bus priuilegijs eisdem medicis tam cõiunctim, quam diuissim eis, & eorum cuilibet concessis per quosuis etiam Romanos Pontifices, priuent, ac ab ingressu Ecclesiæ arceant, donec resipuerint. Non obstantibus præmissis, priuilegijs, indultis, literis Apostolicis quibusuis personis, Collegio, & Vniuersitati sub quibusuis verborum formis & tenoribus concessis.

Quæ omnia quoad effectum validitatis constitutionis nostræ tantum reuocamus, cassamus, & annullamus. Et omnes Principes seculares, ac alios Dominos, & magistratus temporales rogamus, requirimus & obsecramus per viscera misericordiæ Iesu Christi eisdem in remissionem peccatorum nihilominus iniungentes, quod in præmissis omnibus eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis assistant & suum fauorem, & auxilium præstent, ac contrasacientes penis etiam temporalibus afficiant. Volumus autem quod præsentibus literis in Cancellaria & acie Campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extraneas perpetuo valituras conscribantur.

Et quia difficile foret, præsentibus ad singula quaq; loca deferri, volumus ac etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati muniti eadem prorsus fides vbiq; adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibite, vel ostensa. Dat. Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die 8. Martij. 1566. Pontificatus nostri anno primo.

Hic motus proprius est in meis motibus proprijs fol. 11. circa finem. Con este motu proprio concordat el c. 16. del folio. 146. de las Sinodales del Obispado de Nauarra, y el Iten. 5. de la Prouision acordada de Don Antonio de Benegas, Obispo que fue de Nauarra, de 26. de Hebrero de 1608.

Auxilium dent potestates seculares.

Publicari.

Die 8. Martij. 1566.

Publicatio.

Ad lib. 3. tit. 1. l. 1. de Mercatoribus.

Num. 1. Ad verba, los Mercaderes vendan las cosas por de donde son, idem de iure. Ripa de peste de remed. præfer. à n. 147. vel de foro nostri Regni. c. 14. del amejoramiento del señor Rey don Phelipe. Vbi sic loquitur. Contee muytas denegadas, que los hombres por grand cublicia, que han de ganar: venden vn paño por otro diciendo, que es de Bruges, siendo de Cartesona, o diciendo, que es de Malines, siendo de Bruges, assi de otros paños, como de estos. Mandamos, que todo home, que tal venta fiziere, pierda el paño, & sean del Rey

las tres partes, & la quarta del acusador. Ad de de Mercatoribus Regni Neapolitani lib. 3. tit. 49. illius constit. vbi an eis danda fides? & tit. 50. & 51. vbi de eorum mensuris. Adde & Rebuf. ad leg. Reg. 2. tomo tit. de Mercatoribus. Et tit. de Mercatoribus minutatim vend. & tit. de Mercatoribus pannatij. Item vendens vnum pro alio tenetur crimine stellationatus. Ripa sup. n. 147. fol. 54. per. l. 3. §. sed & si quis, de crimine stell. & Portoles ad Molinum. 2. tom. 3. p. §. Mercator. nu. 4. vel extra ordinem. l. sacularij, in principio. ff. de extraord. crimi. Mercator vendens pannos sericeos apparentes bonos, tenetur restituere prætium, & pannum recipere Angelus in §. nouissime. n. 4. de suspect. tut. Ad hoc vt quis dicatur Mercator requiruntur quatuor, fol. 70. col. 3. l. 1. hic. lib. 2. tit. 7.

Libris Mercatorum quod credatur pro se, si est consuetudo, est inualida, quia daret occasionem delinquendi. Baldus in l. vnica C. de confessis. Sed & licet Mercator iuret in arte sua, dabitur fides eius libris pro se cesante consuetudine. Bart. in l. ratio. n. 8. vbi eius additio, de donat. Semiplene tamẽ probabunt tales libri pro mercatore ad effectum vt ei iuramentum suppletium deferatur, si quatuor concurrant. 1. quod talis mercator sit bonæ famæ. 2. quod rationes propria manu conscripserit. 3. quod causa debiti sit expressa. 4. quod huiusmodi liber contineat data & accepta. Gayl. lib. 2. obseruat. 20. n. 3. Boerius decif. 105. Sex, vel septem requisita ad hoc, vt liber mercatoris sit legitimus, vide in Straca de mercat. 2. p. à n. 52. vsq; ad. 65. fol. 73. vsq; ad. 77. Surdus decif. 199. n. 1.

Num. 2. Libris mercatorum.

Ad lib. 3. tit. 1. l. 2.

Num. 1. Ad verba, sea castigado como quien haze contrato vsurario, fol. 10. sed non pæna vsurariorum. Abiles in cap. Frat. in proæmio, glota, Rey, n. 20. vers. sed si, fol. 6. columna. 2. in principio. Mercatura an deroget nobilitati? l. 2. ti. 7. l. 3. n. 3. supra hic. Vbi in l. 1. ad hoc vt quis sit mercator quæ necessaria? **Num. 2.** Ad verba, nadie de dinero prestado con trigo, fol. 10. Idem de iure. Bart. & Bald. in l. cum allegas. C. de vsuris. Siluest. in sum. verbo, vsura, el t. n. 6. Capicius decif. 49. vbi quod aliàs sit vsura, & si talis recipiens pecunias, & triticum, soluat eos, an repetat eas. c. fi. glofa, indebitum, de solut. & regula, cuius per errorem.

Quid-

